

ΕΡΓΟ TeSTED
ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΗΣ ΜΕΣΩ
ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

WP3 ΠΑΚΕΤΟ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ/ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΓΚΑΙΡΗ ΑΝΙΧΝΕΥΣΗ ΠΙΘΑΝΗΣ
ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΗΣ ΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

A3.5 ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΣΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΈΡΓΟΥ: 2022-1-RO01-KA220-VET-000086834

Περιεχόμενα

Κεφάλαιο 1. Εισαγωγή στην εγκατάλειψη της Επαγγελματικής Κατάρτισης και τις επιπτώσεις της	2
Ενότητα 1.1 Κατανόηση της εγκατάλειψης της Επαγγελματικής Κατάρτισης και των επιπτώσεών της στα άτομα και την κοινωνία	2
Ενότητα 1.2 Διερεύνηση των κοινωνικών επιπτώσεων και των επιπτώσεων στην αγορά εργασίας της εγκατάλειψης της Επαγγελματικής Κατάρτισης	14
Ενότητα 1.3 Το εθνικό πλαίσιο	22
Κεφάλαιο 2. Παράγοντες που συμβάλλουν στην εγκατάλειψη της Επαγγελματικής Κατάρτισης	23
Ενότητα 2.1 Κοινωνικοοικονομικές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μαθητές που βρίσκονται σε κίνδυνο	23
Ενότητα 2.2 Προσδιορισμός παραγόντων κινδύνου και πρώιμων προειδοποιητικών σημάτων εγκατάλειψης της Επαγγελματικής Κατάρτισης	31
Ενότητα 2.3 Ανάλυση του ρόλου των προσωπικών, θεσμικών και συστημικών παραγόντων στην εγκατάλειψη του σχολείου	37
Ενότητα 2.4 Το εθνικό πλαίσιο	43
Κεφάλαιο 3. Δημιουργία ενός υποστηρικτικού μαθησιακού περιβάλλοντος	44
Ενότητα 3.1 Προώθηση της συμμετοχικότητας και της πολυμορφίας σε περιβάλλοντα Επαγγελματικής Κατάρτισης	45
Ενότητα 3.2 Στρατηγικές για την ενίσχυση της δέσμευσης και των κινήτρων των μαθητών.	54
Ενότητα 3.3 Το εθνικό πλαίσιο	65
Κεφάλαιο 4. Στρατηγικές έγκαιρης ανίχνευσης και παρέμβασης	66
Ενότητα 4.1 Αναγνωρίζοντας και ανταποκρινόμενοι στα σημάδια των μαθητών που βρίσκονται σε κίνδυνο	67
Ενότητα 4.2 Εφαρμογή αποτελεσματικών πρακτικών πρώιμης παρέμβασης	72
Ενότητα 4.3 Στρατηγικές έγκαιρης παρέμβασης για εκπαιδευτές	84
Ενότητα 4.4 Το εθνικό πλαίσιο	88
Κεφάλαιο 5. Εναλλακτικές διαδρομές και στρατηγικές διατήρησης	89
Ενότητα 5.1 Συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης. Πώς να εντοπίζετε τους μαθητές που βρίσκονται σε κίνδυνο	91
Ενότητα 5.2 Μέθοδοι παρέμβασης για επιτυχία	97
Ενότητα 5.3 Διερεύνηση εναλλακτικών τρόπων εκπαίδευσης και κατάρτισης	102
Ενότητα 5.4 Το εθνικό πλαίσιο	107
Κεφάλαιο 6. Παρακολούθηση και αξιολόγηση των πρωτοβουλιών πρόληψης της εγκατάλειψης	108

Ενότητα 6.1 Πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου	108
Ενότητα 6.2 Το εννοιολογικό πλαίσιο	112
Ενότητα 6.3 Μεθοδολογία παρακολούθησης και αξιολόγησης.....	117
Ενότητα 6.4 Το εθνικό πλαίσιο.....	129
Κεφάλαιο 7. Προώθηση και αλλαγή οργανωτικής πολιτικής.....	130
Ενότητα 7.1 Προώθηση για την πρόληψη της εγκατάλειψης του σχολείου	130
Ενότητα 7.2 Συνεργασία με τους ενδιαφερόμενους φορείς για την αλλαγή πολιτικής	136
Ενότητα 7.3 Το εθνικό πλαίσιο.....	141
Κεφάλαιο 8. Εφαρμογή γνώσεων και δεξιοτήτων αναβάθμισης στο περιβάλλον Επαγγελματικής Κατάρτισης.....	143
Ενότητα 8.1 Ενεργοποίηση της Προώθησης για την πρόληψη της εγκατάλειψης των σπουδών	143
Ενότητα 8.2 Εφαρμογή στρατηγικών και παρεμβάσεων σε πραγματικές συνθήκες Επαγγελματικής Κατάρτισης.....	149
Ενότητα 8.3 Το θεσμικό πλαίσιο στην Ελλάδα	152

Κεφάλαιο 1. Εισαγωγή στην εγκατάλειψη της Επαγγελματικής Κατάρτισης και τις επιπτώσεις της

Ενότητα 1.1 Κατανόηση της εγκατάλειψης της Επαγγελματικής Κατάρτισης και των επιπτώσεών της στα άτομα και την κοινωνία

Τμήμα 1.1. Το φαινόμενο της εγκατάλειψης του σχολείου

Η συζήτηση για την εγκατάλειψη του σχολείου φαίνεται να είναι ένα εύκολα κατανοητό θέμα, όπου όλοι μοιράζονται την ίδια αντίληψη, τις ίδιες κινητήριες δυνάμεις και τις ίδιες συνέπειες. Εξ ορισμού, ο όρος χρησιμοποιείται ευρέως όταν εξετάζουμε εκπαιδευτικά θέματα, ιδίως προκλήσεις και προβλήματα.

Ωστόσο..., είναι αυτό πραγματικά αλήθεια;

Ας φανταστούμε την ακόλουθη κατάσταση:

Βρίσκεστε σε ένα συνέδριο, όπου κατά τη διάρκεια ενός διαλείμματος για καφέ κάποιοι προσκεκλημένοι γύρω σας συζητούν για την εγκατάλειψη του σχολείου. Ποιο θα μπορούσε να είναι το κεντρικό θέμα συζήτησης σε αυτή τη συζήτηση; Αυτοί οι άνθρωποι θα μπορούσαν να είναι δάσκαλοι ή διευθυντές παρακείμενων σχολείων σε μια πόλη που μιλούν για μαθητές που εγκατέλειψαν το σχολείο τους, ενώ δεν γνωρίζουν τι συνέβη σε αυτούς τους μαθητές στη συνέχεια.

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Ή, οι άνθρωποι αυτοί θα μπορούσαν να είναι εκπαιδευτικοί υπάλληλοι από διαφορετικές πόλεις, οι οποίοι επίσης δεν γνωρίζουν αν οι μαθητές αυτοί που εγκατέλειψαν το σχολείο τους συνεχίζουν να σπουδάζουν κάπου στο εξωτερικό, π.χ. λόγω οικογενειακής μετεγκατάστασης. Εναλλακτικά, οι άνθρωποι αυτοί θα μπορούσαν να είναι καθηγητές ή διευθυντές σχολείων από διαφορετικούς εκπαιδευτικούς κλάδους που δεν διαθέτουν διοικητικά δεδομένα σχετικά με το αν οι μαθητές που εγκατέλειψαν το σχολείο εγγράφηκαν σε άλλο εκπαιδευτικό ίδρυμα ή ίδρυμα κατάρτισης.

Μπορείτε να μαντέψετε ότι οι διαφορετικές έννοιες μιας δεδομένης έννοιας δεν είναι μόνο θέμα ορολογίας αλλά και προοπτικής. Τέτοιες διαφορές θα σημαίνουν διαφορετικές προσεγγίσεις για την πρόληψη, την αντιμετώπιση και την αντιμετώπιση των συνεπειών.

Από την άποψη αυτή, πρέπει να επιμείνουμε σε έναν ορισμένο ορισμό της εγκατάλειψης του σχολείου για να αποσαφηνίσουμε τους παράγοντες που την προκαλούν, τις μεθόδους παρέμβασης και τα αποτελέσματα. Αυτό δεν είναι εύκολη υπόθεση, καθώς υπάρχει μια ποικιλία ορισμών, οι οποίοι καθορίζουν διαφορετικές πτυχές και την εσωτερική φύση του όρου.

Χωρίς να σκοπεύουμε να συνοψίσουμε την πλειονότητα των ορισμών, μπορούμε να θέσουμε υπόψη σας ορισμένους από αυτούς για να καταδείξουμε τις διαφορές στις απόψεις και, συνεπώς, τις διαφορές στις εφαρμοστέες προσεγγίσεις.

Σε γενικές γραμμές, το φαινόμενο της σχολικής εγκατάλειψης μπορεί να προσδιοριστεί ως διακοπή και μη ολοκλήρωση της περαιτέρω εκπαίδευσης από έναν μαθητή. Για παράδειγμα, ο Zengin (2021) περιγράφει το φαινόμενο ως μια ανεπιθύμητη έκβαση για κάθε μαθητή στο εκπαιδευτικό σύστημα. Ορισμένοι μαθητές αποφασίζουν να μην συνεχίσουν την εκπαίδευσή τους ή εγκαταλείπουν τη διαδικασία αποτυγχάνοντας να εκπληρώσουν τις απαιτήσεις για τη συνέχιση της εκπαίδευσής τους.

Ο Suh (2001) ορίζει τη σχολική εγκατάλειψη ως την περίπτωση κατά την οποία ένας μαθητής εγκαταλείπει το σχολείο πριν αποφοιτήσει από το πρόγραμμα που παρακολούθησε και ο οποίος δεν μπορεί να λάβει πτυχίο. Οι Fortin κ.ά. (2006) θεωρούν τη σχολική εγκατάλειψη ως την περίπτωση κατά την οποία ένα άτομο εγκαταλείπει το σχολείο χωρίς να λάβει πτυχίο που αντιστοιχεί στον εκπαιδευτικό κύκλο και δεν εγγράφεται το επόμενο έτος.

Από μια ακόμη ευρύτερη οπτική γωνία, οι Alexander et al. (2001) αναφέρουν ότι η σχολική εγκατάλειψη αντιπροσωπεύει την πρόωρη αποδέσμευση και τον τερματισμό της εκπαίδευσης. Άλλοι ερευνητές, όπως ο Tinto (1975), ορίζουν ως "εγκατάλειψη" κάθε άτομο που εγκαταλείπει το ίδρυμά του, ενώ οι Kaplan κ.ά. (1997) αναφέρουν ότι εγκατάλειψη είναι εκείνοι που εγκαταλείπουν οικειοθελώς τα τμήματά τους μετά την ολοκλήρωση της πληρωμής των διδάκτρων και/ή το τέλος της περιόδου προσθήκης/αποβολής.

Αντίθετα, ο Levy (2007) παρουσιάζει μια διαφορετική οπτική, υποστηρίζοντας ότι οι φοιτητές που επιλέγουν να αποσυρθούν από ένα μάθημα εντός της "περιόδου προσθήκης/αποχώρησης" δεν θα πρέπει να ταξινομούνται ως φοιτητές που εγκαταλείπουν το μάθημα. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι είτε λαμβάνουν πλήρη επιστροφή των διδάκτρων τους είτε δεν επηρεάζονται οικονομικά από την απόφασή τους να διακόψουν το μάθημα κατά τη διάρκεια του συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος. Η εγκατάλειψη του σχολείου, ή η εγκατάλειψη του σχολείου, ορίζεται ευρέως ως τα άτομα που διακόπτουν τις σπουδές τους (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2003). Χρησιμοποιείται ως δείκτης για τη μέτρηση της σχέσης μεταξύ της ακαδημαϊκής προόδου, της ηλικίας και του επιπέδου εκπαίδευσης.

Με τον όρο σχολική εγκατάλειψη και τον αδελφό όρο πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου εννοούμε την αποχώρηση από το επίσημο εκπαιδευτικό σύστημα πριν από την απόκτηση του τελικού πτυχίου που εκφράζει την ολοκλήρωση των σπουδών τους.

Για τους σκοπούς του έργου, στη συνέχεια θα διερευνήσουμε τη σχολική εγκατάλειψη ως φαινόμενο, κατά το οποίο ο μαθητής σταματά να παρακολουθεί τα μαθήματα και μένει εκτός εκπαιδευτικού συστήματος χωρίς να λάβει κάποιο αντίστοιχο έγγραφο. Υπό αυτό το πρίσμα, θα χρησιμοποιήσουμε τον όρο "εγκατάλειψη" για τους μαθητές που εγκατέλειψαν το σχολείο για λόγους

άλλους από την προαγωγή, τη μετεγγραφή, την ολοκλήρωση του σχολείου, την αλλαγή προτιμήσεων σπουδών κ.λπ. και οι οποίοι αποκλείουν τη συνέχιση της τυπικής εκπαίδευσης.

Η διακοπή των σπουδών, η παραμονή εκτός εκπαίδευσης και κατάρτισης, η μη ανάπτυξη των κατάλληλων δεξιοτήτων και η μη απόκτηση των απαραίτητων εκπαιδευτικών εγγράφων που είναι ζωτικής σημασίας για την εξεύρεση μιας αξιοπρεπούς εργασίας είναι από τα πιο χαρακτηριστικά γνωρίσματα του φαινομένου της εγκατάλειψης. Στο σύνολό τους, προκαλούν βαθιές αρνητικές συνέπειες και αυτός είναι ο λόγος για κάθε προσπάθεια αντιμετώπισης του φαινομένου της εγκατάλειψης.

Τμήμα 1.2. Μια βαθύτερη ματιά στο φαινόμενο της εγκατάλειψης του σχολείου

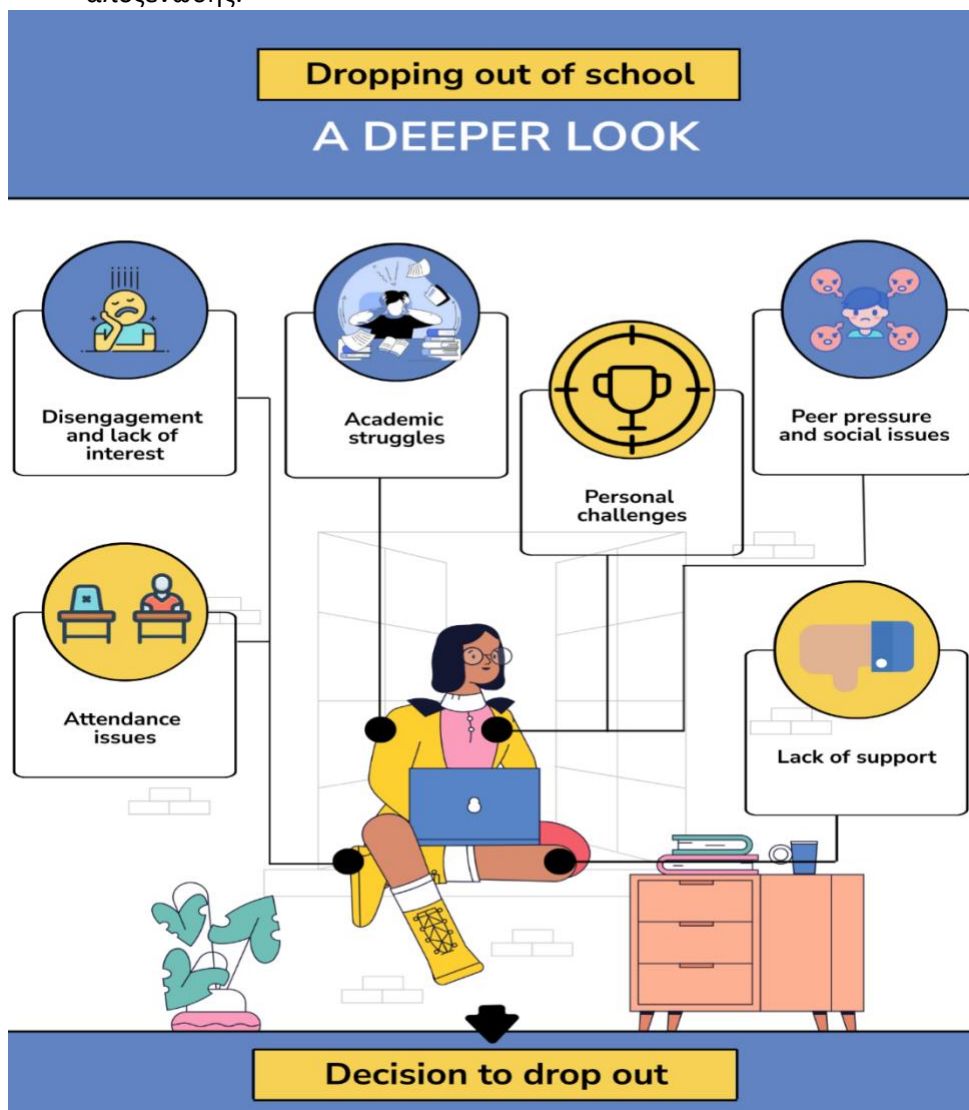
Το φαινόμενο της εγκατάλειψης του σχολείου θα μπορούσε να γίνει καλύτερα κατανοητό αν το θεωρούσαμε ως διαδικασία, αποκαλύπτοντας την τυπολογία, την προέλευση και τις εκδηλώσεις του.

Η διαδικασία της σχολικής εγκατάλειψης είναι πολύπλοκη και μπορεί να περιλαμβάνει ένα συνδυασμό προσωπικών, κοινωνικών και ακαδημαϊκών παραγόντων. Ενώ η εμπειρία κάθε εγκατάλειψης είναι μοναδική, ορισμένα κοινά στάδια ή παράγοντες μπορεί να συμβάλλουν στην απόφαση να εγκαταλείψει το σχολείο πρόωρα. Μπορούμε να προτείνουμε την ακόλουθη επισκόπηση των στοιχείων αυτής της διαδικασίας:

- ❖ Αποσύνδεση και έλλειψη ενδιαφέροντος:
 - Ένας μαθητής μπορεί να αρχίσει να αποσυνδέεται από το σχολείο λόγω έλλειψης ενδιαφέροντος για το πρόγραμμα σπουδών, τις μεθόδους διδασκαλίας ή το σχολικό περιβάλλον.
 - Οι ακαδημαϊκές προκλήσεις, όπως η δυσκολία με τα μαθήματα ή το αίσθημα υπερφόρτωσης, μπορεί να συμβάλλουν στην αποδέσμευση.
- ❖ Θέματα παρουσίας:
 - Η αποδέσμευση οδηγεί συχνά σε ακανόνιστη συμμετοχή. Ένας μαθητής μπορεί να αρχίσει να παραλείπει μαθήματα, να έρχεται αργά ή να απουσιάζει συχνά από το σχολείο.
 - Τα προβλήματα παρουσίας μπορεί να είναι σημάδι βαθύτερων προβλημάτων, όπως η πλήξη, ο εκφοβισμός ή οι προσωπικές δυσκολίες.
- ❖ Ακαδημαϊκοί αγώνες:
 - Εάν ένας μαθητής αντιμετωπίζει επίμονες ακαδημαϊκές προκλήσεις χωρίς να λαμβάνει την κατάλληλη υποστήριξη, μπορεί να απογοητευτεί και να αποθαρρυνθεί.
 - Η έλλειψη ακαδημαϊκής επιτυχίας μπορεί να διαβρώσει την αυτοπεποίθηση και την πίστη ενός μαθητή στην ικανότητά του να επιτύχει στο σχολείο.
- ❖ Προσωπικές προκλήσεις:
 - Προσωπικά ζητήματα, όπως οικογενειακά προβλήματα, προβλήματα υγείας ή οικονομικές δυσκολίες, μπορούν να δημιουργήσουν πρόσθετους στρεσογόνους παράγοντες που παρεμποδίζουν την ικανότητα ενός μαθητή να επικεντρωθεί στο σχολείο.
 - Οι προσωπικές επιλογές, όπως η συμμετοχή σε αρνητικές ομάδες συνομηλίκων, η κατάχρηση ουσιών ή η πρόωρη γονεϊκότητα, μπορούν επίσης να συμβάλουν στην απόφαση για εγκατάλειψη του σχολείου.
- ❖ Πίεση από συνομηλίκους και κοινωνικά ζητήματα:

- Οι αρνητικές επιρροές των συνομηλίκων, ο εκφοβισμός ή η έλλειψη ενός υποστηρικτικού κοινωνικού περιβάλλοντος μπορεί να συμβάλλουν σε αισθήματα απομόνωσης και αποξένωσης.

- Οι κοινωνικές προκλήσεις μπορούν να επιδεινώσουν τα ζητήματα συναισθηματικής και ψυχικής υγείας, απομακρύνοντας ακόμη περισσότερο τον μαθητή από το σχολείο.
- ❖ Έλλειψη υποστήριξης:
 - Εάν ένας μαθητής δεν λαμβάνει επαρκή υποστήριξη από καθηγητές, συμβούλους ή μέλη της οικογένειας, οι προκλήσεις του μπορεί να μην αντιμετωπιστούν, καθιστώντας πιο πιθανό να διακόψει την εκπαίδευσή του.
- ❖ Απόφαση εγκατάλειψης:
 - Κάποια στιγμή, ο μαθητής μπορεί να πάρει συνειδητά την απόφαση να εγκαταλείψει το σχολείο. Η απόφαση αυτή συχνά επηρεάζεται από ένα συνδυασμό των παραγόντων που αναφέρθηκαν παραπάνω.

- Οι εξωτερικές πιέσεις, όπως η ανάγκη συνεισφοράς στο οικογενειακό εισόδημα ή η ανάληψη ευθυνών ως ενήλικας, μπορεί να παίζουν ρόλο στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.
- Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η διαδικασία της σχολικής εγκατάλειψης δεν είναι γραμμική και τα άτομα μπορεί να μετακινούνται μεταξύ αυτών των σταδίων. Επιπλέον, οι αποτελεσματικές παρεμβάσεις και τα συστήματα υποστήριξης στα διάφορα στάδια μπορούν να βοηθήσουν στην πρόληψη της σχολικής εγκατάλειψης και να ενθαρρύνουν τους μαθητές να παραμείνουν αφοσιωμένοι στην εκπαίδευσή τους.

Η τυπολογία της σχολικής εγκατάλειψης αναφέρεται στην ταξινόμηση ή κατηγοριοποίηση των ατόμων που εγκαταλείπουν το σχολείο με βάση διαφορετικά κριτήρια ή χαρακτηριστικά. Διάφοροι παράγοντες μπορούν να συμβάλουν στη συμπεριφορά εγκατάλειψης του σχολείου και οι ερευνητές συχνά κατηγοριοποιούν αυτούς τους παράγοντες για να κατανοήσουν και να αντιμετωπίσουν καλύτερα τους ποικίλους λόγους που οδηγούν τους μαθητές στην πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου. Ορισμένες κοινές τυπολογίες της σχολικής εγκατάλειψης είναι οι ακόλουθες:

- Ακαδημαϊκή τυπολογία:
 - Ακαδημαϊκοί αγωνιστές: Φοιτητές που εγκαταλείπουν το σχολείο λόγω επίμονων ακαδημαϊκών δυσκολιών, όπως χαμηλοί βαθμοί, μαθησιακές δυσκολίες ή δυσκολίες στην παρακολούθηση των μαθημάτων.
 - Υποαπασχόληση/αποσύνδεση: Μαθητές που φεύγουν επειδή αισθάνονται ότι δεν προκαλούνται, βαριούνται ή δεν συμμετέχουν στη μαθησιακή διαδικασία.
- Κοινωνική και συμπεριφορική τυπολογία:
 - Κοινωνικά απομονωμένος: Μαθητές που αντιμετωπίζουν κοινωνικές δυσκολίες, εκφοβισμό ή απομόνωση, με αποτέλεσμα να αποσύρονται από το σχολείο.
 - Θέματα συμπεριφοράς: Μαθητές με προβλήματα συμπεριφοράς, πειθαρχικά ζητήματα ή ιστορικό παραβιάσεων κανόνων που συμβάλλουν στην απόφασή τους να εγκαταλείψουν το σχολείο.
- Οικονομική και εργασιακή τυπολογία:
 - Οικονομική αναγκαιότητα: Μαθητές που εγκαταλείπουν το σχολείο για να συνεισφέρουν στο οικογενειακό εισόδημα ή λόγω οικονομικών περιορισμών.
 - Πρώιμη απασχόληση: Φοιτητές που επιλέγουν να εργαστούν ή να ακολουθήσουν ευκαιρίες απασχόλησης αντί να συνεχίσουν την εκπαίδευσή τους.
- Τυπολογία που σχετίζεται με την οικογένεια:
 - Οικογενειακές ευθύνες: Φοιτητές που εγκαταλείπουν τις σπουδές τους για να αναλάβουν ευθύνες φροντίδας, όπως η φροντίδα αδελφών ή μελών της οικογένειας.
 - Οικογενειακή διαταραχή: Μαθητές που επηρεάζονται από οικογενειακά ζητήματα, όπως διαζύγιο, μετακόμιση ή ασταθές οικογενειακό περιβάλλον.
- Τυπολογία που σχετίζεται με την υγεία:
 - Θέματα σωματικής υγείας: Μαθητές που αντιμετωπίζουν χρόνια προβλήματα υγείας τα οποία παρεμποδίζουν την κανονική φοίτηση και απόδοση στο σχολείο.
 - Προκλήσεις ψυχικής υγείας: Μαθητές που αντιμετωπίζουν προβλήματα ψυχικής υγείας, όπως κατάθλιψη, άγχος ή άλλες διαταραχές, τα οποία επηρεάζουν την ικανότητά τους να ανταπεξέλθουν στο σχολείο.
- Τυπολογία με βάση τον πολιτισμό και την εθνικότητα:
 - Πολιτιστική ασυμφωνία: Μαθητές που μπορεί να βιώνουν μια αποσύνδεση μεταξύ του πολιτισμικού τους υπόβαθρου και του σχολικού περιβάλλοντος.

- Γλωσσικά εμπόδια: Οι μαθητές αντιμετωπίζουν προκλήσεις που σχετίζονται με τη γλωσσική επάρκεια, ιδίως σε περιβάλλοντα όπου δεν γνωρίζουν καλά τη γλώσσα διδασκαλίας.
- Τυπολογία πρώιμης γονεϊκότητας:
 - Έφηβοι γονείς: Φοιτητές που γίνονται γονείς σε νεαρή ηλικία και αποφασίζουν να εγκαταλείψουν το σχολείο για να επικεντρωθούν στις ευθύνες των γονέων.
- Τυπολογία Push-out:
 - Συστημικά ζητήματα: Φοιτητές που αισθάνονται περιθωριοποιημένοι, με διακρίσεις ή εκδιώκονται από το εκπαιδευτικό σύστημα λόγω συστημικών ζητημάτων, όπως ο θεσμικός ρατσισμός, οι ανεπαρκείς υποστηρικτικές υπηρεσίες ή οι πολιτικές διακρίσεων.

Η κατανόηση αυτών των τυπολογιών ευνοεί την ανάπτυξη στοχευμένων παρεμβάσεων και συστημάτων υποστήριξης για την αντιμετώπιση των ειδικών αναγκών των διαφόρων ομάδων μαθητών που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν το σχολείο. Το πρώτο βήμα είναι να αναγνωριστεί η ποικιλομορφία των λόγων που οδηγούν στη σχολική εγκατάλειψη και να προσαρμοστούν οι παρεμβάσεις αναλόγως, ώστε να δημιουργηθούν πιο περιεκτικά και αποτελεσματικά εκπαιδευτικά συστήματα.

Μιλώντας για την προέλευση του φαινομένου της εγκατάλειψης, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε διάφορες έννοιες - κινητήριες δυνάμεις, αιτίες, παράγοντες κ.λπ.

Για τις επόμενες εκπαιδευτικές ενότητες, η ακόλουθη κατηγοριοποίηση θα είναι σημαντική:

- ❑ Στατική έναντι δυναμικής
- ❑ Εξωτερικό έναντι εσωτερικού
- ❑ Συλλογικό vs. προσωπικό
- ❑ Προαιρετική vs. τυχαία

Συγκεκριμένα, οι παράγοντες αυτοί θα αποτελέσουν αντικείμενο της επόμενης ενότητας.

Όσον αφορά τις εκδηλώσεις του φαινομένου της εγκατάλειψης, μπορούμε να αντιμετωπίσουμε πολλούς όρους γι' αυτό, όπως έγκαιρα προειδοποιητικά σημάδια, συμπτώματα, δείκτες κ.λπ., ωστόσο όλοι τους εκφράζουν το ίδιο νόημα.

Σύμφωνα με το βιβλίο High School Dropout, Graduation, and Completion Rates: (2011) των Εθνικών Ακαδημιών Επιστημών, Μηχανικής και Ιατρικής (ΗΠΑ), η εγκατάλειψη του σχολείου είναι μια διαδικασία που αρχίζει πολύ πριν ο μαθητής εγκαταλείψει το σχολείο. Οι έρευνες έχουν εντοπίσει πρώιμα προειδοποιητικά σημάδια εγκατάλειψης, όπως κακοί βαθμοί, συχνές απουσίες, υπερβολική ηλικία για την τάξη, χαμηλές επιδόσεις και συχνές μετακινήσεις από σχολείο σε σχολείο.

Η εγκατάλειψη του σχολείου μπορεί να εμφανιστεί με διάφορους τρόπους και τα σημάδια της μπορούν να παρατηρηθούν σε διάφορα επίπεδα, συμπεριλαμβανομένων των συμπεριφορικών, ακαδημαϊκών και κοινωνικών δεικτών. Μεταξύ των κοινών δεικτών της σχολικής εγκατάλειψης είναι οι ακόλουθοι:

- Πτώση της ακαδημαϊκής απόδοσης - ξαφνική και σημαντική πτώση των βαθμών και των ακαδημαϊκών επιδόσεων- συχνές απουσίες, που οδηγούν σε απώλεια εργασιών και εξετάσεων.
- Αλλαγές στη συμπεριφορά - αυξημένη διασπαστική συμπεριφορά στην τάξη- έλλειψη ενδιαφέροντος ή συμμετοχής στις δραστηριότητες της τάξης- εμπλοκή σε επικίνδυνες συμπεριφορές ή κατάχρηση ουσιών.
- Έλλειψη κινήτρων - απώλεια ενδιαφέροντος για μάθηση και εξωσχολικές δραστηριότητες- έλλειψη κινήτρων για την ολοκλήρωση εργασιών ή τη συμμετοχή σε συζητήσεις στην τάξη.

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

- Κοινωνική απομόνωση - απόσυρση από τις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις και τις φιλίες- δυσκολία στο σχηματισμό και τη διατήρηση σχέσεων με συνομηλίκους.
- Επαναλαμβανόμενες τάξεις - καθυστέρηση ή επανάληψη μιας τάξης πολλές φορές λόγω ακαδημαϊκών δυσκολιών.
- Οικογενειακά ζητήματα - οι οικογενειακές συνθήκες, όπως οικονομικά προβλήματα ή συγκρούσεις, μπορεί να συμβάλλουν στον κίνδυνο εγκατάλειψης του σχολείου.
- Απουσία - συνήθης απουσία ή παράλειψη μαθημάτων χωρίς τους κατάλληλους λόγους.
- Χαμηλή αυτοεκτίμηση - αρνητική αυτοαντίληψη και αισθήματα ανεπάρκειας- έλλειψη εμπιστοσύνης στις ακαδημαϊκές ικανότητες.
- Συναισθηματική δυσφορία - συμπτώματα άγχους, κατάθλιψης ή άλλων προβλημάτων ψυχικής υγείας.
- Συμμετοχή σε παραβατικές δραστηριότητες - συμμετοχή σε παράνομες ή αντικοινωνικές συμπεριφορές εκτός σχολείου.
- Περιορισμένα σχέδια - έλλειψη σαφών στόχων ή φιλοδοξιών για το μέλλον.
- Περιορισμένη γονική συμμετοχή - έλλειψη γονικής υποστήριξης και συμμετοχής στην εκπαίδευση του παιδιού.

Φυσικά, αυτές οι εκδηλώσεις μπορεί να ποικίλλουν από άτομο σε άτομο και ορισμένοι μαθητές μπορεί να παρουσιάζουν συνδυασμό αυτών των σημείων. Η αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτιών, όπως τα οικογενειακά ζητήματα, οι κοινωνικοοικονομικοί παράγοντες ή οι μαθησιακές δυσκολίες, είναι ζωτικής σημασίας για την πρόληψη και τον μετριασμό της σχολικής εγκατάλειψης.

Τμήμα 1.3. Κάτι περισσότερο για την ορολογία

Ο αντίκτυπος των αιτιών και των παραγόντων που οδηγούν στη σχολική εγκατάλειψη και η αναλογία της παρέμβασής τους στο πλαίσιο των συγκεκριμένων εξελίξεων και ροών της διαδικασίας που περιγράφηκε παραπάνω θα μπορούσε να έχει διαφορετική ισχύ και κλίμακα σε κάθε μεμονωμένη περίπτωση. Έτσι, θα μπορούσαμε να περιμένουμε ότι η κατάσταση που θα προκύψει θα διαφέρει ως προς την οριστικότητα, τις δυνατότητες αλλαγής, τα μέσα παρέμβασης και τη σκοπιμότητα των προσπαθειών.

Στο πλαίσιο αυτό, αξίζει να αναφερθεί η ακόλουθη διάκριση:

◆ Απόφοιτοι σχολείων

Το λεξικό της Britannica ορίζει ως αποχωρήσαντα από το σχολείο κάποιον που εγκατέλειψε το σχολείο συνήθως μετά την ολοκλήρωση ενός κύκλου σπουδών αντί να συνεχίσει σε κολέγιο ή πανεπιστήμιο.

Από το θετικό τελικό αποτέλεσμα της μελέτης, συνήθως, ένας μαθητής που εγκατέλειψε το σχολείο είναι ένας μαθητής που εγγράφηκε έστω και για μικρό χρονικό διάστημα κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους και δεν επέστρεψε πριν από τη λήξη του παραθύρου έναρξης της σχολικής φοίτησης το επόμενο φθινόπωρο. Τέτοιοι μαθητές δεν μπορούν να προσδιοριστούν από τις αντίστοιχες εκπαιδευτικές επιθεωρήσεις ως προς την κατάστασή τους, εκτός εάν υπάρχουν στοιχεία από άλλες αρχές.

Εδώ η υποκατηγορία με σοβαρές αρνητικές κοινωνικές επιπτώσεις είναι αυτή που αναφέρεται στους μαθητές που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο. Σύμφωνα με το Γλωσσάριο της Eurostat, το Early leaver from education and training, που παλαιότερα ονομαζόταν early school leaver, αναφέρεται σε ένα άτομο ηλικίας 18 έως 24 ετών που έχει ολοκληρώσει το πολύ την κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και δεν συμμετέχει σε περαιτέρω εκπαίδευση ή κατάρτιση.

Για τους στατιστικούς σκοπούς της Eurostat, ως πρόωρα αποχωρήσαντες από την εκπαίδευση και την κατάρτιση ορίζονται λειτουργικά τα άτομα ηλικίας 18 έως 24 ετών που καταγράφονται στην έρευνα εργατικού δυναμικού (LFS):

- των οποίων το υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης ή κατάρτισης είναι το πολύ κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Η κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση αναφέρεται στο επίπεδο 0-2 του ISCED (Διεθνής Τυποποιημένη Ταξινόμηση της Εκπαίδευσης) 2011 για τα δεδομένα από το 2014 και μετά και στο επίπεδο 0-3C του ISCED 1997 για τα δεδομένα μέχρι το 2013,
- που δεν έλαβαν καμία εκπαίδευση ή κατάρτιση (ούτε τυπική ούτε μη τυπική).

◆ Μετακομίσεις σχολείων

Πρόκειται για μαθητές που αλλάζουν σχολείο σε μια πόλη ή μετακομίζουν σε άλλη περιοχή παραμένοντας εντός του εκπαιδευτικού συστήματος. Αναφέρουμε αυτή την κατηγορία επειδή πολύ συχνά τα αίτια είναι παρόμοια με αυτά που οδηγούν σε οριστική διακοπή των σπουδών χωρίς αποφοίτηση.

◆ Σχολική εγκατάλειψη

Εκτός από τους παραπάνω ορισμούς, μπορούμε να πούμε ότι πρόκειται για φοιτητές που φτάνουν στο τελικό στάδιο της αύξησης των προβλημάτων που προκαλούν τη ρήξη της μελέτης.

Τμήμα 1.4. Διακοπή της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης

Τα επίσημα εκπαιδευτικά πτυχία είναι απαραίτητα σε πολλές χώρες για να ακολουθήσει κανείς μια σταθερή σταδιοδρομία. Η εγκατάλειψη της εκπαίδευσης σημαίνει την έξοδο από το εκπαιδευτικό σύστημα χωρίς επίσημο πτυχίο. Αυτό μπορεί να συνδέεται με αρνητικές συνέπειες στην αγορά εργασίας, όπως ασυνεχής σταδιοδρομία στην αγορά εργασίας, ανεργία, κατοχή θέσεων εργασίας χωρίς εξειδίκευση και χαμηλούς μισθούς. Ωστόσο, οι μαθητές που αναθεωρούν την αρχική τους απόφαση εγκατάλειψης μπορούν να συνεχίσουν την εκπαίδευσή τους σε άλλο επαγγελματικό πεδίο και να αποκτήσουν επίσημο επαγγελματικό πτυχίο. Διατηρούν έτσι τις πιθανότητές τους να ενταχθούν επιτυχώς στην αγορά εργασίας (Wydra-Somaggio, 2021).

Σύμφωνα με τους Böhn&Deutscher (2022), η εγκατάλειψη συνδέεται με πολλαπλές συνέπειες από διάφορες απόψεις. Μπορεί να είναι προβληματική σε επίπεδο επιχείρησης, εάν οι επηρεαζόμενες επιχειρήσεις αποσυρθούν από την προσφορά προγραμμάτων κατάρτισης στο μέλλον ως αντίδραση στους υψηλούς αριθμούς εγκατάλειψης. Από κοινωνική άποψη, η εγκατάλειψη του συστήματος επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης οδηγεί συχνά σε έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού, σε ανεργία και σε άτομα που αναλαμβάνουν εργασία στον τομέα των χαμηλών μισθών. Στις χειρότερες περιπτώσεις, προκαλεί επίσης υψηλό κόστος τόσο σε συνολικό όσο και σε ατομικό επίπεδο. Σε ατομικό επίπεδο, από τη σκοπιά ενός μαθητευόμενου, η εγκατάλειψη μπορεί να είναι μια επιτυχημένη στρατηγική προσαρμογής σε μια λανθασμένη επιλογή σταδιοδρομίας με την επιλογή ενός πιο κατάλληλου εκπαιδευτικού προγράμματος. Σε άλλες περιπτώσεις, όμως, προκαλεί αίσθημα αποτυχίας, αυξάνει τόσο τον κίνδυνο αποθάρρυνσης όσο και την ανάγκη επαναπροσανατολισμού των αρχικών επαγγελματικών στόχων και συνδέεται με την αίσθηση ότι έχει χάσει χρόνο. Ανεξάρτητα από την πορεία που ακολουθεί ένας μαθητευόμενος, η εγκατάλειψη αποτελεί διακοπή της επαγγελματικής βιογραφίας.

Γενικά, οι εγκαταλείψεις μειώνουν τον αριθμό των φοιτητών που ολοκληρώνουν τα μαθήματα. Στο βαθμό που ο στόχος της οικονομικής ανάπτυξης και της μείωσης της φτώχειας απαιτεί από τα άτομα να ολοκληρώνουν (και όχι απλώς να παρακολουθούν) μαθήματα επαγγελματικής κατάρτισης, η

εγκατάλειψη υπονομεύει τους στόχους των φορέων χάραξης πολιτικής. Πράγματι, η διακράτηση θεωρείται βασική μέτρηση για την αξιολόγηση των μαθημάτων επαγγελματικής κατάρτισης. Ωστόσο, οι σπουδαστές είναι πιθανόν να είναι εκτός υπολογισμών κόστους-οφέλους (καθώς η όλη αποστολή της επαγγελματικής κατάρτισης είναι να εκπαιδεύσει έναν σπουδαστή για μια συγκεκριμένη δεξιότητα και να αυξήσει τα μελλοντικά κέρδη). Έτσι, αν οι μαθητές γίνονται διστακτικοί σχετικά με το αν θα παραμείνουν ή θα εγκαταλείψουν την επαγγελματική κατάρτιση με βάση το κόστος και τα οφέλη της παρακολούθησης, τα ποσοστά εγκατάλειψης θα μπορούσαν να αντανakλούν την αντιληπτή έλλειψη οφελών από αυτά τα προγράμματα (Ragulan, 2022).

Τμήμα 1.5. Επιπτώσεις της εγκατάλειψης της Επαγγελματικής Κατάρτισης στο άτομο

Η εγκατάλειψη της επαγγελματικής εκπαίδευσης μπορεί να έχει συγκεκριμένες συνέπειες για ένα άτομο που μπορεί να διαφέρουν από την εγκατάλειψη των προγραμμάτων γενικής εκπαίδευσης. Η επαγγελματική εκπαίδευση έχει σχεδιαστεί για να παρέχει πρακτικές δεξιότητες και κατάρτιση για συγκεκριμένα επαγγέλματα ή επαγγέλματα, και ο αντίκτυπός της στα άτομα μπορεί να ποικίλλει με βάση διάφορους παράγοντες. Μπορούμε να απαριθμήσουμε τις ακόλουθες πιθανές επιπτώσεις της εγκατάλειψης της επαγγελματικής εκπαίδευσης σε ένα άτομο:

- Περιορισμένες ευκαιρίες απασχόλησης στον επιλεγμένο τομέα

Τα προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης είναι συχνά προσαρμοσμένα σε συγκεκριμένες βιομηχανίες ή επαγγέλματα. Η εγκατάλειψη σημαίνει ότι χάνετε την εξειδικευμένη κατάρτιση και τις πιστοποιήσεις που μπορεί να απαιτούν οι εργοδότες στους εν λόγω τομείς. Αυτό μπορεί να περιορίσει τις ευκαιρίες απασχόλησης και την επαγγελματική ανέλιξη στον επιλεγμένο επαγγελματικό τομέα.

- Μειωμένες δεξιότητες

Η επαγγελματική εκπαίδευση επικεντρώνεται στην ανάπτυξη πρακτικών δεξιοτήτων σχετικών με μια συγκεκριμένη εργασία ή βιομηχανία. Η εγκατάλειψη σημαίνει ότι δεν αποκτά κανείς πλήρως αυτές τις δεξιότητες, γεγονός που μπορεί να εμποδίσει την ικανότητα του ατόμου να αποδώσει με επάρκεια στον τομέα που έχει επιλέξει.

- Χαμηλότερες δυνατότητες κέρδους

Πολλές επαγγελματικές σταδιοδρομίες προσφέρουν ανταγωνιστικούς μισθούς, αλλά η εγκατάλειψη των σπουδών μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα χαμηλότερες δυνατότητες κέρδους σε αυτούς τους τομείς. Η ολοκλήρωση ενός επαγγελματικού προγράμματος οδηγεί συχνά σε υψηλότερους μισθούς σε σύγκριση με θέσεις εισόδου που μπορεί να μην απαιτούν ειδική επαγγελματική κατάρτιση.

- Παραληφθείσες πιστοποιήσεις και άδειες

Ορισμένες επαγγελματικές σταδιοδρομίες απαιτούν από τα άτομα να αποκτήσουν συγκεκριμένες πιστοποιήσεις ή άδειες. Η εγκατάλειψη μπορεί να εμποδίσει τα άτομα να ανταποκριθούν σε αυτές τις απαιτήσεις, περιορίζοντας την επιλεξιμότητά τους για ορισμένες θέσεις εργασίας ή εμποδίζοντας την ικανότητά τους να ξεκινήσουν μια επιχείρηση σε έναν ρυθμιζόμενο κλάδο.

- Δυσκολία μετάβασης σε άλλους τομείς

Η επαγγελματική εκπαίδευση είναι συχνά εξειδικευμένη και η εγκατάλειψη μπορεί να καταστήσει δύσκολη τη μετάβαση των ατόμων σε διαφορετικές επαγγελματικές πορείες. Οι δεξιότητες που αποκτώνται μπορεί να μην είναι εύκολα μεταβιβάσιμες σε άσχετους κλάδους.

- Πιθανότητα ανεργίας ή υποαπασχόλησης

Χωρίς την ολοκλήρωση της επαγγελματικής εκπαίδευσης, τα άτομα μπορεί να αντιμετωπίσουν προκλήσεις στην εξασφάλιση σταθερής απασχόλησης στον τομέα που έχουν επιλέξει. Μπορεί να είναι πιο επιρρεπείς στην ανεργία ή να συμβιβαστούν με θέσεις χαμηλότερης αμοιβής που δεν συνάδουν με τους επαγγελματικούς τους στόχους.

- Επίδραση στην αυτοπεποίθηση και την αυτοεκτίμηση

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Η εγκατάλειψη οποιουδήποτε εκπαιδευτικού προγράμματος μπορεί να επηρεάσει την αυτοπεποίθηση και την αυτοεκτίμηση ενός ατόμου. Αυτό μπορεί να ισχύει ιδιαίτερα για την επαγγελματική εκπαίδευση, όπου η έμφαση δίνεται συχνά στις πρακτικές δεξιότητες και την πρακτική εμπειρία.

- Περιορισμένες ευκαιρίες δικτύωσης

Η επαγγελματική εκπαίδευση συχνά περιλαμβάνει την οικοδόμηση δεσμών σε συγκεκριμένες βιομηχανίες μέσω πρακτικής άσκησης, μαθητείας ή βιομηχανικών συνεργασιών. Η εγκατάλειψη μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα να χάνονται ευκαιρίες δικτύωσης με επαγγελματίες του κλάδου.

Σε προσωπικό επίπεδο, η πλήρης εγκατάλειψη της επαγγελματικής εκπαίδευσης, η ανεργία ή η εργασία χωρίς προσόντα, αποτελεί σημαντική περικοπή στη βιογραφία του ατόμου, ενώ η συνέχιση της κατάρτισης σε άλλη επιχείρηση συνεπάγεται μόνο μια μικρή, αν όχι καθόλου, απώλεια χρόνου. Η αλλαγή εκπαιδευτικού επαγγέλματος συνδέεται με μια νέα αρχή από το μηδέν (Krötz& Deutscher, 2022).

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Τμήμα 1.6. Αντίκτυπος της εγκατάλειψης της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην κοινωνία

Από κοινωνική άποψη, η εγκατάλειψη του συστήματος επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης οδηγεί συχνά σε έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού, σε ανεργία και σε άτομα που αναλαμβάνουν εργασία στον τομέα των χαμηλών μισθών (π.χ. Deuer, 2003- Kriesi et al., 2016). Στις χειρότερες περιπτώσεις, προκαλεί επίσης υψηλό κόστος τόσο σε συνολικό όσο και σε ατομικό επίπεδο (π.χ. Bessey & Backes-Gellner, 2015- Hensen, 2014).

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Ο αντίκτυπος της εγκατάλειψης της επαγγελματικής εκπαίδευσης μπορεί να υπερβαίνει τις προσωπικές συνέπειες και να έχει επιπτώσεις στην κοινωνία στο σύνολό της. Ορισμένες πιθανές επιπτώσεις στην κοινωνία είναι οι ακόλουθες:

- Έλλειμμα δεξιοτήτων

Η εγκατάλειψη της επαγγελματικής εκπαίδευσης συμβάλλει στο έλλειμμα δεξιοτήτων στο εργατικό δυναμικό. Οι κλάδοι που βασίζονται σε συγκεκριμένες τεχνικές ή επαγγελματικές δεξιότητες μπορεί να αντιμετωπίσουν ελλείψεις, εμποδίζοντας την οικονομική ανάπτυξη και την καινοτομία. Το κενό αυτό μπορεί να οδηγήσει σε αυξημένο ανταγωνισμό για εξειδικευμένους εργαζόμενους και να επηρεάσει τη συνολική παραγωγικότητα των επηρεαζόμενων τομέων.

- Παραγωγικότητα του εργατικού δυναμικού

Ένα εργατικό δυναμικό με υψηλότερο επίπεδο επαγγελματικής εκπαίδευσης τείνει να είναι πιο παραγωγικό. Όταν τα άτομα εγκαταλείπουν τα επαγγελματικά προγράμματα, μπορεί να μην έχουν τις εξειδικευμένες δεξιότητες και γνώσεις που απαιτούνται για ορισμένες θέσεις εργασίας, επηρεάζοντας τη συνολική παραγωγικότητα των βιομηχανιών και επιβραδύνοντας ενδεχομένως την οικονομική ανάπτυξη.

- Αυξημένα ποσοστά ανεργίας

Εάν ένας σημαντικός αριθμός ατόμων εγκαταλείψει τα προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης, αυτό μπορεί να συμβάλει σε υψηλότερα ποσοστά ανεργίας σε συγκεκριμένους κλάδους. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε κοινωνικές και οικονομικές προκλήσεις, συμπεριλαμβανομένης της αυξημένης εξάρτησης από τα προγράμματα κρατικής βοήθειας και της επιβάρυνσης των δημόσιων πόρων.

- Οικονομική ανισότητα

Η επαγγελματική εκπαίδευση θεωρείται συχνά ως ο δρόμος προς καλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας και η εγκατάλειψη μπορεί να συμβάλει στην οικονομική ανισότητα. Τα άτομα που δεν έχουν πρόσβαση ή δεν μπορούν να ολοκληρώσουν επαγγελματικά προγράμματα μπορεί να αντιμετωπίσουν εμπόδια στην είσοδο σε τομείς υψηλής ζήτησης και με καλές απολαβές, επιδεινώνοντας τις κοινωνικοοικονομικές ανισότητες.

- Επιπτώσεις στην καινοτομία

Ορισμένοι κλάδοι βασίζονται σε εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό για την προώθηση της καινοτομίας. Η εγκατάλειψη της επαγγελματικής εκπαίδευσης μπορεί να περιορίσει τη δεξαμενή των διαθέσιμων ταλέντων που μπορούν να συμβάλουν στην τεχνολογική πρόοδο και σε άλλες καινοτόμες λύσεις, εμποδίζοντας ενδεχομένως την ανταγωνιστικότητα μιας χώρας στην παγκόσμια σκηνή.

- Κοινωνικό κόστος

Τα άτομα που εγκαταλείπουν την επαγγελματική εκπαίδευση μπορεί να αντιμετωπίσουν προβλήματα στην εξασφάλιση σταθερής απασχόλησης, οδηγώντας σε πιθανό κοινωνικό κόστος, όπως αυξημένα ποσοστά εγκληματικότητας, εξάρτηση από κοινωνικές υπηρεσίες και επιβάρυνση της υγειονομικής περίθαλψης και άλλων δημόσιων συστημάτων.

- Απώλεια εκπαιδευτικών πόρων

Εάν ένας σημαντικός αριθμός μαθητών εγκαταλείψει τα προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης, αυτό μπορεί να οδηγήσει σε εσφαλμένη κατανομή των εκπαιδευτικών πόρων. Αυτό μπορεί να επηρεάσει την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα των εκπαιδευτικών συστημάτων και την ικανότητα να ανταποκρίνονται στις ανάγκες τόσο των σπουδαστών όσο και των βιομηχανιών.

Ενότητα 1.2 Διερεύνηση των κοινωνικών επιπτώσεων και των επιπτώσεων στην αγορά εργασίας της εγκατάλειψης της Επαγγελματικής Κατάρτισης

Τμήμα 2.1. Είσοδος και έξοδος από την Επαγγελματικής Κατάρτισης

Σύμφωνα με τη θεωρία του Becker (1962), τα άτομα αποφασίζουν να επενδύσουν στην κατάρτιση όταν οι χρηματικές απολαβές υπερβαίνουν το κόστος. Η αναθεώρηση μιας εκπαιδευτικής απόφασης δεν είναι δυνατή, επειδή τα άτομα γνωρίζουν όλες τις πληροφορίες ανά πάσα στιγμή. Οι Manski (1989) και Montmarquette (2001) ξεπερνούν αυτή την αυστηρή υπόθεση του Becker (1962) περιγράφοντας την κατάρτιση ως ένα πείραμα στο οποίο λαμβάνει χώρα μια συνεχής επαναξιολόγηση της εκπαιδευτικής απόφασης. Για να γίνει αυτό, οι σπουδαστές πρέπει να ξεκινήσουν την εκπαίδευση και να συγκεντρώσουν πληροφορίες για να κρίνουν αν μπορούν να διαχειριστούν την επαγγελματική εκπαίδευση σε ένα δεδομένο εκπαιδευτικό περιβάλλον. Η ανάλυση των Aarkrog κ.ά. (2018) βασίζεται σε μια τέτοια διαδικασία επαναξιολόγησης και οι συγγραφείς υποστηρίζουν ότι ο μαθητής αναθεωρεί συνεχώς την αρχική εκπαιδευτική του απόφαση λαμβάνοντας υπόψη τις αλλαγές στις προσωπικές συνθήκες. Έτσι, οι σπουδαστές είναι σε θέση να εντοπίζουν αποκλίσεις μεταξύ των αρχικών τους προσδοκιών και των πραγματικών συνθηκών κατάρτισης, όπως οι εκπαιδευτικές και επαγγελματικές απαιτήσεις και το πλαίσιο (Karmel and Mlotkowski 2010- Snell and Hart 2008). Με βάση τις πληροφορίες που αποκτούν, οι μαθητές μπορούν να αποφασίσουν αν το πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης είναι αυτό που οραματίζονται και έτσι είναι σε θέση να επαναλαμβάνουν επανειλημμένα την αρχική τους απόφαση (π.χ. Mangan και Trendle 2008- Biewen και Taralaga 2017). Επιπλέον, αυτή η επανεκτίμηση γίνεται πιο ουσιαστική όσο περισσότερο διαρκεί η παραμονή του μαθητή στο πρόγραμμα κατάρτισης, καθώς βασίζεται σε μεγαλύτερο όγκο έγκυρων πληροφοριών σχετικά με τις συνθήκες κατάρτισης. Αυτή η επαναξιολόγηση μπορεί να οδηγήσει σε πρόωρη διακοπή της εκπαίδευσης.

Σύμφωνα με την Wydra-Somaggo (2021), η αναθεώρηση της αρχικής εκπαιδευτικής απόφασης εξαρτάται από τις επενδύσεις που έχουν γίνει μέχρι στιγμής. Οι επενδύσεις αυξάνονται με την πάροδο του χρόνου στην εκπαίδευση και το κόστος (ευκαιρίας) της διακοπής είναι υψηλότερο σε μεταγενέστερο στάδιο της εκπαίδευσης, καθώς η επένδυση σε ανθρώπινο κεφάλαιο είναι υψηλότερη, γεγονός που θα μπορούσε να οδηγήσει σε υψηλότερη παραγωγικότητα και, συνεπώς, σε υψηλότερους μισθούς. Τα άτομα που διακόπτουν την εκπαίδευσή τους σε μεταγενέστερο στάδιο χάνουν τους δυνητικά υψηλότερους μισθούς που θα μπορούσαν να είχαν κερδίσει εάν είχαν ολοκληρώσει την επαγγελματική τους κατάρτιση. Επιπλέον, οι αποδοχές μπορεί επίσης να είναι υψηλότερες σε επιχειρήσεις που επενδύουν εντατικά στην κατάρτιση και συνεπώς παρέχουν καλές συνθήκες κατάρτισης προκειμένου να διατηρήσουν τους μαθητευόμενους μετά την κατάρτιση. Το συνολικό κόστος και η απώλεια των σχετικών απολαβών από μια απόφαση πρόωρης διακοπής είναι επομένως υψηλότερα σε ένα μεταγενέστερο στάδιο της κατάρτισης, παρόλο που το κόστος της επακόλουθης κατάρτισης παραμένει το ίδιο. Ως εκ τούτου, ο πρόωρος τερματισμός σε μεταγενέστερο στάδιο θα πρέπει να οδηγεί σε εγκατάλειψη παρά σε διακοπή. Το κόστος της ανάληψης νέας κατάρτισης, ωστόσο, μειώνεται εάν η νέα κατάρτιση αφορά τον ίδιο επαγγελματικό τομέα, επειδή το ανθρώπινο κεφάλαιο που έχει αποκτηθεί μέχρι στιγμής μπορεί να εφαρμοστεί στο νέο αυτό πρόγραμμα. Επιπλέον, η αλλαγή επαγγέλματος είναι λιγότερο πιθανή όσο μεταγενέστερη είναι η χρονική στιγμή της διακοπής. Τέλος, τα άτομα που τερματίζουν νωρίτερα θα πρέπει να έχουν περισσότερες πιθανότητες να αποφοιτήσουν επιτυχώς από το επόμενο πρόγραμμα κατάρτισης, εάν η κατάρτιση αυτή είναι στο ίδιο αρχικό επαγγελματικό πεδίο αντί σε διαφορετικό επαγγελματικό πεδίο. Ωστόσο, η διακοπή της εκπαίδευσης μπορεί και πάλι να οδηγήσει τελικά στην

εγκατάλειψη της εκπαίδευσης, εάν η επακόλουθη επαγγελματική κατάρτιση δεν ολοκληρωθεί με επιτυχία.

Τμήμα 2.2. Ευρύτερες κοινωνικές επιπτώσεις της εγκατάλειψης της Επαγγελματικής Κατάρτισης

Η εγκατάλειψη της επαγγελματικής εκπαίδευσης προκαλεί ευρύτερες κοινωνικές επιπτώσεις, επηρεάζοντας τόσο τα άτομα όσο και την κοινωνία στο σύνολό της. Μπορούμε να προτείνουμε τον ακόλουθο μη εξαντλητικό κατάλογο τέτοιων επιπτώσεων:

- ◆ **Μειωμένες δεξιότητες του εργατικού δυναμικού**

Τα άτομα που εγκαταλείπουν την επαγγελματική εκπαίδευση μπορεί να μην έχουν τις εξειδικευμένες δεξιότητες και την κατάρτιση που απαιτούνται για συγκεκριμένα επαγγέλματα ή βιομηχανίες. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε ένα λιγότερο εξειδικευμένο και λιγότερο ανταγωνιστικό εργατικό δυναμικό.

- ◆ **Αυξημένη ανεργία**

Χωρίς επαγγελματικά προσόντα, τα άτομα μπορεί να δυσκολευτούν περισσότερο να εξασφαλίσουν σταθερή απασχόληση σε μια ανταγωνιστική αγορά εργασίας. Αυτό θα μπορούσε να συμβάλει σε υψηλότερα ποσοστά ανεργίας, ιδίως σε κλάδους που απαιτούν εξειδικευμένες δεξιότητες.

- ◆ **Μείωση της παραγωγικότητας**

Ένα λιγότερο εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό μπορεί να επηρεάσει τη συνολική οικονομική παραγωγικότητα μιας περιοχής ή χώρας. Οι βιομηχανίες που βασίζονται σε επαγγελματικές δεξιότητες μπορεί να υποφέρουν από έλλειψη εξειδικευμένων εργαζομένων, οδηγώντας ενδεχομένως σε επιβράδυνση της οικονομικής ανάπτυξης.

- ◆ **Εισοδηματική ανισότητα**

Η επαγγελματική εκπαίδευση συχνά παρέχει στα άτομα τις δεξιότητες που απαιτούνται για καλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας. Χωρίς αυτή την εκπαίδευση, υπάρχει κίνδυνος διαιώνισης της εισοδηματικής ανισότητας, καθώς τα άτομα χωρίς εξειδικευμένες δεξιότητες μπορεί να έχουν περιορισμένη πρόσβαση σε ευκαιρίες απασχόλησης με υψηλές αποδοχές.

- ◆ **Εμπόδια στην κοινωνική κινητικότητα**

Η επαγγελματική εκπαίδευση μπορεί να χρησιμεύσει ως δίοδος για την κοινωνική κινητικότητα, επιτρέποντας στα άτομα να ανέβουν την κοινωνικοοικονομική κλίμακα. Χωρίς αυτή την επιλογή, μπορεί να μειωθούν οι ευκαιρίες για τα άτομα να βελτιώσουν την οικονομική και κοινωνική τους θέση.

- ◆ **Αυξημένη εξάρτηση από τη γενική εκπαίδευση**

Με λιγότερα άτομα να ακολουθούν επαγγελματική εκπαίδευση, μπορεί να υπάρξει αυξημένη ζήτηση για πτυχία γενικής εκπαίδευσης και πανεπιστημιακά πτυχία. Αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει σε κορεσμό ορισμένων αγορών εργασίας, καθιστώντας δυσκολότερη την εύρεση κατάλληλης απασχόλησης για άτομα με γενική μόνο εκπαίδευση.

- ◆ **Η επιβάρυνση των κοινωνικών υπηρεσιών**

Τα άτομα χωρίς επαγγελματικές δεξιότητες μπορεί να αντιμετωπίσουν δυσκολίες στην εύρεση σταθερής απασχόλησης, γεγονός που ενδεχομένως να οδηγήσει σε αυξημένη εξάρτηση από κοινωνικές υπηρεσίες και προγράμματα πρόνοιας. Αυτό επιβαρύνει τους κρατικούς πόρους και τα συστήματα κοινωνικής στήριξης.

- ◆ **Υποβαθμισμένη αντίληψη της επαγγελματικής εκπαίδευσης**

Εάν ένας σημαντικός αριθμός ατόμων εγκαταλείψει την επαγγελματική εκπαίδευση, αυτό μπορεί να συμβάλει στην αντίληψη ότι οι επαγγελματικές διαδρομές είναι κατώτερες από τις παραδοσιακές ακαδημαϊκές διαδρομές. Αυτό μπορεί να στιγματίσει περαιτέρω αυτές τις επαγγελματικές επιλογές και να αποθαρρύνει άλλους από το να τις ακολουθήσουν.

- ◆ **Επιβράδυνση των επιπτώσεων στην καινοτομία**

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Ορισμένοι κλάδοι, ιδίως εκείνοι που απαιτούν τεχνικές δεξιότητες, μπορεί να υποφέρουν από έλλειψη καινοτομίας εάν υπάρχει έλλειψη εκπαιδευμένων και εξειδικευμένων εργαζομένων. Αυτό μπορεί να εμποδίσει την τεχνολογική πρόοδο και την ανταγωνιστικότητα σε παγκόσμια κλίμακα.

◆ Κενά στις πολιτισμικές στάσεις απέναντι στην εργασία

Η απαξίωση της επαγγελματικής εκπαίδευσης μπορεί να επηρεάσει τις κοινωνικές στάσεις απέναντι στις διάφορες μορφές εργασίας. Θα μπορούσε να συμβάλει σε μια πολιτισμική προκατάληψη που ευνοεί τις ακαδημαϊκές διαδρομές έναντι των επαγγελματικών, περιορίζοντας ενδεχομένως την αναγνώριση και την εκτίμηση των βασικών επαγγελμάτων και δεξιοτήτων.

Μπορούμε να συμπεράνουμε ότι η αντιμετώπιση του ζητήματος της εγκατάλειψης της επαγγελματικής εκπαίδευσης απαιτεί μια ολιστική προσέγγιση που περιλαμβάνει εκπαιδευτικά ιδρύματα, φορείς χάραξης πολιτικής και την κοινότητα, ώστε να τονιστεί η σημασία των ποικίλων επαγγελματικών διαδρομών και να παρέχεται υποστήριξη για προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης.

Labour market implications of VET

Dropout

Η εγκατάλειψη της επαγγελματικής εκπαίδευσης μπορεί να έχει διάφορες επιπτώσεις για τα άτομα στην αγορά εργασίας, επηρεάζοντας τόσο τις προοπτικές απασχόλησης όσο και τις πιθανές επαγγελματικές τους πορείες. Ορισμένες από αυτές τις επιπτώσεις είναι οι εξής:

❖ Περιορισμένες ευκαιρίες απασχόλησης

Τα άτομα χωρίς επαγγελματικά προσόντα μπορεί να έχουν λιγότερες ευκαιρίες απασχόλησης, ιδίως σε κλάδους που απαιτούν εξειδικευμένες δεξιότητες. Πολλά επαγγελματικά προγράμματα έχουν σχεδιαστεί για να προετοιμάζουν τους μαθητές για συγκεκριμένους ρόλους και η εγκατάλειψη μπορεί να περιορίσει την πρόσβαση σε αυτές τις θέσεις.

❖ Χαμηλότερες δυνατότητες κέρδους

Η επαγγελματική εκπαίδευση οδηγεί συχνά στην απόκτηση εξειδικευμένων δεξιοτήτων που έχουν ζήτηση στην αγορά εργασίας. Χωρίς αυτές τις δεξιότητες, τα άτομα μπορεί να περιοριστούν σε χαμηλότερα αμειβόμενες και λιγότερο εξειδικευμένες θέσεις εργασίας, επηρεάζοντας τις συνολικές τους δυνατότητες κέρδους.

❖ Αυξημένος ανταγωνισμός σε θέσεις εργασίας χωρίς εξειδίκευση

Η εγκατάλειψη της επαγγελματικής εκπαίδευσης μπορεί να οδηγήσει σε αυξημένο ανταγωνισμό για θέσεις εργασίας ανειδίκευτων ή χαμηλής ειδίκευσης. Αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει σε υψηλότερα ποσοστά ανεργίας για άτομα χωρίς εξειδικευμένη κατάρτιση.

❖ Υποαπασχόληση

Ακόμη και αν τα άτομα βρουν εργασία, η εγκατάλειψη της επαγγελματικής εκπαίδευσης μπορεί να οδηγήσει σε υποαπασχόληση, όπου τα άτομα εργάζονται σε θέσεις εργασίας που δεν αξιοποιούν πλήρως τις δυνατότητες ή τις δεξιότητές τους.

❖ Προκλήσεις εξέλιξης καριέρας

Η επαγγελματική εκπαίδευση παρέχει συχνά μια δομημένη πορεία για την εξέλιξη της σταδιοδρομίας σε συγκεκριμένους κλάδους. Χωρίς την ολοκλήρωση τέτοιων προγραμμάτων, τα άτομα μπορεί να αντιμετωπίσουν προκλήσεις στην εξέλιξη της σταδιοδρομίας τους και στην πρόσβαση σε θέσεις υψηλότερου επιπέδου.

❖ Ειδικές βιομηχανικές απαιτήσεις

Ορισμένοι κλάδοι έχουν συγκεκριμένες απαιτήσεις αδειοδότησης ή πιστοποίησης, οι οποίες συχνά καλύπτονται μέσω της επαγγελματικής εκπαίδευσης. Τα άτομα που εγκαταλείπουν την εκπαίδευση μπορεί να δυσκολευτούν να ανταποκριθούν σε αυτά τα πρότυπα του κλάδου, περιορίζοντας την επιλεξιμότητά τους για ορισμένες θέσεις εργασίας.

❖ Σταθερότητα εργασίας

Η επαγγελματική εκπαίδευση εξοπλίζει τα άτομα με πρακτικές δεξιότητες που μπορούν να ενισχύσουν τη σταθερότητα της απασχόλησης. Χωρίς αυτές τις δεξιότητες, τα άτομα μπορεί να είναι πιο ευάλωτα στις οικονομικές υφέσεις, καθώς δεν διαθέτουν τις εξειδικευμένες γνώσεις που απαιτούν ορισμένοι κλάδοι.

❖ Αντιστοιχία δεξιοτήτων και απαιτήσεων εργασίας

Η εγκατάλειψη της επαγγελματικής εκπαίδευσης μπορεί να οδηγήσει σε αναντιστοιχία μεταξύ των δεξιοτήτων που διαθέτουν τα άτομα και των απαιτήσεων των διαθέσιμων θέσεων εργασίας. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε απογοήτευση τόσο τους εργοδότες που αναζητούν εξειδικευμένους εργαζόμενους όσο και τα άτομα που αναζητούν κατάλληλη απασχόληση.

❖ Επιπτώσεις στους κλάδους που απαιτούν τεχνικές δεξιότητες

Βιομηχανίες όπως η μεταποίηση, οι κατασκευές και η τεχνολογία απαιτούν συχνά ειδικές τεχνικές δεξιότητες που παρέχονται από την επαγγελματική εκπαίδευση. Η εγκατάλειψη των ατόμων από αυτά τα προγράμματα μπορεί να συμβάλει στην έλλειψη εξειδικευμένων εργατών σε αυτούς τους τομείς.

❖ Μειωμένη καινοτομία σε ορισμένους τομείς

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Οι βιομηχανίες που βασίζονται σε τεχνικές και επαγγελματικές δεξιότητες για την καινοτομία μπορεί να επηρεαστούν αρνητικά εάν υπάρχει έλλειψη εξειδικευμένων εργαζομένων. Αυτό μπορεί να επηρεάσει τη συνολική ανταγωνιστικότητα αυτών των βιομηχανιών σε παγκόσμια κλίμακα.

Η αντιμετώπιση των επιπτώσεων της εγκατάλειψης της επαγγελματικής εκπαίδευσης στην αγορά εργασίας απαιτεί προσπάθειες για την παροχή εναλλακτικών τρόπων ανάπτυξης δεξιοτήτων, την προώθηση της αξίας της επαγγελματικής κατάρτισης και τη δημιουργία υποστηρικτικών περιβαλλόντων για τα άτομα που θα ολοκληρώσουν τα προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης. Η συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, εργοδοτών και φορέων χάραξης πολιτικής είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση ενός εξειδικευμένου και ανταγωνιστικού εργατικού δυναμικού.

Τμήμα 2.4. Σημασία της αντιμετώπισης της εγκατάλειψης της Επαγγελματικής Κατάρτισης

Η αντιμετώπιση του ζητήματος της εγκατάλειψης της επαγγελματικής εκπαίδευσης είναι ζωτικής σημασίας για διάφορους λόγους, καθώς έχει σημαντικές συνέπειες για τα άτομα, την αγορά εργασίας και την κοινωνία στο σύνολό της. Ακολουθούν ορισμένοι βασικοί λόγοι που υπογραμμίζουν τη σημασία της αντιμετώπισης των ποσοστών εγκατάλειψης της επαγγελματικής εκπαίδευσης:

- ✱ **Ανάπτυξη εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού**

Η επαγγελματική εκπαίδευση διαδραματίζει ζωτικό ρόλο στην ανάπτυξη ενός εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού με εξειδικευμένες γνώσεις και πρακτική κατάρτιση. Η αντιμετώπιση των ποσοστών εγκατάλειψης εξασφαλίζει ότι τα άτομα αποκτούν τις δεξιότητες που απαιτούνται για συγκεκριμένα επαγγέλματα και κλάδους, συμβάλλοντας σε ένα πιο ικανό και ευέλικτο εργατικό δυναμικό.

- ✱ **Οικονομική ανταγωνιστικότητα**

Ένα καλά εκπαιδευμένο και εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό ενισχύει την οικονομική ανταγωνιστικότητα ενός έθνους. Η ολοκλήρωση προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης εφοδιάζει τα άτομα με την απαραίτητη τεχνογνωσία για διάφορους κλάδους, προωθώντας την καινοτομία, την παραγωγικότητα και τη συνολική οικονομική ανάπτυξη.

- ✱ **Μειωμένη ανεργία**

Η ολοκλήρωση της επαγγελματικής εκπαίδευσης αυξάνει την απασχολησιμότητα των ατόμων, μειώνοντας τον κίνδυνο ανεργίας. Η αντιμετώπιση των ποσοστών εγκατάλειψης βοηθά να διασφαλιστεί ότι τα άτομα έχουν επαρκή κατάρτιση και προσόντα για τις διαθέσιμες ευκαιρίες απασχόλησης, συμβάλλοντας στη μείωση των ποσοστών ανεργίας.

- ✱ **Υψηλότερες δυνατότητες κέρδους**

Η επαγγελματική εκπαίδευση συνδέεται συχνά με υψηλότερες δυνατότητες κέρδους. Τα άτομα με εξειδικευμένες δεξιότητες έχουν περισσότερες πιθανότητες να εξασφαλίσουν καλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας σε κλάδους που απαιτούν τεχνική εξειδίκευση. Η αντιμετώπιση των ποσοστών εγκατάλειψης μπορεί να συμβάλει στη βελτίωση του εισοδήματος και της οικονομικής σταθερότητας των ατόμων.

- ✱ **Ικανοποίηση των απαιτήσεων της βιομηχανίας**

Πολλές βιομηχανίες έχουν συγκεκριμένες απαιτήσεις δεξιοτήτων και τα προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης έχουν σχεδιαστεί για να ανταποκρίνονται σε αυτές τις απαιτήσεις. Με την αντιμετώπιση των ποσοστών εγκατάλειψης, υπάρχει μεγαλύτερη πιθανότητα να ευθυγραμμιστούν οι δεξιότητες του εργατικού δυναμικού με τις ανάγκες των διαφόρων τομέων, προωθώντας μια πιο αρμονική σχέση μεταξύ εκπαίδευσης και βιομηχανίας.

- ✱ **Ποικιλομορφία σταδιοδρομίας**

Η επαγγελματική εκπαίδευση παρέχει ποικίλες διαδρομές σταδιοδρομίας πέρα από τις παραδοσιακές ακαδημαϊκές διαδρομές. Η αντιμετώπιση των ποσοστών εγκατάλειψης εξασφαλίζει ότι τα άτομα έχουν

πρόσβαση σε αυτές τις εναλλακτικές διαδρομές, προωθώντας την ενσωμάτωση και αναγνωρίζοντας την αξία των διαφόρων δεξιοτήτων και επαγγελμάτων.

✳ Διευκόλυνση της κοινωνικής κινητικότητας

Με την αντιμετώπιση των ποσοστών εγκατάλειψης, υπάρχει μεγαλύτερη πιθανότητα να δοθούν ίσες ευκαιρίες στα άτομα να έχουν πρόσβαση στην επαγγελματική κατάρτιση και να την ολοκληρώσουν, ανεξάρτητα από το υπόβαθρό τους.

✳ Καινοτομία και τεχνολογική πρόοδος

Οι βιομηχανίες που απαιτούν τεχνικές δεξιότητες και καινοτομία επωφελούνται από ένα εργατικό δυναμικό με ισχυρό επαγγελματικό υπόβαθρο. Η αντιμετώπιση των ποσοστών εγκατάλειψης της εκπαίδευσης συμβάλλει στη συνεχή εισροή εξειδικευμένων εργαζομένων στους τομείς αυτούς, συμβάλλοντας στην τεχνολογική πρόοδο και την ανταγωνιστικότητα σε παγκόσμια κλίμακα.

✳ Μείωση της εξάρτησης από τις κοινωνικές υπηρεσίες

Τα άτομα με επαγγελματικές δεξιότητες έχουν περισσότερες πιθανότητες να εξασφαλίσουν σταθερή απασχόληση, μειώνοντας την εξάρτησή τους από κοινωνικές υπηρεσίες και προγράμματα πρόνοιας. Η αντιμετώπιση των ποσοστών εγκατάλειψης συμβάλλει στην αυτάρκεια και στη μείωση της επιβάρυνσης των κρατικών πόρων.

✳ Προώθηση της δια βίου μάθησης

Η αντιμετώπιση των ποσοστών εγκατάλειψης προάγει μια κουλτούρα δια βίου μάθησης. Η ενθάρρυνση των ατόμων να ολοκληρώνουν προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης τονίζει τη σημασία της συνεχούς ανάπτυξης δεξιοτήτων, της προσαρμοστικότητας και της παραμονής σε μια διαρκώς μεταβαλλόμενη αγορά εργασίας.

Συνοψίζοντας, η αντιμετώπιση των ποσοστών εγκατάλειψης της επαγγελματικής εκπαίδευσης είναι ζωτικής σημασίας για τη δημιουργία ενός εξειδικευμένου, προσαρμόσιμου και ανταγωνιστικού εργατικού δυναμικού, την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης και την προώθηση της κοινωνικής και ατομικής ανάπτυξης. Απαιτεί συνεργατικές προσπάθειες από εκπαιδευτικά ιδρύματα, φορείς χάραξης πολιτικής, εργοδότες και κοινότητες για τη δημιουργία υποστηρικτικών περιβαλλόντων και αποτελεσματικών στρατηγικών για τη διατήρηση και ολοκλήρωση των προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης.

Για τη μέτρηση των επιπτώσεων της εγκατάλειψης της επαγγελματικής εκπαίδευσης μπορούν να χρησιμοποιηθούν διάφοροι ποσοτικοί και ποιοτικοί δείκτες. Ορισμένες μονάδες μέτρησης και μετρήσεις που μπορούν να χρησιμοποιηθούν είναι οι εξής

✳ Ποσοστά εγκατάλειψης

Μετρήστε το ποσοστό των μαθητών που ξεκινούν προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης αλλά δεν τα ολοκληρώνουν. Πρόκειται για μια θεμελιώδη ποσοτική μέτρηση που αντικατοπτρίζει άμεσα την επικράτηση της εγκατάλειψης.

✳ Ποσοστά απασχόλησης

Παρακολουθήστε το ποσοστό των ατόμων που εγκατέλειψαν την επαγγελματική εκπαίδευση και εργάζονται σήμερα. Αυτό μπορεί να παρέχει πληροφορίες σχετικά με τα άμεσα αποτελέσματα της απασχόλησης όσων δεν ολοκλήρωσαν την εκπαίδευσή τους.

✳ Διαφορές στις αποδοχές

Συγκρίνετε τις μέσες αποδοχές των ατόμων που ολοκλήρωσαν την επαγγελματική εκπαίδευση με εκείνους που την εγκατέλειψαν. Η μέτρηση αυτή βοηθά στην αξιολόγηση του αντίκτυπου στις εισοδηματικές ανισότητες και την οικονομική ευημερία.

✳ Ποσοστά ανεργίας

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Αναλύστε τα ποσοστά ανεργίας μεταξύ των ατόμων που εγκατέλειψαν την επαγγελματική εκπαίδευση σε σύγκριση με εκείνους που ολοκλήρωσαν τα προγράμματά τους. Ένα υψηλότερο ποσοστό ανεργίας μεταξύ των ατόμων που εγκατέλειψαν την επαγγελματική εκπαίδευση μπορεί να υποδηλώνει αρνητικό αντίκτυπο.

✿ Ποσοστά τοποθέτησης σε θέσεις εργασίας

Προσδιορίστε το ποσοστό των ατόμων που εξασφαλίζουν απασχόληση στον τομέα σπουδών τους μετά την ολοκλήρωση της επαγγελματικής εκπαίδευσης σε σχέση με τα άτομα που εγκαταλείπουν. Αυτό παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη σημασία της επαγγελματικής κατάρτισης για την εξασφάλιση θέσεων εργασίας.

✿ Ζήτηση δεξιοτήτων για συγκεκριμένο κλάδο

Αξιολογήστε τη ζήτηση για συγκεκριμένες δεξιότητες σε διάφορους κλάδους και συγκρίνετέ την με τις δεξιότητες που διαθέτουν τα άτομα που εγκατέλειψαν το σχολείο. Αυτό βοηθά στον εντοπισμό πιθανών κενών δεξιοτήτων και στον αντίκτυπο στις αγορές εργασίας συγκεκριμένων κλάδων.

✿ Μετρικές εξέλιξης καριέρας

Μετρήστε την επαγγελματική εξέλιξη, τα ποσοστά προαγωγών και την κατάληψη θέσεων υψηλότερου επιπέδου μεταξύ των ατόμων που ολοκλήρωσαν την επαγγελματική εκπαίδευση σε σχέση με τα άτομα που την εγκατέλειψαν. Αυτό συμβάλλει στη μέτρηση του μακροπρόθεσμου αντίκτυπου στην επαγγελματική σταδιοδρομία.

✿ Δείκτες κοινωνικής κινητικότητας

Χρησιμοποιήστε κοινωνικοοικονομικούς δείκτες όπως η εισοδηματική κινητικότητα, το εκπαιδευτικό επίπεδο των μελλοντικών γενεών και η ανοδική κινητικότητα για να αξιολογήσετε τον κοινωνικό αντίκτυπο της εγκατάλειψης της επαγγελματικής εκπαίδευσης.

✿ Χρήση κοινωνικών υπηρεσιών

Ποσοτικοποίηση της χρήσης κοινωνικών υπηρεσιών και προγραμμάτων πρόνοιας από άτομα που εγκατέλειψαν την επαγγελματική εκπαίδευση. Αυτό μπορεί να υποδείξει το επίπεδο υποστήριξης που χρειάζεται αυτή η ομάδα.

✿ Δείκτης αναντιστοιχίας δεξιοτήτων

Ανάπτυξη ενός δείκτη που θα μετρά τον βαθμό αναντιστοιχίας μεταξύ των δεξιοτήτων που διαθέτουν οι εγκαταλελειμμένοι και των δεξιοτήτων που απαιτούν οι εργοδότες. Αυτό βοηθά στον εντοπισμό των τομέων όπου απαιτούνται παρεμβάσεις για τη γεφύρωση του χάσματος.

✿ Μετρήσεις καινοτομίας και υιοθέτησης τεχνολογίας

Αξιολόγηση της συμβολής των ατόμων με επαγγελματική εκπαίδευση στην καινοτομία και την υιοθέτηση της τεχνολογίας σε συγκεκριμένους κλάδους. Αυτό μπορεί να προσφέρει πληροφορίες σχετικά με τον αντίκτυπο στην ανταγωνιστικότητα των εν λόγω τομέων.

✿ Έρευνες και ποιοτικά δεδομένα

Χρησιμοποιήστε έρευνες και ποιοτικά δεδομένα για να συγκεντρώσετε πληροφορίες σχετικά με τις εμπειρίες, τις προκλήσεις και τις αντιλήψεις των ατόμων που εγκατέλειψαν την επαγγελματική εκπαίδευση. Τα ποιοτικά δεδομένα συμπληρώνουν τις ποσοτικές μετρήσεις και παρέχουν μια πιο διαφοροποιημένη κατανόηση των επιπτώσεων.

✿ Σύγκριση με ακαδημαϊκές διαδρομές

Συγκρίνετε ποσοτικές μετρήσεις, όπως ποσοστά απασχόλησης, αποδοχές και επαγγελματική εξέλιξη μεταξύ ατόμων που εγκατέλειψαν την επαγγελματική εκπαίδευση και ατόμων που εγκατέλειψαν ακαδημαϊκά προγράμματα. Αυτό επιτρέπει τη συγκριτική ανάλυση των αποτελεσμάτων.

✿ Απόδοση της επένδυσης

Υπολογίστε την απόδοση της επένδυσης για τα άτομα που ολοκλήρωσαν την επαγγελματική εκπαίδευση σε σύγκριση με τα άτομα που εγκατέλειψαν την εκπαίδευση. Αυτό περιλαμβάνει την αξιολόγηση των οικονομικών οφελών, όπως οι αυξημένες αποδοχές, έναντι του κόστους της εκπαίδευσης.

Η χρήση ενός συνδυασμού αυτών των μονάδων μέτρησης επιτρέπει μια ολοκληρωμένη αξιολόγηση των επιπτώσεων της εγκατάλειψης της επαγγελματικής εκπαίδευσης. Είναι σημαντικό να λαμβάνονται υπόψη τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά δεδομένα για να αποτυπωθεί η πολύπλευρη φύση των επιπτώσεων στα άτομα και την κοινωνία.

Αναφορά:

- Alexander, K. L., Entwisle, D. R., & Kabbani, N. (2001). The Dropout Process in Life Course Perspective: Early risk factors at home and school. *Teachers College Record* (1970), 103(5), 760-822. <https://doi.org/10.1111/0161-4681.00134>
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2003). Ο ρόλος των πανεπιστημίων στην Ευρώπη της γνώσης. Ανακτήθηκε από: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2003:0058:FIN:en:pdf>
- Fortin, L., Marcotte, D., Potvin, P., Royer, É., & Joly, J. (2006). Τυπολογία των μαθητών που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν το σχολείο: Περιγραφή με βάση προσωπικούς, οικογενειακούς και σχολικούς παράγοντες. *European Journal of Psychology of Education (Lisboa)*, 21(4), 363-383. <https://doi.org/10.1007/bf03173508>
- Kaplan, D. S., Peck, B. M., & Kaplan, H. B. (1997). Decomposing the Academic Failure-Dropout Relationship: A Longitudinal analysis. *The Journal of Educational Research*, 90(6), 331-343. <https://doi.org/10.1080/00220671.1997.10544591>
- Levy, Y. (2007). Σύγκριση της εγκατάλειψης και της επιμονής σε μαθήματα ηλεκτρονικής μάθησης. *Computers and Education (Print)*, 48(2), 185-204. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2004.12.004>
- Suh, S. P. Οι αντιλήψεις των Κορεατοαμερικανών εφήβων για τους παράγοντες που συμβάλλουν στον κίνδυνο εγκατάλειψης του σχολείου.
- Tinto, V. (1975). Η εγκατάλειψη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης: Μια θεωρητική σύνθεση των πρόσφατων ερευνών. *Review of Educational Research*, 45(1), 89. <https://doi.org/10.2307/1170024>.
- Zengin, M. (2021). Διερεύνηση του επιπέδου κινδύνου εγκατάλειψης του σχολείου από μαθητές γυμνασίου. *Shanlax International Journal of Education (Online)*, 9(S1-May), 59-68. <https://doi.org/10.34293/education.v9is1-may.4000>.

Ενότητα 1.3 Το εθνικό πλαίσιο

Η εγκατάλειψη σπουδών στην επαγγελματική κατάρτιση αποτελεί ένα κρίσιμο ζήτημα για την εκπαίδευση στην Ελλάδα. Σύμφωνα με το Στρατηγικό Σχέδιο για την Επαγγελματική Εκπαίδευση, Κατάρτιση και Διά Βίου Μάθηση (2022-2024), η εθνική στρατηγική φιλοδοξεί να μειώσει τα ποσοστά πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και της επαγγελματικής κατάρτισης μέσω ολοκληρωμένων στρατηγικών που συνδυάζουν την ενδυνάμωση της επαγγελματικής εκπαίδευσης, την υποστήριξη των ευάλωτων ομάδων και τη βελτίωση των υποδομών εκπαίδευσης.

Η εγκατάλειψη της επαγγελματικής κατάρτισης συνδέεται άμεσα με την ανεργία και τα οικονομικά χάσματα, αυξάνοντας τις ανισότητες και περιορίζοντας τις ευκαιρίες των νέων για ανάπτυξη και απασχόληση. Σύμφωνα με τον Νόμο 4368/2016 για την Αντισταθμιστική Εκπαίδευση, η ελληνική κυβέρνηση εστιάζει στη θέσπιση στηριγμάτων που θα επιτρέπουν στους νέους να συνεχίσουν τις σπουδές τους, προσφέροντας τους υποστήριξη να αντιμετωπίζουν κοινωνικές ή οικονομικές δυσκολίες.

Η πρόωρη εγκατάλειψη μπορεί επίσης να επηρεάσει τη γενικότερη οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας, καθώς οι νέοι που εγκαταλείπουν το σχολείο στερούνται δεξιοτήτων και επαγγελματικών προσόντων που απαιτούνται στην αγορά εργασίας. Η εφαρμογή ενός υποστηρικτικού πλαισίου κατάρτισης, όπως τα προγράμματα της ΔΥΠΑ (Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης) και η ενίσχυση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, στοχεύει να μειώσει τα ποσοστά εγκατάλειψης και να βελτιώσει τις προοπτικές για τους σπουδαστές.

Αναφορές:

- ΕΠΑΛΕ, 2023. Πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου: Κοινωνία – Σχολείο – Οικογένεια – Ο μαθητής. [online] Available at: <https://epale.ec.europa.eu/el/blog/proori-egkataleipsi-toy-sholeioy-koinonia-sholeio-oikogeneia-i-mathitis>
- EUR-Lex, 2023. Reducing early school leaving. [online] Available at: <https://eur-lex.europa.eu/EL/legal-content/summary/reducing-early-school-leaving.html>
- Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, 2022. Στρατηγικό Πλαίσιο για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2022-2024. [online] Available at: <https://www.minedu.gov.gr>
- ΕΟΠΠΕΠ, 2023. Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων (NQF). [online] Available at: <https://www.eoppep.gr/index.php/el/qualifications-certification/eqf>
- ΔΥΠΑ, 2023. Προγράμματα Κατάρτισης και Μαθητείας. [online] Available at: <https://www.dypa.gov.gr>
- Ελληνική Κυβέρνηση, 2016. Νόμος 4368/2016 για την Αντισταθμιστική Εκπαίδευση. [online] Available at: https://www.kodiko.gr/nomologia/document_navigation/193501/nomos-4368-2016

Κεφάλαιο 2. Παράγοντες που συμβάλλουν στην εγκατάλειψη της Επαγγελματικής Κατάρτισης

Ενότητα 2.1 Κοινωνικοοικονομικές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μαθητές που βρίσκονται σε κίνδυνο

Τμήμα 1.1. Προσδιορισμός των μαθητών που διατρέχουν κίνδυνο

Οι περισσότερες εκπαιδευτικές πολιτικές έχουν βασικό προσανατολισμό να βοηθήσουν τους μαθητές με οποιουδήποτε είδους μαθησιακές δυσκολίες όσον αφορά την προσαρμογή ή τη μάθηση να πετύχουν όσον αφορά τη διδασκαλία, την κοινωνικοποίηση και τα προσόντα. Το όραμα της εκπαιδευτικής επιτυχίας διευρύνεται έτσι, υπερβαίνοντας μόνο τα κερτημένα που συνδέονται με το πρόγραμμα σπουδών. Ένας τέτοιος προσανατολισμός θέτει τη φύση του κινδύνου στο επίκεντρο των εκπαιδευτικών ανησυχιών. Η κατηγορία των μαθητών με δυσκολίες προσαρμογής ή μάθησης θα μπορούσε να χωριστεί σε δύο υποκατηγορίες, τους μαθητές σε κίνδυνο και τους μαθητές με σοβαρά προβλήματα συμπεριφοράς. Σύμφωνα με αυτές τις υποκατηγορίες, οι μαθητές που παρουσιάζουν δυσκολίες που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε αποτυχία, μαθησιακή καθυστέρηση, συναισθηματικά προβλήματα, προβλήματα συμπεριφοράς, αναπτυξιακή καθυστέρηση ή ήπια νοητική αναπηρία βρίσκονται σε κίνδυνο.

Αυτός ο ορισμός εργασίας δημιουργεί μια ετερογενή ομαδοποίηση των μαθητών, που ανταποκρίνεται στο μοναδικό κριτήριο της προόδου ή της έλλειψης προόδου του νέου ανάλογα με τους στόχους που θέτει το σχολείο όσον αφορά τη μάθηση, την κοινωνικοποίησή του και τα προσόντα του. Η θέση αυτή, που συνάδει με την πρόληψη και τη σφαιρική προσέγγιση των δυσκολιών των μαθητών, απορρίπτει την πρακτική της ετικετοποίησης, η οποία έχει επικριθεί πολλές φορές. Επιτρέπει την εστίαση των προσπαθειών σε προληπτικές παρεμβάσεις.

Οι Hixson και Tinzmahn (1990) ομαδοποιούν τους επικρατέστερους σήμερα ορισμούς του μαθητή σε κίνδυνο σε τέσσερις κατηγορίες: την προγνωστική προσέγγιση, την περιγραφική προσέγγιση, τη μονομερή προσέγγιση και τη θεσμική προσέγγιση. Η προγνωστική προσέγγιση προσδιορίζει ότι ένας μαθητής βρίσκεται σε κίνδυνο όταν αντιμετωπίζει συγκεκριμένες συνθήκες, όπως έλλειμμα προσοχής, μονογονεϊκή οικογένεια κ.λπ. Αυτές οι συνθήκες ή οι παράγοντες συνδέονται με αύξηση της πιθανότητας αποτυχίας ή εγκατάλειψης του σχολείου. Η περιγραφική προσέγγιση εντοπίζει τους μαθητές σε κίνδυνο από τη στιγμή που τα προβλήματα αρχίζουν να εκδηλώνονται (χαμηλή ακαδημαϊκή επίδοση, επανάληψη μιας χρονιάς, απουσίες, επιθετικότητα κ.λπ.) Η μονομερής προσέγγιση δηλώνει, λόγω της πολυπλοκότητας των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι νέοι σήμερα, ότι όλοι οι μαθητές βρίσκονται σε κίνδυνο με τον ένα ή τον άλλο τρόπο. Το εξισωτικό όραμα των δικαιωμάτων και των αξιών, που μεταφέρει αυτή η προσέγγιση, έχει μετουσιωθεί σε μια πεποίθηση σύμφωνα με την οποία η παρέμβαση πρέπει να είναι η ίδια για όλους τους μαθητές, ακόμη και για εκείνους με ειδικές ανάγκες. Τέλος, η θεσμική προσέγγιση εστιάζει στους σχολικούς παράγοντες που θα μπορούσαν να αποτελέσουν πιθανές αιτίες κινδύνου: 1) τα άκαμπτα ωράρια, 2) η στενότητα του προγράμματος σπουδών, 3) η κατά προτεραιότητα έμφαση στις βασικές δεξιότητες, 4) η δυσανάλογη εξάρτηση από τις τυποποιημένες εξετάσεις για την ανάπτυξη των σχεδίων παρέμβασης, 5) η επανάληψη τάξεων και η στρατηγική του χωριστού λυκείου, 6) οι ειδικές τάξεις και οι τάξεις πόρων και 7) οι στάσεις και οι πεποιθήσεις των εκπαιδευτικών και των διοικητικών υπαλλήλων απέναντι στους μαθητές και τους γονείς τους.

Αφού ανέλυσαν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα καθεμιάς από αυτές τις προσεγγίσεις, οι Hixson και Tinzmahn (1990) προτείνουν μια οικολογική προσέγγιση, η οποία αναγνωρίζει την εκπαίδευση ως μια διαδικασία που λαμβάνει χώρα τόσο εντός όσο και εκτός του σχολείου και η οποία επηρεάζεται από: 1) την κοινωνική και ακαδημαϊκή οργάνωση του σχολείου- 2) τα προσωπικά χαρακτηριστικά των μαθητών και των οικογενειών τους- 3) το κοινωνικό, οικογενειακό και σχολικό περιβάλλον και 4) τη σχέση μεταξύ καθενός από αυτούς τους παράγοντες.

Το καθεστώς κινδύνου δεν έγκειται μόνο στη σύνδεση με ένα άτομο ή με το σχολείο. Ολόκληρη η κοινωνία αφορά, επειδή χτίζει τα σχολεία κατ' εικόνα μιας κυρίαρχης ιδεολογίας και δημιουργεί περιβάλλοντα στα οποία ορισμένα παιδιά θα κινδυνεύουν. Αυτή η κατηγοριοποίηση έχει κοινά σημεία με την εξέλιξη των επιστημολογικών παραδειγμάτων που περιγράφεται από τους Terrisse κ.ά. (2000) και φαίνεται ενδιαφέρουσα για τον εντοπισμό των βάσεων των διαφορετικών ορισμών.

Οι ενδιαφερόμενοι φορείς του σχολείου και η αντίληψή τους για την έννοια του κινδύνου

Από την πλευρά τους, οι Rosa και Stallings (1996) αναφέρουν ότι η πιο διαδεδομένη αντίληψη του κινδύνου στο σχολικό περιβάλλον συνδέεται με μια προσωπική ανεπάρκεια του μαθητή που πρέπει να αντιμετωπιστεί και ότι κατευθύνει τις παρεμβάσεις ειδικά προς αυτή την ανεπάρκεια. Επομένως, θα ήταν η περιγραφική προσέγγιση, με ένα μοντέλο ελλείμματος στο παρασκήνιο, που θα επικρατούσε στο εκπαιδευτικό περιβάλλον.

Σύμφωνα με τον Ronzone (2000), λίγες μελέτες έχουν προσπαθήσει να προσδιορίσουν την κατάσταση των μαθητών σε κίνδυνο που διατηρείται και αναπτύσσεται από τους εκπαιδευτικούς, ως μια εκπαιδευτική, πλαισιακή και πολιτισμική κατασκευή. Σύμφωνα με την ίδια, το καθεστώς επικινδυνότητας είναι κοινωνικά καθώς και πολιτισμικά κατασκευασμένο και το πλαίσιο στο οποίο κατασκευάζεται ο λόγος για την επικινδυνότητα θα ασκούσε σημαντική επίδραση στα λόγια και τις πράξεις των εκπαιδευτικών. Οι αντιλήψεις θα φιλτράρονταν κοινωνικά και πολιτισμικά μέσα από αντιληπτικούς φακούς που θα επηρέαζαν τη λήψη εκπαιδευτικών αποφάσεων.

Στο πλαίσιο μιας εθνογραφικής μελέτης (συμμετοχική παρατήρηση, επίσημες και ανεπίσημες συνεντεύξεις), μελέτησε την ανάπτυξη της αναπαράστασης των μαθητών σε κίνδυνο μεταξύ των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν σε ένα πρόγραμμα παρέμβασης. Από τις αναλύσεις προκύπτει ότι ο παράγοντας χρόνος αποτελεί σημαντικό στοιχείο στην κατασκευή της έννοιας του κινδύνου:

- 1) την περίοδο του σχολικού έτους,
- 2) χρόνος για να περάσετε από το πρόγραμμα σπουδών,
- 3) χρόνος για διδασκαλία,
- 4) χρόνος για ατομική επανόρθωση,
- 5) ο χρόνος που αντιστοιχεί στην ανάπτυξη του παιδιού και
- 6) τη χρονολογική ηλικία του παιδιού.

Οι εκπαιδευτικοί αναφέρουν επίσης τον αυξημένο φόρτο εργασίας, τη δυσκολία να ανταποκριθούν στις ανάγκες όλων των μαθητών και τις προσδοκίες των γονέων των επιτυχημένων ή χαρισματικών μαθητών. Τα αποτελέσματα δείχνουν επίσης ότι οι εκπαιδευτικοί ζωγραφίζουν ένα δημογραφικό προφίλ των μαθητών που βρίσκονται σε κίνδυνο ή των χαρισματικών μαθητών, με βάση την οικονομική κατάσταση, την εθνικότητα και το φύλο. Τα αποτελέσματα αυτά υποδηλώνουν ότι οι εκπαιδευτικοί έχουν μια αντίληψη του κινδύνου που διέπεται από θεσμικές και προγνωστικές προσεγγίσεις.

Τμήμα 1.2. Τυπολογία των νέων σε κίνδυνο

Παρόλο που αυτό είναι επικίνδυνο, διότι θα μπορούσε να οδηγήσει σε μια "κανονικοποίηση" του φαινομένου, πολλοί συγγραφείς έχουν καταρτίσει τυπολογίες των νέων που εγκαταλείπουν το σχολείο. Πρόκειται συχνά για μαθητές από μέτρια κοινωνικά στρώματα που αντιμετωπίζουν μαθησιακές δυσκολίες. Η ιδέα αυτή, ωστόσο, πρέπει να εξειδικευτεί, δεδομένου ότι όλο και περισσότεροι μαθητές με σημαντικούς πόρους -οικονομικούς, κοινωνικούς και πνευματικούς- αντιμετωπίζουν επίσης καταστάσεις εγκατάλειψης του σχολείου.

Η τυπολογία που δημιούργησε η Catherine Blaya είναι ενδιαφέρουσα, διότι υπογραμμίζει ότι οι νέοι που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν το σχολείο δεν είναι πάντα αυτοί που νομίζουμε (Bonnéry, 2011). Η τυπολογία αυτή προσδιορίζει τέσσερις ομάδες νέων που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν το σχολείο. 1. Η πρώτη ομάδα αφορά τους μαθητές που τείνουν να "εκφράζουν τις δυσκολίες τους με εμφανή τρόπο" μέσω της συμπεριφοράς διαμαρτυρίας. Αυτοί οι νέοι βρίσκονται σε αντιπαράθεση με τις οικογένειές τους και γενικά με τους ενήλικες, με τους οποίους η επικοινωνία έχει διακοπεί. 2. Η δεύτερη ομάδα που παρατίθεται συγκεντρώνει μαθητές που στερούνται ενδιαφέροντος για το σχολείο και υιοθετούν παθητική στάση απέναντι στις ακαδημαϊκές απαιτήσεις. Αν και δεν έρχονται σε αντίθεση με το οικογενειακό τους περιβάλλον, λυπούνται για τη μικρή βοήθεια που τους παρέχουν οι καθηγητές τους και βαριούνται στην τάξη. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε απουσίες ή "εθιστικές συμπεριφορές", οι οποίες μπορεί να είναι προάγγελοι της εγκατάλειψης του σχολείου. 3. Τρίτον, μια ομάδα αντιστοιχεί σε νέους που έχουν "κρυφές αποκλίνουσες συμπεριφορές" και οι οποίοι "έχουν να αντιμετωπίσουν δυσλειτουργικά προβλήματα στην οικογένειά τους". Αυτοί οι μαθητές είναι δύσκολο να εντοπιστούν

επειδή φαίνεται να "συμμορφώνονται με τον κανόνα". 4. Η τελευταία ομάδα αφορά καταθλιπτικούς μαθητές με δυσκολία συγκέντρωσης. Αυτοί είναι δύσκολο να καταγραφούν επειδή βρίσκονται πολύ πίσω. Οι καταστάσεις σχολικής εγκατάλειψης επηρεάζονται από διάφορους παράγοντες, όπως η συμπεριφορά και η επίδοση των μαθητών, η παιδαγωγική και το σχολικό κλίμα αλλά και οι σχέσεις με τους εκπαιδευτικούς και τους γονείς. Οι νέοι που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν το σχολείο σε καμία περίπτωση δεν αποτελούν μια "ομοιογενή ομάδα".

Τμήμα 1.3. Πώς οι κοινωνικοοικονομικές ανισότητες διαταράσσουν τη μάθηση

Οι κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες έχουν σημαντικές και διαρκείς επιπτώσεις στη γνωστική και κοινωνικοσυναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών, καθώς και στις ακαδημαϊκές τους επιδόσεις (Grantham-McGregor et al., 2007- Shonkoff and Garner, 2012). Αθροιστικά, οι πολλαπλές ανισότητες επηρεάζουν αρνητικά την ικανότητα των περιθωριοποιημένων παιδιών να μάθουν (Suárez-Orozco, Yoshikawa, & Tseng, 2015). Ως αποτέλεσμα, το χάσμα μεταξύ ευνοημένων και μειονεκτούντων παιδιών διευρύνεται με την πάροδο του χρόνου (Shonkoff & Garner, 2012- Suárez-Orozco, Yoshikawa, & Tseng, 2015).

Σε συνθήκες μεγάλης ανισότητας, η ποιοτική και δίκαιη εκπαίδευση είναι ζωτικής σημασίας για την χωρίς αποκλεισμούς, ειρηνική και βιώσιμη ανάπτυξη της κοινωνίας και της χώρας. Η συμμετοχή περιθωριοποιημένων ομάδων και ατόμων σε ευρύτερα αναπτυξιακά σχέδια συμβάλλει στη μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων. Αντίθετα, αν δεν δώσουμε προσοχή στην ισότητα της πρόσβασης, στις ευκαιρίες μάθησης και στην ποιότητα των ακαδημαϊκών επιτευγμάτων, η εκπαίδευση μπορεί να διαιωνίσει τις ανισότητες ή να δημιουργήσει νέες.

Κοινωνικοοικονομικές ανισότητες και εκπαίδευση στην Ατζέντα 2030

Μην αφήσετε κανέναν πίσω. Η Ατζέντα 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη θεωρεί την ισότητα ως βασική προϋπόθεση για τη βιώσιμη ανάπτυξη και καλεί να μην αφήσουμε κανέναν πίσω. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να συμπεριληφθούν όλες οι ευάλωτες χώρες και να διασφαλιστεί ότι όλοι, ανεξάρτητα από το υπόβαθρό τους, έχουν το δικαίωμα να αξιοποιήσουν τις δυνατότητές τους και να ζήσουν μια αξιοπρεπή, αξιοπρεπή και ικανοποιητική ζωή σε ένα υγιές περιβάλλον. Ο στόχος βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ) αριθ. 4 στοχεύει συγκεκριμένα στη μείωση των ανισοτήτων, αλλά όχι μόνο από οικονομική άποψη: "Μέχρι το 2030, να ενδυναμώσουμε όλους τους ανθρώπους και να προωθήσουμε την κοινωνική, οικονομική και ανεξαρτητως ηλικίας, φύλου, αναπηρίας, φυλής, εθνικότητας, καταγωγής, θρησκείας ή οικονομικής ή άλλης κατάστασης" (ΣΒΑ 10.2, Ηνωμένα Έθνη, 2015).

Η καταπολέμηση των ανισοτήτων στην εκπαίδευση βρίσκεται στο επίκεντρο του SDG 4. Ο ΣΒΑ 4 υπογραμμίζει την ανάγκη καταπολέμησης όλων των μορφών αποκλεισμού και των ανισοτήτων που συνδέονται με την πρόσβαση στην εκπαίδευση και τις διαδικασίες μάθησης. Για να γίνει αυτό, πρέπει να επικεντρώσουμε εκ νέου τις προσπάθειές μας στη βελτίωση των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής, ιδίως για τις γυναίκες, τα κορίτσια και τα περιθωριοποιημένα άτομα σε ευάλωτες καταστάσεις. Η ισότητα αφορά όλες τις πτυχές του SDG 4 ("όλα τα κορίτσια και τα αγόρια", με κάθε δείκτη να αναλύεται κατά φύλο), αλλά αποτελεί επίσης αντικείμενο ενός ειδικού στόχου (SDG αριθ. 4.5): "Μέχρι το 2030, να εξαλειφθούν οι ανισότητες μεταξύ των φύλων στην εκπαίδευση και να διασφαλιστεί η ισότιμη πρόσβαση των ευάλωτων ατόμων, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία, των αυτοχθόνων και των παιδιών σε ευάλωτες καταστάσεις, σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης" (United Nations, 2015).

Υπάρχουν μεγάλες ανισότητες μεταξύ των χωρών, αλλά η παρούσα επισκόπηση επικεντρώνεται στις κοινωνικοοικονομικές ανισότητες μεταξύ ομάδων ή ατόμων εντός των χωρών. Είναι σημαντικό να κατανοήσουμε ποιοι κινδυνεύουν από περιθωριοποίηση και αποκλεισμό και πώς οι διάφοροι τύποι αποκλεισμού επηρεάζουν τη μάθηση.

Ο αποκλεισμός εξαρτάται από το πλαίσιο και επηρεάζεται από εμπόδια από την πλευρά της προσφοράς και της ζήτησης που εμποδίζουν τα παιδιά και τους νέους να εγγραφούν ή/και να επιτύχουν στο σχολείο.

Ο αποκλεισμός μπορεί να εκδηλωθεί:

- Σε ατομικό επίπεδο, με βάση την κοινωνικοοικονομική κατάσταση (φτώχεια ή γονείς με χαμηλή μόρφωση), τον τόπο διαμονής (αγροτική ή αστική περιοχή, περιφερειακές ανισότητες) ή άλλους επισφαλείς παράγοντες,
- Σε επίπεδο ομάδας (περιθωριοποιημένες εθνοτικές ή γλωσσικές ομάδες, νομαδικοί ή αυτόχθονες πληθυσμοί, φύλο ή κοινωνικοπολιτιστικοί και θρησκευτικοί παράγοντες ή μεταναστευτικό καθεστώς)- ή
- Λόγω περιβαλλοντικών και συγκυριακών παραγόντων, όπως η εύθραυστη κατάσταση, οι συγκρούσεις ή οι φυσικές καταστροφές, που συχνά οδηγούν σε εκτοπισμό.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Παράγοντες αποκλεισμού

Exclusion factors

Poverty

Parental education
and literacy

Place of residence

Gender

Sexual orientation
and gender identity

Ethnic origin,
religion and culture

Language

Conflicts, crises, disasters
and displacements

Φτώχεια. Τα παιδιά από φτωχές οικογένειες έχουν λιγότερες πιθανότητες να πληρούν τις βασικές προϋποθέσεις για μάθηση και συχνά είναι ανεπαρκώς προετοιμασμένα για το σχολείο. Στατιστικά,

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

εκείνα που ζουν σε κοινότητες με λίγους πόρους υποφέρουν περισσότερο από υποσιτισμό και κινδυνεύουν να έχουν απόντες γονείς και να εκτεθούν σε βία και στρες. Το σχολείο τους μπορεί να λαμβάνει λιγότερη χρηματοδότηση. Αυτοί οι παράγοντες οδηγούν συχνά σε κακά αποτελέσματα (Grantham-McGregor et al., 2007- Shonkoff and Garner, 2012). Η ανάγκη συνεισφοράς στα οικονομικά της οικογένειας και οι δυσκολίες πληρωμής των διδάκτρων και άλλων εξόδων μπορεί να επηρεάσουν τη σχολική φοίτηση.

Γονική εκπαίδευση και αλφαριθμητισμός. Το οικογενειακό περιβάλλον διαδραματίζει ζωτικό ρόλο στην ανάπτυξη των παιδιών και την πρώιμη μάθηση (Save the Children, 2018). Τα αποτελέσματα από το Πρόγραμμα για τη Διεθνή Αξιολόγηση των Μαθητών (PISA) δείχνουν ότι τα παιδιά των οποίων οι γονείς έχουν υψηλό κοινωνικοοικονομικό επίπεδο έχουν καλύτερες δεξιότητες ανάγνωσης από εκείνα που ζουν σε επισφαλή κοινωνικοοικονομική κατάσταση (Xin Ma, 2008). Σύμφωνα με τα ευρήματα της Τρίτης Περιφερειακής Συγκριτικής και Επεξηγηματικής Μελέτης (TERCE), οι μαθητές έχουν καλύτερες επιδόσεις όταν οι γονείς τους πιστεύουν ότι θα έχουν πρόσβαση σε υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης (UNESCO Santiago, 2015). Οι ανισότητες στην εκπαίδευση των γονέων μπορεί να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην ικανότητα των παιδιών να επωφεληθούν από την επίσημη εκπαίδευση. Οι γονείς που δεν έχουν φοιτήσει στο σχολείο ή είναι αναλφάβητοι μπορεί να αποφεύγουν να συμμετέχουν στην κατ' οίκον εργασία των παιδιών τους ή να αλληλεπιδρούν με τους εκπαιδευτικούς και άλλους παρόχους υπηρεσιών (Eccles, 2005- Tusiime et al., 2014). Μπορεί να μην είναι σε θέση να παρέχουν πρόσβαση σε βιβλία και άλλο υλικό γραμματισμού.

Τόπος διαμονής. Οι περισσότερες χώρες δεν προσφέρουν τις ίδιες συνθήκες οικονομικής ανάπτυξης, χρηματοδότησης και κοινωνικών υπηρεσιών από περιοχή σε περιοχή, ενώ το χάσμα μεταξύ αγροτικών και αστικών περιοχών είναι σημαντικό. Τα σχολεία σε περιοχές με χαμηλούς πόρους - συμπεριλαμβανομένων των αγροτικών περιοχών και των άτυπων αστικών οικισμών- συχνά λαμβάνουν λιγότερη χρηματοδότηση από τα σχολεία σε περιοχές με καλές πηγές. Συνεπώς, η πρόσβαση σε κέντρα φροντίδας παιδιών, άριστα σχολεία και καλά εκπαιδευμένους εκπαιδευτικούς είναι περιορισμένη. Ως αποτέλεσμα, παρατηρούνται χαμηλότερα ποσοστά αλφαριθμητισμού, κακές ακαδημαϊκές επιδόσεις και υψηλότερα ποσοστά εγκατάλειψης, τα οποία τελικά συμβάλλουν στον κύκλο της φτώχειας (Hindle, 2007). Σύμφωνα με έκθεση της UNICEF του 2018, σε μία στις έξι χώρες, τα φτωχότερα παιδιά στις αστικές περιοχές έχουν λιγότερες πιθανότητες να ολοκληρώσουν το δημοτικό σχολείο από ό,τι οι συνομήλικοί τους στις αγροτικές περιοχές (UNICEF, 2018).

Φύλο. Σε πολλές χώρες, τα κορίτσια έχουν δυσκολότερη πρόσβαση στο σχολείο από ό,τι τα αγόρια και κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν πρόωρα το σχολείο. Οι παράγοντες μπορεί να είναι πρακτικοί, όπως η απόσταση, η ασφάλεια ή η διαθεσιμότητα κατάλληλων εγκαταστάσεων, αλλά οι δυσκολίες αυτές μπορεί επίσης να οφείλονται, μεταξύ άλλων, στις προσδοκίες σχετικά με τη συμμετοχή στις δουλειές του σπιτιού, στις πρακτικές του γάμου παιδιών ή στις περιορισμένες προοπτικές απασχόλησης των κοριτσιών μετά το σχολείο (GEM Report, 2016- Rihani, 2006- UNESCO, 2012). Σε ορισμένες χώρες, τα αγόρια κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν το σχολείο ή να έχουν χαμηλότερες επιδόσεις λόγω της πίεσης να κερδίσουν χρήματα ή επειδή το σχολείο θεωρείται μη ελκυστικό (GEM Report, 2016). Στο σχολείο, οι διδακτικές πρακτικές ή το διδακτικό υλικό μπορεί να περιέχουν στερεότυπα φύλου (Rihani, 2006) και οι μαθητές μπορεί να έρθουν αντιμέτωποι με βία που σχετίζεται με το φύλο, γεγονός που εμποδίζει σοβαρά τη μάθησή τους.

Σεξουαλικός προσανατολισμός και ταυτότητα φύλου. Η παρενόχληση, η βία και άλλη κακομεταχείριση συχνά επιδεινώνονται για τα ΛΟΑΤΚΙ και τα παιδιά και τους νέους που δεν συμμορφώνονται με το φύλο (UNESCO Bangkok, 2015), με έντονο αντίκτυπο στην εκπαίδευση. Κινδυνεύουν να χάσουν μαθήματα, να αποφύγουν τις σχολικές δραστηριότητες ή να εγκαταλείψουν εντελώς το σχολείο. Οι διεθνείς μαθησιακές αξιολογήσεις δείχνουν ότι ο εκφοβισμός μειώνει τις επιδόσεις των μαθητών σε βασικά μαθήματα, όπως τα μαθηματικά (UNESCO, 2017).

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Εθνοτική καταγωγή, θρησκεία και πολιτισμός. Τα παιδιά που υφίστανται άμεσες και έμμεσες διακρίσεις λόγω της εθνικής τους καταγωγής, της θρησκείας ή του πολιτισμού τους μπορεί να υποστούν ψυχολογικές και σωματικές επιπτώσεις από μικρή ηλικία (Shonkoff & Garner, 2012). Μπορεί στη συνέχεια να έχουν λιγότερο καλές επιδόσεις ή να αντιμετωπίζουν μαθησιακές δυσκολίες.

Γλώσσα. Οι έρευνες δείχνουν τακτικά ότι η ομιλία μιας άλλης γλώσσας στο σπίτι από τη γλώσσα που διδάσκεται στο σχολείο αποτελεί μειονέκτημα (Duru-Bellat, 2004), το οποίο αυξάνει τον κίνδυνο επανάληψης μιας τάξης ή εγκατάλειψης του σχολείου (Pinnock, 2009).

Συγκρούσεις, κρίσεις, καταστροφές και εκτοπίσεις. Η εμπειρία συγκρούσεων, κρίσεων και καταστροφών μπορεί να τραυματίσει σωματικά και συναισθηματικά τα παιδιά. Τα παιδιά των μεταναστών, των προσφύγων ή των εκτοπισμένων μπορεί να μην έχουν επίσημη άδεια παραμονής που να τους επιτρέπει να πηγαίνουν στο σχολείο ή κινδυνεύουν να αντιμετωπίσουν εχθρότητα ή προκατάληψη στο σχολείο. Λόγω των ζημιών που προκλήθηκαν ή/και της ανασφάλειας, τα παιδιά δεν έχουν πάντα πρόσβαση σε σχολικά κτίρια, εκπαιδευτικό υλικό ή εξειδικευμένους εκπαιδευτικούς (GEM Report, 2018b- IIEP-UNESCO, 2011).

Τμήμα 1.4. Κοινωνικοοικονομικές θεωρίες για την εγκατάλειψη του σχολείου

Εδώ, θα βασιστούμε σε ορισμένες κοινωνικές θεωρίες.

Κοινωνική θεωρία (Baudelot & Establet, 1971- Owono, 1986)

Εμπνευσμένη από το έργο που διεξήχθη στη Γαλλία από τους Bourdieu και Passeron (1964) και στη συνέχεια από τους Baudelot και Establet (1971), η Mballa Owono (1986) πλαισίωσε το πρόβλημα της κοινωνικής αναπαραγωγής στην εκπαίδευση ή το ρόλο της στο κοινωνικό ασανσέρ. Σύμφωνα με τον τελευταίο, η σχολική εκπαίδευση συμβάλλει περισσότερο στη διατήρηση του καπιταλισμού. Όσο καλύτερη είναι η κοινωνικοοικονομική κατάσταση των γονέων, τόσο μεγαλύτερες είναι οι πιθανότητες τα παιδιά τους να πηγαίνουν σχολείο. Ως αποτέλεσμα, υπάρχουν δύο διαφορετικά εκπαιδευτικά δίκτυα που αντιστοιχούν σε δύο μεγάλες κοινωνικές τάξεις. Στις μειονεκτικές κατηγορίες, μόνο μια μειοψηφία παιδιών μπορεί να ξεπεράσει το εμπόδιο του δημοτικού σχολείου και θα μπορέσει, μπαίνοντας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, να ελπίζει σε κοινωνική ανέλιξη. Εν κατακλείδι, αυτή η κοινωνιολογική θεωρία εγκαθιδρύει μια στατική συσχέτιση μεταξύ της κοινωνικο-επαγγελματικής κατηγορίας των γονέων και των ακαδημαϊκών επιδόσεων.

Η οικονομική θεωρία του Becker για το ανθρώπινο κεφάλαιο (1964)

Για περισσότερα από τριάντα χρόνια, η έννοια του ανθρώπινου κεφαλαίου απασχολεί τους οικονομολόγους (Schultz, 1961- Becker, 1962). Το κεφάλαιο αυτό τονίζει έντονα τη σημασία του ανθρώπινου παράγοντα στις οικονομίες που βασίζονται στις γνώσεις και τις δεξιότητες. Το ανθρώπινο κεφάλαιο σύμφωνα με τους Zuinen και Varlez (2004) είναι μια ευρεία έννοια, η οποία έχει πολλές πτυχές και καλύπτει διάφορες μορφές επενδύσεων σε ανθρώπινους πόρους. Η διατροφή και η υγεία αποτελούν ασφαλώς σημαντική πτυχή αυτής της επένδυσης, ιδίως στις αναπτυσσόμενες χώρες. Η βασική πτυχή του ανθρώπινου κεφαλαίου αφορά τις γνώσεις και τις δεξιότητες που κατέχουν τα άτομα και συσσωρεύονται κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της εμπειρίας, οι οποίες είναι χρήσιμες για την παραγωγή αγαθών, υπηρεσιών και νέων γνώσεων. Συνεπώς, το ανθρώπινο κεφάλαιο αποτελεί ένα άυλο περιουσιακό στοιχείο που μπορεί να προωθήσει ή να υποστηρίξει την παραγωγικότητα, την καινοτομία και την απασχολησιμότητα.

Η εκπαίδευση είναι μια σημαντική επένδυση που δημιουργεί ανθρώπινο κεφάλαιο. Πράγματι, σύμφωνα με τους Bezbakh και Gherardi, 2011, όπως αναφέρεται από τον Rezine (2015), η εκπαίδευση αποτελούσε ανέκαθεν βασική επένδυση για το μέλλον, των ατόμων, της οικονομίας και της κοινωνίας στο σύνολό της. Έτσι, η εκπαίδευση καθίσταται η βάση μιας άυλης ή πνευματικής επένδυσης, σκοπός της οποίας είναι η παραγωγή ανθρώπινου κεφαλαίου. Υπό αυτή την έννοια, ο Woodhall (1997) θέτει ότι η έννοια του ανθρώπινου κεφαλαίου αναφέρεται στο γεγονός ότι οι άνθρωποι επενδύουν στον εαυτό τους, μέσω της εκπαίδευσης, της κατάρτισης ή άλλων δραστηριοτήτων, γεγονός που τους επιτρέπει να αυξήσουν το μελλοντικό τους εισόδημα για ολόκληρη τη ζωή τους. Με το έργο συγγραφέων όπως ο Becker (1964), ο Denison (1962), ο Drucker (1969) και ο Schultz (1963), η θεωρία του ανθρώπινου κεφαλαίου έκανε ένα αποφασιστικό βήμα στις Ηνωμένες Πολιτείες. Οι Denison και Schultz, στην προσπάθειά τους να εξηγήσουν την παρατηρούμενη οικονομική ανάπτυξη με διάφορους παράγοντες, όπως το χρηματοοικονομικό κεφάλαιο και η ποσότητα της εργασίας, ανακαλύπτουν ένα υπόλειμμα το οποίο αποδίδουν στη βελτίωση της ποιότητας της εργασίας ως αποτέλεσμα της αύξησης του επιπέδου εκπαίδευσης των εργαζομένων.

Τμήμα 1.5. Κοινωνικοοικονομικές δυσκολίες ως παράγοντες εγκατάλειψης της φοίτησης

Η ανησυχία για το ζήτημα της εγκατάλειψης του σχολείου έχει οδηγήσει σε πολυάριθμες ερευνητικές μελέτες σχετικά με τους παράγοντες που οδηγούν σε αυτό. Για την ταξινόμηση των παραγόντων αυτών χρησιμοποιούνται συνήθως διάφορες διακρίσεις: ατομικοί παράγοντες ή θεσμικοί παράγοντες, ψυχολογικοί παράγοντες ή κοινωνιολογικοί παράγοντες, κοινωνικό περιβάλλον ή σχολικό περιβάλλον. Από τη μία πλευρά, όλα όσα σχετίζονται με το κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο που βιώνουν οι εγκαταλείποντες, συμπεριλαμβανομένου του οικογενειακού εκπαιδευτικού περιβάλλοντος στο οποίο μεγάλωσαν: το κοινωνικό περιβάλλον, η περιοχή κατοικίας, η οικονομική κατάσταση του χώρου απασχόλησης, η διαθέσιμη και προσβάσιμη προσφορά κατάρτισης κ.λπ. Από την άλλη πλευρά, όλα όσα σχετίζονται με το πλαίσιο της σχολικής εκπαίδευσης: σχολικές εμπειρίες, χαρακτηριστικά των ιδρυμάτων, διδακτικές πρακτικές, κ.λπ. Η διάκριση αυτή μπορεί να ερμηνευθεί από επιστημονική άποψη αλλά και από πολιτική άποψη. Από την άποψη των επιστημονικών προσεγγίσεων, αυτές οι δύο τάξεις φαινομένων παραπέμπουν σε δύο διαδοχικά παραδείγματα για την ανάλυση των εκπαιδευτικών ανισοτήτων. Ενώ οι θεωρίες της αναπαραγωγής τόνιζαν τους προσδιορισμούς του κοινωνικού περιβάλλοντος στον σχολικό κόσμο, η αλληλεπιδραστική και η εποικοδομητική στροφή οδήγησαν την έρευνα να εξετάσει περισσότερο τι συμβαίνει στο "μαύρο κουτί" της τάξης και τις σχέσεις μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών.

Ενότητα 2.2 Προσδιορισμός παραγόντων κινδύνου και πρώιμων προειδοποιητικών σημάτων εγκατάλειψης της Επαγγελματικής Κατάρτισης

Τμήμα 2.1. Πληροφορίες για τις κατηγορίες παραγόντων κινδύνου

ΑΤΟΜΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

Η βιβλιογραφία σχετικά με τη σχολική εγκατάλειψη ευνοεί κατά πολύ τη μελέτη των ατομικών χαρακτηριστικών. Οι μελέτες γενικά επικεντρώνονται στην κατάδειξη των σχέσεων μεταξύ της ακαδημαϊκής δυσπροσαρμογής, της ψυχοκοινωνικής δυσπροσαρμογής και της εγκατάλειψης του σχολείου, αλλά σπάνια διευκρινίζουν πώς τοποθετούνται αυτές οι σχέσεις η μία ως προς την άλλη.

Ακαδημαϊκή και ψυχοκοινωνική δυσπροσαρμογή

Η ψυχοκοινωνική ανάπτυξη δεν γίνεται ανεξάρτητα από το κοινωνικό πλαίσιο στο οποίο λαμβάνει χώρα (οικογένεια, σχολείο, ομάδα συνομηλίκων). Το σχολείο, μέσω της εντολής του, της λειτουργίας του και

της ιστορίας του, καθιερώνεται ως βασικός παράγοντας κοινωνικοποίησης για την εκπλήρωση των αναπτυξιακών καθηκόντων (Grusec & Lytton, 1988- Hill, 1980- Palmer & Humphrey, 1990- Walgrave, 1992). Το σχολείο είναι βέβαια ένας τόπος μάθησης που επικεντρώνεται στη γνωστική ανάπτυξη και την αύξηση της γνώσης (Keating, 1990), αλλά η επιρροή του στο άτομο υπερβαίνει αυτές τις χρηστικές πτυχές. Το σχολείο δεν προσφέρει στους εφήβους μόνο γνώσεις που θα διευκολύνουν την πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας (ή στην περαιτέρω εκπαίδευση), αλλά, ίσως ακόμη πιο θεμελιωδώς, προσφέρει έναν τόπο όπου μπορούν, μέσα από διάφορες δραστηριότητες και εμπειρίες, να ανακαλύψουν, να αναπτύξουν, να επιβεβαιώσουν και να δοκιμάσουν τις δεξιότητές τους, τις αξίες τους, καθώς και μια σειρά από κοινωνικούς ρόλους. Είναι ένας προνομιακός χώρος για αλληλεπιδράσεις μεταξύ συνομηλίκων που οδηγεί στην εμφάνιση της φιλίας και της οικειότητας. Είναι συχνά ο τόπος των πρώτων ρομαντικών συναντήσεων και επίσης ο τόπος όπου δημιουργούνται σχέσεις με ενήλικες εκτός των γονέων. Μέσα από όλες τις εμπειρίες που αντιμετωπίζουν στο σχολείο, οι έφηβοι θα μάθουν να συμπεριφέρονται με έναν "κοινωνικά αποδεκτό" τρόπο και να γνωρίζουν και να ακολουθούν τις αξίες και τους κανόνες της κοινωνίας. Συνεπώς, το σχολείο παρουσιάζεται ως ένα περιβάλλον διαβίωσης που ευνοεί την ανάπτυξη και την ολοκλήρωση των διαφόρων ψυχοκοινωνικών καθηκόντων που χαρακτηρίζουν την εφηβεία (Pinker & Bloom, 1990- Claes, 1983- Hill, 1980). Εάν η εμπειρία του σχολείου συμβάλλει στην ψυχοκοινωνική ανάπτυξη των εφήβων με τον ίδιο τρόπο που συμβάλλει και η οικογενειακή τους εμπειρία, θα πρέπει να παρατηρήσουμε συνδέσεις μεταξύ κακής λειτουργίας στο σχολείο και ψυχοκοινωνικών δυσκολιών. Οι έρευνες για την εφηβεία πράγματι παρατηρούν τέτοιες συνδέσεις και συχνά αναδεικνύουν την ποιότητα της σχολικής προσαρμογής ως συνοδευτικό ή προηγούμενο φαινόμενο της ψυχοκοινωνικής δυσπροσαρμογής.

Ψυχοκοινωνική προσαρμογή των εγκατελειμμένων

Ορισμένοι άνθρωποι θα διστάσουν να μιλήσουν για τις "συνέπειες" της εγκατάλειψης του σχολείου. Παρόλο που ο όρος αυτός χρησιμοποιείται συνήθως για να περιγράψει συμπεριφορές ή καταστάσεις "μετά τη διακοπή", δεν υπάρχει μέχρι σήμερα καμία μελέτη που να καθιστά δυνατή τη σαφή και ξεκάθαρη διάκριση των επιπτώσεων των προσωπικών χαρακτηριστικών ή των προηγούμενων εμπειριών κατά την εγκατάλειψη του σχολείου από την ίδια την εγκατάλειψη του σχολείου. Ελλείψει της δυνατότητας να μιλήσουμε για συνέπειες, αυστηρά μιλώντας, θα προτιμηθούν οι όροι "σύνδεσμοι" και "επακόλουθα" για να περιγράψουμε την εμπειρία μετά τη διακοπή της φοίτησης.

Οικονομικοί δεσμοί

Πολυάριθμες μελέτες έχουν επιβεβαιώσει τις αρνητικές σχέσεις μεταξύ της υποεκπαίδευσης και της κοινωνικοοικονομικής κατάστασης. Έτσι, όπως θα μπορούσε κανείς να φανταστεί, οι εγκαταλελειμμένοι έχουν δυσμενέστερες προοπτικές απασχόλησης από τους αντίστοιχους πτυχιούχους: περισσότεροι από αυτούς επωφελούνται από κοινωνική βοήθεια και οι εγκαταλελειμμένοι έχουν λιγότερο σταθερές, λιγότερο διάσημες και λιγότερο καλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας.

Σύνδεσμοι συμπεριφοράς

Η εγκατάλειψη του σχολείου δεν είναι άσχετη με την εξέλιξη της εγκληματικής δραστηριότητας και ορισμένων συνηθειών του τρόπου ζωής. Οι περισσότερες μελέτες επί του θέματος δείχνουν ότι η εγκατάλειψη του σχολείου σχετίζεται θετικά με την εγκληματικότητα των ενηλίκων (Bachman et al., 1971). Από την άλλη πλευρά, οι βραχυπρόθεσμες επιπτώσεις της εγκατάλειψης του σχολείου στην εγκληματική δραστηριότητα είναι πιο διαφοροποιημένες. Πράγματι, ορισμένοι ερευνητές έχουν παρατηρήσει βραχυπρόθεσμη μείωση της εγκληματικής δραστηριότητας μετά την εγκατάλειψη του σχολείου, τόσο όσον αφορά την αυτοαποκαλυπτόμενη παραβατικότητα, όσο και την επίσημη. Τα αποτελέσματα αυτά τείνουν να επιβεβαιώσουν τη θέση των Elliot και Voss (1974) ότι η εγκατάλειψη του

σχολείου συμβάλλει στη μείωση του άγχους και της απογοήτευσης που βιώνεται στο σχολείο, παράγοντες που ευνοούν την εμφάνιση παραβατικής συμπεριφοράς. Οι μελέτες των Pronovost και LeBlanc (1979, 1980) καθιστούν επίσης δυνατή την κατανόηση ότι η εγκατάλειψη του σχολείου μειώνει την παραβατική συμπεριφορά στο βαθμό που ο έφηβος μπορεί να ενταχθεί στην αγορά εργασίας. Σημειώνουν ότι η μείωση της παραβατικής συμπεριφοράς είναι διπλάσια σημαντική μεταξύ των εγκαταλελειφθέντων που έχουν βρει εργασία από ό,τι μεταξύ των μη εγκαταλελειφθέντων ή των άνεργων εγκαταλελειφθέντων. Η εγκληματική δραστηριότητα απέχει πολύ από το να είναι πολλά για όλους τους εγκαταλείποντες (Jarjoura, 1993). Το φύλο, η φυλή, η ηλικία, οι προηγούμενες παραβατικές δραστηριότητες, η εκπαιδευτική πορεία που ακολουθήθηκε (γενική ή επαγγελματική), η παρουσία αποκρουστικών συνθηκών διαβίωσης μετά την εγκατάλειψη και οι λόγοι εγκατάλειψης είναι παράγοντες που μεσολαβούν στην επίδραση της εγκατάλειψης στην εγκληματική δραστηριότητα. Η έρευνα δείχνει, μεταξύ άλλων, ότι οι έφηβοι που δηλώνουν ότι εγκατέλειψαν το σχολείο επειδή δεν τους άρεσε το σχολείο είναι πιο πιθανό να είναι βίαιοι, να κλέβουν και να πωλούν ναρκωτικά, ενώ όσοι αποβλήθηκαν είναι πιο πιθανό να κλέβουν και να πωλούν ναρκωτικά.

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

Η ποιότητα της σχολικής εμπειρίας δεν εξαρτάται μόνο από τις ατομικές ικανότητες. Το σχολικό περιβάλλον επηρεάζει την ποιότητα των εκπαιδευτικών αλληλεπιδράσεων που σχετίζονται με τη μάθηση και τη συμπεριφορά. Αν και πρόκειται για μια διάσταση πολύ λιγότερο μελετημένη στην εμπειρική βιβλιογραφία σχετικά με τη σχολική διαρροή, μας φαίνεται απαραίτητο να περιγράψουμε την επίδραση του εκπαιδευτικού περιβάλλοντος από την οργανωτική του σκοπιά. Έτσι, θα σημειώσουμε αρχικά τις μελέτες που έχουν καταδείξει τη μεταβλητότητα μεταξύ των σχολείων όσον αφορά την επικράτηση της εγκατάλειψης του σχολείου και των συνοδών προβλημάτων. Στη συνέχεια θα πούμε λίγα λόγια για τις μεθοδολογικές πτυχές που χαρακτηρίζουν τις μελέτες σχετικά με την αποτελεσματικότητα των σχολείων. Τέλος, θα συνοψίσουμε τις δομικές και λειτουργικές πτυχές της σχολικής οργάνωσης που έχουν εντοπιστεί στην επιστημονική βιβλιογραφία για την επίδρασή τους στην εκπαιδευτική επιτυχία.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

Η εγκατάλειψη του σχολείου είναι μια κοινωνική κατασκευή. Η αντίληψη της εγκατάλειψης του σχολείου ως κοινωνικού προβλήματος δεν είναι άσχετη με τις οικονομικές και πολιτισμικές αλλαγές που έχουν κλονίσει τις δυτικές κοινωνίες τις τελευταίες δεκαετίες. Όπως επισημαίνουν ο Rivard (1991) και ο Schreiber (1969), η εγκατάλειψη του σχολικού συστήματος δεν αποτελούσε πάντοτε αποκλίνουσα πράξη σε σχέση με τις προσδοκίες της κοινωνίας. Πράγματι, αν προσεγγίσουμε το ζήτημα από μια κοινωνικοοικονομική οπτική γωνία, την οπτική γωνία που χρησιμοποιείται συχνότερα για να περιγράψει τις βλάβες της εγκατάλειψης του σχολείου, παρατηρούμε ότι πριν από 30 ή 40 χρόνια, ένας έφηβος μπορούσε κάλλιστα να εγκαταλείψει το σχολείο, χωρίς απολυτήριο, να βρει δουλειά και να καταλάβει πλήρως τη θέση του στην κοινωνία. Ωστόσο, πολλοί παράγοντες, όπως η μεταπολεμική πληθυσμιακή έκρηξη, η μετανάστευση προς τα αστικά κέντρα, η εξειδίκευση της εργασίας, η οικονομική επιβράδυνση και οι κρίσεις των δεκαετιών 1970 και 1980, καθώς και η είσοδος των γυναικών στην αγορά εργασίας, συνέβαλαν στη σημαντική μείωση των ευκαιριών απασχόλησης. Εκεί που αρκούσε μόνο να ξέρει κανείς να διαβάζει και να γράφει, τώρα απαιτείται απολυτήριο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης V. Εκεί που απαιτούνταν μόνο απολυτήριο λυκείου, τώρα απαιτούμε απολυτήριο κολλεγίου κ.ο.κ. Εν ολίγοις, αν και οι εγκαταλείψαντες σπουδές είναι πρακτικά τρεις φορές λιγότεροι από ό,τι στις αρχές του αιώνα, εδώ και 25 χρόνια βρίσκονται σε κοινωνικοοικονομικές συνθήκες πιο δυσμενείς από ποτέ.

Πολλοί συγγραφείς έχουν προσπαθήσει να προσδιορίσουν ένα ομαδοποιημένο σύνολο κοινωνικοοικονομικών παραγόντων της σχολικής εγκατάλειψης. Ο Ouellet (1994) βρίσκεται πολύ κοντά

στην πραγματικότητα όταν απαριθμεί διάφορους παράγοντες προκειμένου να δώσει μια σφαιρική επεξηγηματική θεώρηση του φαινομένου: κοινωνικοδημογραφικοί παράγοντες: εθνική και κοινωνική καταγωγή, γλωσσική ένταξη, περιοχή, κοινωνικοοικονομική κατάσταση και φύλο. οικογενειακοί παράγοντες: δομή της οικογένειας, εκπαίδευση και εισόδημα των γονέων, παρουσία μοντέλων επιτυχίας ή αποτυχίας, γονική παρακολούθηση και τύπος διαμονής. οικονομικοί παράγοντες: έλξη της αγοράς εργασίας, ανάγκη να αποφέρει πρόσθετο εισόδημα στην οικογένεια, ανάγκη για κατανάλωση. παράγοντες που σχετίζονται με το σχολικό σύστημα στο σύνολό του: πολιτικές σχετικά με τις προϋποθέσεις εισαγωγής, τους βαθμούς πρόσβασης, την αξιολόγηση κ.λπ. παράγοντες που σχετίζονται με το σχολείο: οργάνωση του σχολείου, κλίμα, διδακτικό προσωπικό, μέθοδοι διδασκαλίας κ.λπ. παράγοντες που σχετίζονται με την κουλτούρα των νέων: τα ενδιαφέροντά τους, οι προτιμήσεις τους, οι τρόποι επικοινωνίας τους κ.λπ. ατομικοί παράγοντες: προσωπικά χαρακτηριστικά και στάσεις των μαθητών (αυτοεκτίμηση, αίσθημα ευθύνης, κίνητρα κ.λπ.) καθώς και χαρακτηριστικά του σχολείου (μαθησιακές δυσκολίες, εκπαιδευτικές φιλοδοξίες, συμμετοχή σε εξωσχολικές δραστηριότητες κ.λπ.)

Τμήμα 2.2. Ειδικότητες των παραγόντων κινδύνου για την εγκατάλειψη της Επαγγελματικής Κατάρτισης

Παράγοντες και εμπόδια που ευνοούν την εγκατάλειψη της μαθητείας. Μπορούμε να παρουσιάσουμε αυτά τα εμπόδια ομαδοποιημένα σε εννέα κατηγορίες:

- Αρνητική στάση απέναντι στη μαθητεία και τα επαγγέλματα- θεωρούνται επαγγέλματα δεύτερης κατηγορίας χωρίς μέλλον ή πρόοδο. Οι αποφάσεις των κοριτσιών ή των αγοριών να ακολουθήσουν αυτά τα επαγγέλματα συχνά επηρεάζονται από κοινωνικά και σεξουαλικά στερεότυπα.

- Έλλειψη πληροφόρησης και άγνοια μάθησης- οι εργοδότες συχνά θέτουν στον εαυτό τους αυτό το ερώτημα: "Τι μπορεί να κάνει ένας μαθητευόμενος για μένα; ". Πράγματι, πιστεύουν ότι η μάθηση είναι μόνο ένα πολύ μεγάλο βάρος (Fayek, 2002), και όμως, είναι μια πηγή εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού

- Δυσκολίες που δημιουργούνται από εργασιακά ή εκπαιδευτικά περιβάλλοντα που είναι λίγο φιλόξενα: διακρίσεις, σεξισμός, εχθρική συμπεριφορά, ανασφάλεια, προσαρμογή στο εργασιακό περιβάλλον κ.λπ.

- Κόστος της μαθητείας: αμοιβή και κόστος παρακολούθησης του μαθητευόμενου, το οποίο είναι ανησυχητικό για τον εργοδότη, οικονομική πίεση στους μαθητευόμενους κατά καιρούς, δεδομένης της ηλικίας τους και της ανάγκης τους για ανεξαρτησία που αυξάνεται ολοένα και περισσότερο. Σε αυτούς τους περιορισμούς προστίθεται, για τις γυναίκες που έχουν παιδιά, το κόστος φροντίδας των παιδιών

- Πιθανές επιπτώσεις των οικονομικών παραγόντων στην εργασία και την επιδίωξη της μάθησης: σε περιόδους οικονομικής ύφεσης, η μείωση του χρόνου εργασίας μπορεί να μειώσει τις ευκαιρίες μάθησης και να οδηγήσει ακόμη και στην αποχώρηση του μαθητευόμενου από το κέντρο κατάρτισης ή το εργαστήριο.

- Έλλειψη πόρων υποστήριξης της μάθησης: έλλειψη εργαλείων εργασίας ή απαραίτητων "πρώτων υλών" για τη μαθητεία

- Ανησυχίες σχετικά με τις βασικές δεξιότητες και τις βασικές ικανότητες των μαθητευομένων: πάρα πολλά τεχνικά ή πνευματικά κενά κατά την έναρξη της μαθητείας (δεν γνωρίζουν να διαβάζουν, να γράφουν ή να μετρούν, για παράδειγμα)

- Κενά στην κατάρτιση στο χώρο εργασίας και στην τεχνική κατάρτιση: Έλλειψη κέντρων και εξειδικευμένου προσωπικού στις αγροτικές περιοχές

- Δυσκολίες που δημιουργούνται από τους κανονισμούς που στοχεύουν στη μαθητεία: απουσία κοινών προγραμμάτων μεταξύ των κέντρων κατάρτισης και των εργαστηρίων, προγράμματα κατάρτισης που δίνονται τυχαία στους μαθητευόμενους.

Τμήμα 2.3. Εντοπισμός πρώιμων προειδοποιητικών σημάτων στην τάξη

Ακολουθούν ορισμένα βασικά βήματα για το πώς να εντοπίσετε τα πρώτα σημάδια εγκατάλειψης της τάξης σας:

Βήμα 1: Αναζητήστε τις ενδείξεις (δέσμευση και ακαδημαϊκές επιδόσεις)

Είναι προφανές ότι ούτε η αδιαφορία του μαθητή Α, ούτε το κενό μνήμης του μαθητή Β, ούτε ακόμη και η αυθάδεια του μαθητή Γ είναι από μόνα τους αρκετά για να διαπιστώσετε αν κάποιος από τους μαθητές σας εμφανίζουν προειδοποιητικά σημάδια εγκατάλειψης.

Έρευνες έχουν δείξει ότι οι μαθητές που κινδυνεύουν περισσότερο να εγκαταλείψουν το σχολείο είναι εκείνοι των οποίων η δέσμευση και η ακαδημαϊκή επίδοση είναι οι χαμηλότερες (Archambault & Janosz, 2009- Bowers, Taff & Sprott, 2013):

Οι ακαδημαϊκές επιδόσεις εδώ αναφέρονται στον αριθμό των επαναλήψεων του μαθητή καθώς και στα τρέχοντα ακαδημαϊκά αποτελέσματά του - στοιχεία που μπορείτε εύκολα να συλλέξετε από τον φάκελο του μαθητή.

Η σχολική εμπλοκή χαρακτηρίζει τη συμμετοχή του μαθητή στο σχολείο καθώς και τον τρόπο με τον οποίο αλληλεπιδρά με τις μαθησιακές δραστηριότητες, τους εκπαιδευτικούς και τους συμμαθητές του (Skinner & Pitzer, 2011). Έτσι, έχει συμπεριφορική διάσταση (π.χ. σεβασμός των κανόνων της σχολικής ζωής), γνωστική (π.χ. επιμονή μπροστά στις δυσκολίες), συναισθηματική (π.χ. ευτυχία στο σχολείο) και κοινωνική (π.χ. ευχαρίστηση από τη συνεργασία με τους συμμαθητές του) (Wang et al., 2019). Υπάρχουν πλέγματα παρατήρησης που σας βοηθούν να διαγνώσετε την ακαδημαϊκή δέσμευση των μαθητών σας.

Μην προσπαθείτε να ερμηνεύετε τα πάντα. Η συλλογή αυτών των δύο δεικτών - δέσμευση και ακαδημαϊκή επίδοση - θα σας επιτρέψει να εντοπίσετε σωστά τις καταστάσεις εγκατάλειψης σχεδόν στο 80% των περιπτώσεων (Archambault & Janosz, 2009).

Βήμα 2: Γνωρίστε τα διαφορετικά προφίλ των εγκαταλελειμμένων μαθητών

Νομίζεις ότι είσαι ο μόνος που δεν μπορεί να κοιμηθεί ήσυχα. Σκεφτείτε το ξανά! Η εγκατάλειψη του σχολείου στοίχισε τις νύχτες μιας ολόκληρης κοινότητας ερευνητών, αφού ανακάλυψαν ότι δεν έχει μόνο ένα πρόσωπο. Πράγματι, αν όλοι μας έχουμε στο μυαλό μας ένα μοναδικό πρωτότυπο της σχολικής εγκατάλειψης (= διασπαστικός μαθητής που αντιμετωπίζει μεγάλες δυσκολίες στη μάθηση)- η πραγματικότητα είναι πολύ πιο ποικιλόμορφη. Επί του παρόντος, τέσσερα προφίλ εγκατάλειψης έχουν σχετικά σταθεροποιηθεί στην επιστημονική βιβλιογραφία (π.χ. Janosz et al., 2000).

Πρώτον, ορισμένοι μαθητές εγκαταλείπουν νωρίς το σχολείο, δηλαδή εγκαταλείπουν το σχολείο κατά τη διάρκεια του γυμνασίου ή κατά την έναρξη του λυκείου, ιδίως μετά την ηλικία της υποχρεωτικής εκπαίδευσης (16 ετών). Για αυτούς τους μαθητές, η εγκατάλειψη εμφανίζεται ως το τελευταίο επεισόδιο μιας δυσμενούς πορείας ζωής που ξεκίνησε με την είσοδο στο δημοτικό σχολείο λόγω μιας αποτυχημένης σχέσης με το σχολείο. Αυτή η αποτυχημένη σύνδεση θα μπορούσε να οφείλεται σε ένα χάσμα μεταξύ των ακαδημαϊκών προσδοκιών που σχετίζονται με το επάγγελμα του μαθητή (σιωπηρές προσδοκίες, όπως οι στάσεις και οι συμπεριφορές που πρέπει να έχει στην τάξη) και του πιο μειονεκτικού πλαισίου κοινωνικοποίησης μεταξύ αυτών των μαθητών (σε οικογενειακό, κοινωνικό επίπεδο, πολιτισμικό, οικονομικό).

Κατά συνέπεια, οι μαθητές αυτοί βρίσκονται κατά τη διάρκεια της σχολικής τους φοίτησης σε μια κατάσταση ακαδημαϊκής αποτυχίας με μερικές φορές μια απομάκρυνση σε επίπεδο συμπεριφοράς (προβλήματα συμπεριφοράς, περιστασιακές συμπεριφορές, κ.λπ.) ή/και συναισθηματικό (επίκτητη παραίτηση μπροστά στην ακαδημαϊκή αποτυχία, χαμηλή αυτοεκτίμηση, κ.λπ.).

Πώς να επαναπροσλάβετε τους μαθητές σας που έχουν αποσυρθεί;

Μεταξύ των λεγόμενων "πρώρων εγκατάλειψων", δύο προφίλ ξεχωρίζουν:

Οι ακατάλληλοι εγκαταλείποντες (30 έως 50% των εγκαταλειφθέντων) αποτελούν το προφίλ που γνωρίζουμε καλύτερα, επειδή είναι αυτό για το οποίο η εγκατάλειψη είναι πιο ορατή και επομένως πιο εύκολο να εντοπιστεί. Εκτός από την ακαδημαϊκή αποτυχία, εκδηλώνεται με εξωτερικευμένες συμπεριφορές απόρριψης του σχολείου που οδηγούν σε πειθαρχικά προβλήματα.

Αντίθετα, οι μαθητές με χαμηλές επιδόσεις (10 έως 20% των μαθητών που εγκαταλείπουν το σχολείο) τείνουν να εσωτερικεύουν την αγωνία τους και παρουσιάζουν ελάχιστα προβλήματα συμπεριφοράς. Αυτοί οι εγκαταλείποντες μπορεί επίσης να επιδεικνύουν επιφανειακά σημάδια δέσμευσης (θετική σχέση με τον καθηγητή, "διατήρηση των προσχημάτων" με την απόκρυψη των ακαδημαϊκών τους ελλείψεων), τα οποία δεν καθιστούν δυνατή την αντιστάθμιση των μαθησιακών τους δυσκολιών.

Για τα άλλα δύο προφίλ, η εγκατάλειψη του σχολείου γίνεται γενικά αργότερα, δηλαδή η διακοπή του σχολείου γίνεται κατά τη διάρκεια του λυκείου ή στο τέλος του λυκείου (για παράδειγμα μετά την πρώτη αποτυχία στο απολυτήριο). Η εκπαιδευτική πορεία είναι παρόμοια με εκείνη των μαθητών που δεν εγκαταλείπουν το σχολείο, γεγονός που καθιστά δύο εξαιρετικά δύσκολα αναγνωρίσιμα προφίλ.

Για τους μαθητές αυτούς, πρόκειται γενικά για γεγονότα ζωής (κατευθυνόμενος ή αναγκαστικός προσανατολισμός, παρενόχληση, αποτυχία σε σημαντικές εξετάσεις, θάνατος αγαπημένου προσώπου κ.λπ.) ή για αναπτυξιακά επεισόδια (κοινωνική παρέκκλιση στην εφηβεία, επιρροή από συνομηλίκους). τα οποία υπονομεύουν την ακαδημαϊκή τους δέσμευση και εξαντλούν τους πόρους που μπορούν να κινητοποιήσουν στο σχολείο, οδηγώντας έτσι στη σχολική εγκατάλειψη.

Οι διακριτικοί εγκαταλείποντες (30 έως 60% των εγκαταλειφθέντων) είναι μαθητές που έχουν ελαφρώς κακές αλλά σχεδόν μέτριες ακαδημαϊκές επιδόσεις και οι οποίοι δεν παρουσιάζουν προβλήματα συμπεριφοράς, αν και μπορεί να απουσιάζουν. Χαρακτηρίζονται από το γεγονός ότι παραμένουν στο σχολικό σύστημα για μεγάλο χρονικό διάστημα παρά τις προσωπικές δυσκολίες, στο σχολείο ή εκτός σχολείου, οι οποίες τους ωθούν στην απουσία και επιδεινώνουν την αίσθηση ότι έχουν τη θέση τους. στο σχολείο, παρόλο που κατά τα άλλα δηλώνουν ότι τους αρέσει το σχολείο. Αυτό το προφίλ των μαθητών αποκαλύπτει καταστάσεις "ακαδημαϊκής υπερκόπωσης", που χαρακτηρίζονται από υψηλή δέσμευση αλλά δυσκολίες στην ικανοποίηση των ακαδημαϊκών απαιτήσεων (επισημικής ακαδημαϊκής επιτυχίας).

Αντίθετα, οι αποπροσανατολισμένοι μαθητές (10-20% των μαθητών που εγκαταλείπουν το σχολείο) έχουν καλά ακαδημαϊκά αποτελέσματα, αλλά δεν έχουν θετική άποψη για το σχολείο, δηλαδή είναι συναισθηματικά αποπροσανατολισμένοι ή δεν έχουν κίνητρα σε σχέση με αυτό (απώλεια νοήματος, αντίληψη της ματαιότητας του σχολείου), γεγονός που εκδηλώνεται με προβλήματα απειθαρχίας και σχολική εργασία μειωμένη στο ελάχιστο αναγκαίο από ακαδημαϊκή άποψη. Οι μαθητές αυτοί μπορούν έτσι να υποστούν πειθαρχικές κυρώσεις, χωρίς να παρουσιάζουν μαθησιακές δυσκολίες.

Βήμα 3: Καθορισμός διάγνωσης σε όλη την τάξη

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Σε αυτό το στάδιο, μπορείτε ήδη να έχετε κάποια διαίσθηση σχετικά με την κατάσταση του κινδύνου να εγκαταλείψετε την τάξη σας, παρατηρήστε την πτώση του καρδιακού σας ρυθμού και την επιβράδυνση του σφυγμού σας. Περισσότερα καλά νέα; Υπάρχουν ανοιχτά πλήρη εργαλεία για να 1) εντοπίσετε συστηματικά τα πιο σημαντικά προβλήματα δέσμευσης και μάθησης στην τάξη σας και 2) να σας καθοδηγήσουν προς τις πιο σχετικές και κατάλληλες ενέργειες εκπαιδευτικής επανακινητοποίησης.

Τμήμα 2.4. Περισσότερο μέσα στους παράγοντες εγκατάλειψης της Επαγγελματικής Κατάρτισης

Η εγκατάλειψη της επαγγελματικής κατάρτισης μπορεί να οφείλεται σε διάφορους παράγοντες, όπως προσωπικές δυσκολίες, αλλαγή επαγγελματικού σχεδίου ή εξωτερικούς περιορισμούς.

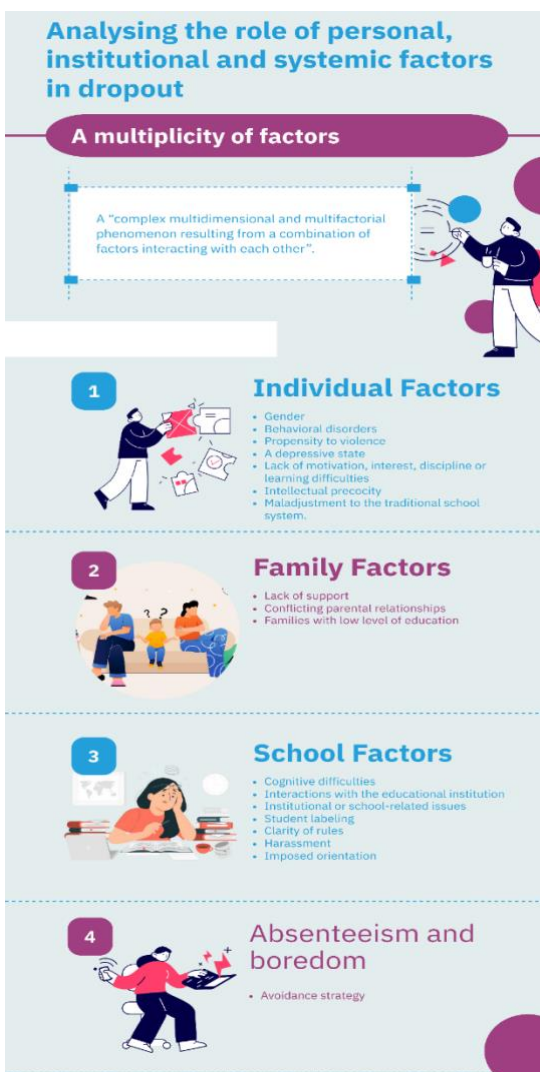
Υπάρχουν διάφοροι λόγοι για τους οποίους ένα άτομο μπορεί να αποφασίσει να εγκαταλείψει την επαγγελματική κατάρτιση, όπως:

- Αντιστοιχία μεταξύ προσδοκιών και πραγματικότητας: εάν η κατάρτιση δεν ανταποκρίνεται στις συγκεκριμένες ανάγκες του συμμετέχοντα ή δεν αντιστοιχεί στους επαγγελματικούς του στόχους, μπορεί να είναι προτιμότερο να την εγκαταλείψει για να αναζητήσει άλλες, πιο ευθυγραμμισμένες ευκαιρίες,
- Προσωπικές ή οικονομικές δυσκολίες: προβλήματα υγείας, οικογενειακά προβλήματα ή οικονομικοί περιορισμοί μπορεί να δυσχεράνουν τη συνέχιση της κατάρτισης,
- Αλλαγή του επαγγελματικού σχεδίου: αυτό μπορεί να οφείλεται σε μια νέα συνειδητοποίηση, στην εμφάνιση νέων ευκαιριών ή στην επαναξιολόγηση των φιλοδοξιών και των ενδιαφερόντων τους,
- Δυσaréσκεια ή προβλήματα κατάρτισης: Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε δυσaréσκεια και εγκατάλειψη. Οργανωτικά προβλήματα, παιδαγωγικές διαφωνίες ή ακατάλληλες μέθοδοι διδασκαλίας μπορεί επίσης να είναι παράγοντες που οδηγούν σε εγκατάλειψη,
- Άμεσες επαγγελματικές ευκαιρίες: μια ενδιαφέρουσα προσφορά εργασίας ή η δυνατότητα συμμετοχής σε συγκεκριμένα έργα μπορεί να ενθαρρύνει το άτομο να εγκαταλείψει την τρέχουσα κατάρτιση για να ξεκινήσει νωρίτερα την καριέρα του.

Ενότητα 2.3 Ανάλυση του ρόλου των προσωπικών, θεσμικών και συστημικών παραγόντων στην εγκατάλειψη του σχολείου

Τμήμα 3.1. Μια πολλαπλότητα παραγόντων

Η εγκατάλειψη του σχολείου είναι ένα "σύνθετο πολυδιάστατο και πολυπαραγοντικό φαινόμενο που προκύπτει από ένα συνδυασμό παραγόντων που αλληλεπιδρούν μεταξύ τους" και το αποτέλεσμα μιας μακράς διαδικασίας όπου κάθε ένα από τα μέρη (εκπαιδευτικοί, γονείς, μαθητές) φαίνεται να έχει μερίδιο ευθύνης. Ο ορισμός της εγκατάλειψης είναι επομένως πολύπλοκος και πολλαπλοί παράγοντες μπορούν να την προκαλέσουν. Πράγματι, κανένας μεμονωμένος παράγοντας δεν μπορεί να δικαιολογήσει μια κατάσταση εγκατάλειψης.

1. ΑΤΟΜΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

Η εγκατάλειψη του σχολείου μπορεί να επηρεαστεί από ατομικούς παράγοντες όπως το φύλο (τα αγόρια είναι πιο επιρρεπή σε αυτό), διαταραχές συμπεριφοράς, τάση για βία, καταθλιπτική κατάσταση, έλλειψη κινήτρων, ενδιαφέροντος, πειθαρχίας ή ακόμη και μαθησιακές δυσκολίες, πνευματική προδρομικότητα, κακή προσαρμογή στο παραδοσιακό σχολικό σύστημα κ.λπ.

2. ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

Το οικογενειακό περιβάλλον πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη τόσο σε διαρθρωτικό όσο και σε λειτουργικό επίπεδο, διότι η οικογένεια αποτελεί "ουσιαστικό στοιχείο της ακαδημαϊκής επιτυχίας". Η οργάνωση, οι σχέσεις και η δομή μπορούν να επηρεάσουν το φαινόμενο της σχολικής εγκατάλειψης. Έτσι, η έλλειψη υποστήριξης και οι συγκρουσιακές σχέσεις με τους γονείς επηρεάζουν την ακαδημαϊκή επιτυχία του παιδιού. Επιπλέον, τα παιδιά από οικογένειες όπου οι γονείς έχουν χαμηλό μορφωτικό επίπεδο είναι πιο πιθανό να εγκαταλείψουν το σχολείο. Η κοινωνικοοικονομική προέλευση της οικογένειας μπορεί επομένως να έχει αντίκτυπο στις καταστάσεις σχολικής εγκατάλειψης, ιδίως όσον αφορά τις "δυσκολίες προσαρμογής στα σχολικά πρότυπα".

3. ΣΧΟΛΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

Ακόμη και αν οι ακαδημαϊκές δυσκολίες δεν μπορούν να απομονωθούν από τα κοινωνικά και υποκειμενικά αίτια και αποτελέσματά τους, η εγκατάλειψη του σχολείου φαίνεται να είναι ο καρπός

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

μιας αργής διαδικασίας που βρίσκει την αφετηρία της σε μια πρώιμη γνωστική εγκατάλειψη και διαδραματίζεται στην αλληλεπίδραση μεταξύ των μαθητών και του εκπαιδευτικού ιδρύματος, από τις πολιτικές του μέχρι την κατάσταση στην τάξη, από τις αλληλεπιδράσεις με τον εκπαιδευτικό μέχρι το προτεινόμενο πλαίσιο εργασίας, τόσο από την άποψη των σχολικών μορφών όσο και από την άποψη του περιεχομένου και των μορφών αξιολόγησης. Οι θεσμικοί ή σχολικοί παράγοντες υπερισχύουν σε καταστάσεις σχολικής εγκατάλειψης, η γενική λειτουργία του σχολικού συστήματος είναι μερικές φορές ακόμη και προβληματική. Η σχολική εμπλοκή σε επίπεδο μαθητή αλλά και εκπαιδευτικού, το σχολικό κλίμα, η υποστήριξη των εκπαιδευτικών στη μάθηση, η σαφήνεια των κανόνων του σχολείου ή της τάξης, η επισήμανση, ο προσανατολισμός, τα σχολικά προγράμματα κ.λπ. είναι μεταβλητές που πρέπει να ληφθούν υπόψη. Μεταξύ αυτών, για την Catherine Blaya κ.ά., το σχολικό κλίμα γενικά και το φαινόμενο της επισήμανσης είναι κεντρικής σημασίας. Με την επισήμανση, είσαι είτε καλός είτε κακός μαθητής. Πρόκειται για μια ταξινόμηση την οποία ο νέος θα εσωτερικεύσει. Όταν ένας μαθητής αντιμετωπίζει δυσκολίες στο σχολείο, ο θεσμός θα τείνει να τις "φυσικοποιήσει", να τις "παθολογικοποιήσει" και να τις "εξωτερικεύσει". Ο νέος θα νομίζει έτσι ότι η θέση του δεν είναι στο σχολικό σύστημα, αφού αυτό δεν τον θέλει. Η επανάληψη μιας τάξης, ο υποβιβασμός και ο διαχωρισμός είναι φαινόμενα που πρέπει να αντιμετωπίσουν οι νέοι.

Οι νέοι που βρίσκονται σε δύσκολες καταστάσεις στο σχολείο τείνουν να ομαδοποιούνται "σε μια υποκουλτούρα αντίθεσης προς το σύστημα και την εικόνα που τους στέλνει, σε μια διαδικασία αντίδρασης στο στιγματισμό ή τον αποκλεισμό που υφίστανται". Αυτή η "διαφοροποίηση" και αυτή η "θυματοποίηση" μπορεί επίσης να οδηγήσει σε δύσκολη κοινωνικοποίηση, σε έλλειψη αυτοεκτίμησης και επομένως να αυξήσει το αίσθημα αποκλεισμού από το σχολείο. Όσον αφορά το σχολικό κλίμα, οι καταστάσεις παρενόχλησης, οι σχέσεις μεταξύ μαθητή και καθηγητή και η τάξη είναι παράγοντες που μπορούν να έχουν ισχυρές επιπτώσεις στον μαθητή. Η οργάνωση της τάξης, η υποστήριξη που παρέχει ο δάσκαλος, ο τρόπος με τον οποίο υπαγορεύονται και γίνονται αντιληπτοί οι κανόνες κ.λπ. μπορεί να οδηγήσουν σε ένα αίσθημα "ανασφάλειας" και σε μια "αρνητική άποψη για το ίδρυμα" στο μαθητή. Εάν δεν αισθάνεται οικεία στην τάξη ή το σχολείο του, θα τείνει να μην παρακολουθεί πλέον τα μαθήματα.

Ο προσανατολισμός που επιλέγεται ή που ακολουθείται είναι επίσης σημαντικός παράγοντας που επηρεάζει τη σχολική εγκατάλειψη. Σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες, είναι οι επαγγελματικοί τομείς που είναι πιο επιρρεπείς σε καταστάσεις εγκατάλειψης της εκπαίδευσης. Επιπλέον, μια μελέτη PISA του 2009 δείχνει ότι τα ιδρύματα, όπου συγκεντρώνονται νέοι από μεταναστευτικό υπόβαθρο, δεν αυξάνουν ιδιαίτερα τον κίνδυνο εγκατάλειψης του σχολείου, ενώ η ομαδοποίηση νέων από μειονεκτική κοινωνική κατηγορία αυξάνει αυτή την πιθανότητα. "Πολιτιστικά" και "μεθοδολογικά" στοιχεία μπορούν επίσης να παρέμβουν σε καταστάσεις εγκατάλειψης του σχολείου. Ορισμένοι μαθητές που δεν κατανοούν τι τους ζητείται σε μεθοδολογικό επίπεδο, για παράδειγμα, μπορούν γρήγορα να αισθανθούν αποκλεισμένοι και ακατανόητοι.

4. ΑΠΟΥΣΙΕΣ ΚΑΙ ΠΛΗΞΗ

Όλοι οι παραπάνω παράγοντες μπορούν να οδηγήσουν σε απουσίες ή/και πλήξη. Η απουσία μπορεί να είναι μια "στρατηγική αποφυγής" που μπορεί να οδηγήσει στην εγκατάλειψη του σχολείου. Τόσο αιτία όσο και συνέπεια της εγκατάλειψης του σχολείου, ο απουσιασμός προάγει τη δυσπροσαρμογή των μαθητών: ακατάλληλοι για το σχολικό περιβάλλον, κινδυνεύουν να είναι επίσης ακατάλληλοι για την αγορά εργασίας. Όσον αφορά την πλήξη, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως παράγοντας που αυξάνει τον κίνδυνο εγκατάλειψης του σχολείου. Ωστόσο, αποτελεί σύμπτωμα μιας προβληματικής κατάστασης ή ίσως μιας κακής σχολικής εμπειρίας, μιας δυσλειτουργίας.

Τμήμα 3.2. Αλληλεξάρτηση μεταξύ των παραγόντων

Είναι δύσκολο να εντοπιστούν, μεταξύ του πλήθους των παραγόντων, οι σημαντικοί κίνδυνοι εγκατάλειψης της φοίτησης, επειδή είναι τόσο αλληλοεξαρτώμενοι. Αυτοί οι παράγοντες έχουν αξία μόνο στη συσσώρευσή τους. Είναι η αλληλεπίδραση μεταξύ αυτών και του περιβάλλοντος που θα προδιαθέσει στη μία ή την άλλη συμπεριφορά. Συγκεκριμένα, είναι αδύνατο να τυποποιηθούν οι λόγοι που θα μπορούσαν να οδηγήσουν στην εγκατάλειψη της κατάρτισης.

Οι παράγοντες που αναφέρονται συχνά είναι οι προσωπικές μαθησιακές δυσκολίες, η έλλειψη κοινωνικών δεξιοτήτων, οι διαταραχές συμπεριφοράς και η κατάθλιψη. Θα μπορούσαμε να σκεφτούμε ότι οι μαθητές που κινδυνεύουν περισσότερο έχουν συγκρουσιακές οικογενειακές σχέσεις ή/και λίγους εκπαιδευτικούς πόρους, ωστόσο, η πλήξη αναφέρεται επίσης συχνά από τους νέους. Στις περισσότερες περιπτώσεις, δεν υπάρχει μια και μόνη αιτία και οι δυσκολίες δεν προκύπτουν από τη μια μέρα στην άλλη. Η κατάσταση του νέου επιδεινώνεται σταδιακά και οι δυσκολίες συσσωρεύονται.

Το βέβαιο είναι ότι οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ μαθητών και εκπαιδευτικών έχουν αντίκτυπο στην εμπλοκή των μαθητών. Για να συμπληρωθεί η εικόνα, η έλλειψη οργάνωσης και η αρνητική αντίληψη για τον εκπαιδευτικό είναι πιθανό να αυξάνουν τους κινδύνους.

Όσο πιο ώριμος γίνεται ο μαθητής, τόσο πιο πιθανό είναι να εγκαταλείψει το σχολείο. Οι πιο συνηθισμένοι παράγοντες είναι οι εξής:

Η παρουσία καταθλιπτικών συναισθημάτων

Έλλειψη οργάνωσης

Αρνητική στάση του εκπαιδευτικού απέναντι στους μαθητές

Η έλλειψη συμμετοχής του μαθητή στις σχολικές και εξωσχολικές του δραστηριότητες.

Οι λύσεις

Για να ενθαρρυνθεί η επιμονή στις σπουδές, πρέπει να τονιστούν τα κίνητρα, η αυτοπεποίθηση και η εμπιστοσύνη στις ικανότητές τους. Θα μπορούσαμε επίσης να αναφέρουμε: την υποστήριξη και τη συμμετοχή των γονέων, την προώθηση της κατάρτισης από την οικογένεια καθώς και την ακρόαση και την επικοινωνία. Είναι σημαντικό να νιώθουμε ότι οι γύρω μας έχουν εμπιστοσύνη στις επιλογές μας και στην επιτυχία μας.

Αναφορές:

- Παγκόσμια έκθεση παρακολούθησης 2011 - Η κρυφή κρίση: (2015, 10 Φεβρουαρίου). IIEP-UNESCO. <https://www.iiep.unesco.org/en/2011-global-monitoring-report-hidden-crisis-armed-conflict-and-education-2971>
- Archambault, I., Janosz, M., Morizot, J., & Pagani, L. S. (2009). Συμπεριφορική, συναισθηματική και γνωστική εμπλοκή των εφήβων στο σχολείο: Σχέση με την εγκατάλειψη του σχολείου. *Journal of School Health*, 79(9), 408-415. <https://doi.org/10.1111/j.1746-1561.2009.00428.x>
- Bachman, J. G., Green, S., & Wirtanen, I. (1971). Youth in transition, volume III: dropping out -- problem or symptom? Ann Arbor: Survey Research Center, Institute for Social Research.
- Baudelot, C., & Establet, R. (1971). *Το καπιταλιστικό σχολείο στη Γαλλία*. Editions La Découverte.
- Becker, G. S. (1962). Επενδύσεις σε ανθρώπινο κεφάλαιο: Θεωρητική ανάλυση. *Journal of Political Economy*, 70(5, Part 2), 9-49. <https://doi.org/10.1086/258724>

- Black, G., & Tusiime, P. (2014). Μέθοδοι και προκλήσεις στη χρήση συμμετοχικών διαδικασιών σε διαφορετικά πλαίσια: Digital Storytelling.
- Bonnéry, S. (2011). Blaya Catherine. Σχολική εγκατάλειψη. Το σχολείο σε δυσκολία. Γαλλικό περιοδικό παιδαγωγικής (Παρίσι), 177, 131-133. <https://doi.org/10.4000/rfp.3462>
- Bourdieu, P., & Passeron, J. C. (1964). Οι κληρονόμοι. Φοιτητές και κουλούρα. Παρίσι: Les Éditions de Minuit.
- Bowers, A. J., Sprott, R., & Taff, S. A. (2013). Do We Know Who Will Drop Out?: A Review of the Predictors of Drop out of High School: Precision, Sensitivity, and Specificity. *The High School Journal*, 96(2), 77-100. <https://doi.org/10.1353/hsj.2013.0000>.
- Buire, C. (2014). Η πικρή γεύση του χρώματος στο Κέιπ Τάουν. Ifas_ https://www.academia.edu/6104439/Le_go%C3%BBt_amer_de_la_couleur_au_Cap.
- Claes, M. (1983). *Η εφηβική εμπειρία*. Bruxelles : P. Mardaga.
- Denison, E. F. (1962). The Sources of Economic Growth in the United States and the Alternatives before Us. Επιτροπή για την Οικονομική Ανάπτυξη, Νέα Υόρκη.
- Drucker, P. (1969). Η εποχή της ασυνέχειας: Κατευθυντήριες γραμμές για την μεταβαλλόμενη κοινωνία μας. Νέα Υόρκη: Harper and Row.
- Duru-Bellat, M., Kieffer, A., & Marry, C. (2003). Τα κορίτσια στο σχολείο στη Γαλλία κατά τη διάρκεια του εικοστού αιώνα: Διερεύνηση του ισχυρισμού περί διπλής έμφυλης-ταξικής μειονεξίας. *Revue Francaise De Sociologie*, 44, 49. <https://doi.org/10.2307/3323246>.
- Eccles, J. S. (2005). Υποκειμενική αξία της εργασίας και το μοντέλο των Eccles et al. για τις επιλογές που σχετίζονται με την επίτευξη. Στο A. J. Elliot & C. S. Dweck (Eds.), *Handbook of competence and motivation* (σσ. 105-121). Guilford Publications.
- Elliott, D. S., & Voss, H. L. (1974). *Delinquency and dropout*. <https://eric.ed.gov/?id=ED091497>
- *GEM 2016 / 2017 ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΕΚΘΕΣΗ*. (2017, 2 Φεβρουαρίου). Παγκόσμια παρακολούθηση της επιχειρηματικότητας. Ανακτήθηκε στις 9 Απριλίου 2024, από <https://www.gemconsortium.org/report/gem-2016-2017-global-report>.
- *GEM 2018 / 2019 ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΕΚΘΕΣΗ*. (2018, 2 Φεβρουαρίου 2018). Παγκόσμια παρακολούθηση της επιχειρηματικότητας. Ανακτήθηκε στις 9 Απριλίου 2024, από <https://www.gemconsortium.org/report/gem-2018-2019-global-report>.
- Gherardi, S. (2011). Οργανωσιακή μάθηση: Η κοινωνιολογία της πρακτικής. *ResearchGate*. https://www.researchgate.net/publication/285761877_Organizational_learning_The_sociology_of_practice
- Grantham-McGregor, S., Cheung, Y. B., Cueto, S., Glewwe, P., Richter, L., Strupp, B., & International Child Development Steering Group. (2007). Αναπτυξιακές δυνατότητες στα πρώτα 5 χρόνια για τα παιδιά στις αναπτυσσόμενες χώρες. *Lancet*, 369, 60-70.
- Grusec, J. E., & Lytton, H. (1988). Κοινωνική ανάπτυξη: Ιστορία, θεωρία και έρευνα. Springer-Verlag Publishing.
- Hill, J. P. (1980). Early Adolescence: a research agenda. *Journal of Early Adolescence*, 3(1-2), 1-21. <https://doi.org/10.1177/027243168331002>
- Hixson, J., & Tinzmann, M. B. (1990). Ποιοι είναι οι "επικίνδυνοι" μαθητές της δεκαετίας του 1990; Portland, OR: North Central Regional Educational Laboratory.
- Janosz, M., Blanc, M. L., Boulerice, B., & Tremblay, R. E. (2000). Πρόβλεψη διαφορετικών τύπων σχολικής εγκατάλειψης: Μια τυπολογική προσέγγιση με δύο διαχρονικά δείγματα. *Journal of Educational Psychology*, 92(1), 171-190. <https://doi.org/10.1037/0022-0663.92.1.171>
- Jarjoura, G. R. (1993). Η εγκατάλειψη του σχολείου ενισχύει την εγκληματική εμπλοκή; Αποτελέσματα από ένα μεγάλης κλίμακας εθνικό δείγμα πιθανοτήτων. *Criminology*, 31(2), 149-172. <https://doi.org/10.1111/j.1745-9125.1993.tb01126.x>

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

- Keating, D. P. (1990). Εφηβική σκέψη. Στο S. S. Feldman & G. R. Elliott (επιμ.), Στο κατώφλι: (σσ. 54-89). Harvard University Press.
- Παντρεύομαι πολύ νέος: Κέντρο Πόρων Υγείας και Εκπαίδευσης. (n.d.). <https://healtheducationresources.unesco.org/library/documents/marrying-too-young-end-child-marriage>
- Ouellette, P., & Berryman, D. L. (1984). Συμβουλευτική αναψυχής: διαστάσεις και προοπτικές. *Leisure and Society*, 7(1), 241-257. <https://doi.org/10.1080/07053436.1984.10715181>
- Owono, R. M. (1986). Το αποικιακό σχολείο στο Καμερούν: ιστορικο-κοινωνιολογική προσέγγιση.
- Palmer, S., & Humphrey, J. A. (1990). *Deviant behavior: patterns, sources, and control*. <http://ci.nii.ac.jp/ncid/BA10102361>
- Εκπαίδευση γονέων: οδηγός (smo). (2015). UNESCO Μπανγκόκ. Ανακτήθηκε στις 9 Απριλίου 2024, από https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000214006_smo?posInSet=2&queryId=af114e03-f78e-4f90-88fb-96576fa83e6b.
- Pinker, S., & Bloom, P. (1990). Φυσική γλώσσα και φυσική επιλογή. *Behavioral and Brain Sciences*, 13(4), 707-727. <https://doi.org/10.1017/s0140525x00081061>
- Pinnock, H. (2009). Γλώσσα και Εκπαίδευση: Ο χαμένος κρίκος: How the Language Used in Schools Threatens the Achievement of Education for All. CFBT Education Trust/Save the Children Alliance. Διαθέσιμο στη [διεύθυνση: https://learningportal.iiep.unesco.org/es/biblioteca/language-and-education-the-missing-link-how-the-language-used-in-schools-threatens-the](https://learningportal.iiep.unesco.org/es/biblioteca/language-and-education-the-missing-link-how-the-language-used-in-schools-threatens-the)
- Pronovost, L., & LeBlanc, M. (1979). Η μετάβαση από το σχολείο στην εργασία και η παραβατικότητα. *Μάθηση και κοινωνικοποίηση*, 2(2), 69-74.
- Pronovost, L., & LeBlanc, M. (1980). Μετάβαση κατάστασης και παραβατικότητα. *Canadian Journal of Criminology*, 22(3), 288-297.
- Rezine O., (2015). Ανθρώπινο κεφάλαιο και οικονομική ανάπτυξη: μια προσέγγιση δεδομένων πάνελ για τις αφρικανικές χώρες. *Roaiktissadia review*, vol.5, No 9, pp. 331-342.
- Rihani, M. (2006). Κρατώντας την υπόσχεση: Πέντε οφέλη της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης των κοριτσιών. Ουάσιγκτον, DC: Ακαδημία Εκπαιδευτικής Ανάπτυξης.
- Ronzone, D. M. (1999). Το πολιτικό έργο της διδασκαλίας: Η κατασκευή της κατάστασης "σε κίνδυνο" από τους εκπαιδευτικούς. Πανεπιστήμιο της Πενσυλβάνια.
- Rosa, E. A., & Stallings, R. A. (1996). Προώθηση του κινδύνου: κατασκευή της απειλής του σεισμού. *Social Forces*, 75(1), 381. <https://doi.org/10.2307/2580803>.
- Schreiber, G. (1969). *Ακουαρέλες*. <https://www.jhbooks.com/pages/books/153173/georges-schreiber/georges-schreiber-watercolors-1969-1970>
- Schultz, T. (1963). Οικονομική αξία της εκπαίδευσης. Columbia University Press, Νέα Υόρκη.
- Suarez-Orozco, C., Yoshikawa, H., & Tseng, V. (2015). *Intersecting Inequalities: Έρευνα για τη μείωση των ανισοτήτων για τα παιδιά και τους νέους με μεταναστευτική καταγωγή*. Ίδρυμα William T. Grant. Νέα Υόρκη, Νέα Υόρκη. Διαθέσιμο στη [διεύθυνση: https://wtgrantfoundation.org/intersecting-inequalities-research-to-reduce-inequality-for-immigrant-origin-children-and-youth](https://wtgrantfoundation.org/intersecting-inequalities-research-to-reduce-inequality-for-immigrant-origin-children-and-youth)
- Terrisse, B., Larose, F., Lefebvre, M.-L., & Martinet, N. (2000). Ανάλυση χαρακτηριστικών Μέτρα πρώιμης εκπαιδευτικής παρέμβασης και σύγκριση των αποτελεσμάτων τους στη μεσοπρόθεσμη ακαδημαϊκή και κοινωνική προσαρμογή παιδιών από χαμηλό κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο. Μόντρεαλ: UQAM, Τμήμα Εκπαιδευτικών Επιστημών. Τελική ερευνητική έκθεση που υποβλήθηκε στο Συμβούλιο Κοινωνικών Ερευνών του Κεμπέκ για την επιχορήγηση αριθ. 2677095.
- UNESCO. (2017). Σχολική βία και εκφοβισμός: Βία και σχολικός εκφοβισμός: Παγκόσμια έκθεση για την κατάσταση. In *UNESCO eBooks*. <https://doi.org/10.54675/poiv1573>

- W. Schultz, T. (1961). Investment in human capital on JSTOR. www.jstor.org.
<https://www.jstor.org/stable/1818907>
- Walgrave, L. (1992). Συστηματοποιημένη νεανική παραβατικότητα και κοινωνική ευαλωτότητα: δοκίμιο κατασκευής μιας ενοποιητικής θεωρίας. Genève: Méridiens Klincksieck.
- Wang, Y., Tian, L., & Huebner, E. S. (2019). Ικανοποίηση βασικών ψυχολογικών αναγκών στο σχολείο, συμπεριφορική σχολική δέσμευση και ακαδημαϊκή επίδοση: Διαχρονικές αμοιβαίες σχέσεις μεταξύ μαθητών δημοτικού σχολείου. *Contemporary Educational Psychology (Print)*, 56, 130-139. <https://doi.org/10.1016/j.cedpsych.2019.01.003>
- Woodhall, M. (1987). Έννοιες ανθρώπινου κεφαλαίου. Στο *Elsevier eBooks* (σσ. 21-24).
<https://doi.org/10.1016/b978-0-08-033379-3.50011-5>.
- Woodhall, M. (1997). Έννοιες ανθρώπινου κεφαλαίου. Εκπαίδευση, πολιτισμός, οικονομία και κοινωνία, 219-223.
- Zuinen, N., & Varlez, S. (2004). Βιώσιμη ανάπτυξη: μέθοδοι παραγωγής και ανθρώπινο κεφάλαιο. Έγγραφο εργασίας 22-04, Ομοσπονδιακό Γραφείο Προγραμματισμού, Βρυξέλλες, σ. 140.

Ενότητα 2.4 Το εθνικό πλαίσιο

Η εγκατάλειψη της επαγγελματικής κατάρτισης επηρεάζεται από πολλούς κοινωνικούς, οικονομικούς και ατομικούς παράγοντες. Στην Ελλάδα, το Στρατηγικό Πλαίσιο για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (2022-2024) εντοπίζει τους κρίσιμους παράγοντες που επηρεάζουν την εγκατάλειψη, όπως η κακή οικονομική κατάσταση, το ασταθές οικογενειακό περιβάλλον, οι μειωμένες ευκαιρίες απασχόλησης και η έλλειψη υποστήριξης από το οικογενειακό και εκπαιδευτικό περιβάλλον.

Σύμφωνα με το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων (NQF), η περιορισμένη πρόσβαση σε κατάλληλα εκπαιδευτικά προγράμματα και υποστήριξη για τις ευάλωτες ομάδες αποτελεί βασικό παράγοντα που οδηγεί στην εγκατάλειψη. Το NQF αποσκοπεί στην εξασφάλιση ενός συστήματος προσόντων που θα ενισχύει την παραμονή των σπουδαστών στο εκπαιδευτικό σύστημα.

Οικονομικοί παράγοντες, όπως η ανάγκη για πρόωρη απασχόληση λόγω της οικονομικής κατάστασης της οικογένειας, αποτελούν επίσης σημαντική αιτία εγκατάλειψης. Το Στρατηγικό Σχέδιο Πολιτικής για τη Μείωση της Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου στην Ελλάδα τονίζει τη σημασία της ενίσχυσης της κοινωνικής και οικονομικής υποστήριξης για να αποτραπεί η αποχώρηση των μαθητών από την εκπαίδευση.

Αναφορές:

- School Education Gateway, 2023. Reducing early school leaving for a better quality of life. [online] Available at: <https://school-education.ec.europa.eu/en/discover/practices/reducing-early-school-leaving-better-quality-life?prefLang=en>
- Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, 2022. Στρατηγικό Σχέδιο για την Επαγγελματική Εκπαίδευση, Κατάρτιση, Διά Βίου Μάθηση και Νεολαία 2022-2024. [online] Available at: <https://www.minedu.gov.gr>
- EUR-Lex, 2023. Reducing early school leaving. [online] Available at: <https://eur-lex.europa.eu/EL/legal-content/summary/reducing-early-school-leaving.html>
- ΕΟΠΠΕΠ, 2023. Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων (NQF). [online] Available at: <https://www.eoppep.gr/index.php/el/qualifications-certification/eqf>

- Ελληνική Κυβέρνηση, 2016. Νόμος 4368/2016 για την Αντισταθμιστική Εκπαίδευση. [online] Available at: https://www.kodiko.gr/nomologia/document_navigation/193501/nomos-4368-2016

Κεφάλαιο 3. Δημιουργία ενός υποστηρικτικού μαθησιακού περιβάλλοντος

Με λίγα λόγια...

Το κεφάλαιο αποτελείται από την Ενότητα 1, η οποία επικεντρώνεται στη δημιουργία ενός υποστηρικτικού μαθησιακού περιβάλλοντος στα πλαίσια της Επαγγελματικής Κατάρτισης, τονίζοντας τη σημασία της προώθησης της συμμετοχικότητας και της ποικιλομορφίας, ώστε να διασφαλιστεί ότι όλοι οι εκπαιδευόμενοι αισθάνονται ότι υποστηρίζονται. Η Ενότητα 2 παρουσιάζει τα πιθανά εμπόδια στην εφαρμογή της συμμετοχικότητας και της διαφορετικότητας σε περιβάλλοντα Επαγγελματικής Κατάρτισης και στρατηγικές για το πώς να ξεπεραστούν αυτά τα εμπόδια.

Θα εξηγηθεί η σημασία της εμπλοκής και των κινήτρων των μαθητών για τη γενική τους ευημερία και την επιτυχία τους στη μαθησιακή διαδικασία και οι ενότητες θα δώσουν πρακτική εικόνα για το πώς μπορούν τα περιβάλλοντα επαγγελματικής κατάρτισης να αποτελέσουν ένα υποστηρικτικό μαθησιακό περιβάλλον που θα αποτρέπει την εγκατάλειψη. Προσφέρονται στρατηγικές, συμβουλές και κόλπα, λίστες ελέγχου και μέθοδοι για την προώθηση της δέσμευσης και των κινήτρων των μαθητών, τα οποία στη συνέχεια οδηγούν στη μείωση των ποσοστών εγκατάλειψης.

Ενότητα 3.1 Προώθηση της συμμετοχικότητας και της πολυμορφίας σε περιβάλλοντα Επαγγελματικής Κατάρτισης

Οι σημαντικότεροι μηχανισμοί της επιτυχημένης και αποτελεσματικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης είναι η συμμετοχικότητα και η ποικιλομορφία, διότι δημιουργούν ένα περιβάλλον χωρίς προκαταλήψεις, υποστηρικτικό και ανοιχτό σε όλους τους εκπαιδευόμενους.

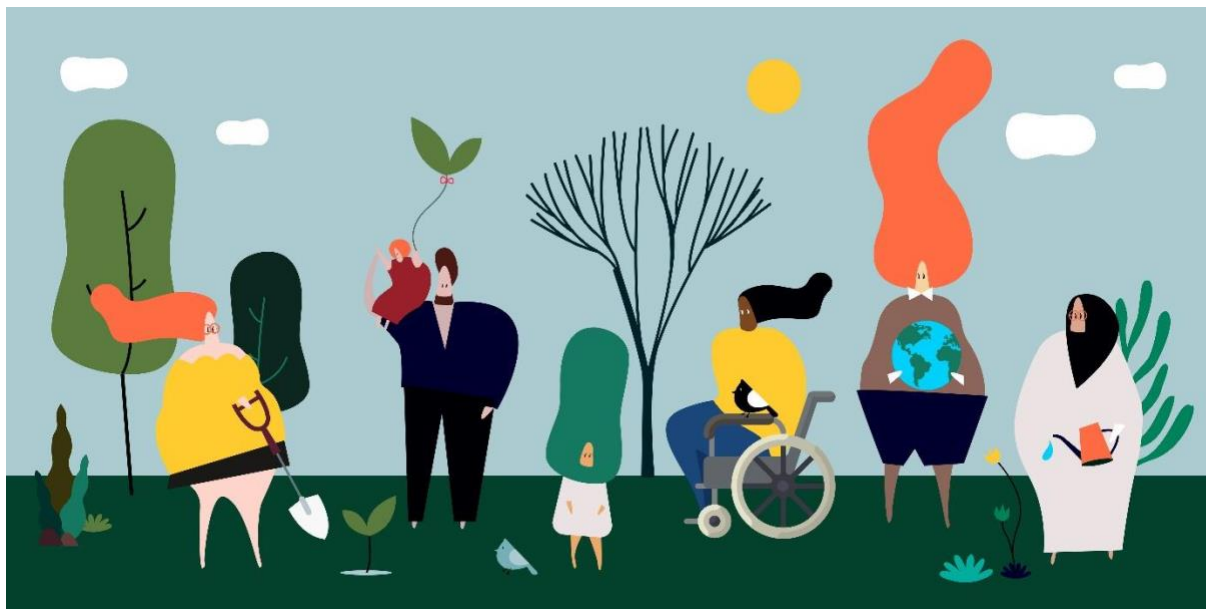
- **Η συμμετοχικότητα** προϋποθέτει ένα μαθησιακό περιβάλλον που καλωσορίζει και υποστηρίζει όλους τους μαθητές, ανεξάρτητα από το υπόβαθρο, τον πολιτισμό ή την ταυτότητά τους.
- **Η πολυμορφία**, από την άλλη πλευρά, δηλώνει τη συμπερίληψη ενός ευρέος φάσματος ατόμων με διαφορετικό κοινωνικό και πολιτισμικό υπόβαθρο, καθώς και τη συμπερίληψη διαφορετικών ταυτοτήτων στην εκπαίδευση και την κατάρτιση.

Και οι δύο παράγοντες συμβάλλουν στην άρση των φραγμών συμμετοχής, στη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης και στην προετοιμασία των μαθητών για να ανταποκριθούν στις ανάγκες και τις προσδοκίες ενός ολοένα και πιο ποικιλόμορφου εργατικού δυναμικού. Επιπλέον, η προώθηση της συμμετοχικότητας και της ποικιλομορφίας στην εκπαίδευση στην Επαγγελματικής Κατάρτισης

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

συμβάλλει στην αντιμετώπιση ζητημάτων κοινωνικής δικαιοσύνης και ισότητας, τα οποία είναι απαραίτητα για την οικοδόμηση μιας πιο δίκαιης και αμερόληπτης κοινωνίας.

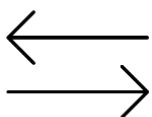

Σχεδιασμένο από rawpixel.com / Freepik

Ποια είναι τα πιθανά εμπόδια στην εφαρμογή της πολυμορφίας και της ένταξης σε περιβάλλοντα Επαγγελματικής Κατάρτισης;

Τα δυνητικά εμπόδια στην εφαρμογή πρωτοβουλιών για την πολυμορφία και την ένταξη στα πλαίσια της Επαγγελματικής Κατάρτισης είναι σύνθετα και πολλαπλά και μπορεί να περιλαμβάνουν διάφορα κίνητρα, ξεκινώντας από την έλλειψη πόρων έως την έλλειψη ευαισθητοποίησης και κατανόησης¹.

Ως εκπαιδευτικός, είναι σημαντικό να λάβετε υπόψη σας τις ακόλουθες κοινές τάσεις:

Αντίσταση στην αλλαγή:

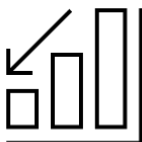
Οι παραδοσιακές εκπαιδευτικές πρακτικές που συνήθως δεν είναι χωρίς αποκλεισμούς και γενικά εμποδίζουν την ενσωμάτωση πρωτοβουλιών για την πολυμορφία και την ένταξη στα προγράμματα σπουδών της Επαγγελματικής

¹ <https://www.linkedin.com/advice/0/what-benefits-promoting-diversity-inclusion-lkyjf>

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Κατάρτισης φαίνεται ότι είναι δύσκολο να ξεπεραστούν. Η τυπική εκπαίδευση τείνει να δείχνει αντίσταση απέναντι σε μη τυπικές πρακτικές και μεθόδους.

Έλλειψη πόρων:

Η έλλειψη πόρων και η ανεπαρκής χρηματοδότηση, με αποτέλεσμα την έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού, υλικών και υποδομών κατάλληλων για εκπαιδευόμενους με διαφορετικές ανάγκες, μπορεί να καθυστερήσει ή να εμποδίσει εντελώς την εφαρμογή πρακτικών χωρίς αποκλεισμούς στα ιδρύματα Επαγγελματικής Κατάρτισης.²

Περιορισμένη εκπαίδευση προσωπικού:

Καθώς οι εκπαιδευτικοί και οι εκπαιδευτές εμπλέκονται άμεσα στην εργασία με άτομα με διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο και ανάγκες στην εκπαίδευση Επαγγελματικής Κατάρτισης, είναι οι κύριοι φορείς ή φορείς εφαρμογής των πρακτικών ένταξης και πολυμορφίας. Κατά συνέπεια, η ανεπαρκής κατάρτιση των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών και η έλλειψη επαγγελματικής ανάπτυξης και υποστήριξης μπορεί να αποτελέσει σοβαρό εμπόδιο στην εφαρμογή πρακτικών Επαγγελματικής Κατάρτισης χωρίς αποκλεισμούς και στην αποτελεσματική υποστήριξη των διαφορετικών εκπαιδευομένων και των αναγκών τους.

Έλλειψη ευαισθητοποίησης και κατανόησης:

Η έλλειψη επίγνωσης των ειδικών αναγκών των διαφορετικών εκπαιδευομένων, καθώς και η περιορισμένη ή καθόλου επίγνωση και κατανόηση των πλεονεκτημάτων της προώθησης της πολυμορφίας και της ένταξης στα πλαίσια της Επαγγελματικής Κατάρτισης, μπορεί να αποτελέσει άλλο ένα εμπόδιο στην εφαρμογή πρακτικών χωρίς αποκλεισμούς.

² <https://tvetjournal.com/tvet-systems/towards-integrating-inclusive-vocational-and-technical-education-practices-in-zimbabwe-tvet-institutions/>

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Υποδομές και προσβασιμότητα:

Η ανεπαρκής υποδομή και η έλλειψη προσβασιμότητας για τους εκπαιδευόμενους με διαφορετικές ανάγκες, όπως τα άτομα με αναπηρίες, μπορεί να αποτελέσουν σημαντικά εμπόδια στην εφαρμογή περιβαλλόντων και πρακτικών επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης χωρίς αποκλεισμούς.³

Απαιτείται μια εκτεταμένη προσέγγιση, ώστε τα ιδρύματα Επαγγελματικής Κατάρτισης να μπορούν να ανταποκριθούν στις διαφορετικές ανάγκες όλων των εμπλεκόμενων εκπαιδευομένων.

Λίστα ελέγχου "Πώς να"

- ✓ Αλλαγή της θεσμικής κουλτούρας για την υιοθέτηση της πολυμορφίας και της ένταξης στα προγράμματα σπουδών Επαγγελματικής Κατάρτισης.
- ✓ Συνεχής επαγγελματική ανάπτυξη και υποστήριξη των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών.
- ✓ Επαρκείς πόροι και χρηματοδότηση.

Πώς να προωθήσετε τη συμμετοχικότητα και την ποικιλομορφία στα πλαίσια της Επαγγελματικής Κατάρτισης

Με βάση τα υφιστάμενα εμπόδια για την εφαρμογή πρωτοβουλιών για την πολυμορφία και την ένταξη στα πλαίσια της Επαγγελματικής Κατάρτισης που προσδιορίστηκαν στο προηγούμενο κεφάλαιο, μπορούν να χρησιμοποιηθούν ορισμένες από τις αποτελεσματικές στρατηγικές για την προώθηση της συμμετοχικότητας και της πολυμορφίας στα πλαίσια της Επαγγελματικής Κατάρτισης⁴:

³ <https://aer.eu/eu-policy-and-funding-framework-for-social-inclusion-in-tvet-and-skills-development/>

⁴ <https://www.togetherplatform.com/blog/diversity-programs-in-the-workplace>

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

ΒΗΜΑ 1: Επαγγελματική ανάπτυξη⁵

Οι καθηγητές και οι εκπαιδευτές που εργάζονται σε περιβάλλοντα Επαγγελματικής Κατάρτισης καλούνται συνεχώς να βελτιώνουν τις στρατηγικές και τις μεθόδους διδασκαλίας τους για να κρατούν τους μαθητές τους συγκεντρωμένους, καθώς πολλοί από αυτούς αντιμετωπίζουν μαθησιακά προβλήματα ή παρουσιάζουν πολύ χαμηλά κίνητρα. Η πρόωρη εγκατάλειψη των προγραμμάτων Επαγγελματικής Κατάρτισης μπορεί μερικές φορές να είναι αποτέλεσμα της δυσαρέσκειας των μαθητών με το διδακτικό/εκπαιδευτικό υλικό και τις μεθόδους, καθώς και της προβληματικής σχέσης με τους εκπαιδευτές. Ως εκ τούτου, η παροχή επαγγελματικής ανάπτυξης για τη διδασκαλία χωρίς αποκλεισμούς και η κατάρτιση για την υπέρβαση των εμποδίων συμμετοχής σε όλους τους εκπαιδευτικούς και τους εκπαιδευτές είναι ζωτικής σημασίας.

Η επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών στην Επαγγελματικής Κατάρτισης για την προώθηση της συμμετοχικότητας και της πολυμορφίας μπορεί να υλοποιηθεί με τη λήψη μικρών μέτρων, όπως...

MINI-STEP 1 ☐ Προγράμματα κατάρτισης χωρίς αποκλεισμούς:

Ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων χωρίς αποκλεισμούς που να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των διαφορετικών μαθητών και να προάγουν την πολιτισμική επάρκεια των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών.

MINI-STEP 2 ☐ Συνεργασία και συμπράξεις:

Συνεργασία με κοινοτικές οργανώσεις, ομάδες υπεράσπισης και εκπαιδευτικά ιδρύματα για την καλύτερη κατανόηση των μοναδικών αναγκών, την εδραίωση εμπιστοσύνης και τη γεφύρωση των κενών στην πρόσβαση στην εκπαίδευση και την κατάρτιση.

⁵ <https://www.linkedin.com/pulse/promoting-workplace-diversity-inclusion-inspiring-success-ociti>

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

MINI-STEP 3 *Συνεχής επαγγελματική ανάπτυξη:*

Παροχή ευκαιριών συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης σε εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτές για την ενίσχυση των γνώσεων και των δεξιοτήτων τους όσον αφορά την προώθηση της συμμετοχικότητας και της πολυμορφίας.

MINI-STEP 4 *Πρακτικές διδασκαλίας χωρίς αποκλεισμούς:*

Ενθάρρυνση και υποστήριξη των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών για την υιοθέτηση πρακτικών διδασκαλίας χωρίς αποκλεισμούς που εκτιμούν και σέβονται τις διαφορές και παρέχουν ευκαιρίες για ποικιλόμορφη μάθηση.

MINI-STEP 5 *Εκπαίδευση για τη διαφορετικότητα και την ένταξη:*

Παροχή κατάρτισης σε θέματα ποικιλομορφίας και ενσωμάτωσης σε εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτές για την ενίσχυση της πολιτισμικής τους επάρκειας και της κατανόησης των διαφορετικών μαθητών.

Με την εφαρμογή αυτών των στρατηγικών, τα ιδρύματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης μπορούν να διασφαλίσουν ότι οι εκπαιδευτικοί και οι εκπαιδευτές τους είναι εφοδιασμένοι με τις απαραίτητες δεξιότητες και γνώσεις για την προώθηση της συμμετοχικότητας και της ποικιλομορφίας στα προγράμματά τους. Αυτό θα οδηγήσει σε ένα πιο ποικιλόμορφο και χωρίς αποκλεισμούς εργατικό δυναμικό Επαγγελματικής Κατάρτισης που θα αντικατοπτρίζει το ποικίλο υπόβαθρο των κοινοτήτων που εξυπηρετεί.

ΒΗΜΑ 2: Ευελιξία στα προγράμματα

Η ευελιξία είναι πολύ απαραίτητη στα προγράμματα Επαγγελματικής Κατάρτισης για την προσαρμογή των προγραμμάτων στις ανάγκες των εκπαιδευομένων με διαφορετικό υπόβαθρο και διαφορετικές προτιμήσεις. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω μίνι βημάτων όπως...

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

MINI-BHMA 1 **Αξιολόγηση των αναγκών:**

Πραγματοποίηση συνεχών αξιολογήσεων με πρακτικό τρόπο για να διαπιστωθεί ποιο είναι το επίπεδο απόδοσης και ικανοποίησης των μαθητών, ενώ παράλληλα αξιολογούνται με ποιοτικό τρόπο οι ανάγκες και οι πιθανές λύσεις για τη βελτίωση αυτής της απόδοσης.

MINI-BHMA 2 **Αρθρωτή διαμόρφωση:**

Να καταστήσει την Επαγγελματικής Κατάρτισης πιο προσιτή και ελκυστική και να παράσχει πρόσθετη υποστήριξη για να βοηθήσει τους εκπαιδευόμενους να επιλέξουν τις κατάλληλες ενότητες και να σχεδιάσουν εξατομικευμένες μαθησιακές διαδρομές.

MINI-STEP 3 **Προσαρμοσμένα προγράμματα σε διαφορετικά επίπεδα δεξιοτήτων και προσόντων:**

Μικρότερα και λιγότερο απαιτητικά προγράμματα με ισχυρή συνιστώσα μάθησης με βάση την εργασία που οδηγεί σε μερική απόκτηση προσόντων θα εξακολουθούσαν να έχουν αξία για την αγορά εργασίας, ενώ ταυτόχρονα θα είχαν πλεονέκτημα έναντι των υφιστάμενων κύριων προγραμμάτων Επαγγελματικής Κατάρτισης όσον αφορά τις μειονεκτούσες κοινωνικές ομάδες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες.

BHMA 3: Αντιμετώπιση των αρνητικών αντιλήψεων

Η αρνητική αντίληψη για την ανώτερη δευτεροβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση έχει ως αποτέλεσμα την αποτυχία της να προσελκύσει μαθητές με χαμηλότερες επιδόσεις και μειονεκτούντες μαθητές σε σύγκριση με τη γενική εκπαίδευση. Αυτό μπορεί να φανεί στη συνολική μείωση της αντίληψης για την ανώτερη δευτεροβάθμια Επαγγελματικής Κατάρτισης μεταξύ των νέων, οι οποίοι ενδιαφέρονται όλο και περισσότερο να ακολουθήσουν την τριτοβάθμια εκπαίδευση και δείχνουν τη φιλοδοξία να εργαστούν σε θέσεις εργασίας υψηλής ειδίκευσης (Musset και Mytina Kurekova: 2018). Η

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

αύξηση της ελκυστικότητας του επαγγέλματος του διδάσκοντος στην Επαγγελματικής Κατάρτισης θα μπορούσε να γίνει μέσω μίνι βημάτων, όπως

MINI-STEP 1 ☐ Συνεχής επαγγελματική ανάπτυξη:

Βελτίωση των υφιστάμενων προγραμμάτων και προσθήκη προσαρμοσμένων προγραμμάτων σε διαφορετικά επίπεδα δεξιοτήτων και προσόντων, ώστε το περιεχόμενο να είναι ελκυστικό και ταυτόχρονα πρακτικό για την ένταξη στην αγορά εργασίας.

MINI-ΣΤΑΔΙΟ 2 ☐ Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων σχετικά με τα οφέλη της εκπαίδευσης στην Επαγγελματικής Κατάρτισης:

Αυτό θα μπορούσε να γίνει άμεσα στα σχολεία, και θα πρέπει να τονιστεί ότι υπάρχει ανάγκη για εγγραφές στην ανώτερη δευτεροβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, καθώς υπάρχει αυξανόμενη ζήτηση στην αγορά εργασίας για αποφοίτους μέσης και ανώτερης δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

ΒΗΜΑ 4: Αύξηση της ευαισθητοποίησης και άμβλυνση του στίγματος

Οι οργανισμοί Επαγγελματικής Κατάρτισης θα πρέπει να ευαισθητοποιήσουν και να αμβλύνουν το στίγμα που συνδέεται με την εστιασμένη κατάρτιση και να παρέχουν ευρεία συνεχή εκπαίδευση σε εθνικό/περιφερειακό επίπεδο για τη βελτίωση της ποικιλομορφίας και της ένταξης στον τομέα. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει διαδικτυακά σεμινάρια, podcasts και άλλους πόρους που υποστηρίζουν την ποικιλομορφία, την ένταξη και τη φυλετική δικαιοσύνη.

ΒΗΜΑ 5: Προσέλκυση διαφορετικών υποψηφίων

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Η παροχή εκπαιδευτικών ευκαιριών που αποσκοπούν στην κάλυψη ευρέων πολιτισμικών αναγκών και η αναγκαία υποστήριξη με εξειδικευμένη κατάρτιση και καθοδήγηση μπορεί να προσελκύσει πιο διαφορετικούς υποψηφίους, ενθαρρύνοντας έτσι άμεσα την ποικιλομορφία και την ένταξη στο περιβάλλον της Επαγγελματικής Κατάρτισης. Τα ιδρύματα Επαγγελματικής Κατάρτισης θα πρέπει να επιδιώκουν να δέχονται και να εκπαιδεύουν ένα ποικιλόμορφο σώμα σπουδαστών, ώστε να εμπλουτίζουν την εκπαιδευτική εμπειρία και να προετοιμάζουν τους σπουδαστές για να ανταποκριθούν στις τρέχουσες και μελλοντικές ανάγκες του επαγγέλματος. Η δέσμευση αυτή περιλαμβάνει τη δημιουργία μιας πλατφόρμας ένταξης και επιτυχίας για όλους τους σπουδαστές και την έλλειψη ανοχής σε γλώσσα ή ενέργειες που εισάγουν διακρίσεις. Η διδασκαλία υψηλότερης ποιότητας σε συνδυασμό με τη συνδυασμένη γλωσσική και επαγγελματική κατάρτιση είναι ζωτικής σημασίας.

ΒΗΜΑ 6: Δημιουργία εργασιακών περιβαλλόντων χωρίς αποκλεισμούς

Υπάρχουν διάφορες στρατηγικές που μπορούν να εφαρμοστούν, έτσι ώστε τα περιβάλλοντα της Επαγγελματικής Κατάρτισης να γίνουν πιο ενταξιακά και ποικιλόμορφα τόσο για τους εκπαιδευόμενους όσο και για τους επαγγελματίες:

MINI-ΒΗΜΑ 1 📌 **Δημιουργία κοινωνικά συνειδητοποιημένων εκπαιδευτικών και εργασιακών περιβαλλόντων:**

MINI-ΒΗΜΑ 2 📌 **Καταργήστε τα εμπόδια στην ισότητα:**

Αυτό σημαίνει την παροχή υποστήριξης σε υποεκπροσωπούμενες ομάδες, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία, των αλλοδαπών και των ατόμων με λιγότερο ευνοϊκό κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο.

MINI-ΒΗΜΑ 3 📌 **Ανάπτυξη προγραμμάτων καθοδήγησης:**

Παρακολούθηση της προόδου και της κατάστασης των διαφορετικών φοιτητών και εφαρμογή προγραμμάτων προετοιμασίας για την ενθάρρυνση της ένταξής τους, όπως η

παροχή ενός μέντορα από προηγούμενα έτη, ο οποίος μπορεί να τους βοηθήσει με θεωρητικές και πρακτικές ερωτήσεις.⁶

Σημασία της εφαρμογής αυτών των στρατηγικών

Η μη εφαρμογή πρωτοβουλιών για την πολυμορφία και την ένταξη στα προγράμματα σπουδών της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (Επαγγελματικής Κατάρτισης) οδηγεί σε πιθανές συνέπειες, όπως⁷ :

- **Μειωμένα μαθησιακά αποτελέσματα**
- **Περιορισμένη απασχολησιμότητα και προοπτικές σταδιοδρομίας**
- **Επιδείνωση της ανισότητας**
- **Υποαξιοποίηση της δεξαμενής ταλέντων**
- **Ανεπαρκής προετοιμασία για το εργατικό δυναμικό**

Τα ιδρύματα Επαγγελματικής Κατάρτισης που δεν κατανοούν τη σημασία των πρακτικών χωρίς αποκλεισμούς και δεν αντιμετωπίζουν τις πιθανές συνέπειές τους, κινδυνεύουν να μην παρέχουν στους εκπαιδευόμενους τις απαραίτητες δεξιότητες, γνώσεις και υποστήριξη για να ευημερήσουν σε ένα σημερινό εργατικό δυναμικό χωρίς αποκλεισμούς και με ποικιλία, επηρεάζοντας τελικά αρνητικά την ποιότητα, τη συνάφεια και τον αντίκτυπο των προγραμμάτων και των υπηρεσιών Επαγγελματικής Κατάρτισης.

Ενότητα 3.2 Στρατηγικές για την ενίσχυση της δέσμευσης και των κινήτρων των μαθητών.

Σε σύγκριση με τα παραδοσιακά ακαδημαϊκά περιβάλλοντα, η επαγγελματική κατάρτιση έχει ως στόχο να προετοιμάσει τα άτομα με τις πρακτικές δεξιότητες και γνώσεις που απαιτούνται για να εργαστούν σε συγκεκριμένους κλάδους. Ως εκ τούτου, η διατήρηση υψηλών επιπέδων δέσμευσης και κινήτρων είναι σημαντική για να διασφαλιστεί ότι οι σπουδαστές όχι μόνο αποκτούν τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες αλλά και ότι παραμένουν ενδιαφερόμενοι και αφοσιωμένοι στις εκπαιδευτικές τους επιδιώξεις.

⁶ <https://www.linkedin.com/advice/1/how-do-you-overcome-diversity-inclusion-training-barriers>

⁷ <https://strengthscape.com/effects-of-a-lack-of-diversity-inclusion-at-the-workplace/>

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Οι μαθητές με κίνητρα, οι οποίοι κατά συνέπεια είναι ιδιαίτερα αφοσιωμένοι, είναι πιο πιθανό να συμμετέχουν ενεργά στις μαθησιακές δραστηριότητες και, ως εκ τούτου, να διατηρούν τις πληροφορίες και να εφαρμόζουν αποτελεσματικά τις γνώσεις τους αργότερα. Αυτό, με τη σειρά του, βελτιώνει την ετοιμότητά τους για το εργατικό δυναμικό και αυξάνει την πιθανότητα εύρεσης εργασίας μετά την ολοκλήρωση της κατάρτισης. Είναι ευθύνη των ιδρυμάτων κατάρτισης να εξουδετερώσουν τους παράγοντες που συχνά οδηγούν στην αποδέσμευση και την αδιαφορία.

Για το σκοπό αυτό, είναι σημαντικό να δοθεί έμφαση στη δέσμευση και την παρακίνηση των μαθητών σε περιβάλλοντα επαγγελματικής κατάρτισης, διότι αυτό δεν είναι μόνο επωφελές για τους μεμονωμένους μαθητές, αλλά και απαραίτητο για τη συνεχή ανάπτυξη και τη δύναμη του εργατικού δυναμικού σε διάφορους κλάδους.

Πώς να γίνει η επαγγελματική κατάρτιση ένα υποστηρικτικό μαθησιακό περιβάλλον για την αντιμετώπιση της εγκατάλειψης.

Η επαγγελματική κατάρτιση αποσκοπεί στο να εφοδιάσει τους εκπαιδευόμενους με πρακτικές δεξιότητες και γνώσεις σε διάφορα επαγγέλματα. Η προσέγγιση αυτή επιδιώκει να αντιμετωπίσει τις μοναδικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα άτομα αυτά, ενώ παράλληλα προάγει τη δέσμευση, τα κίνητρα και τη συνολική ευημερία τους κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής τους διαδρομής.

Ένα υποστηρικτικό μαθησιακό περιβάλλον για τους μαθητές που εγκαταλείπουν το σχολείο μπορεί να επιτευχθεί μέσω διαφόρων στρατηγικών που ανταποκρίνονται στις ειδικές ανάγκες αυτού του πληθυσμού. Αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν:

Λίστα ελέγχου "Πώς να"

- ✓ **Δημιουργήστε μια θετική κουλτούρα χωρίς αποκλεισμούς:** Δώστε έμφαση στην επικοινωνία με σεβασμό, την ομαδική εργασία και την ενσυναίσθηση προς όλους τους μαθητές, ανεξάρτητα από το υπόβαθρο ή το επίπεδο δεξιοτήτων.
- ✓ **Προσφέρετε εξατομικευμένη υποστήριξη:** Εφαρμόστε προγράμματα ατομικής καθοδήγησης ή καθοδήγησης για να βοηθήσετε τους μαθητές να ξεπεράσουν τις προκλήσεις και να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση.
- ✓ **Παρέχετε ουσιαστικές συνδέσεις:** Ενισχύστε ισχυρούς δεσμούς μεταξύ φοιτητών, εκπαιδευτών και επαγγελματιών του κλάδου για να βελτιώσετε τις προοπτικές απασχόλησης και να τονώσετε το ηθικό.
- ✓ **Ενθαρρύνετε την αλληλοϋποστήριξη:** Διευκολύνετε τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ των μαθητών για να μοιραστούν εμπειρίες, να προσφέρουν ενθάρρυνση και να δημιουργήσουν φιλίες.
- ✓ **Πρώθηση της αυτονομίας και της δράσης:** Βοηθήστε τους μαθητές να αναπτύξουν δεξιότητες αυτοδιαχείρισης και ενθαρρύνετε τους να αναλάβουν την ευθύνη της μαθησιακής τους πορείας.
- ✓ **Διδάξτε βασικές δεξιότητες ζωής:** Ενσωματώστε μαθήματα σχετικά με τη διαχείριση του χρόνου, τον καθορισμό στόχων, την επίλυση συγκρούσεων και τη διαχείριση του άγχους για να προετοιμάσετε τους μαθητές για επιτυχία εντός και εκτός της τάξης.
- ✓ **Εξασφάλιση σωματικής ασφάλειας και άνεσης:** Διασφαλίστε ότι οι εγκαταστάσεις είναι καθαρές, καλά συντηρημένες και απαλλαγμένες από κινδύνους, ώστε να ελαχιστοποιούνται οι περισπασμοί και να προάγεται το αίσθημα ασφάλειας.
- ✓ **Εφαρμογή ευέλικτων επιλογών προγραμματισμού:** Επιτρέψτε στους μαθητές να προσαρμόζουν το πρόγραμμά τους ανάλογα με τις ανάγκες και τις

υποχρεώσεις τους, ώστε να προσαρμόζονται σε διαφορετικές μαθησιακές προτιμήσεις και καταστάσεις.

- ✓ **Χρησιμοποιήστε την τεχνολογία με σύνεση:** Ενσωματώστε την τεχνολογία για να διευκολύνετε τη μάθηση, αλλά αποφύγετε να βασίζεστε αποκλειστικά στις οθόνες για να εμπλέξετε τους μαθητές. Αντίθετα, αξιοποιήστε την τεχνολογία για να συμπληρώσετε τις παραδοσιακές μεθόδους.
- ✓ **Παρακολουθήστε την πρόοδο και παρεμβαίνετε άμεσα:** Αξιολογείτε τακτικά τις επιδόσεις των μαθητών και αντιμετωπίστε προληπτικά τις ανησυχίες πριν αυτές κλιμακωθούν σε μεγαλύτερα προβλήματα.

Αυτές οι στρατηγικές θα καλλιεργήσουν ένα περιβάλλον που θα υποστηρίζει την ακαδημαϊκή και προσωπική ανάπτυξη, ενθαρρύνοντας τους μαθητές να επιμείνουν στην επαγγελματική τους κατάρτιση.

Ποιες είναι οι στρατηγικές για την ενίσχυση της δέσμευσης και των κινήτρων των μαθητών;

Οι στρατηγικές που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ενίσχυση της δέσμευσης και των κινήτρων των μαθητών σε περιβάλλοντα επαγγελματικής κατάρτισης είναι οι εξής:

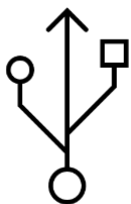
Παροχή πρακτικών μαθησιακών εμπειριών:

Τα περιβάλλοντα επαγγελματικής κατάρτισης είναι καταλληλότερα για πρακτικές εμπειρίες μάθησης. Οι μαθητές είναι πιο πιθανό να δεσμευτούν και να κινητοποιηθούν όταν συμμετέχουν ενεργά στη μαθησιακή διαδικασία. Η παροχή ευκαιριών στους μαθητές να εξασκούν τις δεξιότητες και να εφαρμόζουν τις γνώσεις τους σε πραγματικά σενάρια μπορεί να τους βοηθήσει να παραμείνουν αφοσιωμένοι και παρακινημένοι. Μερικά από τα παραδείγματα περιλαμβάνουν:

Λίστα ελέγχου "Πώς να"

- ✓ Πρακτικά εργαστήρια όπου οι φοιτητές εκτελούν πειράματα ή χρησιμοποιούν εξοπλισμό σχετικό με τον τομέα σπουδών τους.
- ✓ Εκδρομές που εκθέτουν τους μαθητές σε πραγματικές εφαρμογές των μαθημάτων τους.
- ✓ Έργα που απαιτούν από τους μαθητές να επιλύσουν προβλήματα και να αποδείξουν την κατανόησή τους μέσω απτών αποτελεσμάτων.

Χρήση τεχνολογίας:

Η τεχνολογία μπορεί να αποτελέσει ένα ισχυρό εργαλείο για την εμπλοκή και την παρακίνηση των μαθητών. Οι διαδραστικές προσομοιώσεις, η εικονική πραγματικότητα και η παιχνιδοποίηση μπορούν να κάνουν τη μάθηση πιο διασκεδαστική και ελκυστική. Επιπλέον, η χρήση της τεχνολογίας για την παρακολούθηση της προόδου και την παροχή ανατροφοδότησης μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές να παραμείνουν παρακινημένοι και προσηλωμένοι. Ορισμένα παραδείγματα του τρόπου με τον οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί η τεχνολογία για την προώθηση της δέσμευσης των μαθητών περιλαμβάνουν:

Λίστα ελέγχου "Πώς να"

- ✓ Εικονική πραγματικότητα (VR) και επαυξημένη πραγματικότητα (AR), που επιτρέπουν στους μαθητές να εξερευνούν προσομοιωμένα περιβάλλοντα και να αλληλεπιδρούν με ψηφιακά αντικείμενα.

- ✓ Παιχνιδοποίηση, η οποία χρησιμοποιεί μηχανισμούς παιχνιδιών, όπως πόντους, κονκάρδες και πίνακες κατάταξης, για να ενθαρρύνει τον ανταγωνισμό και να ανταμείβει τα επιτεύγματα.
- ✓ Διαδικτυακές πλατφόρμες και εργαλεία που διευκολύνουν την επικοινωνία, τη συνεργασία και την αξιολόγηση μεταξύ διδασκόντων και φοιτητών.

Δημιουργήστε ένα υποστηρικτικό μαθησιακό περιβάλλον⁸ :

Οι μαθητές είναι πιο πιθανό να ασχοληθούν και να κινητοποιηθούν όταν αισθάνονται ότι τους υποστηρίζουν και τους εκτιμούν. Η δημιουργία ενός θετικού και υποστηρικτικού μαθησιακού περιβάλλοντος μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές να αισθανθούν περισσότερο συνδεδεμένοι με το πρόγραμμα κατάρτισης και τους συμμαθητές τους. Η ενθάρρυνση της συνεργασίας, η παροχή ευκαιριών για ανατροφοδότηση και η αναγνώριση των επιτευγμάτων των σπουδαστών μπορούν να συμβάλουν σε ένα υποστηρικτικό μαθησιακό περιβάλλον. Καλλιεργώντας μια ατμόσφαιρα σεβασμού και συμμετοχικότητας, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να βοηθήσουν τους μαθητές να οικοδομήσουν ισχυρές σχέσεις μεταξύ τους και να διαμορφώσουν μια αίσθηση κοινότητας μέσα στην τάξη. Περιλαμβάνονται στρατηγικές για τη δημιουργία ενός υποστηρικτικού μαθησιακού περιβάλλοντος.

Λίστα ελέγχου "Πώς να"

- ✓ Καθιέρωση βασικών κανόνων και κανόνων συμπεριφοράς και επικοινωνίας.
- ✓ Ενθάρρυνση της ενεργητικής ακρόασης και της ενσυναίσθησης μεταξύ των μαθητών.
- ✓ Προώθηση της ομαδικότητας και της συνεργασίας.

⁸ <https://www.linkedin.com/advice/1/how-do-you-overcome-diversity-inclusion-training-barriers>

- ✓ Αναγνώριση και εορτασμός των επιτευγμάτων των μαθητών.

Ορίστε σαφείς στόχους και προσδοκίες:

Ο καθορισμός ξεκάθαρων στόχων και προσδοκιών μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές να παραμείνουν παρακινημένοι και συγκεντρωμένοι. Η σαφής επικοινωνία του τι αναμένεται από τους σπουδαστές και τι μπορούν να περιμένουν από το πρόγραμμα κατάρτισης μπορεί να τους βοηθήσει να παραμείνουν σε καλό δρόμο και να έχουν κίνητρο για να πετύχουν. Όταν οι σπουδαστές έχουν σαφή αντίληψη του τι αναμένεται από αυτούς, είναι καλύτερα εξοπλισμένοι ώστε να διαχειρίζονται αποτελεσματικά το χρόνο τους και να ιεραρχούν τις προσπάθειές τους ανάλογα. Για να διασφαλίσετε ότι οι σπουδαστές έχουν σαφή αντίληψη των στόχων και των προσδοκιών που σχετίζονται με τα μαθήματά τους, σκεφτείτε:

Λίστα ελέγχου "Πώς να"

- ✓ Ανάπτυξη ενός αναλυτικού προγράμματος που περιγράφει τους στόχους, τις εργασίες και τα κριτήρια αξιολόγησης για κάθε ενότητα.
- ✓ Κατανομή των μεγαλύτερων έργων σε μικρότερες εργασίες και ορόσημα.
- ✓ Τακτική επικοινωνία με τους μαθητές σχετικά με τις επιδόσεις και την πρόοδό τους.

Παρέχετε ευκαιρίες για αυτοαναστοχασμό και αυτοαξιολόγηση:

Η παροχή ευκαιριών στους μαθητές να αναστοχάζονται σχετικά με τη μάθησή τους και να αξιολογούν την πρόοδό τους μπορεί να τους βοηθήσει να διατηρήσουν τα κίνητρα και τη δέσμευσή τους. Η ενθάρρυνση των μαθητών να θέτουν τους δικούς τους μαθησιακούς στόχους και να παρακολουθούν την

πρόδοό τους μπορεί να τους βοηθήσει να αναλάβουν την ευθύνη της μάθησής τους και να παραμείνουν παρακινημένοι για την επίτευξη των στόχων τους. Se

Ο αναστοχασμός και η αυτοαξιολόγηση δίνουν τη δυνατότητα στους μαθητές να αναλάβουν τον έλεγχο της μαθησιακής τους πορείας και να εντοπίσουν τομείς για βελτίωση. Ενθαρρύνοντας τους μαθητές να αναστοχάζονται την πρόδοό τους και να αξιολογούν τις επιδόσεις τους, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να βοηθήσουν τους μαθητές να επενδύσουν περισσότερο στην εκπαίδευσή τους και να δεσμευτούν για την επίτευξη των στόχων τους. Οι τεχνικές για την προώθηση του αυτοαναστοχασμού και της αυτοαξιολόγησης περιλαμβάνουν:

Λίστα ελέγχου "Πώς να"

Ζητώντας από τους μαθητές να κρατούν ημερολόγια ή ημερολόγια καταγραφής των σκέψεων και των συναισθημάτων τους καθ' όλη τη διάρκεια του εξαμήνου.
Απαιτώντας από τους μαθητές να ολοκληρώνουν περιοδικές αυτοαξιολογήσεις με βάση καθιερωμένες ρουμπρίκες ή λίστες ελέγχου.
Διευκόλυνση ομαδικών συζητήσεων με επίκεντρο τον αναστοχασμό και την κριτική σκέψη.

Προσφέρετε εξατομικευμένες μαθησιακές εμπειρίες:

Κάθε μαθητής είναι μοναδικός, με τα δικά του δυνατά σημεία, αδυναμίες και στυλ μάθησης. Η προσφορά εξατομικευμένων μαθησιακών εμπειριών μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές να παραμείνουν αφοσιωμένοι και να έχουν κίνητρα. Η παροχή ευκαιριών στους μαθητές να εργάζονται με το δικό τους ρυθμό, η παροχή εξατομικευμένης ανατροφοδότησης και η προσαρμογή της διδασκαλίας στις ατομικές ανάγκες μπορούν να συμβάλουν σε μια πιο εξατομικευμένη μαθησιακή εμπειρία. Η εξατομίκευση επιτρέπει στους μαθητές να μαθαίνουν με το δικό τους ρυθμό και σύμφωνα με τις συγκεκριμένες ανάγκες και προτιμήσεις τους. Προσέχοντας τις ατομικές διαφορές, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να βελτιώσουν τη δέσμευση των μαθητών και να αυξήσουν την πιθανότητα επιτυχημένων αποτελεσμάτων. Οι μέθοδοι για την παροχή εξατομικευμένων μαθησιακών εμπειριών περιλαμβάνουν:

Λίστα ελέγχου "Πώς να"

Προσαρμογή των μεθόδων και του υλικού διδασκαλίας ώστε να προσαρμόζονται σε διαφορετικά στυλ μάθησης.
Επιτρέποντας στους μαθητές να επιλέγουν θέματα ή έργα που ευθυγραμμίζονται με τα ενδιαφέροντα και τις επαγγελματικές τους φιλοδοξίες.
Παροχή πρόσθετων πόρων και υποστήριξης για τους μαθητές που αντιμετωπίζουν δυσκολίες.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Προσφέροντας ευέλικτες επιλογές προγραμματισμού για την προσαρμογή σε διαφορετικές συνθήκες ζωής.

Πώς να μετρήσετε τη δέσμευση και τα κίνητρα των μαθητών σε περιβάλλον επαγγελματικής κατάρτισης

Τα περιβάλλοντα επαγγελματικής κατάρτισης πρέπει να μετρούν τη δέσμευση και τα κίνητρα των μαθητών για να διασφαλίζουν ότι οι μαθητές λαμβάνουν την καλύτερη δυνατή εκπαίδευση και υποστήριξη. Η μέτρηση της δέσμευσης και των κινήτρων μπορεί να βοηθήσει στον εντοπισμό των τομέων στους οποίους οι μαθητές μπορεί να δυσκολεύονται και να επιτρέψει στοχευμένες παρεμβάσεις για τη βελτίωση των μαθησιακών τους αποτελεσμάτων. Ακολουθούν ορισμένοι τρόποι με τους οποίους τα περιβάλλοντα επαγγελματικής κατάρτισης μπορούν να μετρήσουν τη δέσμευση και τα κίνητρα των σπουδαστών:

Έρευνες και ερωτηματολόγια:

Οι έρευνες και τα ερωτηματολόγια μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με τις στάσεις, τις αντιλήψεις και τις εμπειρίες των μαθητών. Αυτά τα εργαλεία μπορούν να βοηθήσουν στον εντοπισμό των τομέων στους οποίους οι μαθητές μπορεί να μην είναι αφοσιωμένοι ή να μην έχουν κίνητρα και να δώσουν πληροφορίες για το πώς

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

κίνητρα

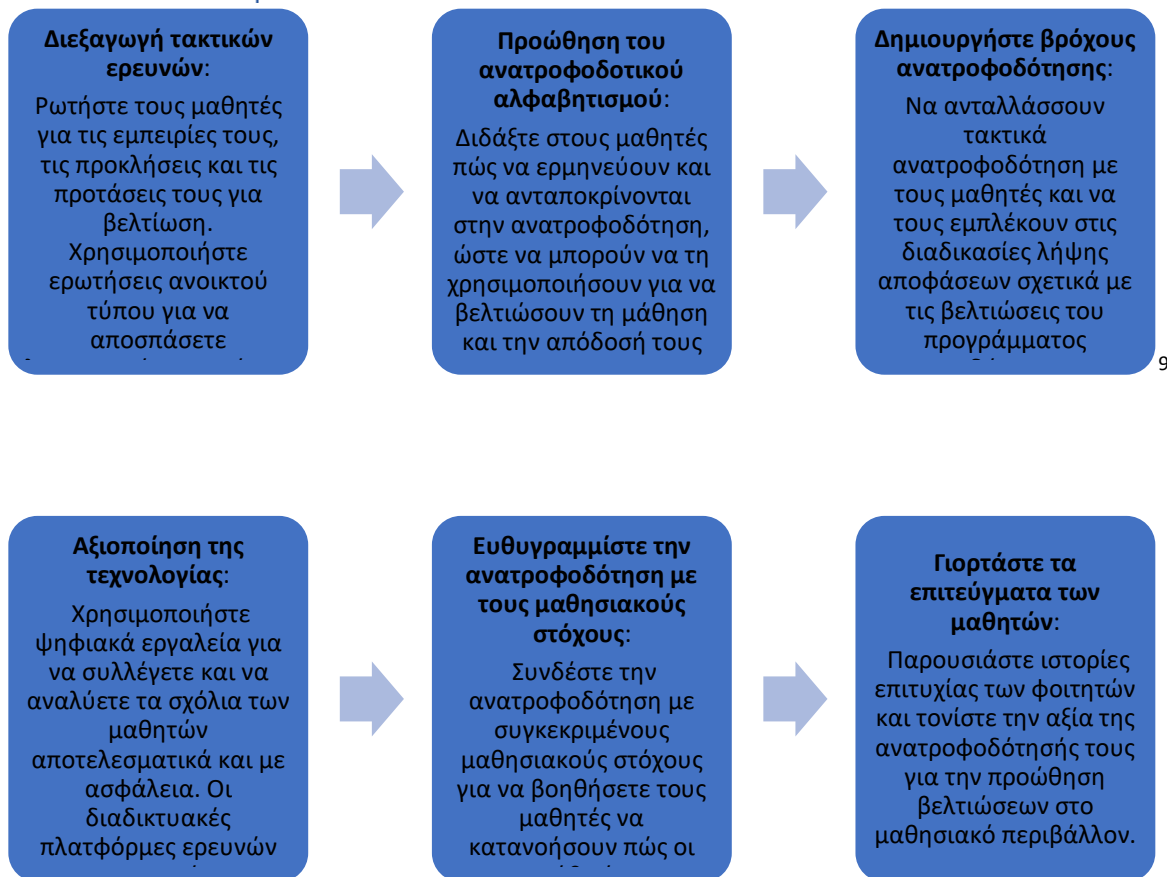
τη δέσμευση και τα

Η μέτρηση της εμπλοκής και των κινήτρων των μαθητών επιτρέπει στα περιβάλλοντα επαγγελματικής κατάρτισης να εντοπίζουν τους τομείς που χρήζουν βελτίωσης και να εφαρμόζουν στοχευμένες στρατηγικές για την υποστήριξη της μάθησης και της επιτυχίας των μαθητών.

Πώς να χρησιμοποιήσετε την ανατροφοδότηση των μαθητών για να βελτιώσετε τη δέσμευση και τα κίνητρα σε περιβάλλοντα Επαγγελματικής Κατάρτισης

Για να βελτιωθεί η δέσμευση και η παρακίνηση των μαθητών σε περιβάλλοντα επαγγελματικής κατάρτισης, είναι σημαντικό να συλλέγονται και να αξιοποιούνται τα σχόλια των μαθητών. Ορισμένες στρατηγικές για τη συλλογή και την εφαρμογή της ανατροφοδότησης των σπουδαστών για τη βελτίωση της μαθησιακής εμπειρίας είναι οι εξής

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Η συλλογή και αξιοποίηση των ανατροφοδοτήσεων των μαθητών σε περιβάλλοντα επαγγελματικής κατάρτισης μπορεί να δημιουργήσει ένα πιο υποστηρικτικό και ελκυστικό μαθησιακό περιβάλλον που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών τους. Αυτό, με τη σειρά του, οδηγεί σε αυξημένα κίνητρα, βελτιωμένα μαθησιακά αποτελέσματα και μεγαλύτερη ικανοποίηση των σπουδαστών.

Αναφορές:

- https://muse.jhu.edu/pub/60/oa_monograph/chapter/3770726
- <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/41e43486-en/index.html?itemId=%2Fcontent%2Fcomponent%2F41e43486-en>
- Musset, P. and L. Mytna Kurekova (2018), "Working it out: OECD Education Working Papers, No. 175, OECD Publishing, Παρίσι, <https://doi.org/10.1787/51c9d18d-en>.

⁹ <https://www.linkedin.com/advice/0/how-can-you-encourage-student-engagement-vocational> + <https://typeset.io/questions/how-can-feedback-be-used-to-improve-the-learning-experience-5breix9fbo>

Ενότητα 3.3 Το εθνικό πλαίσιο

Η δημιουργία ενός υποστηρικτικού μαθησιακού περιβάλλοντος έχει ζωτική σημασία για την πρόληψη της εγκατάλειψης των σπουδών στην επαγγελματική κατάρτιση. Η ΔΥΠΑ, μέσω των προγραμμάτων κατάρτισης και μαθητείας, επιδιώκει να προσφέρει ποιοτική εκπαίδευση και υποστήριξη στους νέους, ώστε να μπορούν να αποκτήσουν τα κατάλληλα επαγγελματικά εφόδια για την αγορά εργασίας. Τα προγράμματα αυτά αποτελούν βασικό εργαλείο στην προσπάθεια δημιουργίας ενός ενισχυμένου και υποστηρικτικού μαθησιακού περιβάλλοντος, όπου κάθε σπουδαστής μπορεί να αναπτύξει τις δεξιότητές του.

Το Στρατηγικό Πλαίσιο για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (2022-2024) αναγνωρίζει τη σημασία της συνεργασίας μεταξύ σχολείων, οικογενειών και κοινοτήτων για τη δημιουργία ενός υποστηρικτικού πλαισίου. Η ενίσχυση της συμμετοχής των εκπαιδευτικών και των γονέων στη διαδικασία μάθησης βοηθά στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος που προάγει την αυτοεκτίμηση, την αυτοπεποίθηση και την αίσθηση του ανήκειν των μαθητών.

Τα εκπαιδευτικά προγράμματα θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνουν ψυχολογική υποστήριξη και καθοδήγηση, ώστε να βοηθήσουν τους σπουδαστές να αντιμετωπίσουν τις προσωπικές και κοινωνικές δυσκολίες που μπορεί να τους οδηγήσουν να εγκαταλείψουν τις σπουδές τους.

Αναφορές:

- ΕΠΑΛΕ, 2023. Πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου: Κοινωνία – Σχολείο – Οικογένεια – Ο μαθητής. [online] Available at: <https://epale.ec.europa.eu/el/blog/proori-egkataleipsi-toy-sholeioy-koinonia-sholeio-oikogeneia-i-mathitis>
- Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, 2022. Στρατηγικό Πλαίσιο για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2022-2024. [online] Available at: <https://www.minedu.gov.gr>
- ΔΥΠΑ, 2023. Προγράμματα Κατάρτισης και Μαθητείας. [online] Available at: <https://www.dypa.gov.gr>
- Ελληνική Κυβέρνηση, 2016. Νόμος 4368/2016 για την Αντισταθμιστική Εκπαίδευση. [online] Available at: https://www.kodiko.gr/nomologia/document_navigation/193501/nomos-4368-2016

Κεφάλαιο 4. Στρατηγικές έγκαιρης ανίχνευσης και παρέμβασης

Με λίγα λόγια...

Αυτή η ενότητα επικεντρώνεται στην έγκαιρη ανίχνευση και στις στρατηγικές παρέμβασης για την πρόληψη της εγκατάλειψης της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Η Ενότητα 4.1 διερευνά την αναγνώριση και την κατάλληλη αντίδραση στα σημάδια των μαθητών που διατρέχουν κίνδυνο. Εξηγεί επίσης τους παράγοντες κινδύνου και τα πρώιμα προειδοποιητικά σημάδια εγκατάλειψης της επαγγελματικής κατάρτισης, καθώς και τις στρατηγικές αντίδρασης για την αντιμετώπιση των πρώιμων προειδοποιητικών σημάτων εγκατάλειψης της επαγγελματικής κατάρτισης.

Η ενότητα 4.2 εξετάζει την εφαρμογή αποτελεσματικών πρακτικών έγκαιρης παρέμβασης, οι οποίες διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη μείωση του κινδύνου εγκατάλειψης του σχολείου. Παρουσιάζει λεπτομερείς στρατηγικές αντιμετώπισης καθενός από τους παράγοντες εγκατάλειψης που παρουσιάστηκαν στο πρώτο υποκεφάλαιο. Τέλος, η Ενότητα 4.3 προσφέρει και αποσαφηνίζει τον κατάλογο των στρατηγικών έγκαιρης παρέμβασης που δημιουργήθηκε ειδικά για τους εκπαιδευτές.

Ενότητα 4.1 Αναγνωρίζοντας και ανταποκρινόμενοι στα σημάδια των μαθητών που βρίσκονται σε κίνδυνο

Για την έγκαιρη αναγνώριση και τον εντοπισμό πιθανής εγκατάλειψης της επαγγελματικής κατάρτισης, είναι ζωτικής σημασίας να δοθεί έμφαση στα έγκαιρα προειδοποιητικά σημάδια, στις αιτίες εγκατάλειψης και στους παράγοντες κινδύνου.

Μπορούν να αναπτυχθούν συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης για τον εντοπισμό των μαθητών που διατρέχουν κίνδυνο και να παρέμβουν για να αποτρέψουν την τελική και ανεπιθύμητη εγκατάλειψη. Τα συστήματα αυτά μπορούν να ενισχυθούν με μοντέλα πρόβλεψης που λαμβάνουν υπόψη πληροφορίες για το προφίλ του εκπαιδευόμενου (κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο), τη δέσμευση (επίπεδο κινήτρων), τα πρότυπα συμπεριφοράς (κανονικότητα στην παρακολούθηση) και την επίδοση εντός του μαθήματος (αποτελέσματα εξετάσεων και δραστηριοτήτων).

Οι μηχανισμοί παρέμβασης είναι απαραίτητοι για να αποφευχθεί η εγκατάλειψη ενός μαθητή. Αυτοί ποικίλλουν πολύ ανάλογα με τη συγκεκριμένη περίπτωση και μία από τις σημαντικότερες απαιτήσεις είναι να αναπτύσσονται από μια επαγγελματική ομάδα που μπορεί να καλύψει τις διαφορετικές ανάγκες του μαθητή.¹⁰

Ποιοι είναι οι κύριοι παράγοντες κινδύνου για τη διακοπή της επαγγελματικής κατάρτισης;

Τα ποσοστά εγκατάλειψης της επαγγελματικής κατάρτισης επηρεάζονται από διάφορους παράγοντες κινδύνου και είναι σημαντικό να κατανοηθεί η προέλευση αυτών των παραγόντων και να δοθούν πιθανές λύσεις στο πλαίσιο της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και σε συνεργασία με την οικογένεια ή το δίκτυο υποστήριξης των μαθητών.¹¹

Οι παράγοντες κινδύνου για τη διακοπή της επαγγελματικής κατάρτισης περιλαμβάνουν χαμηλά εκπαιδευτικά προσόντα, χαμηλή σχολική επίδοση, ασυνέχεια στην προηγούμενη εκπαιδευτική πορεία,

¹⁰ https://www.cedefop.europa.eu/files/6211_en.pdf

¹¹ <https://link.springer.com/article/10.1007/s11618-023-01151-1>

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

χαμηλό κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο, μεταναστευτικό υπόβαθρο και αποτυχία στην επίτευξη των επιθυμητών επαγγελματιών. Χαρακτηριστικά της προσωπικότητας και το προσωπικό πλαίσιο στο οποίο ζει ο μαθητής, όπως η αποταύτιση με τους εκπαιδευτικούς στόχους ή η έλλειψη οικογενειακής υποστήριξης, μπορούν να οδηγήσουν σε οικειοθελή αποχώρηση και τελική εγκατάλειψη.¹²

Γενικά, είναι σημαντικό να τονιστεί ότι τα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης μπορούν να δημιουργήσουν ένα υποστηρικτικό περιβάλλον που προάγει τη διατήρηση, τη δέσμευση και την επιτυχία των μαθητών στην επαγγελματική εκπαίδευση. Η καθοδήγηση και η συμβουλευτική σε ατομικό και οικογενειακό επίπεδο είναι λίγο πολύ ευπρόσδεκτες σε αυτού του είδους το περιβάλλον, καθώς οι ολιστικές παρεμβάσεις εξασφαλίζουν καλύτερη επιτυχία.

Ο εντοπισμός και η αντιμετώπιση αυτών των παραγόντων επιτρέπει την πρόληψη της εγκατάλειψης και βελτιώνει τη συνολική επιτυχία των προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης.

Πώς μπορούμε να εντοπίσουμε τα έγκαιρα προειδοποιητικά σημάδια εγκατάλειψης της επαγγελματικής κατάρτισης;

Σε πολλές περιπτώσεις, οι εκπαιδευτικοί επικεντρώνονται μόνο στο περιεχόμενο του μαθήματος. Ωστόσο, είναι επίσης ευθύνη τους να ενδιαφέρονται για την ευημερία και τις επιδόσεις όλων των μαθητών. Υπό αυτή την έννοια, είναι πολύ χρήσιμο να γνωρίζουμε εκ των προτέρων ποιες πτυχές συσχετίζονται με τον κίνδυνο εγκατάλειψης του μαθήματος.¹³

Ορισμένες βασικές πτυχές που πρέπει να προσέξετε είναι:

Υπερβολική απουσία: Φοιτητές που χάνουν σημαντικό αριθμό μαθημάτων, όπως πάνω από μία εβδομάδα ανά εξάμηνο.

¹² <https://ijcer.net/index.php/pub/article/view/218>

¹³ <https://publisherspanel.com/api/files/view/1411094.pdf>

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Αποτυχία σε βασικά ακαδημαϊκά μαθήματα: Φοιτητές που αποτυγχάνουν σε βασικά ακαδημαϊκά μαθήματα, όπως τα μαθηματικά ή τα αγγλικά.

Έλλειψη δέσμευσης: Αποσύνδεση από την εκπαίδευση, που υποδηλώνεται από χαμηλή συμμετοχή, έλλειψη δέσμευσης στην τάξη ή προβλήματα συμπεριφοράς.

Χαμηλό κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο: Μαθητές από χαμηλό κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο έχουν περισσότερες πιθανότητες να εγκαταλείψουν το σχολείο.

Χαμηλά εκπαιδευτικά προσόντα και σχολική επίδοση: Οι μαθητές με χαμηλές σχολικές επιδόσεις διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο εγκατάλειψης του σχολείου. Καθώς και εκείνοι που έχουν διακόψει μια προηγούμενη εκπαιδευτική πορεία.

Μεταναστευτικό υπόβαθρο: Οι σπουδαστές αντιμετωπίζουν περισσότερα γλωσσικά εμπόδια, πολιτισμικές διαφορές και προκλήσεις ένταξης που επηρεάζουν τη συμμετοχή και την απόδοσή τους στην επαγγελματική κατάρτιση.

Η αναγνώριση αυτών των πρώιμων προειδοποιητικών σημείων και παραγόντων κινδύνου σε περιβάλλοντα επαγγελματικής κατάρτισης, επιτρέπει στους εκπαιδευτικούς και τα ιδρύματα να

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

εφαρμόζουν στοχευμένες παρεμβάσεις για την αποτελεσματική υποστήριξη των μαθητών που βρίσκονται σε κίνδυνο και τη βελτίωση των ποσοστών διατήρησης στα προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης.

Πώς να ανταποκριθείτε στα έγκαιρα προειδοποιητικά σημάδια εγκατάλειψης της επαγγελματικής κατάρτισης

Τα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης μπορούν να χρησιμοποιήσουν έγκαιρα προειδοποιητικά σημάδια για να στοχεύσουν αρχικά σε μαθητές που μπορεί να υποφέρουν από μια φάση πτώσης κατά τη διάρκεια της κατάρτας. Πρόσθετες παρεμβάσεις και συστήματα ανίχνευσης μπορούν να βοηθήσουν στην κατανόηση της συμπεριφοράς και των επιδόσεων των μαθητών, επιτρέποντας την έγκαιρη παρέμβαση που σχεδιάζεται από μια διεπιστημονική ομάδα για έναν συγκεκριμένο μαθητή με μοναδικές ανάγκες.¹⁴

Συνιστάται να συσταθεί μια ομάδα εκπαιδευτικού προσωπικού η οποία θα καθορίσει συγκεκριμένους δείκτες, θα εντοπίσει και θα ιεραρχήσει τους κύριους παράγοντες κινδύνου ανάλογα με το συγκεκριμένο πλαίσιο της χώρας, της πόλης και του σχολείου και, τέλος, θα συμφωνήσει για τα όρια βάσει των οποίων οι μαθητές θα χαρακτηρίζονται ως "σε κίνδυνο" ή "σε υψηλό κίνδυνο" εγκατάλειψης.

"Πώς να" ανταποκριθείτε στα έγκαιρα προειδοποιητικά σημάδια

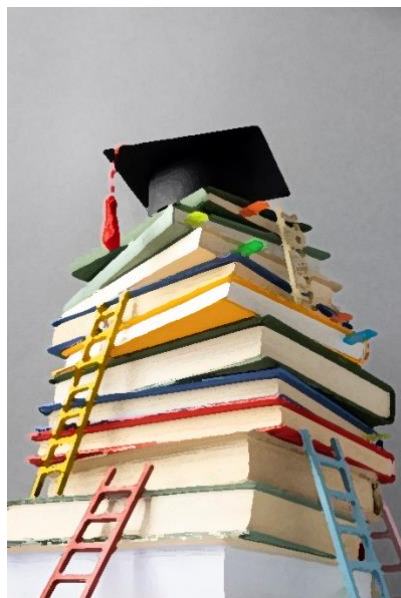
- ✓ **Προσαρμοσμένες παρεμβάσεις από την αρχή:** Η πιο σημαντική πτυχή είναι ότι αντιμετωπίζονται οι συγκεκριμένες ανάγκες και προκλήσεις του μαθητή.
- ✓ **Καλύτερος συντονισμός από πάνω:** Είναι απαραίτητο να εξασφαλιστεί μια πιο συνεκτική προσέγγιση για την υποστήριξη των μαθητών.

¹⁴ <https://www.cedefop.europa.eu/en/tools/vet-toolkit-tackling-early-leaving/intervention-approaches/monitoring-early-leavers>

- ✓ **Ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ επαγγελματιών:** Συστηματική ανταλλαγή πληροφοριών και αυξημένη συνεργασία μεταξύ των επαγγελματιών, ενισχύοντας το συνολικό δίκτυο υποστήριξης των μαθητών που βρίσκονται σε κίνδυνο.
- ✓ **Κατανόηση της αποδέσμευσης στη ρίζα της:** Καλύτερη κατανόηση της διαδικασίας αποδέσμευσης και των παραγόντων που οδηγούν στην πρόωρη αποχώρηση των μαθητών.
- ✓ **Προσφέρετε ευκαιρίες μάθησης με βάση την εργασία:** Παρέχετε στους φοιτητές πρακτικές, πρακτικές εργασιακές εμπειρίες στον τομέα που έχουν επιλέξει για να τους βοηθήσετε να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση, να αναπτύξουν δεξιότητες και να δουν τη συνάφεια της εκπαίδευσής τους με τη μελλοντική τους σταδιοδρομία.

Η αποτελεσματικότητα των ολιστικών και σε βάθος παρεμβάσεων βασίζεται σε έναν καλό αρχικό σχεδιασμό από τη διοίκηση, η οποία επιτρέπει ευελιξία και προσφέρει λύσεις, αλλά και σε μια συνεχή προσέγγιση παρακολούθησης από τους εκπαιδευτικούς, οι οποίοι είναι σε εγρήγορση για να εντοπίζουν τα πρώιμα σημάδια εγκατάλειψης. Στη συνέχεια, είναι σημαντικό να κοινοποιηθεί σύντομα, ώστε να συγκεντρωθούν εγκαίρως όλοι οι πόροι και οι γνώσεις.

Ενότητα 4.2 Εφαρμογή αποτελεσματικών πρακτικών πρώιμης παρέμβασης

Οι αποτελεσματικές πρακτικές έγκαιρης παρέμβασης για την πρόληψη της εγκατάλειψης της επαγγελματικής κατάρτισης περιλαμβάνουν μια σειρά στρατηγικών και πρωτοβουλιών. Οι πρακτικές αυτές επικεντρώνονται στη συμβουλευτική και την καθοδήγηση των καταρτιζομένων, στην ενίσχυση της δέσμευσης των καταρτιζομένων μέσω ενός ουσιαστικού προγράμματος σπουδών και στην αύξηση της αίσθησης του ανήκειν των καταρτιζομένων στα πλαίσια της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.¹⁵

Επιπλέον, τα βασικά στοιχεία των προγραμμάτων πρόληψης της εγκατάλειψης περιλαμβάνουν ισχυρά προγράμματα ανάγνωσης και γραφής, ακαδημαϊκή διδασκαλία, εξατομίκευση και βελτίωση της συμπεριφοράς και των κοινωνικών δεξιοτήτων στην τάξη.

Η εφαρμογή προγραμμάτων όπως η επαγγελματική και τεχνική εκπαίδευση, η μάθηση με βάση την εργασία, η καθοδήγηση, η διδασκαλία και η επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών είναι επίσης ζωτικής σημασίας για τη μείωση των ποσοστών εγκατάλειψης. Οι στρατηγικές αυτές αποσκοπούν στη δημιουργία ασφαλών μαθησιακών περιβαλλόντων, στην προώθηση της ενεργητικής μάθησης, στην ουσιαστική εμπλοκή των μαθητών και στην παροχή εξατομικευμένης διδασκαλίας για την κάλυψη των διαφορετικών αναγκών των μαθητών που διατρέχουν κίνδυνο.

Χαμηλά εκπαιδευτικά προσόντα

Τα χαμηλά εκπαιδευτικά προσόντα αποτελούν σημαντικό παράγοντα κινδύνου για τη διακοπή των προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης, επηρεάζοντας την ικανότητα των σπουδαστών να επιτύχουν στην εκπαίδευσή τους. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί σε αυτή την πτυχή, καθώς είναι το σημείο όπου ένας εκπαιδευτικός και ένα κέντρο επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης μπορούν συνήθως να επηρεάσουν περισσότερο.

¹⁵ https://ectacenter.org/~pdfs/topics/eiservices/keyprinciplesmatrix_01_30_15.pdf

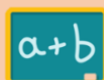

Για την αποτελεσματική αντιμετώπιση αυτής της πρόκλησης και την υποστήριξη των μαθητών με χαμηλά εκπαιδευτικά προσόντα, τα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης μπορούν να εφαρμόσουν διάφορες παρεμβάσεις για την κάλυψη των ειδικών αναγκών αυτών των μαθητών.

"Πώς να" αντιμετωπίσετε τα χαμηλά εκπαιδευτικά προσόντα

- ✓ Προγράμματα επανορθωτικής εκπαίδευσης
- ✓ Εξατομικευμένα σχέδια μάθησης
- ✓ Συμβουλευτική
- ✓ Εργαστήρια ανάπτυξης δεξιοτήτων
- ✓ Συμβουλευτική και καθοδήγηση σταδιοδρομίας
- ✓ Συνεργασία με κοινοτικούς εταίρους

Εμβαθύνοντας στις λεπτομέρειες...

Προγράμματα επανορθωτικής εκπαίδευσης

Περιγραφή	Η προσφορά προγραμμάτων ενισχυτικής διδασκαλίας που εστιάζουν σε θεμελιώδεις δεξιότητες σε θέματα όπως τα μαθηματικά, η γλώσσα και ο αλφαριθμητισμός μπορεί να βοηθήσει στη γεφύρωση του χάσματος γνώσεων για μαθητές με χαμηλά και υψηλά εκπαιδευτικά προσόντα.
Επιπτώσεις	Τα προγράμματα αυτά παρέχουν στοχευμένη υποστήριξη για τη βελτίωση των ακαδημαϊκών ικανοτήτων των μαθητών και την ανάπτυξη βασικών δεξιοτήτων που είναι απαραίτητες για την επιτυχία στην επαγγελματική κατάρτιση.

Εξατομικευμένα σχέδια μάθησης

Περιγραφή	Η ανάπτυξη εξατομικευμένων σχεδίων μάθησης για μαθητές με χαμηλά εκπαιδευτικά προσόντα επιτρέπει εξατομικευμένη διδασκαλία και υποστήριξη προσαρμοσμένη στις συγκεκριμένες μαθησιακές τους ανάγκες.
Επιπτώσεις	Προσαρμόζοντας τις μαθησιακές εμπειρίες, τα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης μπορούν να αντιμετωπίσουν τις μοναδικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι μαθητές με χαμηλά εκπαιδευτικά προσόντα και να αυξήσουν τις πιθανότητες επιτυχίας τους.

Συμβουλευτική

Περιγραφή	Η παροχή προγραμμάτων καθοδήγησης και υπηρεσιών ακαδημαϊκής υποστήριξης μπορεί να προσφέρει καθοδήγηση, ενθάρρυνση και ακαδημαϊκή βοήθεια σε φοιτητές με χαμηλά εκπαιδευτικά προσόντα.
Επιπτώσεις	Οι σχέσεις καθοδήγησης και η ακαδημαϊκή υποστήριξη μπορούν να ενισχύσουν την αυτοπεποίθηση, τα κίνητρα και τις ακαδημαϊκές επιδόσεις των μαθητών, δημιουργώντας ένα υποστηρικτικό περιβάλλον για το εκπαιδευτικό τους ταξίδι.

Εργαστήρια ανάπτυξης δεξιοτήτων

Περιγραφή	Η διοργάνωση εργαστηρίων ανάπτυξης δεξιοτήτων που επικεντρώνονται σε βασικές επαγγελματικές δεξιότητες μπορεί να βοηθήσει μαθητές με χαμηλά εκπαιδευτικά προσόντα να αποκτήσουν πρακτικές γνώσεις και πρακτική εμπειρία.
Επιπτώσεις	Τα εργαστήρια αυτά ενισχύουν τις επαγγελματικές ικανότητες των μαθητών, αυξάνουν την εμπιστοσύνη τους στις ικανότητές τους και τους προετοιμάζουν για τις απαιτήσεις του εργατικού δυναμικού.

Συμβουλευτική και καθοδήγηση σταδιοδρομίας

Περιγραφή	Η παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής σταδιοδρομίας που βοηθούν τους μαθητές να διερευνήσουν τις επαγγελματικές διαδρομές, να θέσουν στόχους και να λάβουν τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με την επαγγελματική τους κατάρτιση μπορεί να ενδυναμώσει τα άτομα με χαμηλά εκπαιδευτικά προσόντα.
Επιπτώσεις	Η συμβουλευτική σταδιοδρομίας εφοδιάζει τους σπουδαστές με τις πληροφορίες και τους πόρους που χρειάζονται για να ευθυγραμμίσουν τις φιλοδοξίες τους με τις κατάλληλες επαγγελματικές ευκαιρίες, αυξάνοντας τη δέσμευση και τη δέσμευσή τους στην κατάρτιση.

Συνεργασία με κοινοτικούς εταίρους

Περιγραφή	Η συνεργασία με κοινοτικές οργανώσεις, εργοδότες και βιομηχανικούς εταίρους για τη δημιουργία ευκαιριών μάθησης με βάση την εργασία μπορεί να προσφέρει πρακτικές εμπειρίες σε μαθητές με χαμηλά εκπαιδευτικά προσόντα.
Επιπτώσεις	Αυτές οι συνεργασίες εκθέτουν τους μαθητές σε πραγματικές συνθήκες, ενισχύουν τις πρακτικές τους δεξιότητες και ενδυναμώνουν τη σύνδεσή τους με τον επαγγελματικό τομέα.

Μέσω της εφαρμογής αυτών των παρεμβάσεων που είναι προσαρμοσμένες στις ειδικές ανάγκες των μαθητών με χαμηλά εκπαιδευτικά προσόντα, τα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης μπορούν να δημιουργήσουν ένα υποστηρικτικό και χωρίς αποκλεισμούς μαθησιακό περιβάλλον που προωθεί τη διατήρηση, τη δέσμευση και την επιτυχία των μαθητών στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.

Χαμηλή σχολική επίδοση

Οι αποτελεσματικές παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση της χαμηλής σχολικής επίδοσης ως παράγοντα κινδύνου για εγκατάλειψη της επαγγελματικής κατάρτισης περιλαμβάνουν¹⁷ :

Ολοκληρωμένη βελτίωση της κατάρτισης¹⁸ : Εφαρμογή ολοκληρωμένων στρατηγικών που εστιάζουν στη βελτίωση του συνολικού συστήματος κατάρτισης, στην αύξηση της αίσθησης του ανήκειν των μαθητών και στην ενίσχυση της δέσμευσης των μαθητών μέσω ενός ουσιαστικού προγράμματος σπουδών για την αντιμετώπιση των χαμηλών επιδόσεων και την πρόληψη της εγκατάλειψης. Πρόκειται για μια στρατηγική που πρέπει να αναπτύσσεται και να επαναξιολογείται συνεχώς στο τέλος κάθε ακαδημαϊκού έτους. Η ομάδα στρατηγικής διαχείρισης και υλοποίησης θα πρέπει να συμμετέχει στη διαδικασία βελτίωσης.

Μια πολύ συνιστώμενη παραλλαγή είναι να δημιουργηθεί εκ των προτέρων μια τροποποιημένη παραλλαγή του μαθήματος για μεμονωμένους μαθητές και ομάδες μαθητών που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν το μάθημα. Αυτή η παραλλαγή θα μπορούσε να περιλαμβάνει ακαδημαϊκή διδασκαλία, καθοδήγηση και εξατομικευμένη υποστήριξη για τη βελτίωση των ποσοστών διατήρησης.¹⁹

¹⁶ Σχεδιασμένο από Freepik.com

¹⁷ <https://ervet-journal.springeropen.com/articles/10.1186/s40461-017-0061-4>

¹⁸ <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED498352.pdf>

¹⁹

Συστήματα διαμήκους παρακολούθησης: Προκειμένου να αξιολογηθεί ποιοι μαθητές βρίσκονται σε κίνδυνο, θα πρέπει να υπάρχουν διαχρονικά συστήματα παρακολούθησης που χρησιμοποιούνται σε οργανωτικό επίπεδο. Αυτό θα διευκολύνει τις έγκαιρες παρεμβάσεις που βελτιώνουν τις ακαδημαϊκές επιδόσεις και αποτρέπουν την τελική εγκατάλειψη.

20

Ασυνέχεια σε προηγούμενα εκπαιδευτικά μαθήματα

Οι παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση της ασυνέχειας στα προηγούμενα εκπαιδευτικά μαθήματα ως παράγοντα κινδύνου για εγκατάλειψη της επαγγελματικής κατάρτισης είναι ζωτικής σημασίας για την υποστήριξη της επιτυχούς μετάβασης και ολοκλήρωσης των προγραμμάτων κατάρτισης των μαθητών. Η έρευνα προτείνει διάφορες αποτελεσματικές στρατηγικές που βασίζονται σε πρώιμους παράγοντες κινδύνου και σε δομές της προσωπικότητας.

- **Άμεση επανένταξη:** Οι παρεμβάσεις που επικεντρώνονται στην επανένταξη στην εκπαίδευση και την κατάρτιση αμέσως μετά την πρόωρη διακοπή της κατάρτισης (ΠΠΚ) είναι ουσιαστικής σημασίας. Περίπου τα δύο τρίτα των εφήβων που αντιμετώπισαν ένα ΡΤΤ κατάφεραν να επιστρέψουν στην εκπαίδευση, γεγονός που υπογραμμίζει τη σημασία της έγκαιρης υποστήριξης. Ωστόσο, είναι επίσης σημαντικό να εντοπιστούν οι λόγοι της εγκατάλειψης ενός μαθητή.

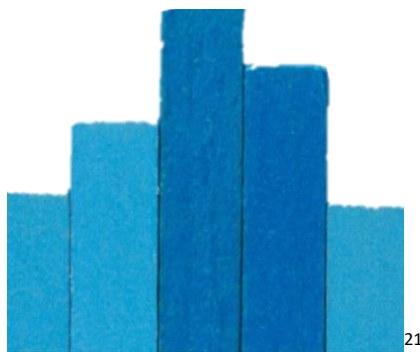
²⁰ Σχεδιασμένο από Freepik.com

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

- **Μέτρα πρόληψης:** Τα μέτρα πρόληψης θα πρέπει να περιλαμβάνουν την παροχή πληροφοριών σχετικά με επαγγελματικές και εκπαιδευτικές εναλλακτικές λύσεις για τη μείωση των διακοπών στην εκπαιδευτική πορεία. Αυτό μπορεί να συμβάλει στην ελαχιστοποίηση του κινδύνου ΠΤΤ και της απόσυρσης από τα προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης.
- **Συνεχής συμβουλευτική σταδιοδρομίας:** Η εξατομικευμένη καθοδήγηση και καθοδήγηση μπορεί επίσης να παρακινήσει άτομα με χαμηλούς οικογενειακούς πόρους να παραμείνουν αφοσιωμένα στην εκπαίδευσή τους. Η έλλειψη οικογενειακής υποστήριξης είναι ένα από τα προβλήματα επειδή οι νέοι εγκαταλείπουν την εκπαίδευση, καθώς δεν μπορούν να συνεργαστούν καλά με την οικογενειακή πίεση.
- **Διαφοροποιημένη υποστήριξη:** Κανένας μαθητής **δεν** είναι ίδιος με κάποιον άλλο. Κάθε άτομο έχει τις δικές του ανάγκες, προσδοκίες και ιστορία. Ως εκ τούτου, οι προσαρμοσμένες παρεμβάσεις με βάση τα ατομικά χαρακτηριστικά μπορούν να είναι αποτελεσματικές. Για παράδειγμα, οι έφηβοι με έντονο άνοιγμα μπορεί να επωφεληθούν από εποικοδομητική υποστήριξη για την ανάπτυξη της σταδιοδρομίας, ενώ εκείνοι με ισχυρή αυτοαποτελεσματικότητα μπορεί να χρειάζονται ειδική καθοδήγηση για να αποφύγουν την ανειδίκευτη απασχόληση.

Τα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης μπορούν να στηρίξουν καλύτερα τους μαθητές που κινδυνεύουν από διακοπή και εγκατάλειψη εφαρμόζοντας αυτές τις παρεμβάσεις και στρατηγικές, βελτιώνοντας τελικά τις πιθανότητες επιτυχούς ολοκλήρωσης και επαγγελματικής προσαρμογής τους.

Χαμηλό κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο

Η αντιμετώπιση των επιπτώσεων του χαμηλού κοινωνικοοικονομικού υπόβαθρου στα ποσοστά εγκατάλειψης των προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης απαιτεί στοχευμένες παρεμβάσεις και μηχανισμούς υποστήριξης. Ορισμένες από τις αποτελεσματικές στρατηγικές για τον περιορισμό αυτού του παράγοντα κινδύνου είναι οι εξής:

- **Ανάθεση συνηγόρων ενηλίκων:** Παροχή σε μαθητές από χαμηλό κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο ενηλίκων συνηγόρων που τους παρέχουν εξατομικευμένη υποστήριξη, καθοδήγηση και καθοδήγηση. Αυτοί οι συνήγοροι μπορούν να βοηθήσουν τους μαθητές να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις, να παρέχουν ενθάρρυνση και να συνδράμουν στην αντιμετώπιση τυχόν εμποδίων στην εκπαίδευσή τους.
- **Προσφορά ακαδημαϊκής υποστήριξης:** Η παροχή ακαδημαϊκής υποστήριξης προσαρμοσμένης στις ανάγκες των μαθητών που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν το σχολείο είναι ζωτικής σημασίας. Τα προγράμματα εμπλουτισμού, η διδασκαλία και οι πρόσθετοι πόροι μπορούν να βοηθήσουν στη βελτίωση των ακαδημαϊκών επιδόσεων και στην αύξηση των ποσοστών διατήρησης των μαθητών που αντιμετωπίζουν κοινωνικοοικονομικές προκλήσεις.
- **Παρεμβάσεις βασισμένες σε εκπαίδευση πολλαπλών συνιστωσών:** Η εφαρμογή ολοκληρωμένων παρεμβάσεων εντός των ιδρυμάτων κατάρτισης που αφορούν διάφορες πτυχές της ευημερίας των μαθητών, όπως η σύνδεση με την κατάρτιση, η υποστήριξη των εκπαιδευτικών/εκπαιδευτών και η εκτίμηση του επαγγέλματος, μπορεί να αποτρέψει αποτελεσματικά τη σχολική διαρροή μεταξύ των μαθητών σε προγράμματα επαγγελματικής

²¹ Σχεδιασμένο από Freepik.com

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

εκπαίδευσης. Αυτές οι πολυσύνθετες προσεγγίσεις έχουν δείξει ελπιδοφόρα αποτελέσματα στη μείωση των ποσοστών εγκατάλειψης.

- **Αντιμετώπιση των διαρθρωτικών ανισοτήτων:** Η αναγνώριση και η αντιμετώπιση των διαρθρωτικών ανισοτήτων εντός του εκπαιδευτικού συστήματος που συμβάλλουν στα ποσοστά εγκατάλειψης σπουδών μεταξύ των μαθητών από χαμηλό κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο είναι ουσιαστικής σημασίας. Στρατηγικές που αποσκοπούν στη βελτίωση της ποιότητας της διδασκαλίας, στην παροχή ισότιμης πρόσβασης σε πόρους και στη δημιουργία ενός υποστηρικτικού μαθησιακού περιβάλλοντος μπορούν να συμβάλουν στον μετριασμό των επιπτώσεων των κοινωνικοοικονομικών ανισοτήτων στα εκπαιδευτικά αποτελέσματα.

Εστιάζοντας στην ολοκληρωμένη υποστήριξη των μαθητών από χαμηλό κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο και εφαρμόζοντας αυτές τις παρεμβάσεις, τα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης μπορούν να μειώσουν αποτελεσματικά τα ποσοστά εγκατάλειψης και να ενισχύσουν την εκπαιδευτική επιτυχία όλων των μαθητών.

22

Μεταναστευτικό υπόβαθρο

Υποστήριξη των νέων μεταναστών: Η παροχή στοχευμένης υποστήριξης σε νέους μετανάστες και πρόσφυγες κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (Επαγγελματικής

²² Σχεδιασμένο από Freepik.com

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Κατάρτισης) για την αντιμετώπιση των ασθενέστερων ακαδημαϊκών ικανοτήτων ή των σχετικών δεξιοτήτων είναι ζωτικής σημασίας. Η εξασφάλιση μιας θετικής μαθησιακής εμπειρίας στα σχολεία Επαγγελματικής Κατάρτισης μπορεί να συμβάλει στη βελτίωση των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων των μαθητών με μεταναστευτικό υπόβαθρο.

- **Επαγγελματικός προσανατολισμός και συμβουλευτική:** Η εφαρμογή προγραμμάτων επαγγελματικού προσανατολισμού και συμβουλευτικής ως βοηθητικών μοχλών για την ελαχιστοποίηση της πρόωρης εγκατάλειψης της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης μπορεί να είναι αποτελεσματική. Τα προγράμματα αυτά αποσκοπούν στο να παρακινήσουν τους εκπαιδευόμενους να παραμείνουν στην εκπαίδευση, να τους ενημερώσουν για τις επιλογές σταδιοδρομίας και να παράσχουν εξατομικευμένη υποστήριξη μέσω καθοδήγησης, καθοδήγησης και ατομικής βοήθειας.
- **Αντιμετώπιση διαρθρωτικών εμποδίων:** Η αναγνώριση και η αντιμετώπιση των διαρθρωτικών εμποδίων που μπορεί να εμποδίζουν την εκπαιδευτική επιτυχία των μαθητών με μεταναστευτικό υπόβαθρο είναι ουσιαστικής σημασίας. Η παροχή εκπαιδευτικών προγραμμάτων χωρίς αποκλεισμούς, η ατομική υποστήριξη και οι πρωτοβουλίες για την πρόληψη της εγκατάλειψης της εκπαίδευσης μπορούν να συμβάλουν στον μετριασμό των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν αυτοί οι μαθητές.
- **Πρωώθηση της σχολικής σύνδεσης:** Οργάνωση εξωσχολικών δραστηριοτήτων για την οικοδόμηση υποστηρικτικών σχέσεων με τους εκπαιδευτικούς, τους συμμαθητές και άλλους εκπαιδευτικούς φορείς, ώστε να δημιουργηθεί η αίσθηση του ανήκειν και να προωθηθεί μια κουλτούρα και ένα περιβάλλον που επιδιώκει τη συμμετοχικότητα. Αυτό θα βοηθήσει τα άτομα με μεταναστευτικό υπόβαθρο να δημιουργήσουν μια αρχική κοινότητα και να γνωρίσουν νέους ανθρώπους που μπορούν να αποτελέσουν κοινωνικό στήριγμα μακροπρόθεσμα.

Με την εφαρμογή αυτών των παρεμβάσεων προσαρμοσμένων στις ανάγκες των μαθητών με μεταναστευτικό υπόβαθρο, τα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης μπορούν να μειώσουν αποτελεσματικά τα ποσοστά εγκατάλειψης και να υποστηρίξουν την επιτυχή ένταξη των ατόμων αυτών στην αγορά εργασίας.

Αποτυχία επίτευξης των επιθυμητών επαγγελματιών

Επαναξιολόγηση των αρχικών επιλογών: Οι καταρτιζόμενοι που αποτυγχάνουν να πραγματοποιήσουν τα επιθυμητά επαγγέλματα μπορούν να επωφεληθούν από την επανεκτίμηση των αρχικών τους επιλογών και την έναρξη ενός άλλου προγράμματος Επαγγελματικής Κατάρτισης. Αυτό τους επιτρέπει να διατηρήσουν τις ευκαιρίες τους στην αγορά εργασίας και να ενταχθούν με επιτυχία στο εργατικό δυναμικό.

- **Έγκαιρη αναγνώριση της δυσαρέσκειας:** Είναι ζωτικής σημασίας να αναγνωριστεί η δυσαρέσκεια με την Επαγγελματική Κατάρτιση σε πρώιμο στάδιο, ώστε να μπορέσουν οι μαθητές να λάβουν τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με την εκπαιδευτική τους πορεία. Εάν ένας μη κινητοποιημένος μαθητής συνεχίζει να παρακολουθεί μαθήματα, τα οποία θεωρεί άχρηστα, ο κίνδυνος εγκατάλειψης είναι πολύ υψηλός. Αυτό μπορεί να αντιμετωπιστεί δείχνοντας στον μαθητή ότι το ίδιο πτυχίο μπορεί να οδηγήσει σε πολλές διαφορετικές επαγγελματικές ευκαιρίες και ότι είναι ευκολότερο να επαναπροσαρμοστεί και να προωθήσει μια αλλαγή σταδιοδρομίας όταν έχει ολοκληρωθεί η τρέχουσα πορεία, επειδή το σύνολο των δεξιοτήτων που απέκτησε μπορεί να είναι χρήσιμο για περισσότερους τομείς και θέσεις εργασίας από ό,τι αναμενόταν.
- **Αντιμετώπιση των συνθηκών κατάρτισης:** Η κατάρτιση αποτελεί μια πρώτη ματιά στην αγορά εργασίας, καθώς, σε πολλές περιπτώσεις, είναι η πρώτη θέση εργασίας που βιώνουν οι νέοι.

²³ Σχεδιασμένο από Freepik.com

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Είναι εξαιρετικά σημαντικό να διασφαλίζεται η ποιότητα της κατάρτισης. Επιπλέον, οι υψηλότεροι μισθοί κατάρτισης μπορούν να συμβάλουν στην ενίσχυση των κινήτρων των νέων. Η αντιμετώπιση αυτών των συνθηκών κατάρτισης είναι απαραίτητη για τη διατήρηση των σπουδαστών και την υποστήριξή τους στην επίτευξη των επιθυμητών επαγγελματιών τους.

- **Μέτρα πολιτικής:** Η εφαρμογή μέτρων πολιτικής που εστιάζουν στην πρόληψη, την παρέμβαση και τις πρακτικές αποζημίωσης μπορεί να συμβάλει στην ελαχιστοποίηση της συχνότητας της πρόωρης διακοπής της κατάρτισης. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με επαγγελματικές και εκπαιδευτικές εναλλακτικές λύσεις και να υποστηρίζουν τους εκπαιδευόμενους με χαμηλούς οικογενειακούς πόρους μέσω εξατομικευμένης καθοδήγησης, καθοδήγησης και οικονομικής υποστήριξης, εάν είναι δυνατόν.

Τα προγράμματα έγκαιρης παρέμβασης στην επαγγελματική κατάρτιση θα πρέπει αναπόφευκτα να αντιμετωπίζουν επίσης την πολιτισμική πολυμορφία και την ένταξη με την εφαρμογή στρατηγικών παρεμβάσεων πολιτικής για την προώθηση ενός περιβάλλοντος χωρίς αποκλεισμούς. Τα προγράμματα αυτά επικεντρώνονται στη δημιουργία πρακτικών διδασκαλίας με πολιτισμική ανταπόκριση, στην ανάπτυξη προγραμμάτων σπουδών και σε στρατηγικές εμπλοκής της οικογένειας, ώστε να διασφαλιστεί ότι όλα τα άτομα αισθάνονται ότι εκτιμώνται και υποστηρίζονται στο μαθησιακό τους ταξίδι.

Με την προώθηση της καινοτομίας, την ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ των ενδιαφερομένων και την εφαρμογή βέλτιστων πρακτικών που δίνουν προτεραιότητα στην πολυμορφία, την ισότητα και την ένταξη, τα προγράμματα αυτά στοχεύουν στη δημιουργία αποτελεσματικότερων πρωτοβουλιών παρέμβασης.

Υπό αυτή την έννοια, τα προγράμματα κατάρτισης, τα εργαστήρια και οι ευκαιρίες συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης είναι απαραίτητα για τους εκπαιδευτικούς και τους παρόχους υπηρεσιών ώστε να αποκτήσουν τις απαραίτητες δεξιότητες για την προώθηση της διαφορετικότητας, της ισότητας και της συμμετοχικότητας στα προγράμματα πρώιμης παρέμβασης.

Οι συνεργατικές συμπράξεις με κοινοτικές οργανώσεις, πολιτιστικές ομάδες και οικογένειες διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην ενίσχυση της πολιτιστικής επάρκειας στα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα, παρέχοντας πολύτιμες γνώσεις και πόρους για τη δημιουργία πρακτικών που ανταποκρίνονται πολιτιστικά και εξυπηρετούν καλύτερα όλα τα άτομα.

Ενότητα 4.3 Στρατηγικές έγκαιρης παρέμβασης για εκπαιδευτές

Συνοψίζοντας το περιεχόμενο αυτής της ενότητας, μπορείτε να ρίξετε μια ματιά στα κύρια βήματα που πρέπει να γίνουν για τη δημιουργία μιας στρατηγικής έγκαιρης παρέμβασης που μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι εκπαιδευτές για την πρόληψη της εγκατάλειψης της επαγγελματικής κατάρτισης:

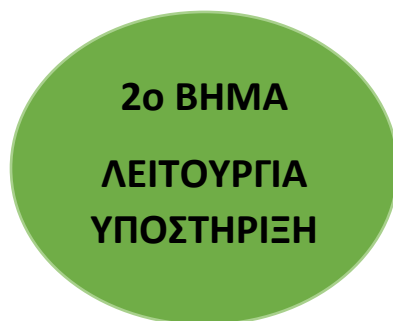

✓ Έγκαιρη αξιολόγηση και εντοπισμός

Να αξιολογείτε τακτικά την πρόοδο των μαθητών και να εντοπίζετε έγκαιρα τις πιθανές προκλήσεις. Χρησιμοποιήστε διαγνωστικά εργαλεία για να εντοπίσετε τα μαθησιακά κενά και να τα αντιμετωπίσετε άμεσα.

✓ Παρακολούθηση και παρέμβαση της φοίτησης

Παρακολουθήστε τα πρότυπα παρουσίας και παρεμβαίνετε έγκαιρα εάν ένας μαθητής παρουσιάζει σημάδια ακανόνιστης παρουσίας. Εντοπίστε και αντιμετωπίστε πιθανά εμπόδια στην παρακολούθηση, όπως προβλήματα μεταφοράς ή προγραμματισμού:

✓ Οικονομική υποστήριξη και υποστήριξη πόρων

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Εντοπίστε έγκαιρα τις οικονομικές προκλήσεις και λάβετε υποστήριξη από το όργανο λήψης αποφάσεων για να εντοπίσετε τους διαθέσιμους πόρους στήριξης. Όλοι οι σπουδαστές θα πρέπει να έχουν πρόσβαση στα απαραίτητα υλικά, εργαλεία και συμβουλές στο πλαίσιο της Επαγγελματικής Κατάρτισης.

✓ **Ευέλικτος προγραμματισμός και παράδοση**

Εξετάστε ευέλικτες επιλογές προγραμματισμού και λάβετε υποστήριξη από το όργανο λήψης αποφάσεων, ώστε να μπορείτε να προσαρμόσετε τις επαγγελματικές ή οικογενειακές υποχρεώσεις των μαθητών στο πρόγραμμα. Χρησιμοποιήστε διαδικτυακές ή μικτές προσεγγίσεις μάθησης για να προσφέρετε ποικίλες μαθησιακές προτιμήσεις.

✓ **Συνεργασία με άλλους εργαζόμενους και εξωτερικούς εργοδότες**

Πρωθήστε ισχυρές συνεργασίες με άλλους συναδέλφους, ώστε να μπορούν να σας βοηθήσουν με τους δικούς σας μαθητές. Να έρχεστε σε επαφή με εργοδότες για να παρέχετε πραγματικές γνώσεις και ευκαιρίες στους φοιτητές. Διευκολύνετε την πρακτική άσκηση, τη μαθητεία ή την παρακολούθηση θέσεων εργασίας για να ενισχύσετε την κατανόηση των μαθητών για τον τομέα που έχουν επιλέξει.

3ο ΒΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

✓ **Εξατομικευμένα σχέδια μάθησης**

Ανάπτυξη εξατομικευμένων σχεδίων μάθησης με βάση τα δυνατά σημεία, τις αδυναμίες και τα μαθησιακά στυλ κάθε μαθητή.

✓ **Στρατηγικές δέσμευσης**

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Δημιουργήστε διαδραστικές και πρακτικές μαθησιακές εμπειρίες για να κρατήσετε τους μαθητές σε εγρήγορση. Προωθήστε ένα θετικό μαθησιακό περιβάλλον που ενθαρρύνει την ενεργό συμμετοχή και κάνει τον μαθητή που κινδυνεύει να αισθάνεται σημαντικός στην τάξη.

✓ **Εξερεύνηση καριέρας και καθορισμός στόχων**

Βοηθήστε τους μαθητές να διερευνήσουν πιθανές διαδρομές σταδιοδρομίας στο πλαίσιο του προγράμματος επαγγελματικής κατάρτισης. Θέτουν ρεαλιστικούς βραχυπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους, δίνοντας έμφαση στη σύνδεση μεταξύ της κατάρτισης και των μελλοντικών ευκαιριών.

✓ **Εργαστήρια ανάπτυξης δεξιοτήτων**

Σκεφτείτε έξω από τα συνηθισμένα και φτιάξτε ένα μακροπρόθεσμο ημερολόγιο με διαφορετικά εργαστήρια που ενισχύουν τις κοινωνικές δεξιότητες, όπως η επικοινωνία, η ομαδική εργασία και η επίλυση προβλημάτων. Αυτό θα βοηθήσει τον μαθητή στην πραγματική του ζωή και μπορεί να λειτουργήσει ως μηχανισμός αντιμετώπισης των τρωτών σημείων.

3ο ΒΗΜΑ ΣΥΝΟΔΕΥΟΥΝ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΝ

✓ **Καθοδήγηση και συμβουλευτική**

Ορίστε μέντορες για την παροχή καθοδήγησης και υποστήριξης στους μαθητές. Θα μπορούσαν να είναι καθηγητές, εξωτερικοί προπονητές, προηγούμενοι μαθητές που αντιμετώπισαν παρόμοια κατάσταση αλλά επανήλθαν και έχουν να μοιραστούν μια ιστορία επιτυχίας και μια προοπτική. Σε οποιαδήποτε από

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

αυτές τις περιπτώσεις, θα πρέπει να φροντίσετε να παρακολουθείτε τη διαδικασία και να είστε και εσείς μια υποστήριξη για τον μέντορα.

✓ Προγράμματα υποστήριξης ομοτίμων

Δημιουργήστε προγράμματα καθοδήγησης από ομοτίμους για να ενθαρρύνετε τους μαθητές να αλληλοϋποστηρίζονται. Προώθηση της αίσθησης της κοινότητας εντός της ομάδας επαγγελματικής κατάρτισης.

✓ Τακτική ανατροφοδότηση και επικοινωνία

Παρέχετε έγκαιρη και εποικοδομητική ανατροφοδότηση σχετικά με τις επιδόσεις των μαθητών. Διατηρείτε ανοικτούς διαύλους επικοινωνίας με τους μαθητές, αντιμετωπίζοντας άμεσα τις ανησυχίες.

Οι εκπαιδευτές θα πρέπει να εφαρμόζουν αυτές τις στρατηγικές έγκαιρης παρέμβασης για να δημιουργήσουν ένα υποστηρικτικό και χωρίς αποκλεισμούς μαθησιακό περιβάλλον που θα μειώνει κατά συνέπεια σημαντικά τον κίνδυνο εγκατάλειψης των προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης.

Αναφορές:

- https://www.linkedin.com/pulse/early-warning-signs-skills-training-development-jbs-cm-digied?trk=article-ssr-frontend-pulse_more-articles_related-content-card
- <https://www.cedefop.europa.eu/en/tools/vet-toolkit-tackling-early-leaving/intervention-approaches/monitoring-early-leavers>
- <https://www.adlit.org/topics/dropout-prevention/what-are-key-components-dropout-prevention-programs>
- Stratton, T. P., Janetski, B. K., Ray, M. E., Higginbotham, M. C., Lebovitz, L., & Martin, B. A. (2022). Η ανίχνευση των ακαδημαϊκών σημείων έγκαιρης προειδοποίησης και η αποτελεσματική παρέμβαση "παίρνει ένα χωριό". American journal of pharmaceutical education, 86(7), 8743. <https://doi.org/10.5688/ajpe8743>
- Cerda-Navarro, A., Sureda-Negre, J. & Comas-Forgas, R. Συστάσεις για την αντιμετώπιση της εγκατάλειψης της επαγγελματικής εκπαίδευσης: βιβλιογραφική ανασκόπηση. *Empirical Res Voc Ed Train* 9, 17 (2017). <https://doi.org/10.1186/s40461-017-0061-4>.
- Shannon, G. SSue & Bylsma, Pete (2005). Υποσχόμενα προγράμματα και πρακτικές για την πρόληψη της εγκατάλειψης του σχολείου: Report to the Legislature. Ουάσινγκτον: Γραφείο του Επιθεωρητή

<https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED498352.pdf>

- Ψηφίδου, Ι. κ.ά. (2022). Ελαχιστοποίηση της πρόωρης εγκατάλειψης της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ευρώπη: ο επαγγελματικός προσανατολισμός και η συμβουλευτική ως βοηθητικοί μοχλοί. Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων. Έγγραφο εργασίας του Cedefop, αριθ. 11. <http://data.europa.eu/doi/10.2801/75320>

Ενότητα 4.4 Το εθνικό πλαίσιο

Οι στρατηγικές έγκαιρης ανίχνευσης και παρέμβασης έχουν πρωταρχική σημασία για την πρόληψη της εγκατάλειψης της επαγγελματικής κατάρτισης. Σύμφωνα με το Στρατηγικό Σχέδιο Πολιτικής για τη Μείωση της Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου στην Ελλάδα, η εφαρμογή ολοκληρωμένων στρατηγικών ανίχνευσης μπορεί να βοηθήσει στην αναγνώριση μαθητών που έχουν υψηλό ρίσκο εγκατάλειψης, προσφέροντάς τους την απαραίτητη υποστήριξη.

Ένα βασικό εργαλείο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε αυτό το πλαίσιο είναι το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων (NQF), το οποίο παρέχει δομές για τη στήριξη των μαθητών και την καθοδήγησή τους κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσής τους. Το NQF επιτρέπει τη διασύνδεση των μαθητών με τα κατάλληλα εκπαιδευτικά και επαγγελματικά μονοπάτια, βοηθώντας τους να παραμείνουν στο εκπαιδευτικό σύστημα.

Οι στρατηγικές παρέμβασης περιλαμβάνουν και την υποστήριξη της οικογένειας και του εκπαιδευτικού περιβάλλοντος, όπως αναφέρεται από το ΕΠΑΛΕ. Η συνεργασία εκπαιδευτικών, κοινωνικών λειτουργών και οικογενειών βοηθά στην πρώιμη παρέμβαση σε περιπτώσεις μαθητών που εμφανίζουν συμπτώματα απομόνωσης, δυσκολιών στη μάθηση και μη συμμετοχής στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Αναφορές

- ΕΠΑΛΕ, 2023. Πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου: Κοινωνία – Σχολείο – Οικογένεια – Ο μαθητής. [online] Available at: <https://epale.ec.europa.eu/el/blog/proori-egkataleipsi-toy-sholeioy-koinonia-sholeio-oikogeneia-i-mathitis>
- Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, 2022. Στρατηγικό Πλαίσιο Πολιτικής για τη Μείωση της Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου στην Ελλάδα. [online] Available at: <https://www.minedu.gov.gr>
- ΕΟΠΠΕΠ, 2023. Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων (NQF). [online] Available at: <https://www.eoppep.gr/index.php/el/qualifications-certification/eqf>
- EUR-Lex, 2023. Reducing early school leaving. [online] Available at: <https://eur-lex.europa.eu/EL/legal-content/summary/reducing-early-school-leaving.html>

Κεφάλαιο 5. Εναλλακτικές διαδρομές και στρατηγικές διατήρησης

Γενική εκτίμηση:

Οι περισσότεροι νέοι ολοκληρώνουν τα στάδια του εκπαιδευτικού συστήματος, συνεχίζουν τις εκπαιδευτικές τους σπουδές ή τις ευκαιρίες κατάρτισης και εισέρχονται στο εργατικό δυναμικό με εξειδίκευση και δίπλωμα. Όμως, την ίδια στιγμή, ένας στους επτά νέους Ευρωπαίους εγκαταλείπει το σχολείο χωρίς να διαθέτει τις δεξιότητες ή τα προσόντα που θεωρούνται σήμερα απαραίτητα για μια επιτυχημένη μετάβαση στην αγορά εργασίας. Παρόλο που το ποσοστό σχολικής εγκατάλειψης έχει πρόσφατα μειωθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση, εξακολουθεί να υπάρχει μεγάλος αριθμός νέων που κατατάσσονται στους νέους που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο.

Το 2003, η Ευρωπαϊκή Ένωση προσδιόρισε τους πρόωρα εγκαταλείποντες το σχολείο ως άτομα ηλικίας 18 έως 24 ετών που έχουν ολοκληρώσει μόνο την κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση ή λιγότερο και δεν συνεχίζουν πλέον την εκπαίδευση ή την κατάρτιση. Έτσι, οι πρόωρα εγκαταλείποντες το σχολείο αναφέρονται σε όσους έχουν ολοκληρώσει μόνο την προσχολική, την πρωτοβάθμια, την κατώτερη δευτεροβάθμια ή μια σύντομη ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση διάρκειας μικρότερης των 2 ετών (ISCED, 2011). Η εγκατάλειψη του σχολείου είναι ένα πρόβλημα που δεν επηρεάζει μόνο τον μαθητή που παίρνει αυτή την απόφαση- το φαινόμενο επηρεάζει μακροπρόθεσμα την οικογένειά του, την κοινότητα και την κοινωνία.

Η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου εξηγείται συνήθως από προσωπικούς, κοινωνικούς, οικονομικούς, γεωγραφικούς, εκπαιδευτικούς ή οικογενειακούς λόγους. Αυτοί οι λόγοι μπορεί να είναι εξωτερικοί ή εσωτερικοί σχετικά με τις σχολικές εμπειρίες και είναι πάντα, πολύ συγκεκριμένοι για το άτομο. Για πολλούς, η εγκατάλειψη προκύπτει από διάφορους λόγους, όπως κακές σχολικές επιδόσεις, μη ικανοποιητικές σχέσεις με τους καθηγητές ή τους συμμαθητές, εκφοβισμός, έλλειψη κινήτρων ή ένταξη σε "λάθος ομάδες" και προσωπικά ή οικογενειακά προβλήματα, όπως χρήση ουσιών ή έλλειψη στέγης.

Για το λόγο αυτό, σε κυβερνητικό και θεσμικό επίπεδο, υπάρχουν πολυάριθμες μελέτες που αναλύουν τον αντίκτυπο που έχει η σχολική εγκατάλειψη. Για παράδειγμα, μελέτες καταδεικνύουν ότι οι μαθητές που εγκαταλείπουν το σχολείο αναφέρουν περισσότερα επίπεδα ανεργίας, χαμηλότερους μισθούς και μεγαλύτερα προβλήματα υγείας από τους υπόλοιπους. Η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου συνδέεται,

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

λοιπόν, με υψηλότερο βαθμό παραβατικότητας, καταστροφικές συμπεριφορές - κατανάλωση ναρκωτικών και αλκοόλ και εθισμό. Το χαμηλό επίπεδο απασχόλησής τους ή το γεγονός ότι καταλαμβάνουν χαμηλόμισθες θέσεις επηρεάζει το βιοτικό τους επίπεδο αλλά και το εθνικό εισόδημα, οι φόροι είναι σε χαμηλό επίπεδο ή η κατηγορία αυτή υποστηρίζεται από κοινωνικά μέτρα. Λαμβάνοντας υπόψη αυτούς τους παράγοντες, η σχολική εγκατάλειψη αποτελεί πρόβλημα σε εθνικό επίπεδο, με την ανάπτυξη μακροπρόθεσμων στρατηγικών για την καταπολέμησή της. Η αντιμετώπιση του ζητήματος της σχολικής διαρροής απαιτεί μια πολύπλευρη προσέγγιση που περιλαμβάνει τον έγκαιρο εντοπισμό των μαθητών που διατρέχουν κίνδυνο, την παροχή εξατομικευμένης υποστήριξης και την προσφορά εναλλακτικών διαδρομών για την αποφοίτηση.

Σημαντικό μέρος του προβλήματος μπορεί να αποδοθεί στην έλλειψη υποστήριξης και συμβουλευτικής από το σχολείο και στην έλλειψη ενδιαφέροντος για την εκπαίδευση και τα προγράμματα σπουδών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, τα οποία συχνά δεν παρέχουν αρκετές ποικίλες επιλογές, εναλλακτικές παιδαγωγικές μεθόδους ή ευκαιρίες βιωματικής μάθησης.

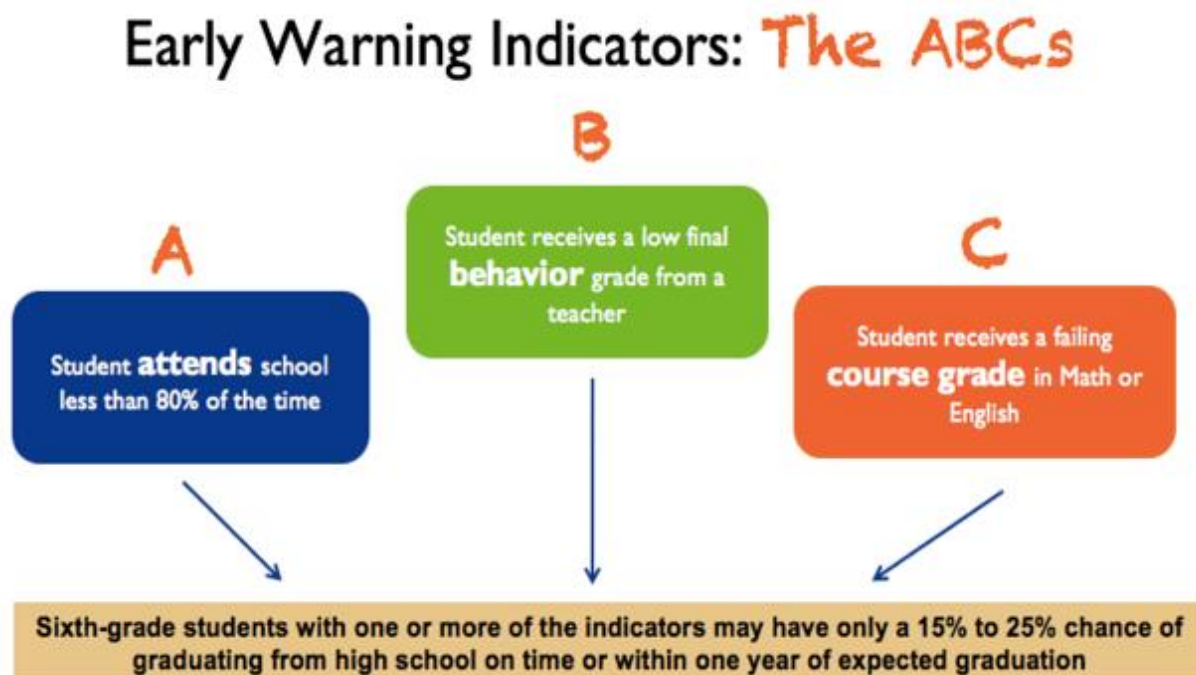
Επομένως, απαιτούνται αποτελεσματικά μέτρα για τη μείωση του ποσοστού των νέων που δεν φοιτούν στο σχολείο, διότι το φαινόμενο αυτό αποτελεί παράγοντα που ευνοεί τον κοινωνικό αποκλεισμό αργότερα.

Ακολουθεί μια ολοκληρωμένη επισκόπηση των εναλλακτικών διαδρομών και των στρατηγικών διατήρησης για την πρόληψη της σχολικής διαρροής.

Ενότητα 5.1 Συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης. Πώς να εντοπίζετε τους μαθητές που βρίσκονται σε κίνδυνο

α. Δείκτες

Πολυάριθμες μελέτες στον τομέα έχουν καταδείξει την αποτελεσματικότητα της χρήσης προγνωστικών παραγόντων εγκατάλειψης για τον εντοπισμό των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο και για την έγκαιρη υιοθέτηση μέτρων παρέμβασης. Λαμβάνουν υπόψη ένα ευρύ φάσμα δεικτών: η *σχολική συμπεριφορά* (π.χ. απουσίες από το σχολείο, αργοπορία, συμπεριφορά στην τάξη, ολοκλήρωση εργασιών), η *γνωστική ικανότητα* (βαθμολογίες IQ), οι *προσωπικοί πόροι* (τόπος ελέγχου, ακαδημαϊκή αυτοαποτελεσματικότητα, ικανοποίηση από το σχολείο) και οι *πρώιμες σχολικές εμπειρίες* (παραμονή στην τάξη, κατάσταση ειδικής εκπαίδευσης), η *φυλή*, το *φύλο*, η *εθνικότητα* και η *κοινωνικοοικονομική κατάσταση* αποτελούν σημαντικούς προγνωστικούς παράγοντες πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου.

Αυτές οι εναλλακτικές εννοιολογήσεις του κινδύνου εγκατάλειψης μπορεί να είναι πιο χρήσιμες για τους γονείς, τους επαγγελματίες και άλλα μέρη που ασχολούνται με την πρόληψη της εγκατάλειψης όταν διαμορφώνουν παρεμβάσεις. Ο εντοπισμός των μαθητών που διατρέχουν κίνδυνο είναι μια δύσκολη διαδικασία, τόσο επειδή τα σημάδια δεν είναι πάντα ορατά, όσο και επειδή υπάρχουν διάφορες κατηγορίες μαθητών που μπορεί να καταλήξουν σε αυτή την κατάσταση, τόσο εκείνοι με φτωχά ακαδημαϊκά αποτελέσματα όσο και εκείνοι με υψηλό διανοητικό δυναμικό. Οι ειδικοί στον τομέα εφιστούν την προσοχή σε ορισμένα μοτίβα συμπεριφοράς που δείχνουν ότι ένας μαθητής αντιμετωπίζει ακαδημαϊκές ή προσωπικές προκλήσεις (ή και τα δύο):

- Χαμηλές νότες ή μεγάλες διακυμάνσεις (αρχικά υψηλές νότες και στη συνέχεια εξαιρετικά χαμηλές νότες)
- κακή αλληλεπίδραση με τα μέλη της τάξης ή τους καθηγητές

- **Βαθμοί ή μη υποβολή εργασιών.**

Οι κακοί βαθμοί είναι ίσως το πιο προφανές μέσο εντοπισμού των μαθητών που βρίσκονται σε κίνδυνο. Ανάλογα με τα αποτελέσματα του σχολείου, μπορούμε να κατατάξουμε τους μαθητές σε τρεις κατηγορίες κινδύνου: ασφαλείς, εποπτευόμενοι και σε κίνδυνο. Οι γονείς και οι εκπαιδευτικοί θα ειδοποιηθούν για την ένταξη σε μια κατηγορία κινδύνου.

- **Απουσία / Καθυστέρηση**

Εάν ένας μαθητής δεν παρακολουθεί το μάθημα ή αργεί συχνά, αυτό είναι μια άλλη καλή ένδειξη επικίνδυνης συμπεριφοράς. Οι απουσίες είναι ένα σημαντικό πρόβλημα που οι σχολικές διοικήσεις πρέπει να αντιμετωπίσουν- για τον λόγο αυτό, πολλά σχολεία έχουν ως προϋπόθεση 20 απουσίες. Ορισμένα σχολεία επιβάλλουν επίσης υποχρεωτική αναφορά στους γονείς ή στους συμβούλους για την ελαχιστοποίηση και τη διαχείριση του προβλήματος. Οι μαθητές που εγκατέλειψαν το σχολείο ανέφεραν ότι λείπουν πάρα πολλές ημέρες από το σχολείο και ότι δυσκολεύονται να ακολουθήσουν το ρυθμό τους. Είναι ο δεύτερος λόγος που συχνά αναφέρεται για να δικαιολογηθεί η εγκατάλειψη του σχολείου. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό να προσδιοριστεί ο λόγος για τον οποίο οι μαθητές αυτοί απουσιάζουν και να βρεθεί ένας τρόπος για να ανακτήσουν το υλικό και να επιστρέψουν στην τάξη.

- **Χαμηλή ή μηδενική συμμετοχή**

Οι μαθητές που δεν συμμετέχουν στις δραστηριότητες μπορεί να ανήκουν στις κατηγορίες που εκτίθενται σε κίνδυνο. Αυτή η πτυχή δεν ισχύει πάντα, καθώς ορισμένοι μαθητές είναι απλώς ντροπαλοί και ορισμένοι ενδιαφέρονται λιγότερο για το αντίστοιχο γνωστικό αντικείμενο. Ωστόσο, η συνεχής άρνηση να συμμετέχουν στις συζητήσεις της τάξης, να ολοκληρώνουν τις δραστηριότητες της τάξης, να κρατούν σημειώσεις ή να παρακολουθούν το μάθημα μπορεί να αποτελεί ένδειξη επικίνδυνης συμπεριφοράς. Η αποσύνδεση περιγράφεται ως η σταδιακή διαδικασία με την οποία οι μαθητές αποσυνδέονται από το σχολικό περιβάλλον (Finn, 1989).

Η συμπεριφορική (π.χ. εθελοντική συμμετοχή στην τάξη, παρουσία, προσπάθεια) και η ακαδημαϊκή (π.χ. ολοκλήρωση εργασιών, χρόνος ενασχόλησης με εργασίες) δέσμευση είναι εύκολο να παρατηρηθούν, ενώ η μέτρηση της γνωστικής δέσμευσης (μάθηση, συνάφεια των σχολικών εργασιών) και της συναισθηματικής δέσμευσης (π.χ. αισθήματα συνανήκειν, σχέσεις με καθηγητές και συναδέλφους) είναι πιο δύσκολο να μετρηθούν και απαιτούν εξειδικευμένη ανάλυση.

- **Οι διακυμάνσεις της διάθεσης και οι αλλαγές στη συμπεριφορά αποτελούν ένδειξη καταστάσεων κινδύνου**

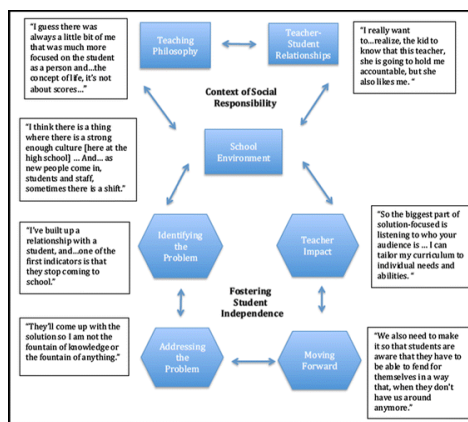
Και για τις δύο περιπτώσεις, έχει προταθεί μια σειρά από τυποποιημένα τεστ, τα οποία, όταν εφαρμόζονται, μπορούν να παρέχουν έγκαιρες ενδείξεις σχετικά με τους μαθητές που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν πρόωρα το σχολείο.

Σε αυτή την περίπτωση, ανέλαβα δύο τεστ, τα οποία προτάθηκαν από ειδικούς στον τομέα. Σε γενικές γραμμές, τα ερωτηματολόγια που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο των μελετών που διεξήχθησαν για το θέμα αυτό λαμβάνουν υπόψη ορισμένες θεμελιώδεις προσδοκίες:

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

- **βασικά χαρακτηριστικά:** φύλο, ηλικία.
- **πληροφορίες σχετικά με τη σχολική ζωή:** σχολική πορεία, τρέχουσες σπουδές, στάση απέναντι στους εκπαιδευτικούς και μελλοντικές εκπαιδευτικές φιλοδοξίες,
- **πληροφορίες σχετικά με την οικογενειακή ζωή και τις συνθήκες διαβίωσης των νέων:** σύνθεση και ρόλος στην οικογένεια, στάση απέναντι στους γονείς, τα αδέλφια και τις περιοχές όπου ζουν, οικονομική κατάσταση
- **πληροφορίες σχετικά με την ομάδα/ομάδες στις οποίες ανήκουν:** την αλληλεπίδρασή τους με τους συμμαθητές τους, τη σύνθεση της ομάδας φιλίας και τις φιλοδοξίες τους πέραν της εκπαίδευσης,
- **μελλοντικά σχέδια όσον αφορά τη** συνεχή εκπαίδευση και κατάρτιση και τις επαγγελματικές φιλοδοξίες.²⁴

²⁴ [Szlyk, H.S. \(2017\). Προώθηση της ανεξαρτησίας μέσω μιας ακαδημαϊκής κουλτούρας κοινωνικής ευθύνης: Μια θεμελιωμένη θεωρία για την εμπλοκή των μαθητών που βρίσκονται σε κίνδυνο. Learning Environments Research](#)

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Πίνακας 1

Μεταβλητές που σχετίζονται με τη σχολική εγκατάλειψη

	Protective	Risk
Students	• Complete homework • Come to class prepared • High locus of control • Good self-concept • Expectations for school completion	• High rate of absences • Behavior problems • Poor academic performance • Grade retention • Working
Families	• Academic support (e.g., help with homework) and motivational support (e.g., high expectations, talk to children about school) for learning • Parental monitoring	• Low educational expectations • Mobility • Permissive parenting styles
Schools	• Orderly school environments • Committed, caring teachers • Fair discipline policies	• Weak adult authority • Large school size (>1,000 students) • High pupil-teacher ratios • Few caring relationships between staff and students • Poor or uninteresting curricula • Low expectations and high rates of truancy

Source: Reschly & Christenson, 2006a

Ο δεύτερος πίνακας προτείνει ένα μοντέλο ανάλυσης του βαθμού κινδύνου πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου λαμβάνοντας υπόψη 2 κατηγορίες παραγόντων: ατομικοί και κοινωνικοί παράγοντες και σχολικοί και συστημικοί παράγοντες.²⁵

Individual and Social Factors	Educational Performance	Academic Achievement	
		Persistence	
		Attainment	
	Behaviour	Engagement	Academic
			Social
		Anti-Social Tendency	
	Attitudes		
	Social Background	Past Experiences	
		Health	
		Family	Demographics
			Status and Structure
			Practices
			Resources
School and Systemic Factors	School Structure		
	School Practices		

β. Εντοπισμός των μαθητών που διατρέχουν κίνδυνο

- **Δημιουργία ομάδας αξιολόγησης κινδύνου** Δημιουργία ομάδας αξιολόγησης κινδύνου αποτελούμενη από εκπαιδευτικούς, συμβούλους μέντορες και διευθυντές σχολείων. Η ομάδα αυτή θα πρέπει να συνεδριάζει περιοδικά για να συζητά τις αναδυόμενες καταστάσεις και τις ανησυχίες σχετικά με τους μαθητές που διατρέχουν κίνδυνο στο σχολείο.

Επειδή τα μέλη της ομάδας εργάζονται σε διαφορετικούς ρόλους, μπορούν να προσφέρουν διαφορετικές προοπτικές και γνώσεις σχετικά με τις προκλήσεις κάθε μαθητή και τον καλύτερο τρόπο αντιμετώπισής τους.

Αναπτύξτε μια ενιαία στρατηγική για τα εξατομικευμένα σχέδια παρέμβασης που θα κοινοποιήσετε σε άλλους εκπαιδευτικούς και προσωπικό, ώστε να διασφαλίσετε μια συνεκτική προσέγγιση. σχεδιασμός

²⁵ chrome-

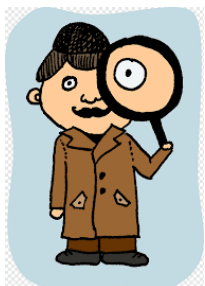
extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.tusla.ie/uploads/content/V2_Executive_Summary.pdf

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

αποτελεσματικών συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης. Τα συστήματα αυτά μπορούν να χρησιμοποιούν δεδομένα από τα αρχεία παρακολούθησης, τους βαθμούς, τις πειθαρχικές ενέργειες και τις τυποποιημένες εξετάσεις για να επισημάνουν τους πιθανούς κινδύνους εγκατάλειψης.

- **Παρατήρηση και επικοινωνία με άλλους εκπαιδευτικούς:**

Συνεργάζεται με τον διευθυντή και το συμβούλιο των δασκάλων της τάξης για την εφαρμογή του. Συναντάτε τακτικά μαζί τους και συζητάτε την κατάσταση κάθε μαθητή. Ενθαρρύνετε τους εκπαιδευτικούς να είναι σε εγρήγορση για τις αλλαγές στη συμπεριφορά και τις επιδόσεις των μαθητών και να επικοινωνούν τακτικά με τις οικογένειές τους για τον εντοπισμό πιθανών προβλημάτων.

- **Κοινωνικο-συναισθηματική εξέταση:**

Πραγματοποιήστε κοινωνικο-συναισθηματικό έλεγχο για τον εντοπισμό μαθητών με ψυχικά, οικογενειακά ή προσωπικά προβλήματα υγείας που μπορεί να επηρεάσουν τις ακαδημαϊκές τους επιδόσεις και να αυξήσουν τον κίνδυνο εγκατάλειψης του σχολείου.

Τα συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης βασίζονται στην επιλογή βασικών δεικτών που σχετίζονται με παράγοντες κινδύνου. Μας παρέχουν πληροφορίες σχετικά με το οικογενειακό περιβάλλον, τις επιδόσεις, τη συμπεριφορά και τις στάσεις στο σχολείο και πληροφορίες σχετικά με την υγεία και την οικονομική κατάσταση των μαθητών. Ο παρακάτω πίνακας περιλαμβάνει τους κύριους δείκτες που συναντώνται στην εξειδικευμένη βιβλιογραφία σχετικά με την πρόωρη εγκατάλειψη.

FAMILY ENVIRONMENT	ATTAINMENT, BEHAVIOUR AND ATTITUDES	HEALTH AND WELL-BEING
• Socio-economic status of family • Migrant or ethnic minority background* • Family responsibilities (e.g. taking care of siblings) • Lack of family engagement and support	• Academic underachievement (poor grades; grade repetition) • Absenteeism • Disruptive behaviour or lack of positive involvement in activities within or outside the curriculum • Negative self-perception linked to education failure • Absence of positive future vision of oneself • Lack of work readiness	• Health circumstances (illness, substance abuse, pregnancy) • Issues related to child poverty (e.g. hunger, lack of sleep) • Issues related to personal, social and emotional well-being (e.g. sense of belonging to the training community; satisfaction with student-teacher relations; relations with peers; bullying).

Πηγή: <https://www.cedefop.europa.eu/en/tools/vet-toolkit-tackling-early-leaving/intervention-approaches/identification-learners-risk-early-leaving>

Ενότητα 5.2 Μέθοδοι παρέμβασης για επιτυχία

Μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις για τους εκπαιδευτικούς είναι να βρουν τρόπους να υποστηρίξουν τους μαθητές που βρίσκονται σε κίνδυνο στην τάξη. Οι περισσότερες αναλύσεις στον τομέα εστιάζουν σε στρατηγικές όπως η οικοδόμηση σταθερών σχέσεων στην τάξη, η χρήση ενός δημοκρατικού μοντέλου τάξης, η ανάπτυξη ενός συστήματος check-in/check-out, η μόνιμη επικοινωνία με τους γονείς και η ανάπτυξη ενός προσαρμοσμένου εκπαιδευτικού συστήματος μπορούν να συμβάλουν σε μεγάλο βαθμό στην προετοιμασία αυτών των μαθητών για επιτυχία και να μειώσουν ουσιαστικά

τον κίνδυνο πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου.

Όπως είδαμε στην ανάλυση σχετικά με τα αίτια της σχολικής εγκατάλειψης, υπάρχουν ποικίλοι λόγοι για την εγκατάλειψη του σχολείου- επομένως, οι λύσεις είναι πολυδιάστατες. Αναλύοντας τις μελέτες στο πεδίο, παρατηρούμε ότι οι περισσότερες εντοπίζουν κοινές στρατηγικές με θετικό αντίκτυπο στη μείωση της σχολικής εγκατάλειψης. Οι στρατηγικές αυτές ομαδοποιούνται σε τέσσερις γενικές κατηγορίες:

- **Θεμελιώδεις** στρατηγικές
- **Πρώιμες** παρεμβάσεις
- **Βασικές βασικές** στρατηγικές
- **Διαχείριση και βελτίωση** της διδασκαλίας

A. Θεμελιώδεις στρατηγικές

- Συνεργασία σχολείου-κοινότητας
- Ασφαλή μαθησιακά περιβάλλοντα

Αυτή η μεθοδολογία επικεντρώνεται στον έλεγχο μιας κλειδωμένης και ευέλικτης κοινότητας, όπου όλοι μέσα στην κοινότητα είναι υπεύθυνοι για την ποιότητα της διδασκαλίας, η οποία πραγματοποιείται σε ένα περιβάλλον φροντίδας και συνεργασίας όπου οι νέοι μπορούν να ανθίσουν και να επιτύχουν. Τα βασικά συστατικά αυτού του είδους συνεργασίας εξαρτώνται από τη βιώσιμη, συνεχή και πολυδιάστατη επικοινωνία, έτσι ώστε η πρόβλεψη της εγκατάλειψης να είναι μια κοινοτική και συνεχής προσπάθεια.

Οι ειδικοί στον τομέα θεωρούν ότι η γενική πρόληψη είναι απαραίτητη, με τη δημιουργία μαθησιακών περιβαλλόντων που βασίζονται στη συνεργασία, στην καλή γνώση των προβλημάτων και των αναγκών των μαθητών, όχι μόνο των ακαδημαϊκών, αλλά και αυτών που αντιμετωπίζουν στην οικογένεια ή στις κοινότητες από τις οποίες προέρχονται (εγκατάλειψη, χωρισμένες οικογένειες, συμμορίες νέων) στην προσαρμογή των στρατηγικών και των δραστηριοτήτων στις ανάγκες αυτές.

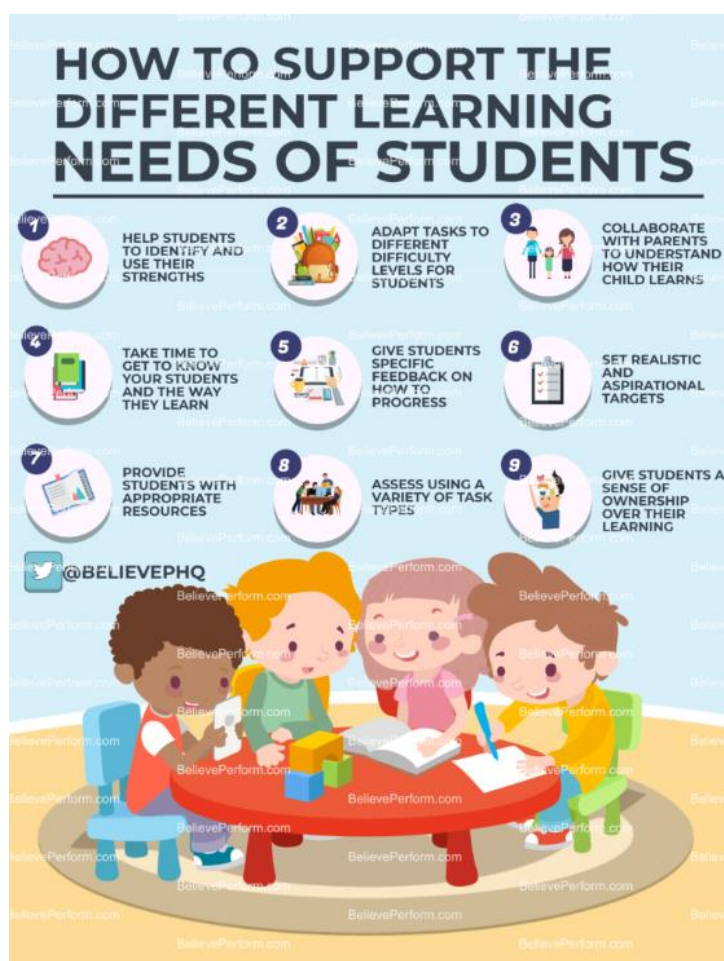
Η πρόεδρος της Εθνικής Ένωσης Σχολικών Ψυχολόγων Kathleen M. Minke, PhD. εξηγεί ότι τα σχολεία δεν πρέπει να "θεωρούν τις κοινωνικές και συναισθηματικές ανάγκες των παιδιών ως κάτι που κάνουν αφού

αντιμετωπίσουν τις ακαδημαϊκές τους επιδόσεις". Θα πρέπει να τις σκέφτονται "ως μέρος ολόκληρης της σχολικής τους εμπειρίας" για να βελτιώσουν τόσο τη ζωή των μαθητών όσο και τη συνολική επιτυχία του σχολείου.

Τα κύρια μέτρα που μπορούν να ενσωματωθούν σε αυτό το σύστημα είναι:

- διενέργεια δραστηριοτήτων για τη γνωριμία με τους μαθητές.
- δραστηριότητες για τη διασφάλιση της συνοχής και της συνεργασίας εντός των τάξεων.
- δημιουργία πραγματικών, μόνιμων δεσμών μεταξύ των σχολείων μέσω εκδρομών, διασκέψεων με γονείς/καθηγητές και εργασιών της τάξης
- συνεργασία με εξειδικευμένο προσωπικό (σύμβουλοι, άτομα υποστήριξης)
- Παροχή πρόσθετης υποστήριξης σε μαθητές που βιώνουν σημαντικές αλλαγές (μετακόμιση σε νέο σχολείο, μετακίνηση σε άλλη σχολική βαθμίδα, διαζύγιο γονέων κ.λπ.)
- Συμμετοχή των γονέων στις σχολικές δραστηριότητες
- Σύνδεση των μαθητών με κοινοτικούς πόρους (π.χ. οργανώσεις που βασίζονται στην πίστη, επιχειρήσεις, πολιτιστικά ιδρύματα, πανεπιστήμια, δημόσιες και ιδιωτικές οργανώσεις)

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

B) Πρώιμες παρεμβάσεις

- Οικογενειακή δέσμευση

Οικογενειακή δέσμευση

Οι έρευνες διαπιστώνουν αξιόπιστα ότι η οικογενειακή δέσμευση έχει συντεταγμένη θετική επίδραση στην επίδοση των νέων και είναι ένας από τους σημαντικότερους δείκτες της νίκης ενός μαθητή στο σχολείο. Τα βασικά στοιχεία αυτού του είδους συνεργασίας εξαρτώνται από την επιτυχία, συνεχή και πολυδιάστατη, αμφίδρομη επικοινωνία, καθώς και από τις συνεχείς αξιολογήσεις των αναγκών και τις ευέλικτες οικογενειακές ενισχύσεις και διαμεσολαβήσεις.

C) Βασικές βασικές στρατηγικές

- Καθοδήγηση/διδασκαλία
- Η οικοδόμηση της σχέσης συνεργασίας εκπαιδευτικού-μαθητή και η παρακίνηση της στοχοθεσίας σε άτομα υψηλού κινδύνου

Προγράμματα καθοδήγησης

Το σύστημα check-in/check-out απαιτεί τη δημιουργία μιας σχέσης με ένα μέλος της σχολικής ομάδας για τη βελτίωση της σχολικής του δραστηριότητας, με τη δημιουργία ενός εξατομικευμένου μαθήματος, το οποίο μπορεί να προσαρμοστεί ανάλογα με τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες του μαθητή. Το άτομο αυτό μπορεί να οριστεί από το σχολείο, μετά από μια προκαταρκτική μελέτη για την απεικόνιση των συγγενειών, ή μπορεί να επιλεγεί από τον μαθητή.

Διαπιστώθηκε ότι η μέθοδος αυτή μειώνει τις διασπαστικές συμπεριφορές με την οικοδόμηση μιας σχέσης με έναν άλλο ενήλικα στο σχολικό κτίριο (εκτός από τον τρέχοντα δάσκαλο της τάξης). Το τυπικό μοντέλο που προτείνεται από τους ειδικούς στον τομέα προϋποθέτει ότι ο μέντορας και ο καθοδηγούμενος θα πρέπει να συναντώνται τουλάχιστον δύο φορές την ημέρα, μία φορά το πρωί (check-in) και μία φορά στο τέλος της ημέρας (check-out). Ο ενήλικας τους βοηθά να προετοιμαστούν για τις καθημερινές τους δραστηριότητες, περνώντας μαζί τους από ένα προκαθορισμένο φύλλο στόχων, αλλά και για το πώς ο μαθητής θα εργαστεί για να επιτύχει τους ακαδημαϊκούς και προσωπικούς του στόχους ή για το πώς μπορούν να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις του εκείνη την ημέρα. Κατά το check-out, μπορούν να επανεξετάσουν τις επιτυχίες της ημέρας και τους τομείς που χρήζουν βελτίωσης και να κάνουν σχέδια για αύριο.

Το σύστημα check-in/check-out θα πρέπει να είναι προσωπικά σχεδιασμένο ώστε να ανταποκρίνεται καλύτερα στις ανάγκες κάθε μαθητή. Τα προγράμματα καθοδήγησης συμβάλλουν στην τόνωση των θετικών αλληλεπιδράσεων με το προσωπικό του σχολείου και δημιουργούν ένα ασφαλές, περιεκτικό και παρακινητικό κλίμα.

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Η οικοδόμηση της σχέσης συνεργασίας καθηγητή-μαθητή και η παρακίνηση της στοχοθεσίας σε μαθητές που βρίσκονται σε κίνδυνο

Οι θετικές σχέσεις μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών είναι ισχυρές και λογικές και ευδοκιμούν σε καταστάσεις μάθησης όπου οι μαθητές αισθάνονται ασφαλείς, συμμετέχουν και εκτιμώνται. Οι εκπαιδευτές οικοδομούν δεσμούς με τους μαθητές όταν επιδεικνύουν σεβασμό και συμπάσχουν με τις ανάγκες τους. Αυτή η προσέγγιση για την οικοδόμηση και τη διατήρηση υψηλών προσδοκιών επιτρέπει τον καθορισμό ρόλων και δημιουργεί θετικές συνδέσεις και εκπαίδευση, διευκολύνοντας την επιτυχή μάθηση. Η γνώση και η κατανόηση των μαθητών, των οικογενειών και της κοινότητας μπορεί να τους δώσει τα εργαλεία για να παρακινήσουν τους μαθητές και να δημιουργήσουν καλύτερη σύνδεση μαζί τους. Η αναστοχαστικότητα επιτρέπει στους εκπαιδευτές να κατανοήσουν πώς το πλαίσιο και οι συνθήκες επηρεάζουν τη λήψη αποφάσεων και τις αντιδράσεις τους.

Οι μαθητές που έχουν καλές σχέσεις με τους καθηγητές τους είναι πιο πιθανό να έχουν θετική διάθεση για το σχολείο, να αισθάνονται μέρος της σχολικής κοινότητας, να επιτυγχάνουν υψηλότερα ακαδημαϊκά αποτελέσματα και να δίνουν μεγάλη αξία στο σχολείο. Ένα ολοκληρωμένο σχολικό περιβάλλον επιτρέπει στους μαθητές να αισθάνονται ασφαλείς και θα ενισχυθούν στο πλαίσιο οποιασδήποτε πρόκλησης (Center for Measurement and Evaluation of Instruction, 2020).

4 Benefits of Teacher Collaboration:

Increased
Academic
Effort

Increased
Understanding of
Student Data

More
Creative Lesson
Plans

Less
Teacher
Isolation

Πηγή: <https://www.powerschool.com/blog/how-to-approach-teacher-collaboration-in-todays-classrooms/>

Ποιες είναι οι αποτελεσματικές στρατηγικές παρέμβασης για τους μαθητές που βρίσκονται σε κίνδυνο;

- Επικοινωνήστε υψηλές προσδοκίες για τους μαθητές.
- Καθιέρωση ρουτίνας.
- Θετικά σχόλια.

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

- Ενθαρρύνετε τον καθορισμό ατομικών στόχων αριστείας.
- Έχοντας συμπόνια και ενσυναίσθηση. Εκφράστε ενσυναίσθηση για τους αγώνες τους και επικυρώστε τα συναισθήματά τους για να ενισχύσετε την εμπιστοσύνη και το άνοιγμα.
- Δημιουργία μιας ασφαλούς και αξιόπιστης δομής.
- Διδασκαλία της ενεργητικής ακρόασης. Εξασκηθείτε στην ενεργητική ακρόαση για να κατανοήσετε τις προοπτικές, τις προκλήσεις και τις φιλοδοξίες των μαθητών.
- Ενσωμάτωση της διδασκαλίας στρατηγικής

D. Διαχείριση και βελτίωση της διδασκαλίας

- Ενεργητική μάθηση
- Διευκόλυνση της τακτικής επικοινωνίας
- Προώθηση της επιτυχίας και της δέσμευσης
- Αντιμετώπιση της ψυχικής υγείας και των προσωπικών προκλήσεων

Ενεργητική μάθηση

Οι στρατηγικές ενεργητικής μάθησης και εμπλοκής των μαθητών εμπλέκουν ουσιαστικά τους μαθητές ως εταίρους στη δική τους μάθηση. Αυτές οι στρατηγικές περιλαμβάνουν τη φωνή και την επιλογή των μαθητών. Αποτελεσματική ανατροφοδότηση, αξιολόγηση από ομοτίμους και καθορισμός στόχων. συνεργατική μάθηση, κριτική, δημιουργική και αναστοχαστική σκέψη και μικροδιδασκαλία, συζήτηση και αμφίδρομη επικοινωνία. Για μέγιστη αποτελεσματικότητα, οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να παρέχουν εργαλεία και στρατηγικές που βοηθούν τους μαθητές να οργανώσουν τον εαυτό τους και το νέο υλικό. Τεχνικές και συστηματικά βήματα που πρέπει να ακολουθούνται κατά την εργασία σε εργασίες και τον αναστοχασμό της μάθησής σας.

Διευκόλυνση της τακτικής επικοινωνίας:

Τακτικός έλεγχος: Προγραμματίστε τακτικές επισκέψεις με τους μαθητές για να παρακολουθείτε την πρόοδό τους, να αντιμετωπίζετε τυχόν ανησυχίες και να τους ενθαρρύνετε.

Επικοινωνία με τους γονείς: Διατηρήστε ανοιχτή επικοινωνία με τους γονείς ή κηδεμόνες για να τους ενημερώνετε για την πρόοδο του παιδιού τους και τις παρεμβάσεις που εφαρμόζονται.

Συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς: Συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς για το συντονισμό της υποστήριξης και τη διασφάλιση της συνέπειας σε όλες τις πτυχές της μαθησιακής εμπειρίας του μαθητή.

Πρώθηση της επιτυχίας και της δέσμευσης:

Γιορτάστε τα επιτεύγματα: Αναγνωρίστε και γιορτάστε τα ακαδημαϊκά, κοινωνικά και προσωπικά επιτεύγματα των μαθητών για να ενισχύσετε την αυτοπεποίθηση και τα κίνητρα.

Συνδέστε τη μάθηση με τους στόχους: Βοηθήστε τους μαθητές να συνδέσουν τη μάθησή τους με τις μελλοντικές τους φιλοδοξίες και τους επαγγελματικούς τους στόχους για να αυξήσουν τη δέσμευση και τα κίνητρα.

Παροχή ευκαιριών: Προσφέρετε ευκαιρίες στους μαθητές να συμμετάσχουν σε εξωσχολικές δραστηριότητες, σχολικές λέσχες και προγράμματα κοινωνικής προσφοράς για την προώθηση της δέσμευσης και της προσωπικής ανάπτυξης.

Αντιμέτωπιση της ψυχικής υγείας και των προσωπικών προκλήσεων:

Σημάδια προβλημάτων ψυχικής υγείας: Να είστε προσεκτικοί σε σημάδια προβλημάτων ψυχικής υγείας, όπως αλλαγές στη συμπεριφορά, τη διάθεση ή τις ακαδημαϊκές επιδόσεις.

Παραπομπή σε επαγγελματίες: Όταν είναι απαραίτητο, παραπέμψτε τους μαθητές σε ειδικευμένους επαγγελματίες ψυχικής υγείας για περαιτέρω αξιολόγηση και υποστήριξη.

Σύνδεση με κοινοτικούς πόρους: Συνδέστε τους μαθητές με κοινοτικούς πόρους, όπως τράπεζες τροφίμων, καταφύγια αστέγων ή υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας, για την αντιμετώπιση τυχόν υποκείμενων προσωπικών προκλήσεων.

Με την εφαρμογή αυτής της ολοκληρωμένης προσέγγισης, οι εκπαιδευτικοί και οι σύμβουλοι μπορούν να παρέχουν αποτελεσματικά συμβουλές και καθοδήγηση σε μαθητές που βρίσκονται σε κίνδυνο, βοηθώντας τους να ξεπεράσουν τις προκλήσεις, να επιτύχουν ακαδημαϊκά και να αναπτύξουν τις δεξιότητες και την ανθεκτικότητα που χρειάζονται για να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές τους.

Ενότητα 5.3 Διερεύνηση εναλλακτικών τρόπων εκπαίδευσης και κατάρτισης

Η εναλλακτική εκπαίδευση έχει ως στόχο να δημιουργήσει επιλογές για τους μαθητές που δεν είναι επιτυχημένοι στην τρέχουσα εκπαιδευτική τους πορεία, να τους βοηθήσει να φτάσουν στην αποφοίτηση από το λύκειο και να τους προετοιμάσει είτε για μεταδευτεροβάθμια σπουδές είτε για επαγγελματική σταδιοδρομία. Στα σημερινά εκπαιδευτικά συστήματα, υπάρχουν διάφορα μοντέλα που μπορούν να εξεταστούν για την ανάπτυξη προγραμμάτων εναλλακτικής εκπαίδευσης. Η σύλληψή τους ξεκινά από την αξιολόγηση των αναγκών των μαθητών τους που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν το σχολείο, ώστε να μπορέσουν να αναπτύξουν ένα αποτελεσματικό μοντέλο εναλλακτικής εκπαίδευσης.

Εξατομικευμένη διδασκαλία - Οι μαθησιακές εμπειρίες μπορούν να εξατομικεύονται, να διαφοροποιούνται ή να εξατομικεύονται ανάλογα με τα ενδιαφέροντα, το ρυθμό, το χρόνο μελέτης και τις προηγούμενες εμπειρίες κάθε μαθητή. Σε ένα εξατομικευμένο περιβάλλον, οι στόχοι, το περιεχόμενο,

οι μέθοδοι και ο ρυθμός μάθησης θα είναι προσαρμοσμένα στις ανάγκες του μαθητή σε μια δεδομένη στιγμή (επομένως, η εξατομίκευση περιλαμβάνει τη διαφοροποίηση και την εξατομίκευση).

Ένα σημαντικό πλεονέκτημα αυτού είναι το γεγονός ότι μπορούν να αλλάζουν και να προσαρμόζονται καθώς αλλάζουν οι ανάγκες των μαθητών. Η ισότητα θα πρέπει να είναι το κεντρικό σημείο της διαδικασίας σχεδιασμού των εναλλακτικών εκπαιδευτικών μονοπατιών, καθώς παρέχει την ευκαιρία να λάβουν επαρκή εκπαίδευση οι μαθητές που δεν πετυχαίνουν στην παραδοσιακή εκπαίδευση. Ακριβώς για το λόγο αυτό, τα μοντέλα εναλλακτικής εκπαίδευσης πρέπει να

είναι καινοτόμα, δημιουργικά και κυρίως προσαρμόσιμα.

Μερικά από τα **κοινά στοιχεία της εναλλακτικής εκπαίδευσης** περιλαμβάνουν:

- μικρές ομάδες μελέτης
- προσωπική αλληλεπίδραση με μέντορες, καθηγητές κ.λπ.
- ευέλικτος προγραμματισμός
- πολλαπλές ευκαιρίες μάθησης μέσω μαθημάτων υπό την καθοδήγηση καθηγητή, διαδικτυακών και υβριδικών μαθημάτων
- προσβάσιμο πρόγραμμα σπουδών
- ποικίλο φάσμα στρατηγικών διδασκαλίας
- ένα περιβάλλον μάθησης χωρίς αποκλεισμούς
- Ένας εναλλακτικός σχεδιασμός μπορεί να περιλαμβάνει ευέλικτα ωράρια και προγράμματα, διαφορετικές δεξιότητες και περιεχόμενο και διαφορετικές μεθόδους μάθησης.

Options for Setting – Can take place within the traditional school during the regular school day OR within the traditional school after the regular school day. Another setting option is in a separate, off-site location as a program connected to the school, or as a separate, standalone school.	Behavioral Supports – Intentional supports and processes to ensure the safety of all students and to mitigate behaviors that may interrupt the learning environment including supports for the student population adhering to the requirements of Chapter 222: An Act Relative to Student Access to Educational Services and Exclusion from School.
Duration/Time Frame for Students – Can be a temporary or permanent placement or both depending on student needs. The district decides on the goal of the pathway which may be to retain students until graduation, or it may be to transition students back to the traditional middle or high school. Districts/schools have autonomy in the entrance and exit processes of alternative education.	Academic Credit Accumulation – May focus on credit accumulation to target students who are under credited making them unable to graduate. Credit accumulation should be equitable with the traditional school setting, accelerate learning, and use various modalities that work for the students being served. Supports for credit acceleration is key to long-term academic success for some students.

Πηγή: <https://www.doe.mass.edu/alted/altedguide.docx>

Τα πιο συνηθισμένα μοντέλα εναλλακτικής εκπαίδευσης περιλαμβάνουν:

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

a) Ευέλικτη μάθηση

Προσφέρουν ευέλικτες επιλογές χρονοπρογραμματισμού ώστε να προσαρμόζονται στις επαγγελματικές υποχρεώσεις των σπουδαστών, στις προσωπικές συνθήκες και στα ενδιαφέροντα τους σε έναν συγκεκριμένο τομέα σπουδών τώρα, η προσφορά σε αυτόν τον τομέα είναι αρκετά μεγάλη, συμπεριλαμβανομένων των διαδικτυακών μαθημάτων, των απογευματινών μαθημάτων ή των προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Τα τελευταία προσφέρουν ευέλικτες επιλογές προγραμματισμού, επιτρέποντας στα άτομα να μαθαίνουν με το δικό τους ρυθμό και να διαχειρίζονται την εκπαίδευσή τους σύμφωνα με το πρόγραμμά τους.

b) Βραχυπρόθεσμα προγράμματα πιστοποιητικών:

Αυτά τα προγράμματα επικεντρώνονται σε συγκεκριμένες δεξιότητες ή ικανότητες που συνήθως απαιτούν λιγότερο χρόνο και προσπάθεια από τα παραδοσιακά προγράμματα σπουδών, επιτρέποντας στους φοιτητές να ολοκληρώνουν τις πιστωτικές μονάδες πιο γρήγορα και μειώνοντας το χρόνο αποφοίτησης. Είναι ιδανικά για άτομα που θέλουν να αποκτήσουν νέες δεξιότητες, να εμβαθύνουν σε ορισμένους τομείς ή των οποίων οι υλικοί ή οικογενειακοί πόροι δεν τους επιτρέπουν να περάσουν από το τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα.

c) Προγράμματα εναλλακτικών διπλωμάτων:

Παροχή εναλλακτικών προγραμμάτων αποφοίτησης που είναι προσαρμοσμένα στις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών που διατρέχουν κίνδυνο, όπως προγράμματα επαγγελματικής και τεχνικής εκπαίδευσης (CTE) ή προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων.

d) Πίστωση για προηγούμενη μάθηση (RPL):

Τα προγράμματα RPL επιτρέπουν στα άτομα να κερδίσουν πιστωτικές μονάδες στο κολέγιο για γνώσεις και δεξιότητες που αποκτήθηκαν μέσω προηγούμενων εμπειριών, όπως εργασία, στρατιωτική θητεία ή μη τυπική εκπαίδευση. Αυτό μπορεί να μειώσει σημαντικά το χρόνο και το κόστος για την απόκτηση πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

e) Εξατομικευμένη διδασκαλία

Οι μαθησιακές εμπειρίες μπορούν να είναι εξατομικευμένες, διαφοροποιημένες ή εξατομικευμένες (συνδυάζοντας αυτορρυθμιζόμενη, εξατομικευμένη μάθηση με ευελιξία περιεχομένου ή θέματος ώστε να ταιριάζουν στις προτιμήσεις, τα ενδιαφέροντα και τις προηγούμενες εμπειρίες κάθε μαθητή). Σε ένα πλήρως εξατομικευμένο περιβάλλον, οι μαθησιακοί στόχοι και το περιεχόμενο καθώς και οι μέθοδοι και ο ρυθμός μπορούν να ποικίλουν (συνεπώς, η εξατομικευση περιλαμβάνει διαφοροποίηση και εξατομικευση).

f) Επαγγελματική Κατάρτιση στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Ορισμένοι μαθητές του λυκείου θα επιλέξουν να μην ακολουθήσουν πανεπιστημιακό πτυχίο. Παρόλο που μπορεί να υπάρχει η φιλοδοξία να σπουδάσουν στο πανεπιστήμιο, τα μαθησιακά στυλ ορισμένων μαθητών υποστηρίζονται καλύτερα στο σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και η Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

χρήση προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης που προσφέρονται μέσω των σχολείων μπορεί να βοηθήσει στην πρόσβαση στον επιθυμητό τομέα σπουδών. Για παράδειγμα, ένας μαθητής μπορεί να επιλέξει ένα πρόγραμμα Επαγγελματική Κατάρτιση στις υπηρεσίες υγείας, στην προετοιμασία νοσηλευτικής και στη συνέχεια ένα δίπλωμα νοσηλευτικής. Αυτό μπορεί στη συνέχεια να δημιουργήσει μια πορεία προς το πανεπιστήμιο και μπορεί να υπάρχει η δυνατότητα αναγνώρισης του μαθήματος σε πανεπιστημιακό επίπεδο και εξίσωσης των πιστωτικών μονάδων που αποκτώνται με αυτόν τον τρόπο.

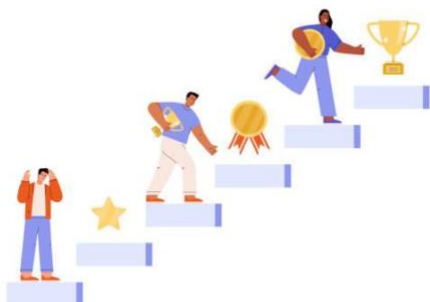
Στρατηγικές διατήρησης:

1. **Θετική ενίσχυση:** Χρησιμοποιήστε τεχνικές θετικής ενίσχυσης για να αναγνωρίσετε και να γιορτάσετε τα επιτεύγματα των μαθητών, μικρά και μεγάλα. Αυτό μπορεί να βοηθήσει στην ενίσχυση των κινήτρων και της δέσμευσης.
2. **Σημαντικές συνδέσεις:** Προώθηση ουσιαστικών συνδέσεων μεταξύ μαθητών, εκπαιδευτικών και προσωπικού. Δημιουργήστε ένα υποστηρικτικό και χωρίς αποκλεισμούς σχολικό περιβάλλον, όπου οι μαθητές αισθάνονται ότι τους εκτιμούν και τους σέβονται.
3. **Εξερεύνηση καριέρας:** Παροχή ευκαιριών για διερεύνηση και καθοδήγηση σταδιοδρομίας, βοηθώντας τους μαθητές να συνδέσουν την εκπαίδευσή τους με τις μελλοντικές τους φιλοδοξίες. Αυτό μπορεί να αυξήσει τη δέσμευση και τα κίνητρα.
4. **Κοινωνικές συνεργασίες:** Συνεργαστείτε με κοινωνικές οργανώσεις, επιχειρήσεις και εργοδότες για να παρέχετε στους μαθητές την ευκαιρία να γνωρίσουν πραγματικές εμπειρίες και ευκαιρίες απασχόλησης.
5. **Μεταδευτεροβάθμια μεταβάσεις:** Βοηθά τους μαθητές να εξασφαλίσουν μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση, επαγγελματική κατάρτιση ή ευκαιρίες απασχόλησης μετά την αποφοίτησή τους.

Με την εφαρμογή μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης που συνδυάζει τον έγκαιρο εντοπισμό, την εξατομικευμένη υποστήριξη, τις εναλλακτικές διαδρομές και τις αποτελεσματικές στρατηγικές διατήρησης, τα σχολεία μπορούν να μειώσουν σημαντικά τα ποσοστά εγκατάλειψης και να βελτιώσουν τα αποτελέσματα των μαθητών. Τα εναλλακτικά μονοπάτια εκπαίδευσης και κατάρτισης προσφέρουν στα άτομα ποικίλες και ευέλικτες επιλογές για την απόκτηση γνώσεων, δεξιοτήτων και πιστοποιητικών που μπορούν να οδηγήσουν στην επαγγελματική ανέλιξη και την προσωπική ολοκλήρωση. Αυτές οι διαδρομές ανταποκρίνονται σε διαφορετικά μαθησιακά στυλ, προτιμήσεις και συνθήκες, παρέχοντας πρόσβαση στην εκπαίδευση και την κατάρτιση πέρα από τις παραδοσιακές αίθουσες διδασκαλίας.

Οφέλη των εναλλακτικών διαδρομών:

Οι εναλλακτικές διαδρομές προσφέρουν πληθώρα ευκαιριών για άτομα που επιθυμούν να προωθήσουν την εκπαίδευση, τις δεξιότητες και τη σταδιοδρομία τους. Παρέχοντας ευέλικτες, προσβάσιμες και

προσαρμοσμένες στη βιομηχανία μαθησιακές επιλογές, αυτές οι διαδρομές δίνουν τη δυνατότητα στα άτομα να επιτύχουν τους εκπαιδευτικούς και επαγγελματικούς τους στόχους.

Ευελιξία και προσβασιμότητα: Αυτό καθιστά την εκπαίδευση πιο προσιτή σε άτομα με διαφορετικές συνθήκες και υποχρεώσεις.

Έμφαση στις πρακτικές δεξιότητες: Πολλές εναλλακτικές διαδρομές δίνουν έμφαση στις πρακτικές δεξιότητες και την πρακτική μάθηση, προετοιμάζοντας τα άτομα για άμεση απασχόληση ή συγκεκριμένους επαγγελματικούς στόχους.

Κόστος-αποτελεσματικότητα: Τα βραχυπρόθεσμα προγράμματα πιστοποιητικών, η μαθητεία και τα διαδικτυακά μαθήματα μπορούν συχνά να είναι πιο προσιτά από τα παραδοσιακά προγράμματα σπουδών, καθιστώντας τα μια βιώσιμη επιλογή για άτομα που αναζητούν οικονομικά αποδοτική εκπαίδευση και κατάρτιση.

Επαγγελματική εξέλιξη: Οι εναλλακτικές διαδρομές μπορούν να παρέχουν στα άτομα τις δεξιότητες και τα πιστοποιητικά που χρειάζονται για να προωθήσουν την καριέρα τους, να εξασφαλίσουν προαγωγές ή να μεταβούν σε νέους τομείς.

Προσωπική ανάπτυξη και εξέλιξη: Οι εναλλακτικές διαδρομές παρέχουν ευκαιρίες στα άτομα να αναπτύξουν νέες δεξιότητες, να διευρύνουν τη βάση των γνώσεών τους και να ενισχύσουν την προσωπική τους ανάπτυξη και την απασχολησιμότητά τους.

Ευθυγράμμιση με τις ανάγκες του κλάδου: Αυτό εξασφαλίζει ότι οι δεξιότητες και οι γνώσεις που αποκτώνται είναι σχετικές με τις τρέχουσες απαιτήσεις της αγοράς.

Δέσμευση: δημιουργώντας ευκαιρίες για δικτύωση, πρακτική άσκηση και τοποθέτηση σε θέσεις εργασίας.

Οι εναλλακτικές διαδρομές προσφέρουν πληθώρα ευκαιριών για άτομα που επιδιώκουν να προωθήσουν την εκπαίδευση, τις δεξιότητες και τη σταδιοδρομία τους. Παρέχοντας ευέλικτες, προσβάσιμες και προσαρμοσμένες στη βιομηχανία μαθησιακές επιλογές, αυτές οι εναλλακτικές λύσεις δίνουν τη δυνατότητα στα άτομα να επιτύχουν τους εκπαιδευτικούς και επαγγελματικούς τους στόχους.

Συμπέρασμα: Η κατανόηση των διαφόρων παραγόντων κινδύνου και του τρόπου με τον οποίο μπορούν να επηρεάσουν την επιτυχία ενός μαθητή στο σχολείο ή την απόφασή του να εγκαταλείψει το σχολείο είναι πολύ σημαντική. Ο εντοπισμός αυτών των παραγόντων και η κατανόηση των μαθητών που βρίσκονται σε κίνδυνο μπορεί να βοηθήσει τα σχολεία να αναλάβουν έγκαιρα δράση και να μειώσουν τα ποσοστά εγκατάλειψης. ένας αποτελεσματικός τρόπος σε αυτή τη διαδικασία είναι η δημιουργία ενός καθολικού εργαλείου διαλογής ή σε επίπεδο σχολείου, η εφαρμογή του και η μόνιμη προσαρμογή της πολιτικής των ενδεικνυόμενων αποτελεσμάτων.

Αναφορές:

- <https://www.caseiq.com/resources/how-identifying-at-risk-students-leads-to-success/>
- <https://www.teachhub.com/classroom-management/2021/08/how-to-support-at-risk-studentsin-your-classroom/>
- <https://www.graduateprogram.org/2019/09/the-importance-of-building-teacher-student-relationships/>
- https://melbourneinstitute.unimelb.edu.au/assets/documents/sprs-reports/2-10_Final_Report.pdf
- https://umaine.edu/edhd/alternative-pathways/chrome-extension://efaidnbmninnibpcajpcglclefindmkaj/https://en.unesco.org/sites/default/files/national_policy-final_en.pdf
- <https://www.doe.mass.edu/alted/altedguide.docx>
- https://www.researchgate.net/publication/340113943_Design_and_Validation_of_a_Questionnaire_to_Analyze_University_Dropout-CADES
- <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ978868.pdf>

Ενότητα 5.4 Το εθνικό πλαίσιο

Η Ελλάδα έχει αναπτύξει μια σειρά στρατηγικών για την αντιμετώπιση της εγκατάλειψης της επαγγελματικής κατάρτισης, μέσα από τη βελτίωση των εναλλακτικών διαδρομών και τη διατήρηση των μαθητών στο εκπαιδευτικό σύστημα. Το Στρατηγικό Πλαίσιο για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2022-2024 που εφαρμόζεται από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων δίνει ιδιαίτερη έμφαση σε μέτρα πρόληψης και παρέμβασης για τη μείωση αυτού του φαινομένου. Πιο συγκεκριμένα, περιλαμβάνει την ανάπτυξη εναλλακτικών εκπαιδευτικών διαδρομών που απευθύνονται σε άτομα με διαφορετικά ενδιαφέροντα και ικανότητες, καθώς και τη βελτίωση των μηχανισμών στήριξης για να διασφαλιστεί ότι οι μαθητές δεν θα εγκαταλείψουν στο σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης.

Ένα σημαντικό στοιχείο της εθνικής πολιτικής είναι η Αντισταθμιστική Εκπαίδευση που εισήχθη με τον Νόμο 4368/2016. Ο νόμος αυτός παρέχει ευκαιρίες σε μαθητές που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν την εκπαίδευση, προσφέροντάς τους εξειδικευμένη υποστήριξη μέσα από ενισχυτική διδασκαλία και προγράμματα συμβουλευτικής. Αυτό επιτρέπει στους μαθητές να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους και να παραμείνουν στο εκπαιδευτικό σύστημα με επιτυχία.

Επιπλέον, το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων (NQF), το οποίο εντάσσει όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και κατάρτισης, εξασφαλίζει ότι οι μαθητές μπορούν να μετακινούνται ευκολότερα μεταξύ διαφορετικών επιπέδων εκπαίδευσης και κατάρτισης. Αυτό διευκολύνει την πρόσβαση σε εναλλακτικές διαδρομές και αυξάνει τις ευκαιρίες επανένταξης για όσους έχουν εγκαταλείψει την εκπαίδευση.

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Το ελληνικό κράτος συνεργάζεται επίσης με τη ΔΥΠΑ (Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης), που προσφέρει προγράμματα κατάρτισης και μαθητείας, παρέχοντας εναλλακτικές διαδρομές για μαθητές που επιθυμούν να αποκτήσουν επαγγελματικά προσόντα και εργασιακή εμπειρία σε πραγματικό περιβάλλον εργασίας.

Αναφορές:

- Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, 2022. Στρατηγικό Πλαίσιο για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2022-2024. [online] Available at: <https://www.minedu.gov.gr>
- Ελληνική Κυβέρνηση, 2016. Νόμος 4368/2016 για την Αντισταθμιστική Εκπαίδευση. [online] Available at: https://www.kodiko.gr/nomologia/document_navigation/193501/nomos-4368-2016
- ΕΟΠΠΕΠ, 2023. Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων (NQF). [online] Available at: <https://www.eoppep.gr/index.php/el/qualifications-certification/eqf>
- ΔΥΠΑ, 2023. Προγράμματα Κατάρτισης και Μαθητείας. [online] Available at: <https://www.dypa.gov.gr>

Κεφάλαιο 6. Παρακολούθηση και αξιολόγηση των πρωτοβουλιών πρόληψης της εγκατάλειψης

Ενότητα 6.1 Πρώωρη εγκατάλειψη του σχολείου

Η αυθεντική και λειτουργική αγωγή εγκαθιδρύεται πρώτα στην οικογένεια και στη συνέχεια συνεχίζεται στο νηπιαγωγείο και το σχολείο μέσω του διδακτικού προσωπικού, το οποίο, από την ίδια του την ύπαρξη, αντιπροσωπεύει τη δύναμη του παραδείγματος.

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

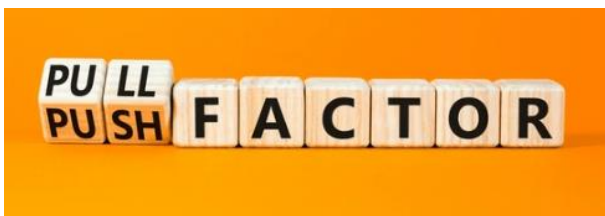
Σχολική εγκατάλειψη είναι η εγκατάλειψη του εκπαιδευτικού συστήματος και κάθε σχέσης με το σχολείο πριν από την απόκτηση επαγγελματικών προσόντων. Αυτοί που εγκαταλείπουν το σχολείο είναι όσοι έχουν χάσει πολλά μαθήματα ή έχουν προβλήματα συμπεριφοράς για τα οποία έχουν τιμωρηθεί στο παρελθόν, σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό κάθε σχολείου.

Η εγκατάλειψη του σχολείου είναι ακόμη πιο προβληματική όταν συμβαίνει στις τελευταίες τάξεις, επειδή τόσο ο πάροχος, το εκπαιδευτικό σύστημα, όσο και ο ωφελούμενος, ο μαθητής, έχουν δαπανήσει αρκετούς πόρους για να φτάσουν σε ένα σημείο όπου οι οικονομικές και πνευματικές προσπάθειες και των δύο μερών δεν έχουν υλοποιηθεί.

Δυστυχώς, το σχολείο δεν θεωρείται πλέον ως πυλώνας της κοινωνίας σε ορισμένες ιεραρχίες, καθώς θεωρείται χάσιμο χρόνου που δεν εξασφαλίζει μέλλον, προτιμώντας το άμεσο υλικό κέρδος. Και όλα αυτά ξεκινούν από το σπίτι, από την οικογένεια, σχηματίζοντας έτσι έναν φαύλο κύκλο.

Ενώ το ζήτημα της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου έχει λάβει όλο και μεγαλύτερη προσοχή, δεν υπάρχει ένας ενιαίος, καθολικά συμφωνημένος ορισμός. Ο ορισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποκλίνει από άλλους διεθνείς και πολλούς εθνικούς ορισμούς. Η ΕΕ ορίζει τους πρόωρα εγκαταλείποντες το σχολείο ως τους νέους 18-24 ετών που δεν έχουν προχωρήσει πέρα από την κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και δεν είναι επί του παρόντος εγγεγραμμένοι σε περαιτέρω εκπαίδευση ή κατάρτιση. Ως εγκατάλειψη του σχολείου ορίζεται η εγκατάλειψη του σχολείου χωρίς να έχει ολοκληρώσει το λύκειο ή ένα ισοδύναμο πιστοποιητικό, όπως το πιστοποιητικό γενικής εκπαιδευτικής ανάπτυξης (GED).

Το αίσθημα ότι δεν είναι ευπρόσδεκτοι ή ότι δεν αντιμετωπίζουν προκλήσεις μπορεί να οδηγήσει πολλούς νέους στην απομάκρυνση από την εκπαίδευση ή την κατάρτιση. Αυτή η απομάκρυνση μπορεί να εκδηλωθεί ως εγκατάλειψη. Ωστόσο, οι λόγοι που την προκαλούν είναι ποικίλοι. Οι νέοι προέρχονται από ποικίλα υπόβαθρα και οι αποφάσεις τους να εγκαταλείψουν ή να μην επιτύχουν επαρκώς δεν βασίζονται πάντα στους ίδιους παράγοντες, ούτε οι παράγοντες αυτοί είναι εγγενώς αρνητικοί. Αυτό αναδεικνύει το γεγονός ότι οι πρόωρα εγκαταλείποντες το σχολείο δεν είναι μια ομοιογενής ομάδα. Συχνά, ένας συνδυασμός **παραγόντων ώθησης** (αρνητικές εμπειρίες) και **παραγόντων έλξης** (εξωτερικές ευκαιρίες) επηρεάζει τις αποφάσεις τους²⁶. Ενώ ορισμένοι νέοι είναι αναμφίβολα πιο ευάλωτοι στο να εγκαταλείψουν το σχολείο, οι λόγοι της αποχώρησης είναι σύνθετοι και πολύπλευροι.

²⁶ Doll, J. J., Eslami, Z., & Walters, L. (2013). Κατανόηση των λόγων για τους οποίους οι μαθητές εγκαταλείπουν το Λύκειο, σύμφωνα με τις δικές τους αναφορές: Σπρώχνουν ή τραβούν ή πέφτουν έξω; Μια συγκριτική ανάλυση επτά εθνικών αντιπροσωπευτικών ερευνών. Sage Open, 3(4). <https://doi.org/10.1177/2158244013503834>
Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Σύμφωνα με τον Τζόρνταν²⁷, οι μαθητές μπορούν να πιεστούν να εγκαταλείψουν τη σχολική φοίτηση λόγω δύο βασικών δυνάμεων: των παραγόντων ώθησης και των παραγόντων έλξης. Οι παράγοντες ώθησης προέρχονται από το ίδιο το σχολικό περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων των απαιτητικών τεστ, των αυστηρών πολιτικών παρουσίας και πειθαρχίας ή των συνεπειών για κακή συμπεριφορά. Αυτές οι αρνητικές εμπειρίες μπορούν να ωθήσουν τους μαθητές μακριά από το σχολείο. Οι παράγοντες έλξης, ωστόσο, προέρχονται από τις προσωπικές συνθήκες ενός μαθητή. Οι οικονομικές ανησυχίες, η ανάγκη για εργασία, οι οικογενειακές αλλαγές ή ακόμη και τα θέματα υγείας μπορούν να γίνουν πιο σημαντικά από το σχολείο, απομακρύνοντας τελικά έναν μαθητή από την ολοκλήρωση της εκπαίδευσής του.

Μια κοινή τάση είναι ότι περισσότεροι νέοι άνδρες εγκαταλείπουν τις σπουδές τους από ό,τι οι γυναίκες. Η έρευνα δείχνει επίσης ότι οι μειονοτικές εθνοτικές ομάδες και οι μετανάστες είναι πιο πιθανό να εγκαταλείψουν πρόωρα το σχολείο σε πολλές χώρες. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τις κοινότητες των Ρομά και των ταξιδιωτών, οι οποίοι συχνά θεωρούνται υψηλού κινδύνου. Τα διαχωρισμένα σχολεία, με χαμηλές προσδοκίες και εκπαιδευτικούς που δεν έχουν εκπαιδευτεί για να χειρίζονται διαφορετικές τάξεις, μπορούν να επιδεινώσουν το πρόβλημα αυτό. Η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου είναι επίσης πιο συχνή στις περιοχές των εσωτερικών πόλεων σε όλη την Ευρώπη.

Πέρα από αυτούς τους παράγοντες σε επίπεδο ομάδας, τα ατομικά χαρακτηριστικά, το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο και οι εξωτερικές συνθήκες παίζουν ρόλο στην απομάκρυνση από το σχολείο. Οι παράγοντες αυτοί συχνά αλληλεπιδρούν με πολύπλοκους τρόπους, επηρεάζοντας την απόφαση ενός μαθητή να εγκαταλείψει πρόωρα την εκπαίδευση.

Ενώ οι παράγοντες ώθησης και έλξης εξηγούν γιατί οι μαθητές εγκαταλείπουν ενεργά το σχολείο, οι Watt και Roessingh²⁸ εντόπισαν έναν τρίτο παράγοντα: "αποχώρηση". Αυτό συμβαίνει όταν ένας μαθητής, ελλείψει επαρκούς υποστήριξης, βιώνει χαμηλή ακαδημαϊκή πρόοδο, απάθεια ή απογοήτευση. Σε αντίθεση με τους παράγοντες ώθησης (σχολική πίεση) ή τους παράγοντες έλξης (εξωτερικές ανάγκες), η αποχώρηση είναι μια σταδιακή διαδικασία. Οι μαθητές αποσυνδέονται χωρίς να εξαναγκάζονται ή να παρασύρονται. Αυτή η αποδέσμευση τους οδηγεί τελικά στην πλήρη εξαφάνιση από το εκπαιδευτικό σύστημα.

Η βασική διαφορά μεταξύ αυτών των παραγόντων έγκειται στο ποιος ή τι οδηγεί στην εγκατάλειψη. Οι παράγοντες ώθησης περιλαμβάνουν το σχολείο που ενεργεί ως παράγοντας, επιβάλλοντας συνέπειες που ωθούν τους μαθητές να εγκαταλείψουν. Οι παράγοντες έλξης περιλαμβάνουν τον μαθητή ως παράγοντα, ο οποίος παρασύρεται από εξωτερικά θέλγητρα ή περισπασμούς. Οι παράγοντες εγκατάλειψης, ωστόσο, δεν έχουν σαφή παράγοντα. Πρόκειται για περιστάσεις πέρα από τον έλεγχο είτε του μαθητή είτε του σχολείου, που οδηγούν σε σταδιακή αποδυνάμωση της σύνδεσης του μαθητή με το σχολείο. Ενώ οι παράγοντες έλξης και αποχώρησης μπορεί να φαίνονται παρόμοιοι λόγω της δράσης του

²⁷ Jordan W. J., Lara J., McPartland J. M. (1994). Διερεύνηση της πολυπλοκότητας των αιτιωδών δομών της πρόωρης εγκατάλειψης. Baltimore, MD: Center for Research on Effective Schooling for Disadvantaged Students, The John Hopkins University.

²⁸ Watt D., Roessingh H. (1994). Μερικά κερδίζεις, τα περισσότερα χάνεις: (1988-1993). *English Quarterly*, 26, 5-7.

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

μαθητή, οι παράγοντες έλξης περιλαμβάνουν μια σαφή, επιθυμητή έλξη που παρασύρει τον μαθητή μακριά, σε αντίθεση με την παθητική απομάκρυνση που παρατηρείται στην αποχώρηση.

Δραστηριότητα

Επιλέξτε ένα πραγματικό σενάριο πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και εφαρμόστε την ανάλυσή σας για τους παράγοντες ώθησης, έλξης και αποχώρησης σε κάθε ένα από αυτά. Εξηγήστε πώς αυτοί οι παράγοντες θα μπορούσαν να αλληλεπιδράσουν και να οδηγήσουν στην απόφαση να εγκαταλείψει το σχολείο.

Η σημασία της παρακολούθησης και της αξιολόγησης

Οι πρωτοβουλίες πρόληψης της σχολικής διαρροής είναι προγράμματα και στρατηγικές που εφαρμόζονται από σχολεία, κοινότητες και οργανισμούς για τη μείωση του αριθμού των μαθητών που εγκαταλείπουν το σχολείο πριν ολοκληρώσουν την εκπαίδευσή τους. Οι πρωτοβουλίες αυτές απευθύνονται σε μαθητές που θεωρούνται ότι κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν το σχολείο και στοχεύουν στην αντιμετώπιση των υποκείμενων παραγόντων που συμβάλλουν στην εγκατάλειψή τους. Η αποτελεσματικότητα μιας πρωτοβουλίας πρόληψης της εγκατάλειψης εξαρτάται από διάφορους παράγοντες, όπως οι ειδικές ανάγκες του μαθητικού πληθυσμού, οι διαθέσιμοι πόροι και η δέσμευση της σχολικής κοινότητας. Με την εφαρμογή μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης που αντιμετωπίζει τις ακαδημαϊκές, κοινωνικές και συναισθηματικές ανάγκες των μαθητών, οι πρωτοβουλίες πρόληψης της σχολικής εγκατάλειψης μπορούν να διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο στην εξασφάλιση ότι όλοι οι μαθητές θα έχουν την ευκαιρία να επιτύχουν στο σχολείο.

Η παρακολούθηση και η αξιολόγηση είναι απαραίτητες για τα προγράμματα αυτά. Παρέχοντας πληροφορίες που βασίζονται σε δεδομένα, συμβάλλουν στη βελτίωση του προγράμματος, στην κατανομή των πόρων και, τελικά, στην αύξηση της επιτυχίας των φοιτητών. Έχουμε εντοπίσει πέντε κατευθύνσεις στις οποίες δρα το στοιχείο της παρακολούθησης και αξιολόγησης: μέτρηση της αποτελεσματικότητας, κατανομή πόρων, βελτίωση του προγράμματος, βιωσιμότητα του προγράμματος και λογοδοσία και διαφάνεια. Σύντομα θα περιγράψουμε λεπτομερώς καθεμία από αυτές τις κατευθύνσεις.

Η μέτρηση της αποτελεσματικότητας επικεντρώνεται στην παρακολούθηση της προόδου και στον εντοπισμό των αποτελεσμάτων. Χωρίς παρακολούθηση και αξιολόγηση, είναι δύσκολο να προσδιοριστεί αν ένα πρόγραμμα μειώνει πραγματικά τα ποσοστά εγκατάλειψης. Τα δεδομένα επιτρέπουν την παρακολούθηση των αλλαγών στα ποσοστά εγκατάλειψης με την πάροδο του χρόνου και την αξιολόγηση του αντίκτυπου του προγράμματος. Η αξιολόγηση βοηθά στον εντοπισμό των στοιχείων του προγράμματος που είναι πιο αποτελεσματικά για τη διατήρηση της συμμετοχής των μαθητών. Αυτό επιτρέπει προσαρμογές και βελτιώσεις για τη μεγιστοποίηση του αντίκτυπου του προγράμματος.

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Η κατανομή πόρων αναφέρεται σε μια στρατηγική κατά την οποία οι πόροι ιεραρχούνται και κατανέμονται στρατηγικά. Τα προγράμματα πρόληψης της εγκατάλειψης συχνά απαιτούν σημαντικούς πόρους. Τα δεδομένα παρακολούθησης και αξιολόγησης συμβάλλουν στη δικαιολόγηση της χρηματοδότησης των προγραμμάτων, αποδεικνύοντας την αποτελεσματικότητά τους και την απόδοση της επένδυσης. Τα δεδομένα μπορούν να αποκαλύψουν ποια προγράμματα λειτουργούν καλύτερα για συγκεκριμένες ομάδες μαθητών, επιτρέποντας τη στρατηγική κατανομή των πόρων εκεί όπου μπορούν να έχουν τον σημαντικότερο αντίκτυπο.

Η συνιστώσα **βελτίωσης του προγράμματος** εντοπίζει τις αδυναμίες και προσαρμόζει το πρόγραμμα στις εξελισσόμενες ανάγκες. Η αξιολόγηση βοηθά στην αποκάλυψη αδυναμιών στο σχεδιασμό ή την εφαρμογή του προγράμματος. Αυτό επιτρέπει προσαρμογές για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των αναγκών των φοιτητών και τη βελτίωση της συνολικής ποιότητας του προγράμματος. Οι ανάγκες και οι προκλήσεις των μαθητών μπορεί να εξελίσσονται με την πάροδο του χρόνου. Τα δεδομένα παρακολούθησης βοηθούν στον εντοπισμό αυτών των μεταβολών και επιτρέπουν τις τροποποιήσεις του προγράμματος ώστε να παραμείνουν συναφείς και αποτελεσματικές.

Όσον αφορά τη **βιωσιμότητα του προγράμματος**, τα δεδομένα της αξιολόγησης μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να υποστηρίξουν τη συνέχιση του προγράμματος και να εξασφαλίσουν συνεχή χρηματοδότηση. Με την τεκμηρίωση επιτυχημένων πρακτικών, τα δεδομένα αξιολόγησης μπορούν να βοηθήσουν στην αναπαραγωγή αποτελεσματικών προγραμμάτων σε άλλα σχολεία και κοινότητες.

Η διαφάνεια της συνιστώσας της λογοδοσίας είναι πολύ σημαντική, διότι δείχνει στους ενδιαφερόμενους φορείς, όπως οι γονείς, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής και τα μέλη της κοινότητας, πληροφορίες σχετικά με την αποτελεσματικότητα του προγράμματος και τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιούνται οι πόροι. Η αξιολόγηση μπορεί να αναδείξει τους τομείς στους οποίους απαιτείται έρευνα για την καλύτερη κατανόηση του τι λειτουργεί στην πρόληψη της εγκατάλειψης του σχολείου.

Ενότητα 6.2 Το εννοιολογικό πλαίσιο

Παράγοντες κινδύνου για σχολική εγκατάλειψη

Τα αίτια της σχολικής εγκατάλειψης είναι ποικίλα και πολυάριθμα, η προέλευσή τους μπορεί να είναι ατομική, οικονομική ή κοινωνική. Μιλάμε συγκεκριμένα για τη δυσπροσαρμογή του μαθητή στη μαθησιακή δραστηριότητα που πραγματοποιείται στο σχολικό περιβάλλον, αλλά και για τη δυσπροσαρμογή του σχολείου σε εσωτερικούς παράγοντες: βιολογικούς, ψυχολογικούς και εξωτερικούς: οικονομικούς, πολιτιστικούς. Η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου είναι αποτέλεσμα ενός κοκτέιλ εσωτερικών αιτιών, όπως η σχολική ανωριμότητα, η συναισθηματική αστάθεια, οι διαταραχές συμπεριφοράς κ.λπ. και εξωτερικών αιτιών (οικονομικής φύσης: επισφαλής οικογενειακή κατάσταση, έλλειψη ρούχων και παπουτσιών, συνθήκες διαβίωσης, οικογενειακή διάλυση, έλλειψη βοήθειας για μάθηση).

Οι επιμέρους παράγοντες κινδύνου είναι οι ακαδημαϊκές δυσκολίες (χαμηλοί βαθμοί, μαθησιακές δυσκολίες, έλλειψη ενδιαφέροντος για τις σχολικές εργασίες), θέματα συμπεριφοράς (συχνές απουσίες, διασπαστική συμπεριφορά, πειθαρχικά προβλήματα), προβλήματα ψυχικής υγείας (άγχος, κατάθλιψη, χαμηλή αυτοεκτίμηση, δυσκολία συγκέντρωσης), προκλήσεις σωματικής υγείας (χρόνιες ασθένειες, αναπηρίες, συχνές απουσίες λόγω προβλημάτων υγείας) ή κίνητρα και δέσμευση (έλλειψη ενδιαφέροντος για το σχολείο, κακές συνήθειες μελέτης, δυσκολία στο να θέσει στόχους).

Όσον αφορά τους οικονομικούς και κοινωνικούς παράγοντες, μπορούμε να αναφέρουμε τις υλικές δυσκολίες της οικογένειας, ιδίως στην περίπτωση των μεγάλων, ανοργάνωτων οικογενειών, που στερούνται πόρων, που αντιμετωπίζουν προβλήματα με την παροχή επαρκούς ρουχισμού για όλα τα παιδιά και που μερικές φορές αισθάνονται την ανάγκη για εργασία (είτε στο χωράφι είτε στο νοικοκυριό). Η αποδιοργάνωση της οικογένειας οδηγεί σε υλικές δυσκολίες. Παράγοντες όπως ο αλκοολισμός, το διαζύγιο ή η βία στην οικογένεια αποτελούν ενδείξεις που αντιπροσωπεύουν την απόφαση για εγκατάλειψη. Επίσης, άλλοι παράγοντες μπορεί να είναι ένα υπερβολικά ανεκτικό οικογενειακό κλίμα, η έλλειψη γονικής εξουσίας ή η δεσποτική ή, αντίθετα, αδιάφορη στάση εκείνων που θα έπρεπε να προσφέρουν ένα τέλειο πρότυπο συμπεριφοράς για την ομαλή ένταξη στην κοινωνία και τη ζωή.

Πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το εκπαιδευτικό μοντέλο που προσφέρουν οι γονείς και τα αδέρφια. Τις περισσότερες φορές, οι μαθητές που δεν θέλουν να σπουδάσουν προέρχονται από οικογένειες όπου οι γονείς έχουν το πολύ οκτώ τάξεις. Υπάρχουν, βέβαια, και εξαιρέσεις. Το εκπαιδευτικό μοντέλο που προσφέρουν τα αδέρφια έχει πολύ μεγαλύτερη επιρροή. Οικογένειες με μεγαλύτερα αδέρφια που εγκατέλειψαν νωρίς το σχολείο τείνουν να αναπαράγουν το μοντέλο για τα μικρότερα αδέρφια τους.

Ένας άλλος παράγοντας κινδύνου είναι η είσοδος στην αγορά εργασίας. Ακόμη και αν μιλάμε για προσωρινές θέσεις εργασίας, όπως η ημερήσια εργασία ή η εργασία του Σαββατοκύριακου, ή αν φτάσουμε στα άκρα και αναφέρουμε την επαιτεία ή την πορνεία, δραστηριότητες που βρίσκονται στα όρια του νόμου, αυτοί είναι παράγοντες κινδύνου που συνήθως οδηγούν στην εγκατάλειψη του σχολείου προς όφελος αυτών των δραστηριοτήτων που αποφέρουν άμεσο εισόδημα.

Αντί να εστιάζουμε στους μαθητές που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο ως "ομαδικό πρόβλημα", θα πρέπει να αντιμετωπίσουμε το ίδιο το ζήτημα της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, διότι οι μαθητές εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο για διάφορους λόγους και δεν αντιμετωπίζουν όλοι τους αυτόματα περιθωριοποίηση κατά τη μετάβασή τους στην εργασία ή την περαιτέρω εκπαίδευση. Τα σχολεία μπορούν να εξοπλίσουν τους μαθητές με τις γνώσεις και τις δεξιότητες που χρειάζονται για να ξεπεράσουν τους πιθανούς κινδύνους, επιτρέποντάς τους να φύγουν καλά προετοιμασμένοι. Ως εκ τούτου, η αντιμετώπιση των αναγκών αυτών των μαθητών θα πρέπει να αποτελέσει ιδιαίτερη εστίαση.

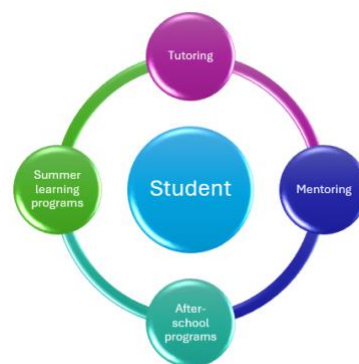
Τύποι πρωτοβουλιών πρόληψης της εγκατάλειψης του σχολείου

Τα προγράμματα πρόληψης της σχολικής εγκατάλειψης προσφέρουν μια σανίδα σωτηρίας στους μαθητές που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν πρόωρα το σχολείο. Τα προγράμματα αυτά μπορούν να λάβουν διάφορες μορφές και να εφαρμοστούν σε σχολεία και κοινοτικά κέντρα και να απευθύνονται σε

μεμονωμένους μαθητές που κινδυνεύουν ή σε ολόκληρα σχολεία με χαμηλά ποσοστά αποφοίτησης. Υπάρχουν διάφοροι τύποι προγραμμάτων πρόληψης της εγκατάλειψης: προγράμματα ακαδημαϊκής υποστήριξης, προγράμματα κοινωνικής-συναισθηματικής μάθησης, προγράμματα επαγγελματικού προσανατολισμού, προγράμματα εμπλοκής της οικογένειας ή πρωτοβουλίες βελτίωσης του σχολικού κλίματος.

Τα προγράμματα ακαδημαϊκής υποστήριξης, όπως η διδασκαλία και η καθοδήγηση, τα εξωσχολικά προγράμματα ή τα καλοκαιρινά προγράμματα μάθησης, περιλαμβάνουν ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών που έχουν σχεδιαστεί για να βοηθήσουν τους μαθητές να επιτύχουν. Αυτά περιλαμβάνουν ατομική διδασκαλία ή διδασκαλία σε μικρές ομάδες, η οποία παρέχει στοχευμένη υποστήριξη σε συγκεκριμένα μαθήματα ή δεξιότητες μελέτης. Οι μέντορες μπορούν επιπλέον να προσφέρουν καθοδήγηση και ενθάρρυνση. Τα εξωσχολικά προγράμματα επεκτείνουν τη μάθηση πέραν της σχολικής ημέρας, ενισχύοντας τα βασικά μαθήματα, προσφέροντας ακαδημαϊκή βοήθεια και δημιουργώντας ένα ασφαλές και υποστηρικτικό περιβάλλον. Τα προγράμματα θερινής μάθησης γεφυρώνουν το θερινό μαθησιακό κενό, προσφέροντας ακαδημαϊκό εμπλουτισμό και αποτρέποντας την οπισθοδρόμηση των γνώσεων και των δεξιοτήτων. Τα συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης εντοπίζουν έγκαιρα τους μαθητές που κινδυνεύουν από ακαδημαϊκή αποτυχία, επιτρέποντας στοχευμένες παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση των συγκεκριμένων αναγκών τους.

Στην κατηγορία των **προγραμμάτων κοινωνικής-συναισθηματικής μάθησης** θα μπορούσαμε να αναφέρουμε τις υπηρεσίες συμβουλευτικής, που παρέχονται ατομικά ή ομαδικά, για την αντιμετώπιση προβλημάτων ψυχικής υγείας που μπορεί να επηρεάσουν τη σχολική δέσμευση και τις επιδόσεις. Τα προγράμματα κοινωνικής-συναισθηματικής μάθησης βοηθούν τους μαθητές να αναπτύξουν βασικές δεξιότητες όπως η αυτογνωσία, η αυτοδιαχείριση, η υπεύθυνη λήψη αποφάσεων, η κοινωνική ευαισθητοποίηση και οι δεξιότητες σχέσεων. Αυτές οι δεξιότητες μπορούν να βελτιώσουν τις ακαδημαϊκές επιδόσεις, να μειώσουν τα προβλήματα συμπεριφοράς και να προωθήσουν ένα θετικό σχολικό κλίμα.

Τα **προγράμματα επαγγελματικού προσανατολισμού** θα μπορούσαν να βοηθήσουν τους μαθητές να εντοπίσουν τα ενδιαφέροντα, τις κλίσεις και τις πιθανές επαγγελματικές τους πορείες, να παρέχουν εμπειρίες από τον πραγματικό κόσμο (όπως πρακτική άσκηση ή παρακολούθηση θέσεων εργασίας) που

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

συνδέουν τη μάθηση στην τάξη με μελλοντικές σταδιοδρομίες και παρακινούν τους μαθητές να παραμείνουν στο σχολείο ή να εφοδιάσουν τους μαθητές με τις πληροφορίες και τις δεξιότητες που χρειάζονται για να υποβάλουν με επιτυχία αίτηση για κολέγιο ή επαγγελματική κατάρτιση.

Τα προγράμματα εμπλοκής της οικογένειας αποσκοπούν στην ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ σχολείων και οικογενειών για την υποστήριξη της επιτυχίας των μαθητών. Τα προγράμματα αυτά προσφέρουν μια ποικιλία πρωτοβουλιών, όπως εργαστήρια για τη συμμετοχή των γονέων που εφοδιάζουν τις οικογένειες με στρατηγικές για την υποστήριξη της μάθησης στο σπίτι και την καλλιέργεια θετικού μαθησιακού περιβάλλοντος. Με αυτόν τον τρόπο καλλιεργούνται ισχυροί δίαυλοι επικοινωνίας σχολείου-οικογένειας που επιτρέπουν τη συνεργατική επίλυση προβλημάτων που αφορούν τις ανάγκες των μαθητών.

Οι **πρωτοβουλίες για τη βελτίωση του σχολικού κλίματος** συνιστώνται ανεπιφύλακτα, διότι επικεντρώνονται στη δημιουργία ενός θετικού και υποστηρικτικού μαθησιακού περιβάλλοντος για όλους τους μαθητές. Αυτό περιλαμβάνει την εφαρμογή προγραμμάτων κατά του εκφοβισμού για την εξασφάλιση μιας ασφαλούς και χωρίς αποκλεισμούς ατμόσφαιρας όπου ο εκφοβισμός και η παρενόχληση αποθαρρύνονται ενεργά και, επίσης, για την παροχή ενός σχολικού πλαισίου για την προώθηση της καλής συμπεριφοράς και τη συνεπή αντιμετώπιση πειθαρχικών ζητημάτων. Μια ποικιλία εξωσχολικών δραστηριοτήτων, όπως λέσχες και αθλήματα, θα μπορούσαν να προσφέρονται για την προώθηση της δέσμευσης των μαθητών, την ανάπτυξη ταλέντων και την καλλιέργεια της αίσθησης του ανήκειν στη σχολική κοινότητα.

Δραστηριότητα

Εξετάστε το ρόλο της τεχνολογίας στην πρόληψη της σχολικής διαρροής. Πώς μπορεί να χρησιμοποιηθεί η τεχνολογία για την υποστήριξη της ακαδημαϊκής επιτυχίας, της κοινωνικής σύνδεσης και της ευημερίας των μαθητών;

Βασικοί δείκτες απόδοσης (KPIs)

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Κατά την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων πρόληψης της εγκατάλειψης, είναι σημαντικό να παρακολουθείτε τους σχετικούς Βασικούς Δείκτες Απόδοσης (KPIs)²⁹. Οι δείκτες αυτοί παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με τον αντίκτυπο και την επιτυχία του προγράμματος. Οι καταλληλότεροι δείκτες KPI εξαρτώνται από τους συγκεκριμένους σκοπούς και στόχους του προγράμματος πρόληψης. Είναι σημαντικό να επιλέξετε έναν συνδυασμό KPIs που παρέχουν μια ολοκληρωμένη εικόνα της αποτελεσματικότητας τόσο σε επίπεδο μαθητών όσο και σε επίπεδο προγράμματος.

Οι δείκτες απόδοσης σε επίπεδο μαθητή αξιολογούν τον αντίκτυπο του προγράμματος στην επιτυχία του κάθε μαθητή. Αυτοί οι δείκτες περιλαμβάνουν τις ακαδημαϊκές επιδόσεις, οι οποίες μετρώνται από τις αλλαγές στους βαθμούς των βασικών μαθημάτων και τις βαθμολογίες των τυποποιημένων εξετάσεων. Επιπλέον, η αποτελεσματικότητα του προγράμματος αξιολογείται με την παρακολούθηση των μεταβολών στα ποσοστά παρουσίας των μαθητών, τις πειθαρχικές παραπομπές και τα ποσοστά διατήρησης, τα οποία παρακολουθούν τον αριθμό των μαθητών που παραμένουν εγγεγραμμένοι και αποφοιτούν εγκαίρως.

Οι δείκτες απόδοσης σε επίπεδο προγράμματος αξιολογούν τη συνολική αποτελεσματικότητα και τον αντίκτυπο του προγράμματος. Η αξιολόγηση αυτή εξετάζει διάφορους παράγοντες, όπως η ολοκλήρωση του προγράμματος, η ικανοποίηση των εκπαιδευτικών και των μαθητών και η αποδοτικότητα κόστους. Τα ποσοστά ολοκλήρωσης του προγράμματος παρακολουθούν το ποσοστό των μαθητών που συμμετέχουν πλήρως στο πρόγραμμα πρόληψης και οι έρευνες ικανοποίησης των μαθητών και των εκπαιδευτικών μετράνε τις εμπειρίες των συμμετεχόντων με το περιεχόμενο του προγράμματος, την παράδοση, την παρεχόμενη υποστήριξη, τους πόρους, την κατάρτιση και τη συνολική υποστήριξη. Η ανάλυση κόστους-αποτελεσματικότητας αξιολογεί την οικονομική αποδοτικότητα του προγράμματος εξετάζοντας το κόστος ανά μαθητή που εξέρχεται επιτυχώς από το πρόγραμμα ή επιδεικνύει σημαντική βελτίωση.

Συνιστάται ιδιαίτερα να αναλύονται τα δεδομένα ανά δημογραφικά στοιχεία των μαθητών, συμπεριλαμβανομένου του επιπέδου της τάξης, της εθνικότητας και του κοινωνικοοικονομικού υπόβαθρου, για να προσδιοριστεί η αποτελεσματικότητα του προγράμματος σε όλες τις ομάδες μαθητών και να παρακολουθούνται τα μακροπρόθεσμα αποτελέσματα των αποφοίτων του προγράμματος όσον αφορά την περαιτέρω εκπαίδευση ή την απασχόληση για να αξιολογηθεί ο διαρκής αντίκτυπος του προγράμματος. Ποιοτικά μέτρα, όπως έρευνες, ομάδες εστίασης και συνεντεύξεις, μπορούν να παράσχουν πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με τις εμπειρίες των μαθητών και των εκπαιδευτικών στο πλαίσιο του προγράμματος.

²⁹ Ο ΚΔΑ είναι ένα μετρήσιμο μέτρο της απόδοσης σε βάθος χρόνου για έναν συγκεκριμένο στόχο. Οι KPI παρέχουν στόχους για τις ομάδες που πρέπει να επιδιώκουν, ορόσημα για τη μέτρηση της προόδου και πληροφορίες που βοηθούν τους ανθρώπους σε ολόκληρο τον οργανισμό να λαμβάνουν καλύτερες αποφάσεις. Από τα οικονομικά και το ανθρώπινο δυναμικό έως το μάρκετινγκ και τις πωλήσεις, οι βασικοί δείκτες απόδοσης βοηθούν κάθε τομέα της επιχείρησης να προχωρήσει σε στρατηγικό επίπεδο.

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Ενότητα 6.3 Μεθοδολογία παρακολούθησης και αξιολόγησης

Η μεθοδολογία παρακολούθησης και αξιολόγησης ενός προγράμματος πρόληψης της σχολικής διαρροής είναι μια συστηματική διαδικασία συλλογής δεδομένων, ανάλυσης πληροφοριών και αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας του προγράμματος όσον αφορά τη μείωση των ποσοστών μαθητικής διαρροής.

Πρέπει να ληφθούν ορισμένα βασικά μέτρα:

1. Σκοποί και στόχοι του προγράμματος: χωρίς σαφείς στόχους, είναι αδύνατο να αξιολογηθεί με ακρίβεια η αποτελεσματικότητα του προγράμματος. Οι καθορισμένοι στόχοι παρέχουν σημεία αναφοράς βάσει των οποίων μπορεί να μετρηθεί η πρόοδος και να διαπιστωθεί αν το πρόγραμμα κάνει πράγματι τη διαφορά στη μείωση των ποσοστών εγκατάλειψης. Γι' αυτό είναι σημαντικό να καθοριστεί με σαφήνεια ο γενικός στόχος του προγράμματος (π.χ. μείωση των ποσοστών εγκατάλειψης κατά Χ% εντός Υ ετών), να καθοριστούν συγκεκριμένοι, μετρήσιμοι, εφικτοί, σχετικοί και χρονικά περιορισμένοι (SMART) στόχοι για βασικούς τομείς όπως οι ακαδημαϊκές επιδόσεις, η φοίτηση ή η κοινωνικο-συναισθηματική ευημερία. Οι καλά καθορισμένοι στόχοι και σκοποί θέτουν μια σαφή κατεύθυνση για το πρόγραμμα, περιγράφοντας τι επιδιώκει να επιτύχει. Αυτό καθοδηγεί όλους τους εμπλεκόμενους φορείς - εκπαιδευτικούς, προσωπικό του προγράμματος και μαθητές - προς έναν κοινό σκοπό.

Τα δεδομένα παρακολούθησης και αξιολόγησης, σε σχέση με τους καθορισμένους στόχους, μπορούν να αποκαλύψουν τους τομείς στους οποίους το πρόγραμμα χρειάζεται βελτίωση. Αυτό επιτρέπει την προσαρμογή των στρατηγικών του προγράμματος και διασφαλίζει τη συνεχή βελτίωση προς την επίτευξη των στόχων του.

Στην ουσία, ο καθορισμός των στόχων και των σκοπών του προγράμματος αποτελεί τη βάση για ολόκληρη τη μεθοδολογία M&E. Εξασφαλίζει ότι όλες οι δραστηριότητες του προγράμματος, οι προσπάθειες συλλογής δεδομένων και η ανάλυση είναι ευθυγραμμισμένες προς την επίτευξη του απώτερου στόχου του προγράμματος - τη μείωση των ποσοστών εγκατάλειψης και τη διατήρηση των μαθητών στην πορεία προς την αποφοίτηση.

2. Εργαλεία παρακολούθησης και αξιολόγησης

Αναφέρεται στη διαδικασία επιλογής των καταλληλότερων μεθόδων για τη συλλογή δεδομένων σχετικά με την αποτελεσματικότητα του προγράμματος. Τα εργαλεία αυτά θα βοηθήσουν στην αξιολόγηση του κατά πόσον το πρόγραμμα επιτυγχάνει τους στόχους και τους σκοπούς του όσον αφορά τη μείωση των ποσοστών εγκατάλειψης. Υπάρχουν δύο κύριες κατηγορίες εργαλείων συλλογής δεδομένων: τα ποσοτικά δεδομένα και τα ποιοτικά δεδομένα.

Τα ποσοτικά δεδομένα αναφέρονται σε αριθμητικά δεδομένα που μπορούν να αναλυθούν στατιστικά, όπως: βαθμολογίες τυποποιημένων εξετάσεων, βαθμοί σε βασικά μαθήματα, παρουσιολόγιο, ποσοστά αποφοίτησης, πειθαρχικές αναφορές. Τα **ποιοτικά δεδομένα** αναφέρονται σε περιγραφικά δεδομένα που παρέχουν πληροφορίες για εμπειρίες, αντιλήψεις και απόψεις. Στην κατηγορία αυτή μπορούν να συμπεριληφθούν: έρευνες (μαθητές, εκπαιδευτικοί, προσωπικό του προγράμματος), ομάδες εστίασης,

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

συνεντεύξεις (μαθητές, εκπαιδευτικοί, προσωπικό του προγράμματος), παρατηρήσεις του προγράμματος.

Η επιλογή των εργαλείων εξαρτάται από τους συγκεκριμένους στόχους και σκοπούς του προγράμματος πρόληψης της σχολικής διαρροής. Πρέπει να ληφθούν υπόψη ορισμένα ερωτήματα: Ποιες πληροφορίες χρειάζονται για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του προγράμματος; Περιλαμβάνει τη μέτρηση των αλλαγών στις ακαδημαϊκές επιδόσεις, τη φοίτηση ή την κοινωνική-συναισθηματική ευημερία; Ποιοι πόροι είναι διαθέσιμοι; Θα πρέπει να ληφθούν υπόψη παράγοντες όπως ο προϋπολογισμός, η τεχνογνωσία του προσωπικού και οι χρονικοί περιορισμοί των μαθητών. Ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος συλλογής των δεδομένων; Οι έρευνες μπορεί να είναι αποτελεσματικές για μεγάλες ομάδες, ενώ οι συνεντεύξεις παρέχουν πληροφορίες σε βάθος.

Για παράδειγμα, για να μετρήσουμε τον αντίκτυπο του προγράμματος στις ακαδημαϊκές επιδόσεις, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τα αποτελέσματα τυποποιημένων εξετάσεων πριν και μετά το πρόγραμμα και να παρακολουθήσουμε τις αλλαγές στους βαθμούς των βασικών μαθημάτων. Εάν απαιτείται η κατανόηση των εμπειριών των μαθητών, μπορούμε να διεξάγουμε ομάδες εστίασης για να συλλέξουμε ποιοτικά δεδομένα σχετικά με τις αντιλήψεις τους για τον αντίκτυπο του προγράμματος στη δέσμευση και τα κίνητρά τους. Αν θέλουμε να μετρήσουμε την ικανοποίηση από το πρόγραμμα, θα μπορούσαμε να χρησιμοποιήσουμε έρευνες για να συλλέξουμε ανατροφοδότηση από μαθητές, εκπαιδευτικούς και προσωπικό του προγράμματος.

Συχνά είναι ωφέλιμο να χρησιμοποιείται ένας **συνδυασμός** ποσοτικών και ποιοτικών εργαλείων συλλογής δεδομένων για να αποκτήσετε μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα της αποτελεσματικότητας του προγράμματος.

Στρατηγικές συλλογής δεδομένων

Η αποτελεσματική παρακολούθηση και αξιολόγηση εξαρτώνται από τη συλλογή δεδομένων, τη διαδικασία συλλογής πληροφοριών από διάφορες πηγές για την αξιολόγηση της επιτυχίας ενός προγράμματος. Οι πληροφορίες αυτές έχουν δύο κύριες μορφές: ποιοτικές και ποσοτικές. Τα ποιοτικά δεδομένα παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τις εμπειρίες, τις αντιλήψεις και τις απόψεις. *Τεχνικές όπως οι έρευνες, οι συνεντεύξεις, οι ομάδες εστίασης και οι παρατηρήσεις* μπορούν να αποκαλύψουν πολύτιμες λεπτομέρειες σχετικά με την εφαρμογή του προγράμματος πρόληψης της εγκατάλειψης, τη συμμετοχή των συμμετεχόντων και τους πιθανούς τομείς για βελτίωση.

Τα ποσοτικά δεδομένα επικεντρώνονται σε αριθμητικές πληροφορίες που μπορούν να αναλυθούν στατιστικά. Τα δεδομένα αυτά, που συχνά συλλέγονται μέσω ερευνών, ερωτηματολογίων ή ανάλυσης δευτερογενών δεδομένων (υφιστάμενα αρχεία), βοηθούν στη μέτρηση του αντίκτυπου του προγράμματος σε συγκεκριμένους στόχους, όπως η φοίτηση, οι ακαδημαϊκές επιδόσεις ή τα ποσοστά αποφοίτησης. Συνδυάζοντας αυτές τις προσεγγίσεις, η παρακολούθηση και αξιολόγηση συγκεντρώνει μια ολοκληρωμένη εικόνα. Μας επιτρέπει να μετρήσουμε την επιτυχία: τα δεδομένα μας λένε αν το πρόγραμμα επιτυγχάνει τους στόχους του, όπως η μείωση των ποσοστών εγκατάλειψης ή η βελτίωση της δέσμευσης των μαθητών. Μπορούμε επίσης να παρακολουθήσουμε την πρόοδο συλλέγοντας δεδομένα με την πάροδο του χρόνου, μπορούμε να εντοπίσουμε τάσεις και να δούμε αν το πρόγραμμα έχει βιώσιμο αντίκτυπο. Η σύγκριση των δεδομένων με τους στόχους του προγράμματος βοηθά στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και στον εντοπισμό των τομέων όπου μπορεί να χρειάζονται προσαρμογές.³⁰

Μια **ποσοτική προσέγγιση** βοηθά να διαμορφωθεί μια σαφής εικόνα της απόδοσης του προγράμματος, συμπεριλαμβανομένων των τάσεων και των προτύπων στα αποτελέσματα. Για να κατανοήσουμε τον αντίκτυπο, συλλέγουμε αριθμητικά δεδομένα μέσω ερευνών, ερωτηματολογίων και άλλων δομημένων μεθόδων. Οι ποσοτικές μέθοδοι βασίζονται σε αριθμητικά δεδομένα που μπορούν να αναλυθούν με στατιστικά στοιχεία. Αυτές οι μέθοδοι είναι ισχυρές στην αποκάλυψη του ποιος, τι, πού, πότε και πόσο μιας κατάστασης. Παρέχουν αντικειμενικά γεγονότα, αλλά δεν εμβαθύνουν στους λόγους που κρύβονται πίσω από αυτά τα γεγονότα.

Οι ποιοτικές μέθοδοι επικεντρώνονται στη συλλογή περιγραφικών δεδομένων, πλούσιων σε λεπτομέρειες και παρατηρήσεις, παρά σε αριθμούς. Σε αντίθεση με τις ποσοτικές προσεγγίσεις, η ποιοτική έρευνα χρησιμοποιεί λέξεις για να διερευνήσει τις εμπειρίες. Αναλύοντας αυτές τις περιγραφές, οι ερευνητές μπορούν να εντοπίσουν μοτίβα και να αποκαλύψουν τους υποκείμενους λόγους ή τις εξηγήσεις για το γιατί και πώς συμβαίνουν τα πράγματα.

³⁰ Η χρήση ενός συνδυασμού ποιοτικών και ποσοτικών μεθόδων συλλογής δεδομένων εξασφαλίζει μια ολοκληρωμένη, αξιόπιστη εικόνα του αντίκτυπου του προγράμματος, επιτρέποντας τη συνεχή βελτίωση και τη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητάς του όσον αφορά την επίτευξη των επιθυμητών αποτελεσμάτων. Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Ο ακόλουθος πίνακας παρέχει μια επισκόπηση του πότε πρέπει να χρησιμοποιείται ποσοτική ή/και ποιοτική προσέγγιση και τα κατάλληλα εργαλεία για τη συλλογή δεδομένων παρακολούθησης και αξιολόγησης:

	Ποσοτική προσέγγιση	Ποιοτική προσέγγιση ³¹
Τι	Δομημένο Δίνει έμφαση στην αξιοπιστία Πιο δύσκολο να αναπτυχθεί Ευκολότερη ανάλυση	Λιγότερο δομημένο Δίνει έμφαση στην εγκυρότητα Ευκολότερη ανάπτυξη Μπορεί να παρέχει "πλούσια δεδομένα", αλλά η συλλογή και η ανάλυσή τους είναι πιο επίπονη.
Γιατί	Θέλετε να μετρήσετε πράγματα για να εξηγήσετε αυτό που παρατηρείται Θέλετε να γενικεύσετε σε ολόκληρο τον πληθυσμό-στόχο Θέλετε να κάνετε προβλέψεις/να δώσετε αιτιώδεις εξηγήσεις Γνωρίστε τι θέλετε να μετρήσετε	Θέλετε πλήρη, λεπτομερή περιγραφή των παρατηρούμενων Θέλετε να καταλάβετε τι παρατηρείται Θέλετε αφηγηματικές ή εμπειρισματοωμένες πληροφορίες Δεν είμαι σίγουρος τι μπορείτε να μετρήσετε Θέλετε να αποκτήσετε μια πιο βαθιά κατανόηση ή διορατικότητα
Εργαλεία	Έρευνες Συνεντεύξεις Παρατηρήσεις	Έρευνες Συνεντεύξεις Συζητήσεις σε ομάδες εστίασης Μελέτες περιπτώσεων Παρατηρήσεις
Έξοδος	Αριθμητικά δεδομένα	Λέξεις και εικόνες
Ανάλυση	Στατιστική	Ερμηνευτική

Οι έρευνες είναι ένα δημοφιλές εργαλείο για τη συλλογή συγκεκριμένων πληροφοριών από ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα ενός πληθυσμού-στόχου. Ξεχωρίζουν για την καταγραφή αντιλήψεων, απόψεων και ιδεών, γεγονός που τις καθιστά ιδανικές για την κατανόηση του τρόπου με τον οποίο οι άνθρωποι αισθάνονται για ένα έργο, πρόγραμμα ή πολιτική. Ενώ οι έρευνες μπορούν επίσης να μετρήσουν τις επιδιωκόμενες συμπεριφορές, είναι σημαντικό να αναγνωρίζεται η πιθανότητα μεροληψίας. Οι αναφερόμενες προθέσεις των ανθρώπων μπορεί να μην ευθυγραμμίζονται πάντα με τις πραγματικές τους ενέργειες.

³¹ Πηγή: Rist, 2009.

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για περιεχόμενα σε αυτήν.

Οι έρευνες συνήθως περιλαμβάνουν μια μεγάλη, τυχαία επιλεγμένη ομάδα για να διασφαλιστεί ότι τα αποτελέσματα αντιπροσωπεύουν τον ευρύτερο πληθυσμό-στόχο (περισσότερα για τις μεθόδους δειγματοληψίας αργότερα). Η μορφή μπορεί να είναι δομημένη (σταθερές επιλογές απαντήσεων) ή ημιδομημένη (ερωτήσεις ανοικτού τύπου) ανάλογα με τα δεδομένα που απαιτούνται.

Οι έρευνες μπορούν να διεξαχθούν μία φορά (διατομεακές) ή επανειλημμένα με την πάροδο του χρόνου (διαχρονικές). Οι έρευνες διατομής καταγράφουν πληροφορίες από τον πληθυσμό-στόχο σε ένα συγκεκριμένο σημείο, όπως το τέλος ενός έργου. Βοηθούν στον εντοπισμό των σχέσεων μεταξύ παραγόντων, όπως για παράδειγμα πώς ένα έργο διαβίωσης επηρεάζει τις γνώσεις σχετικά με τη δημιουργία εισοδήματος. Οι διαχρονικές έρευνες συλλέγουν δεδομένα με την πάροδο του χρόνου, επιτρέποντας στους ερευνητές να αναλύσουν τον τρόπο με τον οποίο αλλάζουν ο πληθυσμός-στόχος και οι σχέσεις μεταξύ των παραγόντων. Αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν διαφορετικές προσεγγίσεις, όπως μελέτες πάνελ (η ίδια ομάδα σε βάθος χρόνου) ή μελέτες κοόρτης (ομάδες που ορίζονται από μια κοινή εμπειρία).

Οι έρευνες δεν περιορίζονται σε μία μόνο μορφή και η επιλογή εξαρτάται από παράγοντες όπως ο πληθυσμός-στόχος και ο προϋπολογισμός. Μπορεί να είναι προσωπικές συνεντεύξεις, όταν ένας ερευνητής θέτει απευθείας ερωτήσεις στους συμμετέχοντες και καταγράφει τις απαντήσεις τους, τηλεφωνικές συνεντεύξεις: παρόμοιες με τις προσωπικές συνεντεύξεις, αλλά διεξάγονται μέσω τηλεφώνου, ερωτηματολόγια σε χαρτί, όταν οι συμμετέχοντες λαμβάνουν ένα φυσικό έντυπο με ερωτήσεις και γράφουν τις απαντήσεις τους σε αυτό ή διαδικτυακά ερωτηματολόγια: οι συμμετέχοντες έχουν πρόσβαση στην έρευνα στο διαδίκτυο και απαντούν στις ερωτήσεις μέσω ενός ιστότοπου ή μιας εφαρμογής.

Οι συνεντεύξεις είναι μια ποιοτική μέθοδος, που βοηθά τους ερευνητές να κατανοήσουν πώς οι άνθρωποι έχουν βιώσει ένα συγκεκριμένο θέμα ή πρόγραμμα. Όσον αφορά τα οφέλη αυτού του εργαλείου, οι συνεντεύξεις επιτρέπουν τη βαθύτερη διερεύνηση του θέματος μέσω της αμοιβαίας ανακάλυψης, της κατανόησης, του προβληματισμού και της εξήγησης. Βασικά, τόσο ο ερευνητής όσο και ο συμμετέχων μαθαίνουν ο ένας από τον άλλον κατά τη διάρκεια της συνέντευξης.

Υπάρχουν τρεις τύποι συνεντεύξεων: δομημένες, που χρησιμοποιούν προκαθορισμένες ερωτήσεις με συγκεκριμένη σειρά, παρόμοιες με μια έρευνα, ημιδομημένες: χρησιμοποιούν έναν οδηγό με βασικές ερωτήσεις, αλλά επιτρέπουν ερωτήσεις παρακολούθησης με βάση τις απαντήσεις του συμμετέχοντα και μη δομημένες: μια ανοιχτή συζήτηση χωρίς προκαθορισμένες ερωτήσεις, επιτρέποντας στον συμμετέχοντα να ηγηθεί της συζήτησης.

Οι ομάδες εστίασης χρησιμεύουν ως πολύτιμη μέθοδος ποιοτικής έρευνας. Οι συνεδρίες αυτές περιλαμβάνουν μια μικρή, καθοδηγούμενη συζήτηση υπό την καθοδήγηση ενός συντονιστή, με παρόντες σημειωτές και μερικές φορές παρατηρητές. Οι συμμετέχοντες συμμετέχουν σε ένα χαλαρό περιβάλλον, ανταλλάσσοντας διαφορετικές απόψεις για ένα συγκεκριμένο θέμα. Ο πρωταρχικός στόχος

είναι να εμβαθύνουν στους λόγους που κρύβονται πίσω από τα συναισθήματα των ανθρώπων - μια διάσταση που οι έρευνες συχνά παραβλέπουν. Για παράδειγμα, θεωρήστε μια έρευνα που δείχνει ότι το 63% των ερωτηθέντων προτιμά τη δραστηριότητα Υ. Μια ομάδα εστίασης μπορεί να αποκαλύψει τα

υποκείμενα κίνητρα για αυτή την προτίμηση. Επιπλέον, οι ομάδες εστίασης βοηθούν στον εντοπισμό της προκατάληψης της κοινωνικής επιθυμητότητας, όπου τα άτομα ανταποκρίνονται με βάση τις αντιληπτές προσδοκίες και όχι τις πραγματικές τους απόψεις. Φανταστείτε μια συζήτηση σε ομάδα εστίασης που αποκαλύπτει ότι οι συμμετέχοντες προτιμούν πραγματικά τη δραστηριότητα Ζ, σε αντίθεση με ό,τι υποδηλώνουν οι απαντήσεις τους στην έρευνα.

Ωστόσο, οι ομάδες εστίασης δεν μπορούν να αποδώσουν λεπτομερείς ατομικές αναφορές. Για μια πιο σε βάθος διερεύνηση, οι συνεντεύξεις είναι καταλληλότερες. Οι συντονιστές παίζουν καθοριστικό ρόλο στην εξασφάλιση της άνετης συμμετοχής όλων και στον εντοπισμό ατόμων που μπορεί να κυριαρχήσουν στη συζήτηση.

Η **μελέτη περίπτωσης** χρησιμεύει ως ποιοτική μέθοδος συλλογής δεδομένων με στόχο την εξέταση πραγματικών καταστάσεων. Σκοπός της είναι να απεικονίσει πτυχές ενός προγράμματος υπό παρακολούθηση ή αξιολόγηση. Μέσω της συνολικής εξέτασης, οι μελέτες περίπτωσης εμβαθύνουν στη λειτουργική δυναμική, τις δραστηριότητες, τις εκροές, τα αποτελέσματα και τις αλληλεπιδράσεις που σχετίζονται με το πρόγραμμα.

Οι μελέτες περίπτωσης εμβαθύνουν σε έναν περιορισμένο αριθμό γεγονότων ή συνθηκών, παρέχοντας μια πλούσια ανάλυση πλαισίου που

αποκαλύπτει τις περίπλοκες σχέσεις που διαδραματίζονται. Αυτή η σε βάθος διερεύνηση εξυπηρετεί πολλαπλούς σκοπούς. Επιτρέπει στους ερευνητές να εφαρμόσουν τις υπάρχουσες ιδέες και ερευνητικές μεθόδους στη συγκεκριμένη περίπτωση, συμβάλλοντας τελικά στην ευρύτερη κατανόηση του πεδίου. Οι μελέτες περίπτωσης βοηθούν στη διαλεύκανση πολύπλοκων ζητημάτων ή αντικειμένων, προσφέροντας αποχρώσεις που ενισχύουν την υπάρχουσα γνώση

και διακρίνονται για τη διερεύνηση των διαφόρων παραγόντων που επηρεάζουν τα αποτελέσματα και τις εκροές. Ωστόσο, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι αυτή η μέθοδος συλλογής δεδομένων μπορεί να απαιτεί σημαντικό χρόνο και πόρους. Επιπλέον, οι πληροφορίες που λαμβάνονται από τις μελέτες περίπτωσης μπορεί να είναι περίπλοκο να αναλυθούν και να εξαχθούν.

Δραστηριότητα

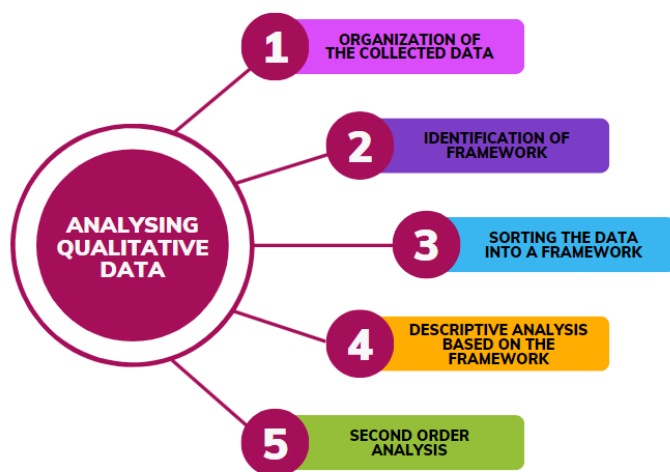
Ερευνήστε καινοτόμες μεθόδους συλλογής δεδομένων, όπως η ανάλυση συναισθήματος στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ή τα δεδομένα φορητής τεχνολογίας, που θα μπορούσαν να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τη δέσμευση των φοιτητών.

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Ανάλυση δεδομένων

Μετά τη συλλογή και τον καθαρισμό των δεδομένων, αυτά είναι έτοιμα για ανάλυση. Η ανάλυση των δεδομένων εξυπηρετεί έναν κρίσιμο σκοπό: μας επιτρέπει να εκτιμήσουμε αν, πώς και γιατί το πρόγραμμα που παρακολουθείται και αξιολογείται ευθυγραμμίζεται με τους καθορισμένους στόχους. Σε αυτή την ενότητα, θα διερευνήσουμε τον τρόπο ανάλυσης τόσο των ποιοτικών όσο και των ποσοτικών δεδομένων, μαζί με την έννοια του τριγωνισμού των δεδομένων από πολλαπλές πηγές.

Η ανάλυση **ποιοτικών δεδομένων** είναι μια σκόπιμη διαδικασία που περιλαμβάνει το ξεσκαρτάρισμα σημαντικών ποσοτήτων ποιοτικών πληροφοριών - που συχνά προέρχονται από διάφορα κανάλια, όπως σημειώσεις συζητήσεων σε ομάδες εστίασης, αρχεία ατομικών συνεντεύξεων και παρατηρήσεις. Στόχος είναι η εξαγωγή σχετικών θεμάτων και μοτίβων που αφορούν τα υπό εξέταση ερωτήματα παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Η ανάλυση ποιοτικών δεδομένων περιλαμβάνει μια πολύπλευρη προσέγγιση. Οι ερευνητές εστιάζουν στα προφορικά λόγια των συμμετεχόντων, εξετάζοντας τις εκφράσεις τους, τις αποχρώσεις και το πλαίσιο στο οποίο εκφωνήθηκαν. Η κατανόηση αυτού του πλαισίου είναι ζωτικής σημασίας, καθώς ξεκλειδώνει το βαθύτερο νόημα πίσω από τις λέξεις. Επιπλέον, η διερεύνηση τόσο της συνέπειας όσο και των αντιφάσεων στις απόψεις των ερωτηθέντων αποκαλύπτει την υποκείμενη δυναμική και τους πιθανούς τομείς έρευνας, ενώ η συχνότητα και η ένταση των σχολίων παρέχουν ενδείξεις για τη σχετική σημασία ορισμένων θεμάτων.

Η ανάλυση καθοδηγείται από συγκεκριμένες λεπτομέρειες και αναδυόμενα μοτίβα, οδηγώντας τελικά σε ουσιαστικά συμπεράσματα.

Για παράδειγμα, φανταστείτε ένα συνεχιζόμενο έργο όπου δέκα ομάδες εστίασης συμμετέχουν σε επιλεγμένους δικαιούχους. Μόλις συγκεντρωθούν όλες οι σημειώσεις των συζητήσεων, το επόμενο βήμα περιλαμβάνει την ανάλυση των δεδομένων. Εδώ, οι ερευνητές αντιμετωπίζουν μια επιλογή: *ad hoc* ή συστηματική ανάλυση. Στην *ad hoc* προσέγγιση, οι σχετικές πληροφορίες επισημαίνονται ανεπίσημα.

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

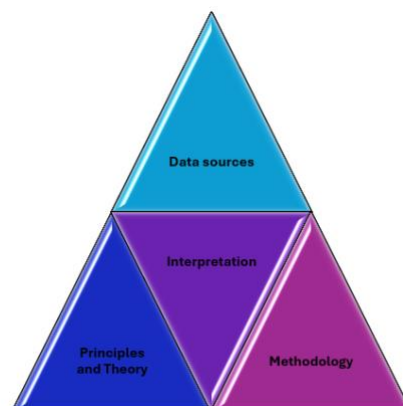

Οι ερευνητές εξάγουν ιδέες με βάση την κρίση και τη διαίσθησή τους. Εναλλακτικά, οι ερευνητές μπορούν να κωδικοποιήσουν συστηματικά τα δεδομένα. Η κωδικοποίηση περιλαμβάνει την επισήμανση τμημάτων ως ανήκοντα σε συγκεκριμένα φαινόμενα - όπως έννοιες, πεποιθήσεις, ενέργειες, θέματα, πολιτιστικές πρακτικές ή σχέσεις. Αυτό μπορεί να γίνει χειροκίνητα χρησιμοποιώντας χαρτί και μαρκαδόρους ή ψηφιακά χρησιμοποιώντας εργαλεία όπως το Word, ή το Excel.

Η ποιοτική ανάλυση δεδομένων είναι ένα αποχρώσεων ταξίδι που αποκαλύπτει κρυφές έννοιες μέσα στις προφορικές και γραπτές λέξεις, οδηγώντας σε πολύτιμες γνώσεις.

Μετά την εισαγωγή **ποσοτικών δεδομένων σε** ένα υπολογιστικό φύλλο, αυτό καθίσταται έτοιμο για την παραγωγή πληροφοριών για την αντιμετώπιση ερωτημάτων παρακολούθησης ή αξιολόγησης. Οι στατιστικές διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στη μετατροπή αυτών των δεδομένων σε αξιοποιήσιμες γνώσεις για τη λήψη αποφάσεων. Η περιγραφική και η επαγωγική στατιστική εξυπηρετούν διαφορετικούς σκοπούς. Οι περιγραφικές στατιστικές παρέχουν πληροφορίες που περιγράφουν τα δεδομένα και βοηθούν στη σύνοψή τους. Οι γραφικές αναπαραστάσεις, όπως τα ιστογράμματα, τα κυκλικά διαγράμματα και τα ραβδογράμματα, διευκολύνουν τις γρήγορες συγκρίσεις μεταξύ διαφορετικών συνόλων δεδομένων, αποκαλύπτοντας τάσεις, διακυμάνσεις και σημαντικές τιμές με την πάροδο του χρόνου. Από την άλλη πλευρά, οι επαγωγικές στατιστικές αντλούν δεδομένα από ένα δείγμα του πληθυσμού για να κάνουν ευρύτερες γενικεύσεις για ολόκληρους πληθυσμούς.

Τα κατηγορικά δεδομένα ομαδοποιούν τα πράγματα σε διακριτές κατηγορίες, όπως "αρσενικό" και "θηλυκό". Μπορούμε να συνοψίσουμε αυτά τα δεδομένα μετρώντας πόσα πράγματα εμπίπτουν σε κάθε κατηγορία. Για παράδειγμα, η καταμέτρηση του αριθμού των γυναικών σε μια κοινότητα μας λέει τη συχνότητά τους. Αυτές οι πληροφορίες παρουσιάζονται συχνά σε έναν πίνακα συχνοτήτων, ο οποίος δείχνει πόσα άτομα ανήκουν σε κάθε κατηγορία (άνδρες/γυναίκες) στην κοινότητα. Μπορούμε επίσης να εκφράσουμε αυτές τις μετρήσεις ως ποσοστό ή αναλογία του συνολικού πληθυσμού.

Οι πίνακες συχνοτήτων είναι εξαιρετικοί για αναφορές, αλλά για μια πιο οπτική εικόνα, μπορούμε να τους μετατρέψουμε σε διαγράμματα ή γραφήματα. Μια αναλογία σας λέει τη σχετική συχνότητα κάθε κατηγορίας. Υπολογίζεται διαιρώντας τον αριθμό σε κάθε κατηγορία με τον συνολικό αριθμό. Τα ποσοστά είναι απλώς αναλογίες πολλαπλασιασμένες επί 100, γεγονός που τα καθιστά ευκολότερα κατανοητά από τις ακατέργαστες μετρήσεις. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο συχνά περιλαμβάνονται σε πίνακες συχνοτήτων.

Η τριγωνοποίηση είναι μια ερευνητική στρατηγική που περιλαμβάνει τη σύγκριση πολλαπλών πηγών δεδομένων, μεθόδων, θεωριών ή ερευνητών για την αντιμετώπιση ενός συγκεκριμένου ερευνητικού

ερωτήματος. Σκοπός της είναι να ενισχύσει την εγκυρότητα και την αξιοπιστία των ευρημάτων, αντισταθμίζοντας παράλληλα τυχόν αδυναμίες των δεδομένων.

Η τριγωνποίηση είναι μια ισχυρή στρατηγική που περιλαμβάνει την εξέταση δεδομένων από πολλαπλές οπτικές γωνίες. Οι ερευνητές το επιτυγχάνουν αυτό χρησιμοποιώντας διάφορες πηγές (συνεντεύξεις, έρευνες, παρατηρήσεις) και μεθόδους (ποιοτικές, ποσοτικές) για να διερευνήσουν το ίδιο φαινόμενο. Αυτή η πολύπλευρη προσέγγιση προσφέρει πολλά πλεονεκτήματα.

Πρώτον, συμβάλλει στην αντιστάθμιση των αδυναμιών που είναι εγγενείς σε οποιαδήποτε μεμονωμένη προσέγγιση. Όπως η χρήση πολλαπλών φακών, η τριγωνποίηση παρέχει μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα αντισταθμίζοντας πιθανές προκαταλήψεις ή περιορισμούς. Δεύτερον, η τριγωνποίηση ενισχύει την εγκυρότητα και την αξιοπιστία των ερευνητικών ευρημάτων. Με την επικύρωση των παρατηρήσεων σε διαφορετικές πηγές και μεθόδους, οι ερευνητές μπορούν να είναι πιο σίγουροι για την ακρίβεια των αποτελεσμάτων τους. Μπορούμε να επιβεβαιώσουμε ότι η τριγωνποίηση μειώνει τη μεροληψία με τη διασταύρωση των δεδομένων, ενισχύοντας τη συνολική αξιοπιστία των συμπερασμάτων.

Επιπλέον, η τριγωνποίηση βοηθά στον εντοπισμό ασυνέπειας και νέων γνώσεων. Η σύγκριση και η αντιπαραβολή των ευρημάτων από διαφορετικές οπτικές γωνίες μπορεί να αποκαλύψει τομείς για περαιτέρω διερεύνηση, ενώ η σύγκλιση των δεδομένων από διάφορες πηγές ενισχύει την αξιοπιστία των συμπερασμάτων. Τελικά, η τριγωνποίηση διευρύνει τις προοπτικές, ενθαρρύνοντας τους ερευνητές να διερευνήσουν εναλλακτικές απόψεις και οδηγώντας ενδεχομένως σε νέους τρόπους κατανόησης του ερευνητικού προβλήματος.

Παρόλο που δεν υπάρχει μια ενιαία προσέγγιση για την ανάλυση δεδομένων για τριγωνποίηση, ορισμένα βασικά βήματα καθοδηγούν τη διαδικασία. Η ανάλυση τριγωνικών δεδομένων απαιτεί μια αυστηρή προσέγγιση. Οι ερευνητές πρέπει να εξετάζουν κριτικά όλα τα ευρήματα, δίνοντας προτεραιότητα σε εκείνα που είναι πιο σημαντικά για τους στόχους της έρευνας. Αυτό περιλαμβάνει την αναζήτηση συνδέσεων και ασυνεπειών μεταξύ των πηγών δεδομένων και τον εντοπισμό τυχόν ελλειπών πληροφοριών που ενδέχεται να περιορίζουν την ερμηνεία. Το επόμενο βήμα περιλαμβάνει τον εντοπισμό μοτίβων μέσα στα δεδομένα, είτε οι τάσεις αυτές εμφανίζονται σε μία μόνο πηγή είτε αναδύονται με συνέπεια σε πολλαπλές πηγές. Με βάση τους στόχους της τριγωνποίησης, οι ερευνητές μπορούν στη συνέχεια να διατυπώσουν θεωρίες ή υποθέσεις. Για παράδειγμα, εάν ο στόχος είναι να αξιολογηθεί ο αντίκτυπος μιας παρέμβασης στη συμπεριφορά των δικαιούχων, θα μπορούσαν να αναπτυχθούν υποθέσεις με βάση τα διαθέσιμα δεδομένα. Αφού διατυπωθούν, οι υποθέσεις αυτές ελέγχονται με βάση τα δεδομένα για να επιβεβαιωθούν ή να διαψευστούν. Η διαδικασία αυτή συχνά αποκαλύπτει νέες γνώσεις και αποκαλύπτει κενά δεδομένων. Σε περιπτώσεις όπου δεν υπάρχουν διαθέσιμα πρόσθετα δεδομένα, οι ερευνητές ενδέχεται να χρειαστεί να τροποποιήσουν ή ακόμη και να εγκαταλείψουν μια υπόθεση. Οποιοσδήποτε τροποποιήσεις θα πρέπει να επιβεβαιώνονται εκ νέου μέσω περαιτέρω ανάλυσης.

Τέλος, η εξαγωγή συμπερασμάτων περιλαμβάνει την αξιοποίηση της σύγκλισης (ή απόκλισης) των δεδομένων από διαφορετικές πηγές για τη δημιουργία μιας αιτιολογημένης και καλά

υποστηριζόμενης υπόθεσης για τους στόχους της έρευνας. Στόχος είναι να δημιουργηθεί το ισχυρότερο δυνατό επιχείρημα για την υπόθεση με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία.

Ακολουθούν ορισμένες χρήσιμες ερωτήσεις για να σκεφτείτε:

- ✓ Ποιες υποθέσεις υποστηρίζονται από τα πιο αξιόπιστα δεδομένα;
- ✓ Ποιες υποστηρίζονται από ανεξάρτητες πηγές;
- ✓ Συμφωνούν τόσο τα ποσοτικά όσο και τα ποιοτικά δεδομένα;
- ✓ Υπάρχουν πιθανές μεροληψίες ή περιορισμοί στα δεδομένα;
- ✓ Υπάρχουν άλλες εξηγήσεις που δεν έχουν ληφθεί υπόψη στις υποθέσεις;
- ✓ Πόσο σίγουροι είστε για τα συμπεράσματά σας;
- ✓ Μπορούν τα συμπεράσματά σας να γίνουν πράξη (θα οδηγήσουν σε βελτιώσεις);

Υποβολή εκθέσεων και βελτίωση του προγράμματος

Η υποβολή εκθέσεων και η βελτίωση του προγράμματος είναι ο κινητήριος μοχλός που κινεί τη διαδικασία παρακολούθησης και αξιολόγησης ενός επιτυχημένου προγράμματος πρωτοβουλίας για την εγκατάλειψη του σχολείου. Ο πρώτος λόγος είναι η διαφάνεια και οι αποφάσεις που βασίζονται σε αποδεικτικά στοιχεία. Οι εκθέσεις λειτουργούν ως γέφυρα επικοινωνίας μεταξύ του προγράμματος και των ενδιαφερομένων μερών του, συμπεριλαμβανομένων των χρηματοδοτών, των φορέων χάραξης πολιτικής και του κοινού. Με την ανταλλαγή δεδομένων και ευρημάτων, το πρόγραμμα καλλιεργεί την εμπιστοσύνη και επιτρέπει σε όλους να δουν τον αντίκτυπό του στα ποσοστά εγκατάλειψης. Αυτή η διαφάνεια είναι ζωτικής σημασίας για την εξασφάλιση συνεχούς υποστήριξης και πόρων.

Δεύτερον, η υποβολή εκθέσεων προσδιορίζει τους τομείς ανάπτυξης, διότι η παρακολούθηση και αξιολόγηση περιλαμβάνει συνεχή συλλογή και ανάλυση δεδομένων. Οι εκθέσεις αναδεικνύουν τόσο τα δυνατά όσο και τα αδύνατα σημεία του προγράμματος. Αυτές οι πληροφορίες είναι ανεκτίμητες για τους υπεύθυνους ανάπτυξης προγραμμάτων, οι οποίοι μπορούν να τις χρησιμοποιήσουν για να βελτιώσουν την προσέγγισή τους και να μεγιστοποιήσουν την αποτελεσματικότητα του προγράμματος.

Μπορεί επίσης να καθοδηγήσει την κατεύθυνση του προγράμματος, καθώς τα δεδομένα από τις εκθέσεις γίνονται η βάση για τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων σχετικά με το μέλλον του προγράμματος. Θα πρέπει να επεκταθεί, να τροποποιηθεί ή ακόμη και να διακοπεί; Η υποβολή εκθέσεων βοηθά στη λήψη στρατηγικών επιλογών με βάση στοιχεία και όχι απλώς εικασίες.

Τελευταία, αλλά όχι τελευταία, είναι η μάθηση από την εμπειρία. Τα δεδομένα παρακολούθησης και αξιολόγησης προσφέρουν ένα πολύτιμο παράθυρο στις προηγούμενες επιτυχίες και αποτυχίες του προγράμματος. Η υποβολή εκθέσεων σχετικά με αυτές τις πληροφορίες επιτρέπει στους υπεύθυνους

ανάπτυξης του προγράμματος να διδαχθούν από την εμπειρία και να ενσωματώσουν αυτά τα διδάγματα σε μελλοντικές επαναλήψεις της πρωτοβουλίας για την εγκατάλειψη της σχολικής φοίτησης. Με τη συνεχή βελτίωση του σχεδιασμού του προγράμματος, αυτό μπορεί να γίνει ακόμη πιο αποτελεσματικό στη μείωση των ποσοστών εγκατάλειψης.

Στην ουσία, η υποβολή εκθέσεων και η βελτίωση του προγράμματος λειτουργούν χέρι-χέρι με την παρακολούθηση και την αξιολόγηση. Τα δεδομένα από τη συνεχή παρακολούθηση αναλύονται και αναφέρονται, παρέχοντας πληροφορίες για τη βελτίωση του προγράμματος. Οι βελτιώσεις αυτές εφαρμόζονται στη συνέχεια και ο κύκλος συνεχίζεται. Αυτή η συνεχής διαδικασία διασφαλίζει ότι το πρόγραμμα πρωτοβουλίας για την εγκατάλειψη του σχολείου παραμένει αποτελεσματικό και έχει τον μεγαλύτερο δυνατό αντίκτυπο.

Συμπέρασμα

Τα προγράμματα πρωτοβουλίας για την εγκατάλειψη του σχολείου βασίζονται σε δεδομένα μαθητών για την παρακολούθηση της προόδου και τη μέτρηση της επιτυχίας. Ωστόσο, τα δεδομένα αυτά είναι ευαίσθητα και η προστασία της ιδιωτικής ζωής των μαθητών είναι υψίστης σημασίας, γι' αυτό και η **ασφάλεια** των δεδομένων αποτελεί κρίσιμο μέρος των διαδικασιών παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ακόλουθες πτυχές:

- ✓ Ακολουθήστε τους κανονισμούς περί απορρήτου δεδομένων. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να συμμορφώνεστε με όλους τους σχετικούς νόμους και κανονισμούς που αφορούν τους φοιτητές και να εφαρμόζετε ισχυρά μέτρα ασφαλείας για την προστασία των δεδομένων των φοιτητών από μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση ή παραβιάσεις.
- ✓ Ελαχιστοποίηση της συλλογής δεδομένων - Συλλέξτε μόνο τα δεδομένα που είναι απαραίτητα για την αξιολόγηση του προγράμματος και ανωνυμοποιήστε τα όποτε είναι δυνατόν.
- ✓ Η διαφάνεια είναι το κλειδί - Ενημερώστε με σαφήνεια τους μαθητές και τους γονείς για τον τρόπο με τον οποίο θα χρησιμοποιούνται και θα προστατεύονται τα δεδομένα τους.

Η οικοδόμηση εμπιστοσύνης με τους μαθητές, τους γονείς και την κοινότητα είναι απαραίτητη για την επιτυχία του προγράμματος. Δίνοντας προτεραιότητα στην ασφάλεια και το απόρρητο των δεδομένων, αποδεικνύετε τη δέσμευσή σας για ηθικές πρακτικές δεδομένων.

Η συνεργασία αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο των επιτυχημένων προγραμμάτων πρωτοβουλίας για την εγκατάλειψη του σχολείου. Η συμμετοχή των βασικών ενδιαφερομένων σε όλη τη διαδικασία παρακολούθησης και αξιολόγησης προσφέρει πολλά οφέλη. Οι ενδιαφερόμενοι φορείς, όπως οι εκπαιδευτικοί και το προσωπικό του προγράμματος, μπορούν να παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με πρακτικές μεθόδους συλλογής δεδομένων που ελαχιστοποιούν τη διατάραξη της καθημερινής ρουτίνας. Η εμπειρία τους από πρώτο χέρι διασφαλίζει ότι η διαδικασία συλλογής δεδομένων είναι αποτελεσματική και πρακτική. Η συμπερίληψη διαφορετικών προοπτικών από τα ενδιαφερόμενα μέρη προάγει την ολοκληρωμένη ερμηνεία των δεδομένων. Αυτή η συνεργατική προσέγγιση διασφαλίζει ότι λαμβάνονται υπόψη όλοι οι σχετικοί παράγοντες που επηρεάζουν τα αποτελέσματα. Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

ποσοστά εγκατάλειψης, οδηγώντας σε μια πιο διαφοροποιημένη κατανόηση του αντίκτυπου του προγράμματος.

Η συμμετοχή των ενδιαφερομένων στην παρακολούθηση και αξιολόγηση καλλιεργεί την αίσθηση της κοινής ιδιοκτησίας. Αυτό ενισχύει τη μεγαλύτερη συμμετοχή και αυξάνει την πιθανότητα επιτυχίας του προγράμματος. Καλλιεργώντας τη συνεργασία με τους ενδιαφερόμενους φορείς, τα προγράμματα πρωτοβουλίας για την εγκατάλειψη του σχολείου μπορούν να συγκεντρώσουν πλουσιότερα δεδομένα, να αποκτήσουν μια πιο ολιστική κατανόηση των ζητημάτων και να δημιουργήσουν συνολικά ένα πιο αποτελεσματικό πρόγραμμα.

Η αποτελεσματική κατανομή των πόρων είναι ζωτικής σημασίας για τα προγράμματα πρωτοβουλίας για τη σχολική εγκατάλειψη. Για να επιτευχθεί αυτό, η ανάλυση κόστους-αποτελεσματικότητας είναι απαραίτητη. Η ανάλυση αυτή περιλαμβάνει μια προσέγγιση με δύο άξονες: τον υπολογισμό του κόστους του προγράμματος και τη μέτρηση του αντίκτυπου του στα ποσοστά εγκατάλειψης. Ο υπολογισμός του κόστους συνεπάγεται τον προσδιορισμό και την ποσοτικοποίηση όλων των δαπανών του προγράμματος, όπως οι μισθοί του προσωπικού, τα υλικά και η τεχνολογία. Από την πλευρά του αντίκτυπου, η αποτελεσματικότητα του προγράμματος αξιολογείται με μετρήσεις όπως ο αριθμός των μαθητών που διατηρήθηκαν ή το ποσοστό μείωσης της εγκατάλειψης που επιτεύχθηκε.

Ο δείκτης κόστους-αποτελεσματικότητας υπολογίζεται διαιρώντας το συνολικό κόστος του προγράμματος με τον μετρούμενο αντίκτυπό του. Ο λόγος αυτός παρέχει πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με το κατά πόσον το πρόγραμμα επιτυγχάνει τους στόχους του με οικονομικά αποδοτικό τρόπο.

Με τη διενέργεια ανάλυσης κόστους-αποτελεσματικότητας, οι υπεύθυνοι ανάπτυξης προγραμμάτων μπορούν να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με την κατανομή των πόρων και να εντοπίζουν περιοχές για πιθανή εξοικονόμηση κόστους. Αυτό διασφαλίζει ότι τα προγράμματα πρωτοβουλίας για την εγκατάλειψη του σχολείου μεγιστοποιούν τον αντίκτυπό τους, παραμένοντας ταυτόχρονα οικονομικά υπεύθυνα.

Αναφορές:

- <https://mandguidelines.iom.int/en/clone-methodologies-data-collection-and-analysis-monitoring-and-evaluation#sources-of-data>
- <https://www.evalcommunity.com/career-center/data-collection-methods/>
- <https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/39d2094f-8384-5aee-85cf-b2230757e785/content>
- https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/documents/publication/wcms_583693.pdf
- Tracy, S., Μέθοδοι ποιοτικής έρευνας: Επικοινωνία του αντίκτυπου. Wiley-Blackwell, West Sussex, 2013.
- Linda G. Morra Imas, Ray C. Rist, Road to results - Designing and Conducting Effective Development Evaluations, 2009
- Doll, J. J., Eslami, Z., & Walters, L. (2013). Κατανόηση των λόγων για τους οποίους οι μαθητές εγκαταλείπουν το Λύκειο, σύμφωνα με τις δικές τους αναφορές: Σπρώχνουν ή τραβούν ή πέφτουν

έξω; Μια συγκριτική ανάλυση επτά εθνικών αντιπροσωπευτικών ερευνών. Sage Open, 3(4). <https://doi.org/10.1177/2158244013503834>

- Jordan W. J., Lara J., McPartland J. M. (1994). Διερεύνηση της πολυπλοκότητας των αιτιωδών δομών της πρόωρης εγκατάλειψης. Baltimore, MD: Center for Research on Effective Schooling for Disadvantaged Students, The John Hopkins University.
- Watt D., Roessingh H. (1994). Μερικά κερδίζεις, τα περισσότερα χάνεις: (1988-1993). English Quarterly, 26, 5-7.

Ενότητα 6.4 Το εθνικό πλαίσιο

Στην Ελλάδα, η παρακολούθηση και η αξιολόγηση των πρωτοβουλιών που αποσκοπούν στην πρόληψη της εγκατάλειψης της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τις ευρύτερες στρατηγικές για τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης σπουδών. Το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, σε συνεργασία με φορείς όπως η ΔΥΠΑ και ο ΕΟΠΠΕΠ, έχει αναπτύξει πολιτικές που στοχεύουν στην ενίσχυση της συμμετοχής των μαθητών στην επαγγελματική εκπαίδευση και στη μείωση των ποσοστών εγκατάλειψης.

Μια σημαντική πρωτοβουλία είναι η ενσωμάτωση της παρακολούθησης των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων στα προγράμματα κατάρτισης και μαθητείας της ΔΥΠΑ. Αυτά τα προγράμματα παρακολουθούνται μέσω συστηματικών αξιολογήσεων που βασίζονται σε συγκεκριμένους δείκτες απόδοσης, όπως η ολοκλήρωση των προγραμμάτων και η ενσωμάτωση των αποφοίτων στην αγορά εργασίας. Η παρακολούθηση αυτή επιτρέπει την ανάλυση των αιτιών της εγκατάλειψης και την εφαρμογή στοχευμένων στρατηγικών παρέμβασης.

Επιπλέον, το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων (NQF), το οποίο συνδέεται με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (EQF), παρέχει ένα εργαλείο για την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών επιτευγμάτων και την αναγνώριση των προσόντων σε εθνικό επίπεδο. Μέσω της εφαρμογής του NQF, οι φορείς μπορούν να παρακολουθούν την πρόοδο των μαθητών σε διάφορα επίπεδα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, επιτρέποντας την έγκαιρη παρέμβαση σε περιπτώσεις υψηλού ρίσκου εγκατάλειψης.

Η εθνική στρατηγική για τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης των σπουδών, που εφαρμόζεται από το Υπουργείο Παιδείας, περιλαμβάνει ειδικά μέτρα και κίνητρα για την εποπτεία των μαθητών που ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες. Τα δεδομένα από αυτές τις πρωτοβουλίες αναλύονται και αξιολογούνται, και οι στρατηγικές προσαρμόζονται ανάλογα με τις ανάγκες, διασφαλίζοντας τη συνεχή βελτίωση των πολιτικών πρόληψης της εγκατάλειψης.

Αναφορές

- Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, 2022. Στρατηγικό Πλαίσιο Πολιτικής για τη Μείωση της Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου στην Ελλάδα. [online] Available at: <https://www.minedu.gov.gr>
- ΕΟΠΠΕΠ, 2023. Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων (NQF). [online] Available at: <https://www.eoppep.gr/index.php/el/qualifications-certification/eqf>

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

- ΔΥΠΑ, 2023. Προγράμματα Κατάρτισης και Μαθητείας. [online] Available at: <https://www.dypa.gov.gr>

Κεφάλαιο 7. Προώθηση και αλλαγή οργανωτικής πολιτικής

Ενότητα 7.1 Προώθηση για την πρόληψη της εγκατάλειψης του σχολείου

Εισαγωγή

Μέχρι στιγμής, συζητήσαμε τη δέσμευση των μαθητών για τη μείωση της σχολικής διαρροής. Για τη δέσμευση, η επικοινωνία είναι το κλειδί ως ο πρωταρχικός τρόπος εργασίας με ανατροφοδότηση συμπεριφοράς. Ωστόσο, όπως αποδεικνύεται, η κύρια σημασία της επικοινωνίας ισχύει και για κάθε προσπάθεια δημόσιας προβολής για την επίτευξη της μείωσης της εγκατάλειψης. Προκειμένου να επιτευχθεί το μέγιστο ποσοστό πρόληψης, η δέσμευση θα πρέπει να υπερβεί τα εσωτερικά εμπόδια και να προχωρήσει στο σχεδιασμό μιας στρατηγικής για την αποτελεσματική προσέγγιση της κοινότητας, την ευαισθητοποίηση και την κατάρτιση της υποστήριξης για την αλλαγή.

Γιατί πρέπει να επικεντρωθώ στην επικοινωνία;

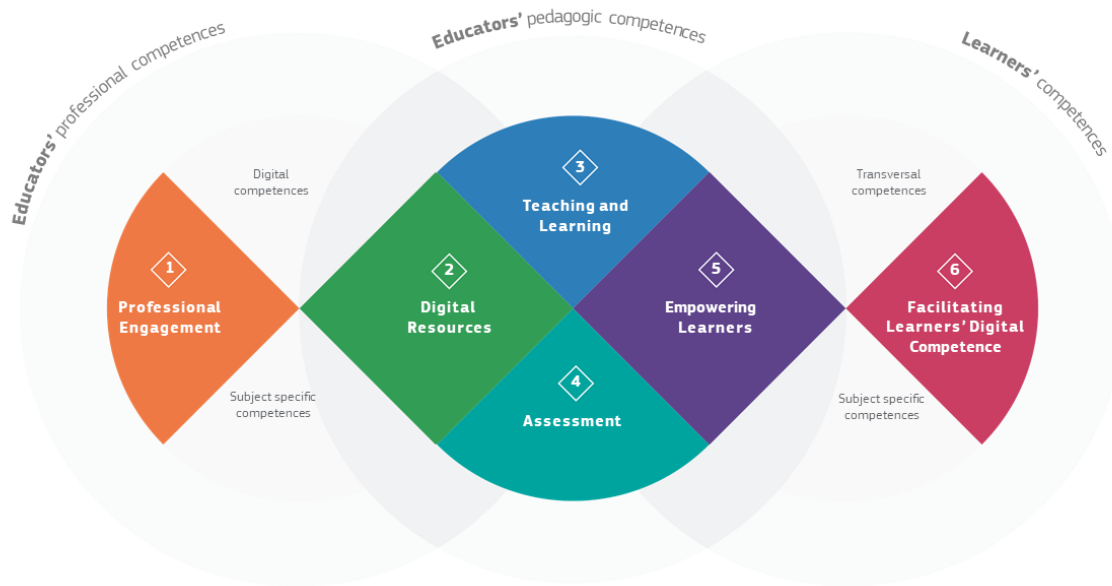
Αρχικά, μπορεί να φαίνεται αντιφατικό να εστιάζουμε στην εξωτερική επικοινωνία, επειδή δεν αναγνωρίζεται ευρέως ότι οι εκπαιδευτικοί και οι εκπαιδευτές ασκούν τέτοιους ρόλους. Ωστόσο, στην πραγματικότητα, η επικοινωνία αποτελεί κρίσιμο συστατικό για την επιτυχία.

Ένας από τους καλύτερους τρόπους με τους οποίους προβάλλεται η σημασία της επικοινωνίας είναι μέσω του πλαισίου ικανοτήτων DigCompEdu. Ένας από τους τομείς ικανοτήτων αφορά την επαγγελματική δέσμευση, ο οποίος περιλαμβάνει ικανότητες που σχετίζονται με την επιτυχή επικοινωνία

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Ελέγξτε το πλαίσιο ικανοτήτων DigCompEdu [εδώ](#) για να μάθετε περισσότερα σχετικά με τις ικανότητες επαγγελματικής δέσμευσης που είναι πιο σχετικές με τον στόχο σας.

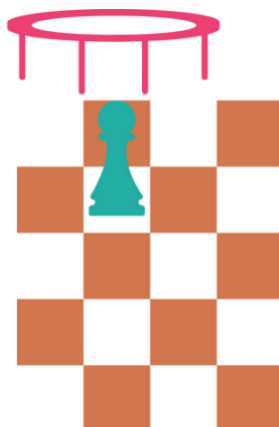
Πώς να ευαισθητοποιήσετε και να κινητοποιήσετε την υποστήριξη

Η αύξηση της ευαισθητοποίησης και η κινητοποίηση της υποστήριξης για έναν σκοπό απαιτεί μια στρατηγική προσέγγιση που αξιοποιεί την επικοινωνία, τη συνεργασία και την εμπλοκή της κοινότητας.

Αρχικά, είναι ζωτικής σημασίας να δημιουργηθεί ένα συναρπαστικό μήνυμα που να περιγράφει με σαφήνεια το φαινόμενο της εγκατάλειψης, τη σημασία του και τι χρειάζεται για να αλλάξει. Η αξιοποίηση διαφόρων ψηφιακών καναλιών, όπως τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, τα ενημερωτικά δελτία, τα ιστολόγια και τα παραδοσιακά μέσα ενημέρωσης-μπορεί να βοηθήσει στην ευρεία διάδοση αυτού του μηνύματος και στην αποτελεσματική στόχευση του σωστού κοινού.

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Χρειαζομαι στρατηγική;

Είναι σημαντικό να προσεγγίσουμε το θέμα με στρατηγική σκέψη, καθώς η στρατηγική δίνει πολύ μεγαλύτερη έμφαση στην καλύτερη δυνατή αξιοποίηση των πόρων για την επίτευξη των στόχων. Ο λόγος είναι πολύ απλός: η πραγματοποίηση οποιασδήποτε δράσης εντός του ιδρύματός σας περιορίζεται σε αυτό το ίδιο το εσωτερικό περιβάλλον. Ωστόσο, οποιεσδήποτε ενέργειες πέρα και έξω από την Επαγγελματική Κατάρτιση μπορεί να αποδειχθεί ότι έχουν έναν απεριόριστο, συγκεχυμένο αριθμό στόχων. Για μέγιστη αποτελεσματικότητα, θα πρέπει να καθοριστεί μια στρατηγική που να απευθύνεται μόνο στους απαραίτητους στόχους για την εκστρατεία προβολής σας, ενώ παράλληλα θα πρέπει να παρακολουθείτε αν υπάρχουν τα απαραίτητα μέσα για την επίτευξη του αποτελέσματος.

Κοινοτική προβολή 101

Ξεκινήστε με την αφήγηση ιστοριών. Με τη δημιουργία ιστοριών μπορείτε να συνδέσετε γεγονότα και ενέργειες προσώπων με συναισθήματα (Fryer, 2003). Αυτό είναι ζωτικής σημασίας, καθώς οι άνθρωποι πέρα από τα εργασιακά περιβάλλοντα τείνουν να λειτουργούν με συναισθηματικά κριτήρια. Ταυτόχρονα, είναι ένας απλός τρόπος για να θυμάστε τη σύνδεση μεταξύ αιτίας και αποτελέσματος στα ποσοστά εγκατάλειψης της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Αυτός ο συνδυασμός είναι ιδανικός για την έναρξη της διάδοσης από στόμα σε στόμα, καθώς οι άνθρωποι θα μεταφέρουν την ιστορία που έχετε κατασκευάσει για να απεικονίσετε την κατάσταση στην Επαγγελματική Κατάρτιση.

Η ίδια αυτή αφήγηση απαιτεί ελκυστικό περιεχόμενο για να διατηρηθεί μια συνεχής παρουσία μέσω της επαναχρησιμοποίησης από τους χρήστες του κοινού σας. Μην δημιουργείτε περιεχόμενο που θα εκφράζει απλώς την προθυμία σας να δημιουργήσετε αλλαγές. Ο στόχος δεν είναι η δική σας προθυμία, η οποία είναι δεδομένη, αλλά η προθυμία του κοινού να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τα κοινωνικά ζητήματα.

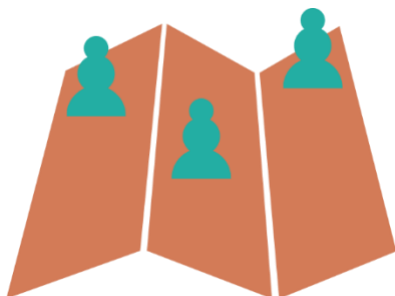
Επιπλέον, μπορείτε να δημιουργήσετε κοινότητες ειδικά για όσους εγκαταλείπουν την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, ξεκινώντας διάλογο με τους γονείς, τους εγκαταλείποντες και τους μαθητές που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Αυτό δημιουργεί τη δυνατότητα αμφίδρομης επικοινωνίας μέσω καναλιών (Garbrecht, 2019), πράγμα που σημαίνει ότι θα έχετε όλες τις απαραίτητες εισροές για να προσαρμόσετε την ακρίβεια του μηνύματός σας με την πάροδο του χρόνου για την αποτελεσματικότητά του.

Οι γονείς μπορεί συχνά να κατηγορούν το εκπαιδευτικό ίδρυμα για το φαινόμενο της εγκατάλειψης, αγνοώντας την πολυπλοκότητα του θέματος. Μέσω των κοινοτήτων, όταν ο εκπαιδευτικός Επαγγελματικής Κατάρτισης είναι προληπτικός και διακριτικός, αντιμετωπίζοντας τις ανησυχίες των γονέων, το ίδρυμά σας θα μπορέσει να βρει υποστήριξη, συμμάχους και διασυνδέσεις μέσω των δικτύων του. Οι γονείς είναι μια γενιά μεγαλύτεροι από τους απογόνους τους και έχουν εδραιώσει τα δίκτυά τους, γεγονός που τους επιτρέπει να τα αξιοποιήσουν για μέγιστη αποτελεσματικότητα.

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Ένα ακόμη πιο σημαντικό βήμα είναι η διοργάνωση εκδηλώσεων με θέμα τη σχολική διαρροή.

Χαρτογράφηση των ενδιαφερομένων μερών - Αν και θα συζητήσουμε περισσότερο για την πρακτική σημασία της εμπλοκής και της συνεργασίας των ενδιαφερομένων μερών, αυτή είναι η φάση όπου θα ξεκινήσουμε με τη χαρτογράφηση των ενδιαφερομένων μερών. Η χαρτογράφηση εξυπηρετεί τη στοχευμένη και αποτελεσματική συνεργασία με τα ενδιαφερόμενα μέρη που έχουν πραγματικό ενδιαφέρον για τα σχετικά θέματα. Αυτό διασφαλίζει την ποιότητα των εισροών, την αποτελεσματική διαχείριση και την έγκαιρη ανταπόκριση στις επικοινωνίες και τις προκλήσεις. Τα

ενδιαφερόμενα μέρη πρέπει επίσης να είναι πρόθυμα να συμμετάσχουν σε διάφορα επίπεδα χάραξης πολιτικής.

Ορισμένες ερωτήσεις που πρέπει να κάνετε κατά τη χαρτογράφηση των ενδιαφερομένων είναι οι ακόλουθες και θα σας καθοδηγήσουν αποτελεσματικά

- Ποιοι θα μπορούσαν να είναι πιθανοί υποστηρικτές των πρωτοβουλιών σας;
- Ποιες είναι κάποιες παρόμοιες πρωτοβουλίες στο οικοσύστημά;
- Ποιος θα είναι σε θέση να επηρεάσει υπέρ των επιθυμητών αποτελεσμάτων;
- Ποιοι ενδιαφερόμενοι φορείς μπορούν εκούσια ή ακούσια να μπλοκάρουν τα αποτελέσματα των προσπαθειών σας;
- Ποιος μπορεί να είναι εναντίον της πρωτοβουλίας σας;
- Πόσο εμπλέκεται ο ενδιαφερόμενος στον σχετικό τομέα χάραξης πολιτικής;

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

- Ποιος κατέχει τις καταλληλότερες γνώσεις
- Ποιοι θα επηρεαστούν από τις πολιτικές εκτός από τους ίδιους τους εγκαταλείποντες;
- Ποιες είναι οι σχέσεις μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών;

Δραστηριότητα

Απαντήστε ενδεικτικά στις ερωτήσεις που τίθενται στους ενδιαφερόμενους. Ποιες από αυτές θεωρείτε πιο δύσκολες; Ποια ήταν η πηγή της δυσκολίας;

Επιπλέον, μπορεί να είναι ωφέλιμο να χαρτογραφηθεί τι είδους συνεργασίες έχουν λειτουργήσει στο παρελθόν. Μπορείτε να αντλήσετε αυτές τις πληροφορίες είτε αλληλεπιδρώντας άμεσα με τους ενδιαφερόμενους είτε παρακολουθώντας οποιεσδήποτε εκθέσεις και περιεχόμενο που αφορούν την ιστορία τους, παρέχοντας ουσιαστικά έναν χάρτη της δραστηριότητάς σας. Πολλοί εκπρόσωποι θα είναι περισσότερο από ευτυχείς να μοιραστούν τις ιδέες τους λόγω του γεγονότος ότι για τα προηγούμενα έργα, τα κίνητρά τους ήταν παρόμοια με τα δικά σας.

Να είστε πάντα ξεκάθαροι σχετικά με τους στόχους της δέσμευσής σας. Τα ενδιαφερόμενα μέρη δεν γνωρίζουν ακριβώς γιατί επικοινωνείτε. Αυτό σημαίνει ότι δεν γνωρίζουν επακριβώς πώς μπορούν να βοηθήσουν και, ως εκ τούτου, μπορεί να έχουν λιγότερα κίνητρα για να βοηθήσουν. Η ακρίβεια σημαίνει πιο εστιασμένο πεδίο δράσης, πράγμα που σημαίνει ότι είναι ευκολότερο να κάνετε μικρότερα βήματα. Το να αναμένεται από εσάς να κάνετε μικρές συγκεκριμένες συνεισφορές προς έναν σκοπό είναι πιο παρακινητικό από το να μην προσδιορίζετε πόσο μεγάλη θα είναι η συνεισφορά τους.

Οι μικρές εργασίες θα λειτουργήσουν επίσης ως μικρά πειράματα για να προσαρμόσετε την επικοινωνία σας προς άλλους ενδιαφερόμενους στις κοινότητες με τις οποίες επικοινωνείτε. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω της ενεργητικής ακρόασης και του να ζητάτε ανατροφοδότηση. Υπό αυτή την έννοια, οι προσπάθειές σας δεν χρειάζεται να καλύψουν την επικοινωνία με όλο το φάσμα όλων των διαφορετικών ενδιαφερομένων μερών ταυτόχρονα, αλλά μπορεί μάλλον να συμβεί σταδιακά.

Δραστηριότητα

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

E-Mail ή LinkedIn;

Δύο επαγγελματικά ψηφιακά κανάλια για την επικοινωνία με τους ενδιαφερόμενους είναι το E-Mail και το LinkedIn. Ποιο από τα δύο πιστεύετε ότι είναι το ισχυρότερο εργαλείο στην περίπτωσή σας; Είναι οι ενδιαφερόμενοι φορείς σας ενεργοί στο LinkedIn με τη δημιουργία περιεχομένου και την επίδειξη δραστηριότητας στις υπάρχουσες κοινότητες; Θα προτιμούσατε το E-Mail εάν έχουν ασθενέστερη παρουσία και δραστηριότητα στο LinkedIn;

Προετοιμασία των πρεσβευτών

Ο κύριος ρόλος ενός πρεσβευτή είναι να προωθήσει την πρωτοβουλία σας για τη μείωση του ποσοστού εγκατάλειψης της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (D). Ως εκ τούτου, θα πρέπει να συμφωνηθεί πώς ακριβώς θα την προωθήσουν. Οι λιγότερο αποτελεσματικοί ρόλοι πρεσβευτών είναι αυτοί που εξαρτώνται από την απλή υποστήριξη του σκοπού, κάτι που συνήθως αποτυπώνεται στον ιστότοπό σας για την Επαγγελματική Κατάρτιση ή στον ιστότοπο της πρωτοβουλίας. Ωστόσο, οι αποτελεσματικοί πρεσβευτές αναλαμβάνουν ενεργά τις πρωτοβουλίες για ενημέρωση και εκπαίδευση και προχωρούν ακόμη και σε μικρές, συνήθως συμβολικές ενέργειες που αναδεικνύουν τη σημασία του θέματος.

Γνωρίζατε ότι μπορείτε να ορίσετε πρεσβευτές ακόμη και κατά τη διάρκεια εκδηλώσεων; Αυτό εφαρμόζεται καλύτερα όταν η εκδήλωση διαρκεί πάνω από δύο ημέρες και προσφέρει ευκαιρίες για να κάνετε όλη την απαραίτητη δικτύωση κατά τη διάρκεια των γεύματος και του δείπνου.

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Ως εκ τούτου, τα κύρια καθήκοντα των πρεσβευτών είναι:

1. Ενημέρωση και εκπαίδευση σχετικά με τη σημασία του θέματος της εγκατάλειψης της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης
2. Προώθηση της συμμετοχής σε εκδηλώσεις για την προώθηση της πολιτικής
3. Για να παρέχουν ακριβή ανατροφοδότηση από το κοινό στο οποίο απευθύνονται μοιράζονται ως επί το πλείστον και μερικές φορές δημιουργούν περιεχόμενο, ακόμη και με τη μορφή σχολιασμού
4. Εκπροσώπηση σε εκδηλώσεις με ενεργή ενημέρωση των συμμετεχόντων
5. Παροχή υποστήριξης και καθοδήγησης

Ένας πρεσβευτής θα δράσει είτε επειδή θα νιώσει υπέροχα που κάνει καλό είτε επειδή η προώθηση της εκπαίδευσης είναι σύμφωνη με τις πραγματικές του αξίες. (Punie και Redecker, 2017)

Αναφορές

- Bailey, J. K., & Silverman, M. (2023, July 1). Πώς να ξεκινήσετε αποτελεσματικά ένα πρόγραμμα πρεσβευτών. Ethikos Volume 37, Number 3. Compliance Cosmos.
<https://compliancecosmos.org/how-effectively-launch-ambassadors-program>
- Fryer B. (2003, Ιούνιος). Αφήγηση ιστοριών που συγκινεί τους ανθρώπους. Harvard Business Review. Ανακτήθηκε από: <https://hbr.org/2003/06/storytelling-that-moves-people>
- Punie, Y., editor(s), Redecker, C., European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu, EUR 28775 EN, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Λουξεμβούργο, 2017, ISBN 978-92-79-73718-3 (έντυπη έκδοση), 978-92-79-73494-6 (pdf), doi:10.2760/178382 (έντυπη έκδοση), 10.2760/159770 (ηλεκτρονική έκδοση), JRC107466
- Garbrecht P. (2019, 22 Οκτωβρίου). Γιατί η ανατροφοδότηση είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχία της διαδικτυακής κοινότητας. Khoros. Ανακτήθηκε από: <https://khoros.com/blog/feedback-online-community-success>

Ενότητα 7.2 Συνεργασία με τους ενδιαφερόμενους φορείς για την αλλαγή πολιτικής

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Εισαγωγή

Έχοντας προβληματιστεί εκτενώς σχετικά με ορισμένα χαρακτηριστικά των ενδιαφερόμενων φορέων, θα προχωρήσουμε τώρα στη βάση της συνεργασίας με τους ενδιαφερόμενους φορείς για την αλλαγή πολιτικής. Η σύσταση αλλαγής πολιτικής είναι ένα από τα υψηλότερα επίπεδα συνεργασίας και γι' αυτό προσφέρει ορισμένα ορόσημα που πρέπει να ακολουθηθούν για να ξεκινήσει με επιτυχία η δημιουργία αλλαγής πριν ακόμη η σύσταση πολιτικής φτάσει στο τελικό της στάδιο.

Προκειμένου να κατανοήσουμε ποιοι είναι οι σχετικοί ενδιαφερόμενοι φορείς στο περιβάλλον της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, πρέπει απλώς να εξετάσουμε τη στενή σύνδεσή της με την ευρύτερη εκπαίδευση και τη συμπληρωματικότητα, τη νεολαία και τις σχετικές βιομηχανίες.

Η συμμετοχή των βιομηχανικών φορέων όχι μόνο βελτιώνει την ίδια τη διατήρηση, αλλά και σηματοδοτεί στις αρχές ότι το ζήτημα που διακυβεύεται δεν είναι καθαρά εκπαιδευτικό, αλλά και οικονομικό. Έχοντας κατά νου αυτές τις παραμέτρους ας δούμε πιο προσεκτικά το θέμα του πώς να προχωρήσουμε στις ίδιες τις συστάσεις πολιτικής με τη βοήθεια των ενδιαφερόμενων φορέων.

Να αποκτήσετε μια εικόνα των σχετικών εκτιμήσεων

Χαρτογράφηση των κενών στις πολιτικές

Φροντίστε να καταγράψετε σε ποιο επίπεδο εφαρμόζονται οι πολιτικές (τοπικό, εθνικό, διεθνές;) και ποια αρχή είναι ο κύριος παράγοντας (π.χ. το Υπουργείο Παιδείας). Αυτό θα σας παράσχει ένα σαφές σχέδιο, το οποίο μπορείτε να χρησιμοποιήσετε για να δείτε πού ακριβώς θέλετε να στοχεύσετε.

Τι γίνεται αν υπάρχουν άλλες πολιτικές;

Σε πολλές περιπτώσεις, η πολιτική μπορεί να υπάρχει, αλλά μπορεί να μην εφαρμόζεται σωστά ή σε επαρκή βαθμό. Σε αυτή την περίπτωση, είναι καλύτερο να εντοπιστούν οι προκλήσεις στην εφαρμογή και να παρασχεθούν δεδομένα.

Θυμηθείτε - ακόμη και οι πολιτικές που δεν στοχεύουν άμεσα στην εγκατάλειψη μπορούν να μεταβάλουν το ποσοστό εγκατάλειψης. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η συλλογή δεδομένων θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο περιεκτική, θέτοντας ερωτήσεις για όλους τους περιβάλλοντες

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

παράγοντες και μόνο στη συνέχεια αξιολογώντας τη χρησιμότητά τους ad hoc. Φυσικά, θα πρέπει επίσης να γίνεται συλλογικός καταιγισμός ιδεών, υπό την προϋπόθεση ότι σε πολλές περιπτώσεις οι ερωτώμενοι μπορεί να μην έχουν πλήρη επίγνωση των πραγματικών λόγων πίσω από την επιλογή τους. Για να αντιμετωπιστεί το σύνολο αυτών των προκαταλήψεων, συνιστάται μια εξωτερική επικύρωση.

Λήψη συμπληρωματικών δεδομένων από τις Συνοπτικές Αξιολογήσεις

Ένα από τα πιο συνηθισμένα δεδομένα που χρησιμοποιούνται στην αλλαγή πολιτικής είναι τα δεδομένα από τις συνοπτικές αξιολογήσεις. Συνήθως, οι εγκαταλείποντες είναι άτομα με χαμηλές επιδόσεις στην Επαγγελματική Κατάρτιση, τα οποία δεν ασχολούνται. Αν είχαν συμμετάσχει στις συνοπτικές αξιολογήσεις, οι βαθμοί τους θα ήταν χαμηλοί (Institute of Education Sciences, 2021). Γι' αυτό, αν δεν το έχουν ήδη κάνει, οι αρχές θα πρέπει να εστιάσουν στο κατά πόσον τα δεδομένα από τις συνοπτικές αξιολογήσεις αντιπροσωπεύουν την πραγματική εικόνα.

Εξετάστε τι πρέπει να αλλάξει για τη βελτίωση των υφιστάμενων πλαισίων πολιτικής

Για παράδειγμα, πολλοί μαθητές εκφοβίζονται από τη φύση των συνοπτικών αξιολογήσεων (Harrison et al., 2017) και μπορεί να αναβάλλουν, δημιουργώντας περιθώρια εγκατάλειψης. Οι μορφές αξιολόγησης που είναι πιο κοντά στις διαμορφωτικές μπορεί να μην εγκριθούν από τις αρχές, καθώς μπορεί να παρέχουν αθέμιτα πλεονεκτήματα. Σε αυτό το σενάριο, η διαμόρφωση πολιτικής θα πρέπει να αφορά την εφαρμογή μιας ισορροπημένης αξιολόγησης.

Πώς πρέπει να είναι μια σύσταση πολιτικής;

Κάθε σύσταση θα πρέπει να ξεκινά με ένα ελκυστικό εξώφυλλο, ακολουθούμενο από το περιεχόμενο της, που θα εκφράζει συνοπτικά μια σαφή δομή.

Περίληψη - Στη συνέχεια, η περίληψη αποτελεί μια εξαιρετική προσθήκη, καθώς θα παρέχει μια άμεση περιγραφή της σύστασης, συμπεριλαμβανομένων των ρυθμίσεων, των αναγκών και των στόχων. Μια τέτοια ενότητα είναι απαραίτητη, δεδομένου του όγκου των πληροφοριών που κατακλύζουν την προσοχή των υπευθύνων λήψης αποφάσεων

Εισαγωγή - Μετά την περίληψη, η εισαγωγή καθορίζει το ρυθμό για την υπόλοιπη σύσταση. Στην εισαγωγή θα παρουσιάσετε τον σκοπό της σύστασης, εξετάζοντας τα προβλήματα και τις ευκαιρίες.

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Πλαίσιο και αιτιολόγηση - Αμέσως μετά την εισαγωγή ακολουθεί το πλαίσιο και η αιτιολόγηση, όπου θα εξηγήετε το πλαίσιο με πολυεπίπεδο τρόπο. Εδώ θα αναλύσετε τη συνολική εικόνα, παρουσιάζοντας ουσιαστικά τους λόγους για τη διενέργεια πολιτικής παρέμβασης. Φυσικά, θα βελτιώσετε την αξιοπιστία αυτής της ανάλυσης συμπεριλαμβάνοντας όσο το δυνατόν περισσότερα δεδομένα, στατιστικά στοιχεία, μελέτες περιπτώσεων και παραδείγματα. Να είστε ακριβείς και να μην παραθέτετε άσχετες πληροφορίες, οι οποίες μπορεί να θεωρηθούν ανακριβείς και αποπροσανατολιστικές.

Στόχοι - Η ενότητα των στόχων απαριθμεί τους συγκεκριμένους στόχους που επιδιώκει να επιτύχει η πολιτική. Φροντίστε να ποσοτικοποιήσετε τους στόχους όσο το δυνατόν περισσότερο, ακόμη και αν το αναμενόμενο αποτέλεσμα δεν συνδέεται με τη μία μέτρηση στο χαρτί. Δείχνοντας τη δυνατότητα μέτρησης των αποτελεσμάτων, στέλνετε το μήνυμα ότι οι ενδιαφερόμενοι που προτείνουν είναι υπόλογοι.

Προσδιορισμός των ενδιαφερομένων μερών - Φυσικά, απαιτείται επίσης μια σωστή καταγραφή των ενδιαφερομένων μερών. Η συμφωνία ενός μεγάλου καταλόγου σχετικών ενδιαφερομένων μερών χρησιμεύει επίσης ως απόδειξη των κατάλληλων ενεργειών διάδοσης που έχουν αναληφθεί, με μια ενεργή προσέγγιση προσέγγισης και διάδοσης. Αυτό δείχνει τη συμφωνία όλων, τη σημασία μιας τέτοιας πολιτικής και τη μελλοντική ικανότητα του ιδρύματός σας να συμμετάσχει στην εξεύρεση λύσεων.

Συστάσεις πολιτικής - Αυτή είναι η ουσία του εγγράφου πολιτικής, καθώς θα δημιουργήσετε τη μορφή των συστάσεών σας. Η Σύσταση θα πρέπει να έχει τμηματική μορφή, δημιουργώντας μια σαφή εικόνα των συστάσεων, των εξηγήσεων και του αναμενόμενου αντικτύπου ακριβώς κάτω από κάθε μία.

Αυτό το τμήμα θα μοιάζει με το ακόλουθο γράφημα

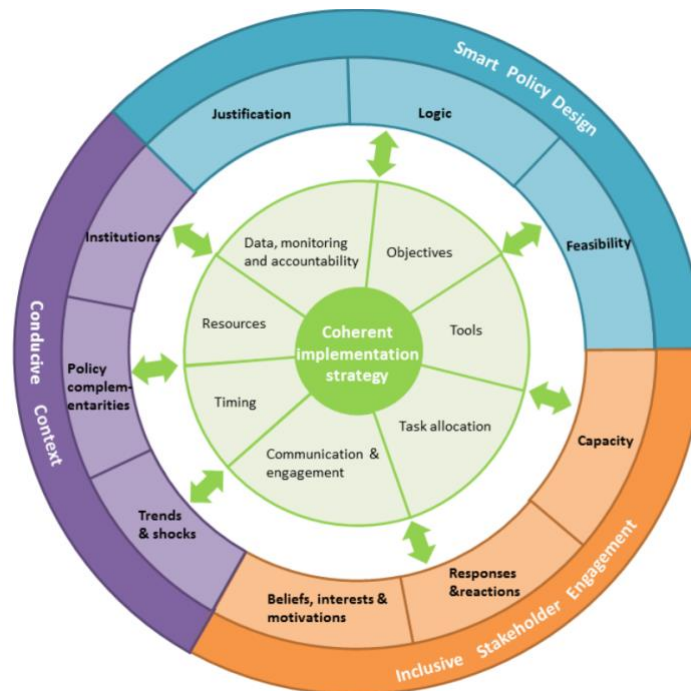
● Recommendation 1:	
● Explanation	
● Anticipated Impact	
● Recommendation 2:	
● Explanation	
● Anticipated Impact	
● Recommendation 3:	
● Explanation	
● Anticipated Impact	

ΣΗΜΕΙΩΣΗ Λάβετε υπόψη σας ότι οι διαδικασίες πολιτικής μετασχηματίζονται επίσης, κάτι που θα πρέπει να αντικατοπτρίζεται στις συστάσεις σας. Δεν υπάρχει μεγάλο όφελος από τη στόχευση σε λάθος αρχή. Ορισμένες διαδικασίες που ήταν από πάνω προς τα κάτω γίνονται περισσότερο βασισμένες σε οριζόντιες αλληλεπιδράσεις- ουσιαστικά δομές που δημιουργούνται από τους ίδιους ενδιαφερόμενους φορείς στους οποίους στοχεύει η στρατηγική δέσμευσής σας (OECD, 2018). Κατά συνέπεια, ο συντονισμός γίνεται όλο και πιο σημαντικός για τις κατάλληλες συστάσεις και τις επακόλουθες δράσεις.

Δραστηριότητα

Αναλύστε το ακόλουθο γράφημα εφαρμογής πολιτικής. Ποιες πτυχές του θεωρείτε πιο σημαντικές για τη συνολική επιτυχία μιας σύστασης πολιτικής;

Πηγή: Pont (2017), "Εφαρμογή της εκπαιδευτικής πολιτικής: OECD Education Working Papers, No. 162, OECD Publishing, Παρίσι, <http://dx.doi.org/10.1787/fc467a64-en>.

Στη συνέχεια, δημιουργήστε έναν κατάλογο λέξεων-κλειδιών για την ενότητα *Conductive Context*. Αυτή η συγκεκριμένη ενότητα θα σας βοηθήσει να αντιστοιχίσετε τα πιο τυποποιημένα στοιχεία του σχεδίου με την ουσιαστική πραγματικότητα που προσπαθείτε να αναπαραστήσετε.

Συμπληρωματικές διαδρομές προς την πολιτική;

Μπορεί να θέλετε να υποστηρίξετε την πρωτοβουλία σας ακόμη και μετά την κοινοποίηση της πολιτικής σας σύστασης. Επειδή η πολιτική χρειάζεται χρόνο για να διαμορφωθεί μέσα από τις νομικές οδούς που πρέπει να περάσει, μέχρι να εγκριθεί και να εφαρμοστεί πραγματικά. Στην πραγματικότητα, οι συμπληρωματικές ενέργειες θα ενθαρρύνουν μόνο την τελική έγκριση των πολιτικών, καθώς οι παράλληλες ενέργειες υψώνουν τη φωνή του οργανισμού σας.

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Συνεργαστείτε όχι μόνο για την αλλαγή της πολιτικής αλλά και για τη βελτίωση της ποιότητας της εμπειρίας των φοιτητών.
Για παράδειγμα,

Σε περίπτωση που νιώθετε απογοητευμένοι

Συχνά οι εκπαιδευτικοί απογοητεύονται από τη γενική αίσθηση ότι η εκπαίδευση δεν λαμβάνει τόση προσοχή από τους ενδιαφερόμενους φορείς που είναι προσανατολισμένοι στο κέρδος. Ωστόσο, στην πραγματικότητα, ακόμη και οι επενδυτές υποστηρίζουν στη βιβλιογραφία τους τη βελτίωση της εκπαίδευσης για την ομαλότερη λειτουργία της κοινωνίας και την προβλεπόμενη, ποιοτική ανάπτυξή της (Dalio, 2021).

Χρήσιμοι πόροι

Ισορροπημένα συστήματα αξιολόγησης

Αναφορές

- Dalio R. (2021). Η μεταβαλλόμενη παγκόσμια τάξη. Simon & Schuster: UK
- Harrison, C. J., Könings, K. D., Schuwirth, L. W. T., Wass, V., & van der Vleuten, C. P. M. (2017). Αλλαγή της κουλτούρας της αξιολόγησης: η κυριαρχία του παραδείγματος της συνοπτικής αξιολόγησης. BMC Medical Education, 17(73). <https://doi.org/10.1186/s12909-017-0912-5>
- Ινστιτούτο Επιστημών της Εκπαίδευσης. (2021). Πολιτειακές και περιφερειακές στρατηγικές για τη μείωση της σχολικής διαρροής. Υπουργείο Παιδείας των ΗΠΑ, Εθνικό Κέντρο για την Αξιολόγηση της Εκπαίδευσης. Ανακτήθηκε από: <https://ies.ed.gov/ncee/pubs/2021004/pdf/2021004.pdf>
- ΟΟΣΑ (2018). Εφαρμογή εκπαιδευτικών πολιτικών: Εκπαίδευση: Πραγματοποίηση αποτελεσματικών αλλαγών στην εκπαίδευση. Ανακτήθηκε από: <https://www.oecd.org/education/implementing-education-policies-flyer.pdf>

Ενότητα 7.3 Το εθνικό πλαίσιο

Στην Ελλάδα, η προώθηση και η αλλαγή οργανωτικής πολιτικής για την πρόληψη της εγκατάλειψης των σπουδών στην επαγγελματική κατάρτιση αποτελούν κρίσιμους τομείς που ενσωματώνονται σε εθνικές στρατηγικές και πολιτικές. Η αντιμετώπιση της εγκατάλειψης σπουδών από τους μαθητές των ΙΕΚ (Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης) απαιτεί συντονισμένη δράση από διάφορους φορείς και την εφαρμογή στρατηγικών που ανταγωνίζονται τις προκλήσεις του τομέα.

Η ΔΥΠΑ (Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης) έχει αναλάβει πρωτοβουλίες που περιλαμβάνουν την ανάπτυξη προγραμμάτων μαθητείας και κατάρτισης. Αυτά τα προγράμματα στοχεύουν στην ενίσχυση των δεξιοτήτων των νέων και την ενσωμάτωσή τους στην αγορά εργασίας, δημιουργώντας πρότυπα για την εκπαίδευση και την κατάρτιση που ανταγωνίζονται τις τρέχουσες ανάγκες της αγοράς.

Επιπλέον, πρακτικές όπως η διοργάνωση εργαστηρίων και σεμιναρίων από την Ακαδημία Επαγγελματικής Κατάρτισης του ΟΑΕΔ για την ανάπτυξη δεξιοτήτων διαχείρισης χρόνου και προσωπικής

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ανάπτυξης βοηθούν τους μαθητές να βελτιώσουν την ικανότητά τους να διαχειρίζονται τις σπουδές τους και να παραμένουν ενθουσιασμένοι με την εκπαιδευτική τους πορεία.

Για την ενίσχυση της σύνδεσης των σπουδών με την αγορά εργασίας, αρκετά ΙΕΚ συνεργάζονται με επιχειρήσεις για την παροχή θέσεων μαθητείας και πρακτικής άσκησης. Το ΙΕΚ ΑΚΜΗ, για παράδειγμα, έχει δημιουργήσει μια σειρά από συνεργασίες με μεγάλες εταιρείες για την παροχή πρακτικής εμπειρίας στους μαθητές του, ενισχύοντας τη δέσμευσή τους στις σπουδές και την επαγγελματική τους προοπτική.

Συνολικά, η προώθηση και η αλλαγή οργανωτικής πολιτικής στην Ελλάδα αποτελούν μια δυναμική διαδικασία που περιλαμβάνει την ανάπτυξη στρατηγικών, τη συνεργασία με διάφορους φορείς και τη συνεχή αναβάθμιση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων για την αντιμετώπιση της εγκατάλειψης των σπουδών στην επαγγελματική κατάρτιση.

Αναφορές

- Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, 2022. Στρατηγικό Πλαίσιο για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2022-2024. [online] Available at: <https://www.minedu.gov.gr> [Accessed 9 September 2024].
- ΔΥΠΑ, 2023. Προγράμματα Κατάρτισης και Μαθητείας. [online] Available at: <https://www.dypa.gov.gr> [Accessed 9 September 2024].
- Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, 2022. Στρατηγικό Πλαίσιο Πολιτικής για τη Μείωση της Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου στην Ελλάδα. [online] Available at: <https://www.minedu.gov.gr> [Accessed 9 September 2024].

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

δώσει τη δυνατότητα στους εκπαιδευτικούς να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο στη μείωση των ποσοστών εγκατάλειψης.

Γιατί είναι απαραίτητη η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών;

Το εκπαιδευτικό σύστημα αμφισβητείται από διάφορες απόψεις, κυρίως όσον αφορά την προσαρμογή του στην εξελισσόμενη αγορά εργασίας. Επιπλέον, μερικές φορές η δυσλειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος και η μαθητική διαρροή οφείλονται στην έλλειψη κατάρτισης των εκπαιδευτικών. Η Επαγγελματική Κατάρτιση θα πρέπει να δώσει προτεραιότητα στην αναβάθμιση της κατάρτισης των καθηγητών της, ώστε να βελτιωθεί η συνολική μαθησιακή εμπειρία. Υπάρχει συνεχής συζήτηση σχετικά με το αν οι παραδοσιακές μέθοδοι διδασκαλίας έχουν αντίκτυπο στους μαθητές. Η σύγχρονη διδασκαλία δημιουργεί ένα πιο εξατομικευμένο περιβάλλον για τους μαθητές που ανταποκρίνεται στις ανάγκες και τις φιλοδοξίες τους. Η επιμόρφωση των καθηγητών αποσκοπεί στην κατανόηση των διαφόρων μορφών διδασκαλίας και στην προσαρμογή τους σε διαφορετικές καταστάσεις. Επιπλέον, η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών αντιμετωπίζει το κενό γνώσεων που διευρύνεται κάθε χρόνο λόγω της συνεχούς τεχνολογικής και κοινωνικής εμπλοκής. Τέλος, η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών αποσκοπεί στη βελτίωση της ατομικής τους ικανότητας, μειώνοντας την εξάρτησή τους από την εξουσία και ενισχύοντας την αυτοπεποίθησή τους.

Προσωπικά οφέλη

Η κατάρτιση των εκπαιδευτικών δεν επηρεάζει μόνο τους μαθητές αλλά και τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς. Η μάθηση και η επίτευξη νέων στόχων τους βοηθούν να αναπτυχθούν. Η προσωπική ανάπτυξη συνδυάζεται συνήθως με την ενίσχυση της αυτοπεποίθησης, των κινήτρων και της ευτυχίας τους, αυξάνοντας έτσι την ικανοποίηση από την εργασία τους. Όταν οι εκπαιδευτικοί βρίσκονται σε καλύτερη ψυχολογική κατάσταση, αυτό συχνά έχει ως αποτέλεσμα τη βελτίωση της εργασιακής απόδοσης και της ευεξίας, ώστε να εμπνέουν τους μαθητές τους να παραμένουν αφοσιωμένοι και πρόθυμοι να μάθουν.

Μέθοδος κατάρτισης

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

1. Προγράμματα ανάπτυξης δεξιοτήτων

Σε μια προσπάθεια μείωσης της σχολικής διαρροής, ένα βασικό βήμα για τους εκπαιδευτικούς είναι η ανανέωση των δεξιοτήτων, των γνώσεων και των εμπειριών τους, ώστε οι μαθητές να μπορούν να ασχοληθούν με πιο σύγχρονα και συναφή θέματα. Η ανανέωση των δεξιοτήτων τους μπορεί να επιτευχθεί μέσω προγραμμάτων κατάρτισης. Η αποτελεσματικότητα αυτών των προγραμμάτων επιβεβαιώθηκε από μια μελέτη που διεξήχθη από τους Gibbs, Graham- Coffey, Martin (2004). Η μελέτη ανέλυσε μια ομάδα εκπαιδευτικών και τους μαθητές τους μετά τη συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε επιμορφωτικά προγράμματα. Η μελέτη έλαβε χώρα σε 22 πανεπιστήμια σε 8 χώρες, με τα εκπαιδευτικά προγράμματα να διαρκούν από 4 έως 18 μήνες. Στόχος του προγράμματος ήταν η ενίσχυση των δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών, η προώθηση της κριτικής σκέψης σχετικά με τη διδασκαλία και η εισαγωγή μεθόδων για την αύξηση του ενδιαφέροντος των μαθητών και τελικά η αλλαγή της προόδου της διδασκαλίας προς το καλύτερο. Τα αποτελέσματα της μελέτης έδειξαν ότι οι φοιτητές είχαν βαθύτερη γνώση των μαθημάτων, ενδιαφέρονταν περισσότερο για τις ακαδημαϊκές τους αναζητήσεις και ήταν πιο συγκεντρωμένοι κατά τη διάρκεια των μαθημάτων.

2. Παιδαγωγική και διαχείριση της τάξης

Ένα από τα πιο σημαντικά μαθήματα που πρέπει να κάνουν οι εκπαιδευτικοί για να αποτρέψουν τη σχολική διαρροή είναι οι παιδαγωγικές δεξιότητες και η διαχείριση της τάξης. Τα προγράμματα με παιδαγωγικά μαθησιακά αποτελέσματα στοχεύουν στην επικαιροποίηση των παραδοσιακών εκπαιδευτικών μεθόδων με σύγχρονες. Η θεωρία πίσω από αυτή την εκπαίδευση δεν υποστηρίζει ότι οι παραδοσιακές μέθοδοι είναι άχρηστες, αλλά υποστηρίζει την εξέλιξη. Όσον αφορά τη διαχείριση της τάξης, εστιάζει περισσότερο στον μαθητή ως άτομο και στα ίδια τα μαθήματα. Τα προγράμματα αυτά διδάσκουν στους εκπαιδευτικούς μεθόδους και στρατηγικές για να κατανοήσουν τις ανάγκες, τις φιλοδοξίες και τα συναισθήματα των μαθητών τους. Τέλος, οι εκπαιδευτές αυτές προωθούν την προσαρμοστικότητα για την προσαρμογή στις νέες τεχνολογίες, τις σύγχρονες μεθόδους και τη μάθηση με βάση τις ανάγκες των μαθητών. Η αλλαγή της μορφής των μαθημάτων, ώστε οι μαθητές να μπορούν να συσχετιστούν και να κατανοήσουν καλύτερα, είναι μια κρίσιμη πτυχή που θα τους ενθαρρύνει να παραμείνουν.

Πώς μπορεί ένας εκπαιδευτικός να σχεδιάσει και να εφαρμόσει παιδαγωγικές μεθόδους;

Οι εκπαιδευτικοί, για να βασίσουν τις τεχνικές διδασκαλίας τους σε παιδαγωγικές μεθόδους, πρέπει να ακολουθήσουν ορισμένα βήματα. Ξεκινούν με τον καθορισμό των στόχων και των σκοπών των μαθημάτων ανάλογα με τις συνθήκες της τάξης. Αφού καθορίσουν τα επιθυμητά μαθησιακά αποτελέσματα, μπορούν να βοηθήσουν στην οικοδόμηση του εκπαιδευτικού προγράμματος με πιο συγκεκριμένο τρόπο. Όταν ολοκληρωθεί η φάση του ορισμού, το επόμενο βήμα είναι πιο πρακτικό. Οι εκπαιδευτικοί προετοιμάζουν έργα, εργασίες και τεστ, ώστε να μπορούν να καταλάβουν αν οι μαθητές έχουν κατανοήσει πλήρως το μάθημα. Το τελευταίο βήμα αναφέρεται στην αξιολόγηση των εκπαιδευτικών. Πέτυχαν τους στόχους τους; Ποια μαθησιακά αποτελέσματα κατέκτησαν και ποια χρειάζονται βελτίωση; Η εκπαιδευτική διαδικασία χωρίζεται σε υποέργα. Το πρώτο μέρος επικεντρώνεται στην επεξήγηση, την παρουσίαση και τη διαμόρφωση εννοιών, ενώ το δεύτερο περιλαμβάνει τη διεξαγωγή δοκιμασιών για κάθε ενότητα που μελετάται, ώστε να παρέχεται ανατροφοδότηση για διορθώσεις και πρόσθετες εκπαιδευτικές δραστηριότητες (Allayarova Solikhha Narzulloevna, Khusainova Firuza Tokhirovna, Akhrorova Zebo Bakhramovna, Sadikova Shoiria Odeldjanovna⁴, Sodikov Ulugbek Jurayevich, 2020).

Ποιες παιδαγωγικές μέθοδοι υπάρχουν;

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Υπάρχουν διάφορες παιδαγωγικές μέθοδοι, αλλά ορισμένες βασικές μέθοδοι είναι οι πιο γνωστές, εύκολες στην εκτέλεση και ιδανικές για αρχάριους.

1. **Οι καινοτόμες παιδαγωγικές μέθοδοι** αποσκοπούν στη βελτίωση του εκπαιδευτικού συστήματος, με τη χρήση καινοτόμων, τεχνολογικών εργαλείων στα μαθήματα. Η χρήση της τεχνολογίας εμπλέκει τόσο τους εκπαιδευτικούς όσο και τους μαθητές, βοηθώντας τους να αποκτήσουν εμπειρία και γνώσεις σχετικά με την τεχνολογία που χρησιμοποιούν οι επιχειρήσεις σήμερα. Οι μέθοδοι αυτές ενθαρρύνουν επίσης τους μαθητές να συμμετέχουν ενεργά στην τάξη, σε αντίθεση με τις παραδοσιακές μεθόδους.
2. **Οι μέθοδοι διδασκαλίας με βάση το πρόβλημα** είναι διαδραστικές μέθοδοι. Συγκεκριμένα, οι εκπαιδευτικοί προκαλούν τους μαθητές μέσω προβλημάτων και εργασιών για να ενθαρρύνουν την ανεξάρτητη μάθηση. Φυσικά, οι εκπαιδευτικοί είναι εκεί για να καθοδηγούν, αλλά όχι για να δίνουν τις λύσεις. Συνήθως, η τεχνική αυτή εκτελείται από ένα συνδυασμό παραδοσιακών και σύγχρονων προσεγγίσεων.
3. **Οι διαδραστικές μέθοδοι** εστιάζουν στη σημασία της δημιουργίας ενός περιβάλλοντος για τους μαθητές που προσελκύει το ενδιαφέρον τους και τους βοηθά να παραμείνουν συγκεντρωμένοι. Ορισμένα παραδείγματα διαδραστικών μεθόδων είναι τα παιχνίδια, οι προσομοιώσεις και η μάθηση με βάση τη συνεργασία.
4. **Η μέθοδος των οπτικοακουστικών μέσων** αναφέρεται στους περιορισμούς της χρήσης βιβλίων και διαλέξεων στη διδασκαλία. Ενώ έχουν γίνει βήματα στον εκπαιδευτικό τομέα με οπτικοακουστικά μέσα, τα οποία έχουν δώσει κίνητρα στους μαθητές, η χρήση τους εξακολουθεί να είναι περιορισμένη. Συμπερασματικά, οι εκπαιδευτικοί δεν πρέπει να περιορίζονται σε απλό, συμβατικό εξοπλισμό, αλλά να εξερευνούν και να ανακαλύπτουν νέους πόρους.
5. **Η διαφοροποιημένη προσέγγιση** αναλύει την πρόκληση της ύπαρξης πολυάριθμων τεχνολογικών εκπαιδευτικών επιλογών, οι οποίες μπορεί να είναι συντριπτικές για τους εκπαιδευτικούς όταν αποφασίζουν τι να επιλέξουν και να χρησιμοποιήσουν αποτελεσματικά. Ο καθορισμός του τύπου της τεχνολογίας μπορεί να γίνει συγκεκριμένα με βάση τον τομέα (οικονομικό, πολιτικό, μαθηματικό). Με αυτόν τον τρόπο, οι εκπαιδευτικοί εξειδικεύονται στη χρήση του εξοπλισμού τους, διευκολύνοντας την υλοποίηση του μαθήματος και ενισχύοντας το ίδιο το μάθημα.
6. **Η παρακολούθηση και αξιολόγηση** είναι ένας απλός τρόπος για να εξελίσσονται συνεχώς τόσο οι εκπαιδευτικοί όσο και το εκπαιδευτικό σύστημα μέσω της παρακολούθησης και της αξιολόγησης. Εντοπίζοντας τα λάθη και επιλύοντάς τα, η Επαγγελματική Κατάρτιση προσαρμόζεται καλύτερα στις ανάγκες των μαθητών της. Η μέθοδος αποσκοπεί στην προώθηση της αποτελεσματικής και εκσυγχρονισμένης μάθησης.

(Allayarova Solikha Narzulloevna, Khusainova Firuza Tokhirovna, Akhrorova Zebo Bakhramovna, Sadikova Shoiri Odeldjanovna⁴, Sodikov Ulugbek Jurayevich, 2020).

Προγράμματα εκφοβισμού

Ένας βασικός παράγοντας για την εγκατάλειψη ενός μαθητή είναι ο εκφοβισμός. Ακόμη και αν ο μαθητής ενδιαφέρεται για τις σπουδές του, αν αντιληφθεί ότι βρίσκεται σε επικίνδυνο περιβάλλον, μπορεί να τις εγκαταλείψει. Αν και οι καταστάσεις αυτές είναι πιο συχνές σε μικρότερες ηλικίες, θα ήταν ωφέλιμο οι εκπαιδευτικοί να είναι ενημερωμένοι. Συχνά, τα προγράμματα αυτά επικεντρώνονται περισσότερο στην πρόληψη, αλλά διδάσκουν επίσης τα σημάδια θυματοποίησης από την καταχρηστική συμπεριφορά. Το κύριο πρόβλημα στη συγκεκριμένη κατάσταση είναι ότι οι εκπαιδευτικοί, λόγω του φόρτου εργασίας τους και του μεγάλου αριθμού μαθητών, δεν θεωρούν ότι είναι δική τους ευθύνη να επιβλέπουν (Elise T. Pas, Tracy E. Waasdorp, Catherine P. Bradshaw (2019)).

Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και αγορά εργασίας

Η επικοινωνία και η δημιουργία ευκαιριών στην αγορά εργασίας αποτελούν κρίσιμα σημεία εστίασης για τους φοιτητές. Η επικοινωνία μπορεί να γίνει με διάφορους τρόπους. Το αρχικό στάδιο περιλαμβάνει την προετοιμασία του μαθητή για τις συνεντεύξεις. Μαθήματα σχετικά με την προετοιμασία βιογραφικών σημειωμάτων και την προσομοίωση συνεντεύξεων θα βοηθούσαν τον μαθητή να αισθάνεται πιο προετοιμασμένος. Στη συνέχεια, η παροχή απλών ενημερώσεων στους μαθητές σχετικά με ημέρες καριέρας και θέσεις πρακτικής άσκησης που προσφέρονται από αξιόπιστες εταιρείες θα

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

αναδεικνύει το ενδιαφέρον του ΙΕΚ για το μέλλον των μαθητών του. Το ίδρυμα Επαγγελματικής Κατάρτισης μπορεί επίσης να δημιουργήσει σχέσεις με σημαντικές εταιρείες, για παράδειγμα τις τέσσερις μεγάλες για πρακτική άσκηση, οι οποίες αποτελούν σημαντικό πλεονέκτημα για το βιογραφικό σημείωμα. Επιπλέον, ο προσανατολισμός του σπουδαστή αποτελεί βασικό κομμάτι. Ακόμη και αν έχουν ήδη επιλέξει τις σπουδές τους, το φάσμα των θέσεων εργασίας που διατίθενται με κάθε πτυχίο είναι συνήθως ευρύ, οπότε η καθοδήγηση από τους καθηγητές με βάση τις ανάγκες είναι απαραίτητη. Ένα άλλο σενάριο είναι όταν ένας σπουδαστής χάνει τελικά το ενδιαφέρον του για το πτυχίο που έχει επιλέξει, με αποτέλεσμα να σκέφτεται να εγκαταλείψει την Επαγγελματική Κατάρτιση. Η επικοινωνία με τους καθηγητές σχετικά με την αλλαγή κατεύθυνσης, αντί της εγκατάλειψης, είναι μια καλύτερη προσέγγιση.

Μια από τις πιο σημαντικές πτυχές των σπουδών είναι η εμπιστοσύνη μεταξύ του καθηγητή και του μαθητή. Ενώ ένας μαθητής μπορεί να σκεφτεί να εγκαταλείψει τις σπουδές του, θα το σκεφτεί δύο φορές όταν οι καθηγητές είναι καλά ενημερωμένοι, χρησιμοποιούν σύγχρονα εργαλεία και μπορούν να του εξασφαλίσουν ένα μέλλον στην καριέρα του. Στις μέρες μας, υπάρχουν πολλοί πόροι και τεχνικές που υποστηρίζουν τους εκπαιδευτικούς στην ικανοποίηση των απαιτήσεων των μαθητών. Έτσι, η Επαγγελματική Κατάρτιση θα πρέπει να τους ενθαρρύνει να τις αξιοποιήσουν.

Αναφορές

- Elise T. Pas, TracyE. Waasdorp, Catherine P. Bradshaw (2019). Coaching Teachers to Detect, Prevent, and Respond to Bullying Using Mixed Reality Simulation: An Efficacy Study in Middle Schools, *International Journal of Bullying Prevention*. Διαθέσιμο από: [Coaching Teachers to Detect, Prevent, and Respond to Bullying Using Mixed Reality Simulation: An Efficacy Study in Middle Schools | International Journal of Bullying Prevention \(springer.com\)](#)
- Gibbs, Graham; Coffey, Martin (2004). *The Impact Of Training Of University Teachers on their Teaching Skills, their Approach to Teaching and the Approach to Learning of their Students*. Διαθέσιμο από: [The Impact Of Training Of University Teachers on their Teaching Skills, their Approach to Teaching and the Approach to Learning of their Students - Graham Gibbs, Martin Coffey, 2004 \(sagepub.com\)](#)
- Allayarova Solikha Narzullovna, Khusainova Firuza Tokhirovna, Akhrorova Zebo Bakhramovna, Sadikova Shoir Odeljanovna, Sodikov Ulugbek Jurayevich, 2020. ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ, *Journal of Critical Reviews*. Διαθέσιμο από: [Journal-of-Critical-Reviews-MODERN-PEDAGOGICAL-METHODS-IN-EFFECTIVE-ORGANIZATION-OF-LESSONS.pdf \(researchgate.net\)](#)

Ενότητα 8.2 Εφαρμογή στρατηγικών και παρεμβάσεων σε πραγματικές συνθήκες Επαγγελματικής Κατάρτισης

Εισαγωγή

Η μετάβαση από τα θεωρητικά μαθήματα στα πρακτικά μαθήματα μπορεί να συμβάλει στην πρόληψη της εγκατάλειψης και στη βελτίωση του εκπαιδευτικού συστήματος. Αφού οι μαθητές έχουν κατανοήσει πλήρως τη θεωρία, οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει πρώτα να αρχίσουν να εφαρμόζουν πρακτικές ασκήσεις και μετά στην πραγματική ζωή. Ένα σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα που στοχεύει στην πρακτική εκτέλεση είναι η προσομοίωση. Σε αυτή την ενότητα, θα αναλύσουμε τον τρόπο λειτουργίας της προσομοίωσης και τις διάφορες κατηγορίες της.

Τι είναι η άσκηση προσομοίωσης;

Μια άσκηση προσομοίωσης δημιουργεί ένα περιβάλλον χρησιμοποιώντας τεχνολογικό εξοπλισμό ή βοηθητικά σκηνικά για να προσομοιώσει μια εμπειρία παρόμοια με την πραγματικότητα. Οι σπουδαστές εκπαιδεύονται σε υποθετικές καταστάσεις όπου το αποτέλεσμα δεν ενέχει κίνδυνο, άγχος ή φόβο αποτυχίας. Αυτό επιτρέπει στους εργαζόμενους να αποκτήσουν τις κατάλληλες γνώσεις και δεξιότητες για να χειρίζονται και να προσαρμόζονται σε περίπλοκα καθήκοντα. Ορισμένες κατηγορίες ασκήσεων προσομοίωσης είναι τα παιχνίδια διαχείρισης, οι μελέτες περιπτώσεων, το παιχνίδι ρόλων και η εκπαίδευση μέσα στο καλάθι (Kanu Raheja (2015)).

1. Παιχνίδια διαχείρισης

Τα παιχνίδια διαχείρισης συνδυάζουν τα σοβαρά μέρη της μάθησης με τη διασκέδαση του παιχνιδιού. Αυτή η εκπαίδευση ενισχύει δεξιότητες όπως η ομαδική εργασία, η επικοινωνία, η διαχείριση του χρόνου και η ηγεσία. Όλες αυτές οι ιδιότητες συμβάλλουν στην καλύτερη επικοινωνία μεταξύ δασκάλου και μαθητή. Επιπλέον, τα παιχνίδια διαχείρισης βοηθούν στην αντιμετώπιση του άγχους. Η εκπαίδευση με βάση τα παιχνίδια επικεντρώνεται στην πρακτική εκπαίδευση, με άμεση εκτέλεση.

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

2. Μελέτη περίπτωσης

Οι μελέτες περίπτωσης είναι μια διαδικασία ή μια καταγραφή της έρευνας σχετικά με την εξέλιξη ενός συγκεκριμένου προσώπου, μιας ομάδας ή μιας κατάστασης κατά τη διάρκεια μιας χρονικής περιόδου. Το περιεχόμενο αυτών των περιπτώσιολογικών μελετών μπορεί να περιλαμβάνει λάθη που έκαναν οι εκπαιδευτικοί και αύξησαν την εγκατάλειψη ή περιπτώσεις όπου οι εκπαιδευτικοί βρίσκουν τρόπο να μειώσουν την εγκατάλειψη. Οι μελέτες περίπτωσης αποτελούν τροφή για σκέψη σχετικά με το πώς μια παρόμοια κατάσταση μπορεί να ενημερώσει και να βελτιώσει τις πρακτικές μας.

3. Παιχνίδι ρόλων

Τα παιχνίδια ρόλων αποσκοπούν στην εξοικείωση του εκπαιδευόμενου με καταστάσεις αρχικά σε περιβάλλοντα προσομοίωσης και στη συνέχεια στη διαχείριση πραγματικών καταστάσεων με περισσότερη εμπειρία. Στα παιχνίδια ρόλων αναπαριστώνται υποθετικές καταστάσεις και οι εκπαιδευόμενοι υποδύονται τι θα έκαναν οι εμπλεκόμενοι στις αντίστοιχες συνθήκες. Τα βήματα που περιλαμβάνει το παιχνίδι ρόλων περιλαμβάνουν τον καθορισμό των στόχων, την επιλογή του πλαισίου & των ρόλων, την εισαγωγή της άσκησης, την προετοιμασία/έρευνα των εκπαιδευομένων, το παιχνίδι ρόλων, την καταληκτική συζήτηση και την αξιολόγηση. Οι τύποι παιχνιδιού ρόλων μπορεί να είναι πολλαπλό παιχνίδι ρόλων, απλό παιχνίδι ρόλων, εναλλαγή ρόλων και αυθόρμητο παιχνίδι ρόλων.

Ένα πιθανό σενάριο στη συγκεκριμένη εκπαίδευση είναι ο εκπαιδευτικός να παίζει το ρόλο του μαθητή που θέλει να φύγει και ένας συνάδελφος να παίζει το ρόλο του εκπαιδευτικού που συζητά και προσπαθεί να αντιμετωπίσει το πρόβλημα. Η επιμόρφωση θα βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς να αντιμετωπίσουν τις καταστάσεις πιο αντικειμενικά, έχοντας βιώσει και την άποψη του μαθητή.

4. Εκπαίδευση εντός καλαθιού

Η εκπαίδευση εντός καλαθιού ή εντός δίσκου περιλαμβάνει την παροχή στους σπουδαστές ενός συνόλου επιχειρηματικών εγγράφων (εκθέσεις, προτάσεις κ.λπ.), και στη συνέχεια, όσον αφορά το περιεχόμενο, ο σπουδαστής πρέπει να αντιδράσει και να προτείνει λύσεις ή προτάσεις ανάλογα με την κατάσταση. Αυτός ο τύπος εκπαίδευσης μπορεί να είναι επωφελής για την αντιμετώπιση των προβλημάτων των μαθητών που εγκαταλείπουν τις σπουδές τους. Για παράδειγμα, ένας καθηγητής θα λάβει ανατροφοδότηση ότι ο ώριμος μαθητής απέτυχε σε ένα τεστ, στόχος του είναι να βρει ποιο ήταν το πρόβλημα σχετικά με την πρόοδο της διδασκαλίας, για να αποτρέψει την απογοήτευση των μαθητών.

5. Συνεργατική μάθηση (CL)

Η συνεργατική μάθηση είναι ένας όρος-ομπρέλα για μια ποικιλία εκπαιδευτικών προσεγγίσεων, που χαρακτηρίζονται κυρίως από ομαδική εργασία και συνεργασία. Οι εκπαιδευόμενοι μαθαίνουν μέσω της συνεργασίας με την ομάδα τους για την ανταλλαγή απόψεων, την ανταλλαγή μιας εμπειρίας, την επίλυση προβλημάτων ή την ολοκλήρωση εργασιών. Η συνεργατική μάθηση μπορεί να εφαρμοστεί για τους εκπαιδευτικούς ώστε να μαθαίνουν ο ένας από τις εμπειρίες του άλλου ή να καθοδηγούν ο ένας την αναστοχαστική πρακτική του άλλου. Επιπλέον, το θεμέλιο της συνεργατικής μάθησης είναι οι εκπαιδευτικοί να μην θεωρούν τους εαυτούς τους ως ειδικούς αλλά ως μέρος της ομάδας, ότι κάθε μέλος μπορεί να διδάξει και να μάθει κάτι από τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας. Οι εκπαιδευτικοί θα έχουν την ευκαιρία να προσαρμόσουν αυτόν τον τρόπο σκέψης όταν επικοινωνούν με την τάξη τους, ώστε να είναι

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

πιο ανοιχτοί στην κατανόηση των αναγκών και του μυαλού των μαθητών τους (Barbara Leigh Smith και Jean T. MacGregor (2012)).

Αναφορές

- Kanu Raheja (2015), ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, INNOVATIVE JOURNAL OF BUSINESS AND MANAGEMENT. Διαθέσιμο από: [16-libre.pdf \(d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net\)](https://www.researchgate.net/publication/311111111)
- Barbara Leigh Smith και Jean T. MacGregor (2012). Συνεργατική μάθηση: τι είναι; [Procedia - Social and Behavioral Sciences](https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1876380112000011). Διαθέσιμο από: [Collaborative learning: what is it? - ScienceDirect](https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1876380112000011)

Ενότητα 8.3 Το θεσμικό πλαίσιο στην Ελλάδα

Στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στην Ελλάδα έχουν επέλθει σημαντικές αλλαγές τα τελευταία χρόνια, με στόχο την προσαρμογή της στις σύγχρονες ανάγκες της αγοράς εργασίας και την αντιμετώπιση του ζητήματος των δεξιοτήτων στην ψηφιακή εποχή. Η ενίσχυση των γνώσεων και των δεξιοτήτων των εργαζομένων αποτελεί θεμελιώδη στρατηγική για την αύξηση της απασχόλησης και την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας στην εθνική οικονομία.

Η Ελλάδα, μέσω του *Στρατηγικού Πλαισίου για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2022-2024*, προωθεί δράσεις που στοχεύουν στην ενίσχυση της δια βίου μάθησης, την αναβάθμιση των δεξιοτήτων και το upskilling/reskilling εργαζομένων και ανέργων. Ειδικότερα, η έμφαση δίνεται στη διασύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας και την ανάπτυξη καινοτόμων προγραμμάτων κατάρτισης που ανταποκρίνονται στις σύγχρονες επιταγές της ψηφιακής και πράσινης οικονομίας.

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Μία από τις πιο καινοτόμες πρωτοβουλίες είναι η ενίσχυση των προγραμμάτων *Μαθητείας* και *Διά Βίου Μάθησης*, τα οποία προσφέρουν στους μαθητές και τους εργαζόμενους την ευκαιρία να αποκτήσουν πρακτική εμπειρία και να εφαρμόσουν τις θεωρητικές γνώσεις τους σε πραγματικές συνθήκες εργασίας. Αυτά τα προγράμματα έχουν σχεδιαστεί με βάση τις προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ψηφιακή και πράσινη μετάβαση, με στόχο την αναβάθμιση των δεξιοτήτων σε τομείς αιχμής όπως η ανανεώσιμη ενέργεια, οι τεχνολογίες πληροφορικής και η κυκλική οικονομία.

Παράλληλα, το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων (NQF), που ενσωματώνεται σε όλους τους τομείς της επαγγελματικής εκπαίδευσης, εξασφαλίζει την αναγνώριση των γνώσεων και των δεξιοτήτων που αποκτούνται μέσω των προγραμμάτων σπουδών της επαγγελματικής κατάρτισης. Αυτή η προσέγγιση προωθεί την κινητικότητα σπουδαστών και του εργατικού δυναμικού σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Επίσης, η εφαρμογή προγραμμάτων αναβάθμισης δεξιοτήτων για ανέργους μέσω της συνεργασίας μεταξύ ιδιωτικού τομέα και ΔΥΠΑ (Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης) επιτρέπει τη γρήγορη ένταξη των εκπαιδευόμενων στην αγορά εργασίας. Οι κλάδοι προτεραιότητας περιλαμβάνουν την τουριστική βιομηχανία, την αγροτική παραγωγή και τις υπηρεσίες πληροφορικής, που αποτελούν βασικούς πυλώνες της ελληνικής οικονομίας.

Αναφορές

- Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, 2022. Στρατηγικό Σχέδιο για την Επαγγελματική Εκπαίδευση, Κατάρτιση, Διά Βίου Μάθηση και Νεολαία 2022-2024. [online] Available at: <https://www.minedu.gov.gr>
- ΕΟΠΠΕΠ, 2023. Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων (NQF). [online] Available at: <https://www.eoppep.gr/index.php/el/qualifications-certification/eqf>
- ΔΥΠΑ, 2023. Προγράμματα Κατάρτισης και Μαθητείας. [online] Available at: <https://www.dypa.gov.gr>